

PRIZNANJA

Hteo bih da zahvalim i Sari En i samo Sari za ogromnu pomoć u stvaranju strukture ove priče, Lariju za to što je verovao u nju i, naravno, Ričardu, zato što ju je bezrezervno podržao.

ATIKA

Pet dana u nedelji provodim podučavajući engleski u srednjoj školi Ist Benington i dve noći nedeljno podučavajući engleski u državnom zatvoru Atika. Sto će reći da provodim vreme konjugujući glagole delinkventima i objašnjavajući participe osuđennicima. Dok se jedan razred oseća kao da je u zatvoru, drugi je zaista u njemu.

Kada večeri provodim u Atici, rano večeram sa ženom i dvoje dece. Poljubim ženu i ćerku tinejdžerku za laku noć i na krkače odnesem svog četvorogodišnjeg sina do ulaznih vrata. Nežno ga spustim, poljubim njegovo meko čelo i obećam da ću ga nakratko obići kada se vratim kući.

Uđem u svoj osam godina star „dodž neon“, još uvek okružen oreolom emocionalnog blagostanja.

Do vremena kada prođem kroz detektor metala u zatvoru Atika, njega više nema.

Možda je to zbog mesingane pločice istaknute na zidu sobe za posete. „Posvećeno zatvorskim čuvarima koji su stradali pri pobunama u Atici“, stoji na njoj. Za zatvorenike koji su umrli nema pločice.

Tamo sam počeo da podučavam tek odnedavno, i ne mogu baš u potpunosti da zaključim ko je preplašeniji zatvorenici Atike ili zaposleni u zatvoru koji ih čuvaju. Moguće je da su to čuvari.

Jasno je da im se ne sviđam previše. Smatraju me nečim što predstavlja čist luksuz, kao što je kablovska televizija, nešto što zatvorenici ničim nisu zaslužili. Umotvorina tamo nekog liberala u Albeniju, kome skakavac nikada nije gurnut među rebra niti fekalije bačene u lice, koji nikada nije morao da ljušti istetovirani leš sa krvlju natopljenog poda koji pliva u sidi.

Pozdravljaju su me s jedva prikrivenim prezirom. To je doktor nauka, mrmljaju. „Patetični Homo Ispiračiens“, naškrabao je jedan od njih na zidu kupatila za posetioce.

Opraštam im.

Oni su brojčano nadmašeni stanovnici jedne porobljene populacije koja kipti od mržnje. Da bi preživeli tu mržnju, moraju da uzvrate mržnjom. Nije im dozvoljeno da nose pištolje, tako da se naoružavaju stavom.

Sto se tiče zarobljenika koji pohađaju moja predavanja, oni su čudno poslušni. Mnogi od njih su žrtve drakonskog Rokfelerovog zakona o drogama koji kupovinu malih količina kokaina tretira kao užasan zločin. Uglavnom izgledaju zbunjeno.

Tu i tamo, dam im da napišu poneki sastav. Napišite nešto, kažem. Bilo šta. Ma šta što vas interesuje.

Imao sam običaj da ih teram da svoj rad pročitaju pred razredom. Sve dok jedan osuđenik, crnac sa očima poput trnjine, Bendžamin Vašington, nije pročitao nešto što je zvučalo kao blebetanje. To jeste bilo blebetanje, i drugi osuđenici su mu se smejali. Bendžamin je to shvatio kao uvredu i kasnije ubo nožem jednog od njih u leđa za doručkom od vodenaste kajgane i spaljenog tosta.

Na licu mesta, odlučio sam se za anonimnost.

Pišu ono što ih interesuje i to dostavljaju nepotpisano. Čitam to naglas i niko ne zna ko je šta napisao. Zna onaj ko je to napisao; to je dovoljno.

Jednoga dana, međutim, zamolio sam ih da napišu nešto što bi mene interesovalo. Priču o sebi. Na primer, kako su dospeli ovde, na časove engleskog gospodina Vidousa u sobi za rekreaciju državnog zatvora Atika. Ako hoćete da postanete pisci, rekao sam im, počnite s pisanjem.

Ovo bi moglo da predstavlja otkrovenje, pomislio sam, možda čak i katarzu. Moglo bi da bude interesantnije čak i od priče „Leptir Mališa“, novijeg ostvarenja... pa, ne znam čijeg, jeli tako? Mališa je uneo boje i lepotu u korovom zatrpani prostor u bednom naselju sve dok ga, na nesreću, lokalni diler droge nije spljeskao kao bubu. Mališa je, objašnjeno je u dnu strane, predstavljao samo simbol.

Sastav sam im zadao u četvrtak; do utorka sledeće nedelje papiri su bili razbacani preko mog stola. Čitam ih naglas bez posebnog reda. Prvu priču o jednom nevinom čoveku kome su smestili oružanu pljačku. Drugu priču o nevinom čoveku kome su smestili posedovanje nelegalnih narkotika. Treću priču o nevinom čoveku kome su smestili...

Pa, ovo možda i neće biti otkrovenje.

Ali onda.

Još jedna priča. Teško da biste je uopšte nazvali pričom (mada je imala naslov); pre neka vrsta uvoda u priču. Zapravo, poziv za jednu priču koju treba napisati.

O još jednom nevinom čoveku.

Koji je jednoga dana ušao u voz da ode na posao.

Kada se nešto dogodilo.

IZBAČEN IZ KOLOSEKA

Tog jutra kada je Čarls susreo Lusindu, trebalo mu je nekoliko trenutaka nakon što je otvorio oči da se seti zbog čega mu se dopalo da ih drži zatvorene.

Onda ga je njegova ćerka, Ana, pozvala iz hodnika, i on je pomislio: *O, da.*

Bio joj je potreban novac za ručak, napomena za nastavnika fizičkog, i pomoć u pisanju analize knjige koja je trebalo da bude završena prethodnog dana.

Ne baš tim redom.

U blistavom žonglerskom ostvarenju, uspeo je da se izbori sa sva tri posla između tuširanja, brijanja i oblačenja. Morao je. Njegova žena, Deana, već je otišla na posao u Državnu školu 183 i on je bio jedini nadležni.

Kada je sišao u prizemlje, primetio je Anin aparat za merenje nivoa šećera u krvi i upotrebljeni špric na kuhinjskom elementu.

Zbog Ane je kasnio.

Kada je stigao na stanicu, njegov vož je već otišao mogao je da čuje slabu tutnjavu kako odmiče u daljinu.

Do dolaska narednog voza, platforma je bila ponovo ispunjena, sasvim novim sastavom putnika. Veći deo mase za voz u 8:43 znao je iz viđenja, ali ovo je bio onaj u 9:05, tako da je bio na nepoznatoj teritoriji.

Pronašao je sasvim usamljeno sedište i odmah zagnjurio u stranice o sportu.

Bio je novembar. Bejzboi je prošao sa još jednim šampionatom za domaći tim. Košarka je upravo dodavala gas, fudbal je već obećavao godinu ponižavajuće mizerije.

Ostao je tako narednih dvadeset minuta ili tome slično: pognute glave, očiju uperenih napred, mrtvog mozga preplavljen besmislenim statističkim podacima koje je mogao da izdeklamuje isto kao i svoj matični broj, brojkama koje je mogao da izrecituje u snu, što je ponekad i činio, makar samo da bi sprečio sebe da izrecituje druge brojeve.

Koji su to brojevi?

Pa, brojevi na Aninom meraču šećera u krvi, na prirrier.

Brojevi koji su vrtoglavo i alarmantno rasli.

Ana je od juvenilnog dijabetesa bolovala skoro osam godina.

Ani nije bilo dobro.

Prema tome, pošto su sve stvari jednake, više je voleo brojku 3,25. Prosek ostvarenih trkova Rodžera-Rakete-Klements, vodećeg u ligi ove protekle sezone.

Ili dvadeset dva to je jedan dobar okrugao broj. Trenutni prosek poena po meču Latrela Sprivela, koje je nakupio, uz dredove koji lepršaju, za Njujork Nikse.

Brojevi koje je mogao da gleda a da mu ne pripadne muka.

Voz se zaneo, stao.

Bili su negde između stanica sivosmeđe obojene seoske kuće bile su sa obe strane pruge. Iznenada mu je palo na pamet da, mada se ovim vozom vozio više puta nego što je želeo da pamti, ne može da opiše nijedno predgrađe kroz koje je prošao. Negde na putu ka sredovečnosti prestao je da gleda kroz prozore.

Ponovo je zagnjurio u novine.

Bilo je to baš u tom trenutku, negde između rubrike Striva Srbija o statusu pravila o trenutnom ponovnom odigravanju i jadikovke Majkla Strahana o sve manjim prihodima, kada se to desilo.

Kasnije će se pitati šta ga je tačno nateralo da podigne pogled baš u tom određenom trenutku.

Pitaće se iznova i iznova šta bi se dogodilo da nije. Mučićće sebe svim permutacijama, svim onim „šta bi bilo da je bilo“.

Ali on jeste podigao pogled.

Voz u 9:05 iz Vavilona do stanice Pen, nastavio je da ide. Od Merika ka Friportu ka Baldvinu do Rokvil centra. Preko Linbruka i Jamajke do Forest hila i Pena.

Ali, Čarls je nedvosmisleno i efektno bio izbačen iz koloseka.

ATIKA

Dva dana kasnije posle večere, moj četvorogodišnji sin se uspenrao u moje krilo i zahtevao da krenem u potragu za blagom na njegovim leđima.

„Idemo u potragu za blagom^w, šaputao sam dok sam pravio male korake uz njegovu kičmu i niz nju. „Krstić označava mesto...“ dok se on vrpeljio i kikotao. Mirisao je na šampon i slatkiš i plastelin, miris koji je jasno i jedinstveno bio *on*.

„Da bi došao do blaga, ti praviš krupne korake i sitne korake“, mrmljao sam i kada sam završio upitao me je gde je tačno bilo to blago i odgovorio sam kao iz topa. Ovo je, na kraju krajeva, bila naša rutina.

„Baš ovde“, rekao sam. I zagrlio ga.

Moja žena nam se osmehivala sa drugog kraja stola.

Kada sam ih sve poljubio za laku noć, otezao sam pre nego što sam zakoračio na prilaz kući. Kao da sam pokušavao da upijem dovoljno dobrih vibracija da mi pomognu da izdržim noć, pravo kroz lučni prolaz od crvenih cigala Atike i u smrdljivu sobu za primanje poseta. Kao magičnu auru koja bi mogla da me zaštiti od zla.

„Pazi se“, rekla je moja žena sa ulaznih vrata.

Kada sam prošao kroz detektor metala, zapištao je poput sirene za vazdušni napad.

Zaboravio sam da iz džepa izvučem ključeve od kuće.

„Ej, jobuak“, rekao je čuvar dok me je pretresao. „Ključevi su kao... od metala.“ Jobuak je reč nastala obrtanjem slova reči kauboj i znači Jogunasti Obesno Bezobrazni Učestalo Atrofirani Klipan.

Doktor nauka je ovde bio samo jedan od načina da me oslove.

„Izvini“, rekao sam, „zaboravio sam.“

Čim sam ušao u učionicu, mogao sam da vidim da me na stolu čeka još jedan deo priče. Jedanaest uredno otkucanih strana.

Da, pomislio sam. Priča tek počinje.

Uskoro su, tačno poput sata, sledili drugi odlomci.

Od tog prvog dana nadalje, uvek će me čekati još jedan deo priče kada uđem u učionicu.

Ponekad samo strana ili dve ponekad nešto što bi činilo nekoliko poglavlja. Uredno postavljene na moj sto i sve, kao i prva, nepotpisane. Priča je razotkrivala deo po deo, poput dnevne TV serije od koje ne možete da odvojite pogled. Na kraju, završiće se tako što će sadržati sve glavne odlike sapunske opere seks, laži i tragediju.

Nisam čitao ove nastavke pred razredom. Shvatio sam da su sada samo za mene. Za mene i, naravno, onog koji ih piše.

Kad smo već kod toga.

U mom razredu je bilo dvadeset devet učenika.

Osamnaest crnaca, šest hispanosa, pet, bledih poput duhova, belaca.

Bio sam prilično siguran da se nijedan od njih nije nikada vozio vozom u 9:05 do stanice Pensilvanija.

Pa, gde je on onda?

IZBAČEN IZ KOLOSEKA, DVA

Jedno obilje butane, to je sve početka.

Ali ne bilo kakve butine. Zategnute, glatke, osunčane butine, koja je, očigledno, provela neko vreme u teretani, smeštene u oblogu moderne kratke suknje koja je bila još kraća zbog položaja nogu. Nemarno prekrštenih u visini kolena. Sve u svemu, dužina suknje, za koju je morao da kaže da spada negde između seksepilne i nepristojne, ne tačno ni jedno niti drugo, prema tome oboje.

To je ono što je Čarls video kada je podigao pogled.

Mogao je jedva da zapazi crnu cipelu sa visokom potpeticom kako štrči u prolaz i blago se njiše sa pokretima voza. Sedeo je direktno ispred nje na sedištu okrenutom nasuprot pravcu kretanja voza, nasuprot gradu. Ali, pogled na nju bio je sprečen naslovnom stranom *Njujork tajmsa*, i čak i da nije bila zaklonjena alarmantnim mada prepoznatljivim glavnim naslovom dana SREDNJI ISTOK U PLAMENU još uvek nije pogledao u pravcu njenog lica, samo periferno. Umesto toga, usredsredio je pažnju na tu butinu i uzaludno se nadao da neće biti i lepa.

Bila je.

Razmatrao je svoj sledeći potez: da li da se okrene nazad svojim sportskim statistikama, na primer, da li da zuri kroz musavi prozor ili da pregleda oglase banaka i aviokompanija duž obe strane vagona, kada je jednostavno odbacio oprez i virnuo. Baš kada se *Njujork tajms* strateški spustio, konačno razotkrivši lice u koje je oklevao da pogleda.

Da, *bila* je lepa.

Njene oči.

Bile su nekako spektakularne. Široke i kao u srne i pravo oličenje nežnosti. Pune, napućene usne koje je veoma blago grickala. Njena kosa? Dovoljno meka da se učauri u nju i nikada, nikada ne izađe.

Nadao se da će biti jednostavna ili interesantna ili jednostavno slatka. Ni slučajno. Bila je neporecivo veličanstvena.

I to je bio problem, jer je tih dana bio nekako ranjiv. Sanjao je o nekoj vrsti alternativnog sveta.

U tom alternativnom svetu, bio je oženjen i njegovo dete nije bilo bolesno, jer uopšte nije imao dece. Stvari su tamo obećavale više; svet je bio med i mleko.

Zbog toga nije želeo da žena koja čita *Njujork tajms* bude lepa. Jer je to bilo poput virkanja kroz vrata tog njegovog alternativnog sveta, u *domaćicu* koja ga poziva da uđe i podigne noge na njen kauč, a svi znaju da su alternativni svetovi za decu i zaluđenike u naučnu fantastiku.

Oni ne postoje.

„Kartu.“ Iznad njega je stajao kondukter i nešto zahtevao. Sta hoće? Zar ne vidi da je zauzet definisanjem propusta u svom životu?

„Kartu“, ponovio je.

Bio je ponedeljak, i Čarls je u stvari zaboravio da uđe u stanicu i kupi nedeljnu kartu. Promena vremena ga je potpuno sludela i, evo ga sad, bez karte pred neznancima.

„Zaboravio sam da je kupim“, rekao je.

„U redu“, kazao je kondukter.

„Vidite, nisam shvatio da je ponedeljak.“

„Dobro.“

Pala mu je na pamet još jedna stvar. Ponedeljkom bi zastao pored staničnog bankomata da podigne novac kojim bi onda kupio nedeljnu kartu. Novac koji mu je bio potreban tokom nedelje. Novac, koji, u ovom trenutku, nije imao.

„To je devet dolara“, rekao je kondukter.

Kao i većina parova u današnje vreme, Čarls i Deana su živeli po diktatu bankomata, koji je novac udeljivao poput advokata koji upravljaju namenskim fondom kao na kašičicu. Tog jutra je Čarlsov novčanik bio na mestu uobičajenom za pone-

deljak, otvoren na kuhinjskom elementu, a tu ga je Deana bez sumnje očistila od sitnine pre nego što je otišla na posao. U njemu nije bilo ničeg.

„Devet dolara“, rekao je kondukter, ovoga puta nestrpljivo. Nije bilo sumnje; čoveka su obuzimali trnci.

Čarls je i pored toga pregledao u novčanik. Uvek postoji šansa da je pogrešio, da je tamo negde bila zaboravljena dvadesetica, zadenuta između poslovnih kartica i šest godina starih fotografija. Osim toga, zagledanje u novčanik je nešto što se očekuje da radite kada vam neko zatraži novac.

Što je neko upravo i radio. Bez prekida.

„Čujte, zadržavate ceo voz“, rekao je. „*Devet dolara.*“ „Izgleda da nemam...“ nastavio je sa pretvaranjem, prebirajući kroz isečke zgužvanih priznanica i pokušavajući da ne pokaže posramljenost što je u vozu sa dobrostojećim putnicima uhvaćen bez novca.

„Imate li ili ne?“ rekao je kondukter.

„Ako mi dopustite samo minut...“

„Izvolite“, neko je rekao. „Ja ću platiti.“

Bila je to ona.

Držala je novčanicu od deset dolara i uputila mu osmeh koji je sasvim ugrozio njegovu ravnotežu.

IZBAČEN IZ KOLOSEKA, TRI

Od svih stvari o kojima su pričali a pričali su o svemu i svačemu bila je jedna stvar o kojoj nisu razgovarali.

O odlasku na posao? Da.

Pre neki dan sam razmišljala, rekla je, da bismo svi bili u neprilici kada bi vladom Sjedinjenih Država upravljali isto kao železnicom Long Ajlanda. A onda sam shvatila da je možda tako, i da jesmo.

O vremenu? Naravno.

Jesen je moje omiljeno godišnje doba, rekla je. Ali, kud je otišla?

U Baltimor, odgovorio je Čarls.

O poslovima. Apsolutno.

Ja pišem reklame, rekao je Čarls. Ja sam kreativni direktor.

Ja varam klijente, rekla je. Ja sam broker. Posle čega je dodala: Samo se šalim.

O restoranima u kojima su ručali... koledžima koje su pohađali... omiljenim filmovima. O svemu tome se govorilo, diskutovalo, sve je bilo *pomenuto*.

Samo ne brakovi.

Brakovi, množina, jer je ona nosila burmu na domalom prstu leve ruke.

Možda se brak ne smatra prikladnom temom dok se flertuje. Naravno, ukoliko je ono što su radili bilo flertovanje. Čarls nije bio siguran; pomalo je zarđao po tom pitanju, a sa ženama nije nikada ni bio naročito opušten.

Ali, čim je gurnula novčanicu od deset dolara u ruku konduktera, dok je Čarls sve vreme protestovao *Ne budite smešni, ne morate to da radite* i čim joj je kondukter vratio jedan do-

lar kusura, Čarls je još uvek protestovao *Ne, stvarno, ovo je potpuno nepotrebno* ustao je i seo na prazno mesto pored nje. Zašto da ne zar to nije ljubazan gest prema nekome ko vas je izbavio iz neprilike? Čak i ako neko izgleda kao ona?

Njene butine su se pomerile da bi mu napravile mesta. Čak i pogleda prilepljenog na njeno prelepo lice, uspeo je da primeti pokret njenih nogu, jedna uspomena koja je ostala sa njim dok je razgovarao o banalnom, trivijalnom i izlišnom dobro ime, pomislio je, za advokatsku firmu specijalizovanu za parnice o povredama pojedinaca.

Upitao ju je, na primer, za koju brokersku kuću radi. *Morgan Stenli*, odgovorila je. I koliko je dugo tamo. Osam godina. I gde je radila pre toga.

U Mekdonaldsu, rekla je.

Moj posao tokom srednje škole.

Samo je malo mlađa od njega, podsećala ga je. Za slučaj da nije primetio.

Primetio je. U stvari, pokušavao je da nađe pravu reč za njene oči i pomislio da je to verovatno *svetleće*. Da, svetleće je upravo savršeno.

„Vratću vam novac čim stignemo na stanicu Pen“, rekao je kada se iznenada setio da joj je dužnik.

„Sutra je u redu“, rekla je. „Naravno, deset posto kamate.“

„Nikada ranije nisam sreo ženu zelenaša. Da li lomite i noge?“

„Samo jaja“, rekla je.

Da, pretpostavio je da *ipak* flertuju. I, uopšte nije bio tako loš u tome. Možda je to poput vožnje bicikla ili seksa, da u stvari nikada ne zaboravite kako se to radi. Mada je moguće da su on i Deana *zaboravili*.

„Da li je ovo voz kojim obično idete?“ upitao ju je.

„Zašto?“

„Da bih znao kako da vam vratim novac.“

„Zaboravite na to. To je devet dolara. Mislim da ću preživeti.“

„Ne. Moram da ih vratim osećao bih se moralno osporenim ako to ne uradim.“

„*Osporenim?* Pa, ne bih volela da se osećate osporeno. Onako usput, je l' to pravi izraz za to?“

Čarls se zacrveneo. „Mislim da jeste. Video sam je jednom u ukrštenim rečima, prema tome mora da jeste.“

Sto ih je odvelo na diskusiju o čemu drugom? O ukrštenicama. Volela ih je on ne.

One ponedeljkom je mogla da reši *žmureći na oba oka*. Njemu su bila potrebna oba oka i deo mozga koji nije imao. Onaj koji obezbeđuje koncentrisanost i duhovnu moć. Njegove misli su volele da lutaju okolo malo previše da bi sedeo i pogađao reč od četiri slova za recimo... *tugu*. U redu, u redu, to je lako. *Seta*. Ono mesto na kome su njegove misli insistirale da ovih dana provedu previše vremena. Tamo gde su napravile dom i odakle su nepokolebljivo odbijale da se pomere. Osim, naravno, kada su zamišljale taj njegov alternativni svet, u kome je mogao da flertuje sa zelenookom ženom koju je sreo jedva pet minuta ranije.

Nastavili su da pričaju uglavnom o nevažnim stvarima. Razgovor se, pomalo nalik samom vozu, kretao lepim, lakim kasom, mada bi nakratko zastao da tu i tamo pokupi neku novu temu za diskusiju pre nego što opet uhvati brzinu. A onda su iznenada bili ispod Ist rivera i gotovo su stigli.

„Pa, srećan sam što ste danas bili ovde“, rekao je zakopan u tamu kada su fluorescentne svetiljke u vozu zatreptale i ugasile se, i kada je sve što je mogao da vidi bio nejasan obris njenog tela. Izgledalo je kao da je on prosto ušao, onda mu je baš zatraženo devet dolara koje nije imao, a ona je samo raspetljala svoje butine i platila za njega.

„Znaš šta“, rekao je. „Ukrcaj se u isti voz sutra i ja ću ti onda vratiti novac.“

„Važi, imaš randevu“, rekla je.

Ostatak dana, čak i nakon što se rukovao sa njom za doviđenja i gledao dok je nestajala u gužvi na stanici Pen, nakon što je deset minuta čekao na taksi za grad i nakon što ga je pozdravio njegov šef, Eliot, govoreći mu da se pribere istog časa kada je kročio u kancelariju, on će razmišljati o njenom izboru reči.

Mogla je da kaže dobro, naravno, vidimo se sutra. Mogla je da kaže dobra ideja. Ili *loša* ideja. Ili samo mi pošalji poštom.

Ali ona je rekla: *Imaš randevu*.

Ime joj je bilo Lusinda.

IZBAČEN IZ KOLOSEKA, ČETIRI

Nešto se spremalo.

Eliot ga je obavestio da njihov klijent za kreditne kartice dolazi da razgovara sa njima. Ili, mnogo verovatnije, da vrišti na njih.

Neispunjeni rokovi, jadni izveštaji o ostvarenom, odgovorni rukovodioci posla koji se ne odazivaju mogli su da nagađaju do mile volje.

Mada je pravi razlog isti kao i uvek ovih dana.

Ekonomija.

Poslovanje jednostavno ne ide dobro; previše je konkurencije, previše klijenata sa previše mogućnosti izbora. Moljakanje je sada u modi, integritet nije.

Ovo će biti poseta upravnikovoj kancelariji, sedeljka sa tatom, prijem kod službe platnog obračuna. Gde će morati da stoji i zauzme stav i kaže hvala gospodine.

Jedan pogled na kiseli izraz lica Elen Višler kada je ušao u salu za sastanke bio je dovoljna potvrda toga.

Izgedala je kao da je upravo probala prokislo mleko ili namirisala nešto smrdljivo. I, znao je *šta*. Poslednja reklama koju su uradili za njenu firmu bila je trijumf osrednjosti. Sa lošim akterima, loše napisana i loše primljena. Nije bilo od značaja što su im preporučivali jednu drugu. Sto su molili i preklinjali i, da, čak i moljakali pokušavajući da ih navedu da izaberu drugačiji pristup. Nije se bodovalo što je prvi kadar reklame bio skoro dobar domišljat, čak i savremen sve dok se klijenti, a naročito Elen, nisu upetljali u to, menjajući tekst, menjajući snimke, tako da je svaki naredni kadar bio bljutaviji od prethodnog, sve dok nisu završili sa aktuelnim psom koji mlati re-

pom pet puta dnevno po prodajnoj mreži širom zemlje. Sve to nije bilo važno jer je to *njihov* spot, i lova ili da budemo savršeno precizni, 17 procenata od stranke vredne 130 miliona dolara je prestajala ovde.

A to *ovde* je, naravno, značilo kod Čarlsa.

Pozdravio je Elen čednim poljupcem u obraz, o kome je bolje razmislio na puta puta dok se saginjao misleći da bi verovatno bilo bolje rukovati se sa onom koja se upravo sprema da te riba.

„Dakle...“, rekla je Elen kada su svi zauzeli mesta. To svi

su bili, Čarls, Eliot, dvoje ljudi koji su radili za ovu stranku Mo i Lo i Elen i njeni. *Dakle*, onako kako je Čarlsova majka imala običaj da kaže kada bi pronašla *Plejboj* ispod njegovog kreveta. *Dakle*. Takvo *Dakle* je zahtevalo objašnjenje, a sigurno i pokajanje.

„Pretpostavljam da niste ovde da biste nam povećali procenat“, rekao je Čarls. Nameravao je da to bude šala, naravno, samo što se niko nije smejao. Elenin izraz lica je ostao kiseo, a možda je postao i gori nego pre.

„Imamo neke ozbiljne teme“, rekla je Elen.

I mi imamo neke ozbiljne teme. Ne volimo da nam sve vreme govorite šta da radimo. Ne volimo da budemo nepriznati, omalovažavani, ignorisani, da se na nas više. Mi u stvari ne volimo kisele izraze lica. To je bilo ono što je Čarls želeo da kaže.

Ono što je zaista rekao bilo je: „Razumem.“ I rekao je to sa izrazom pokunjenosti koji je uvežbao do savršenstva.

„Izgleda da samo pričamo i pričamo a niko ne sluša“, rekla je Elen.

„Pa, mi...“

„Ovo je upravo to o čemu govorim. *Saslušaj* me. Onda pričaj.“

Čarls je zapazio da je Elen prekoračila ljutnju i prešla pravo na grubosti. Da mu je bila poznanica, već bi izašao iz prostorije. Da je bila klijent vredan znatno manje od 130 miliona dolara, rekao bi joj da prošeta.

„Naravno“, rekao je Čarls.

„Svi se slažemo sa strategijom. Svi smo potpisali kakva će biti. A ti onda uporno odlaziš na neke druge strane.“

Te druge strane su bile dovidjivost, humor, zabavnost, i sve drugo što bi u stvari moglo da natera potrošača da sedne i odgleda.

„U pitanju je ova poslednja reklama.“

Da, jeste.

„Složili smo se na izvršnom odboru. Rekli smo da će biti urađena na određeni način. Onda nam vi šaljete kadrove koji uopšte ne liče na ono za šta smo se dogovorili. Sa svim onim *njujorškim humorom* u sebi.“

Da je pomenula nešto prosto, recimo pi-ku, ne bi mogla da izgleda odvratnije.

„Pa, kao što znaš, uvek p.okušavamo da napravimo...“

„Rekla sam *saslušaj*.“

Definitivno je zašla u *prosto* i možda je već bila na granici *ponižavajućeg*. Čarls se pitao da li čovek može da se oporavi od nečeg ovakvog.

„Moraćemo da vam vraćamo jedan po jedan odlomak samo da bismo došli do postavke za koju smo prvobitno platili.“ Zastala je i pogledala u sto.

Čarlsu se nije dopadala ta pauza.

To nije bila pauza koja konačno poziva na odgovor. To čak nije bila ni pauza da bi ona došla do daha. Bila je to pauza koja je nagoveštavala nešto još gore od onoga što joj je prethodilo. Vrsta pauze koju je viđao kod devojaka sa kojima se zabavljao pre nego što spuste sekiru i prekinu sve nade. Kod bezobzirnih prodavaca koji se upravo spremaju da pređu na ono odštampano sitnim slovima. Kod stažista u stanicama hitne pomoći koji upravo nameravaju da vam kažu šta tačno nije u redu sa vašom ćerkom.

„Mislim da nam je možda potrebna promena pravca“, podigla je pogled i rekla.

E sad, šta joj pa to znači? Osim ako je nešto loše. Da li je moguće da daje nogu agenciji?

Čarls je pogledao preko u Eliota, koji je, dosta čudno, i sam sada gledao dole u sto.

Tada je shvatio.

Elen ne daje nogu agenciji.

Elen daje nogu njemu.

Neće više raditi za ovog klijenta. Deset godina, četrdeset pet reklama, nimalo beznačajan broj staleških nagrada to se nije bodovalo.

Odgovor je bio ne. Od ovoga se ne možete oporaviti. Eliot može, ali on ne. A imao je utisak da je i Eliot to znao unapred. Ne preduzimaš ovakav korak a da unapred ne obavestiš nekoga.

Et tu, Brute?

Niko nije govorio. Pauza nije bila samo bremenita, bila je bremenita sa trojkama besnim, cmizdravim; a Čarls se bojao da će i sam početi to da radi da će samo položiti glavu na sto i početi da plače. Nije mu bilo potrebno ogledalo da bi znao da se zacrveneo poput raka. Nije mu bio potreban psihijatar da bi znao da je njegovo samopoštovanje zadobilo smrtonosan udarac.

Elen je pročistila grlo. To je to. Nakon što ga je nekoliko puta opominjala da joj ne upada u reč, čekala je da on napokon nešto kaže. Čekala je da podnese ostavku.

„Ne želiš više da radim taj posao.“

Nameravao je da to zvuči bezosećajno i možda pomalo prkosno. Ali, nije mu uspeło. Zvučalo je cmizdravo i kao da se brani, možda čak patetično.

„Mi svakako cenimo sve velike stvari koje si uradio“, počela je. Onda se on nekako isključio. Pomislio je da bi ga agresivna kompanija, agresivni *predsednik*, možda podržao rekao im da sami biramo ko će u firmi završavati posao za stranku, i da je Čarls taj momak. Možda. Da je ova stranka manje značajna, da je poslovanje uspešnije, da svi oni manje vremena provode na kolenima.

Ali, Eliot je još uvek zurio dole u sto, i sada je žvrljao kako bi uposlio nečim dok Čarlsu javno vade iznutricu. Ili je jednostavno sračunavao 130 miliona dolara nasuprot Čarlsu Sinu -¹ i svaki put dolazio do istog rezultata.

Čarls joj nije dopustio da završi.

„Bilo je zabavno“, rekao je i pomislio je da je konačno udario u pravu notu. Cinizam tipa ‘umoran sam od života’ sa primesom stava ‘povlašćeni imaju svoje odgovornosti’.

Izašao je iz sale za sastanke uhvaćen nekom vrstom tople izmaglice; osećao se kao da izlazi iz saune.

I ulazi u potpuno drugačiju klimu. Glas se proneo. Mogao je to da vidi na njihovim licima, a oni na njegovom. Jedva da se javio svojoj sekretarici, ušao je u svoju kancelariju, zatvorio vrata.

Kasnije, kada mu se sve bude raspalo, biće teško prisetiti se da je sve to počelo ovog jutra.

Na ovaj način.

Za sada, sedeo je iza zatvorenih vrata i pitao se da li će Lusinda sutra biti u vozu.

IZBAČEN IZ KOLOSEKA, PET

Nije bila.

Ušao je u isti voz, stajao na istom mestu na peronu.

Išao je duž voza od vagona do vagona prvo nazad, onda napred posmatrajući svako lice onako kako to ljudi rade na aerodromima kada očekuju rođake iz inostranstva. Lica koja znaju ali ne znaju, ali sada žude da ih upoznaju.

„Sećate li se žene koja je juče dala kauciju za mene?“ upitao je konduktera. „Da li ste je videli?“

„O čemu pričate?“ Kondukter se nije sećao njega, nije se sećao nje, nije se sećao incidenta. Možda se navikao na to da redovno prekoreva putnike; jučerašnja drama nije bila vredna prisećanja.

„Nije važno“, rekao je Čarls.

Nije bila tamo.

Pomalo je bio zapanjen što mu je to važno. Do te mere važno, da je šetao vagonima poput oteranog beskućnika koji traži toplinu. Uostalom, ko je ona, sem što je udata žena sa kojom je bezazleno flertovao na putu do posla? I to je ono što je ovu stvar *činilo* bezazlenom što to nisu ponovili. Zbog čega tačno je onda traži?

Pa, možda zbog toga što želi da razgovara. O ovome i onome i drugim stvarima. O onome što mu se juče dogodilo u kancelariji, na primer.

Nije bio sposoban da kaže Deani.

Bio je sasvim voljan da to učini. Stvarno.

„Kako je bilo danas na poslu?“ upitala ga je za večerom.

Sasvim obično pitanje, u stvari pitanje na koje je čekao. Samo što je Deana izgledala umorno i zabrinuto zagledala se u dnevnik Aninog nivoa šećera u krvi kada je ušao u kuhinju.

Zbog toga je Garls rekao.! „Posao je dobro!“

I to je bilo sve od razgovora o poslu.

Kada se Ana prvi put razbolela, nisu razgovarali ni o čemu drugom. Sve dok nije postalo očigledno šta joj donosi budućnost, a tada su prestali da govore o tome. Jer bi razgovor o tome značio priznavanje.

Onda su stvorili čitav *kanon* stvari o kojima neće govoriti između sebe. O planovima za Aninu buduću karijeru, na primer. O ma kom članku u časopisu *Dijabetes danas* koji se odnosi na gubitak'udova. O lošim vestima uopšte. Jer, pritužbe o bilo 'čemu drugom sem Ane umanjivale su Anin značaj.

„Danas'me je'nadzirala gospoda Džefris“, rekla je Deana. Gospođa Džefris je bila direktorka škole.

„Kako je bilo?“

„Dobro. Dosta dobro. Znaš da ona uvek dobije napad ako odstupim od zacrtanog nastavnog plana.“

„Pa, jesi li?“

„Jesam. Ali sastav koji sam zadala bio je 'Zašto volimo našu direktorku'. Tako da u stvari i nije mogla da se žali, je 1' tako?“

Čarls se zasmejao. I pomislio kako je to nešto što su nekada često radili. Nasmejani Sinovi. I pogledao je u svoju ženu i pomislio: *Da, još uvek je lepa.*

Prljavoplava kosa možda uz malu pomoć „kleirola“ razbarušena i ukovrdžana i tek ovlaš stegnuta belom gumicom za kosu; tamnosmeđe oči koje ga nikada nisu pogledale bez barem trunčice ljubavi. Samo što su tu sada bore od umora koje se zrakasto šire iz uglova tih očiju, kao da su suze usekle tragove u površinu njene kože. Poput onih krivudavih linija na NASA-inim fotografijama Marsa *isušenim rečnim koritima*, objašnjavali su astronomi, gde su nekada bujice vode u velikim talasima išle preko sada mrtvog pejzaža. A upravo je tako ponekad razmišljao o Deani da su joj suze usahle.

Posle večere su oboje otišli na sprat. Čarls je pokušao da pomogne Ani oko domaćeg zadatka za osmi razred o razdvajanju crkve i države, nečega što je pokušavala da uradi uz MTV, sa zvukom odvrnutim do *nepodnošljivog*.

„Koje su korake preduzele Sjedinjene Države da bi razdvojile crkvu od države?“ rekao je Čarls, oblikujući reči samo usnama kako bi Ana možda shvatila šta pokušava da joj kaže
- da bi trebalo razdvojiti TV i domaći zadatak.

Odbila je da prihvati nagoveštaj. Kada je konačno stao ispred televizora kako bi prestala da kradom gleda u Britni ili Mendi ili Kristinu i koncentrisala se na trenutni posao, rekla mu je da se pomeri.

„Naravno“, rekao je. I zatresao nogama i rukama sasvim pristojno imitirajući šlogirano pile. *Vidi, mrdam se.*

To je napokon izmamilo osmeh, što nije bilo malo dostignuće kod trinaestogodišnje ćerke čije se opšte vladanje kretalo u opsegu od mrzovoljnog do namrgođenog. Pa ipak, imala je dobar razlog za to.

Kada je završio sa pomaganjem, poljubio ju je u teme i ona je progundala nešto kao *Laku noć* ili *Gubi se*.

Onda je ušao u svoju spavaću sobu, gde je Deana ležala ispod pokrivača i pretvarala se da spava.

Narednog jutra je pored lifta naleteo na Eliota.

„Mogu li da te pitam nešto?“ rekao je Čarls.

„Naravno.“

„Da li si znao da će tražiti da ja to više ne radim?“

„Mislio sam da su došli da se *žale* zbog reklame. Zahtev da se makneš s tog posla bio je način da iskažu ozbiljnost svoje žalbe.“

„Samo sam se pitao da li si znao da se to sprema.“

• „Zašto?“

„Zašto?“

„Zašto želiš da znaš da li sam znao da se to sprema? U čemu je razlika, Čarlse? To se spremalo.“

Kada su se vrata lifta otvorila, tamo je stajala Mo sa dva pravnička blokčića i novim glavnim kreativcem za posao.

„Idete li dole?“ pitala je.

IZBAČEN IZ KOLOSEKA, ŠEST

Lusinda, rekao je. Ili zacvileo.

Njemu je to tako zvučalo kao zvuk koji psi ispuste kada im se zgazi na rep.

Bila je ponovo u vozu.

Nije je primetio kada je seo; otvorio je novine i odmah se zagnjurio u zemlju Divova: „Trener Fasel jadikuje zbog nedostatka pritiska od svoje prednje četvorke protekle nedelje...“

Onda te crne cipele, šiljate potpetice poput bodeža uperenog u njegovo srce, dok je podizao pogled i razotkrivao svoje grudi za smrtni udarac.

„Lusinda...“

Sekundu kasnije, to savršeno lice se pomerilo ka prolazu da bi virnulo u njega, očiju zaštićenih naočarima sa crnim okvirom *ranije nije nosila naočare, zar ne* praćeno osmehom jake struje. Ne, više nalik jednoj od onih sijalica sa prigušenim svetlom, vrstom svetla koje ublažava oštrinu i čini da sve izgleda bolje nego što u stvari jeste.

I rekla je: „Ćao.“ I to tako slatko „ćao“, koje je zvučalo iskreno da iskrenije ne može biti, kao žena kojoj je stvarno drago što ga vidi. Iako je bila četiri reda dalje i kasnila tri dana na njihov zakazani sastanak.

„Zašto ne dođeš ovamo“, prošaputala je.

Da, zašto da ne.

Kada je došao do nje, Lusinda je povukla svoje nemoguće duge noge u stranu da ga propusti.

„U pravi čas“, rekla je. „Baš sam se spremala da pozovem policiju i prijavim krađu devet dolara.“

Nasmešio se. „Gledao sam svud okolo onog dana.“

„Kladim se da jesi“, rekla je.

„Ne, stvarno, jesam.“

„*Salila* sam se, Čarlse.“

„I ja“, slagao je.

„Dakle“, rekla je i ispružila šaku sa besprekorno manikiranim noktima koji su bili namazani krvavocrvenim lakom, „isplata.“

„Naravno.“ Uzeo je novčanik, otvorio ga baš na Aninoj fotografiji, i odmah je sakrio, kao da je to opomena koju ne želi da čuje. Spustio je šuškvu novčanicu od deset dolara u njenu šaku, dodirnuvši vrhovima prstiju njenu kožu koja je bila malo vlažna i topla.

„Tvoja ćerka?“ rekla je.

Zacrveneo se, bio je siguran da se zacrveneo, čak i dok je odgovarao: „Da.“

„Koliko je stara?“

„Prestara.“ Pametujućim tonom ‘da ne verujete u muke očinstva’. Dobročudnim *Volim je i sve to, ali mi ne bi smetalo da joj u nekim prilikama zavrnem vrat.*

„Pričaj mi o tome.“

Znači i ona ima decu. Naravno da ima.

„Cerke?“ upitao je.

„Jedna“, rekla je.

„U redu, pokazao sam ti moju, sad ti meni pokaži tvoju.“

Nasmejala se. *Poen za Čarlsa, klovna.* Onda je požurila rukom u torbu, jednu od onih nenormalno velikih stvari koje biste mogli da ponese i na kampovanje da nisu napravljene od tako očigledno skupe kože. Izvukla je novčanik i otvorila ga prema njemu.

Vrlo fotogenična devojčica od oko pet godina sa plavom kosom koja je letela na sve strane, snimljena negde u vazduhu na ljuljašci dečjeg igrališta, možda negde na selu. Pegavo lice, čvornovata kolena i slatki osmeh.

„Divna je“, rekao je, i to je zaista i mislio.

„Hvala. Nešto sam zaboravila.“ Oponašajući njegov ton roditeljske klonulosti. „I tvoja izgleda ljupko ono što sam mogla da vidim.“

„Anđeo“, rekao je, a onda odmah zažalio zbog izbora reči. Kondukter im je zatražio karte. Čarls je bio u iskušenju da ga pita da li se *sada* seća te žene. Na kraju krajeva, trudio se iz sve snage da kradomice baci pogled na njene noge.

„Izvoli“, rekla je Čarlsu kada je kondukter uspeo da se otrgne i ode. Spustila je dolar u njegovu šaku.

„Mislio sam da ti dugujem kamatu“, rekao je.

„Pustiću te da se izvučeš. Ovog puta.“

Pitao se oko tog *ovog* puta.

„Ne sećam te se sa naočarima“, rekao je.

„Dobijam nova kontaktna sočiva“, rekla je.

„Oh. Usput, izgledaš sjajno sa njima.“

„Tako misliš?“

„Aha.“

„Nije ti suviše ozbiljno?“

„Volim ozbiljno.“

„Zašto?“

„Zašto volim ozbiljno?“

„Da, Čarlse, zašto voliš ozbiljno?“

„Ozbiljno... ne znam.“

Nasmešila se. „Ti si nekako zabavan, zar ne?“ „Pokušavam.“

Prolazili su pored Rokvil centra, bisokopa u koji je često vodio Deanu i koji se jasno video iz vagona. I u jednom nadrealnom trenutku, zamišljao je da gleda na svoj prošli život. Da je čvrsto smešten u ovom svom novom univerzumu udobno poput bube u *Čarlsvilu*. Samo Lusinda i on, nedavno venčani i na putu za posao. Kako još uvek ćaskaju o nedavnom medenom mesecu *gde* su ono, u stvari, išli? Kauai da, dve nedelje u otmenom Kaui Hiltonu. A već je počeo da razmišlja i o deci na kraju krajeva, ne postaju mlađi, je 1' tako? Od svakog po jedno, odlučili su, mada to zaista nije bilo važno. Samo da su, naravno, zdrava...

„Puno posla danas?“ upitala ga je.

„Posla? Naravno.“ Puno posla da se odbrani od nezadovoljnih klijenata koji traže njegovu glavu i šefova koji gledaju kako da ga izdaju. I na tren, osetio je želju da joj kaže šta se tačno tamo dešava i pronade meko, lepo mesto na njenom ramenu da se isplače.

„I kod mene.“

Šta?

„I ja danas imam puno posla.“

„Pretpostavljam da ovih dana dobijaš puno ljutih poziva.“ „Pa, ako pretnje smrću smatraš ljutnjom.“

Čarls se nasmešio. „I ti si na neki način zabavna.“ „Misliš?“

„Da. Mora da su te klijenti voleli u dobra vremena.“ „Zezaš se?

Onda im nisi napravio dovoljno para. Svi su imali rođake ili zetove ili babe čije su deonice izdeltene šezdeset četiri puta. Zašto nisam mogla da im prodam neku od *tih*?“ „Pa, priznaj. To je bilo nalik bacanju strelice u pikadu.“ „Naravno. Sada ih bacaju na mene.“

Pomislio je da je primetio neki naglasak. Medutim, koji? „Da li si rodena u Njujorku?“ upitao ju je.

„Ne, u Teksasu. Ja sam bila vojno derište“, rekla je. „Rasla sam svugde i nigde.“

„Mora da je bilo teško.“ Uobičajena otrcana fraza, kojom treba propratiti ovakvu izjavu, pretpostavljao je.

„Pa, identitet tvojih najboljih prijatelja se menja približno svakih šest meseci. U drugu ruku, to je bilo nekako i zgodno jer i *ti* promeniš identitet, ako to želiš. Ako si zajebao stvari u Amarilu oni u Sarasoti to nisu morali da znaju. Mogao si da počneš iznova.“

„Mogu da vidim prednosti toga“, rekao je Čarls. Covek preko puta njih se pretvarao da čita novine, ali ono što je radio bilo je potpuno isto što je radio i kondukter. A to je značilo da

je koristio svaku priliku da zuri u Lusindine butine. Čarls je osenio izvestan ponos posedništva makar se to posedništvo sastojalo od četrdeset pet minuta vožnje do stanice Pen.

„Da li se to često dešavalo?“ upitao je Čarls.

: „Šta?“

„Da zajebeš stvari?“

„Jednom ili dvaput“, rekla je. „Bunila sam se protiv autoriteta.“

„Tako si to zvala?“

„Ne. Tako su to *oni* zvali. Ja sam to zvala prosvetljivanjem.“

„A ko su oni? Tvoji roditelji?“

„Aha. I vojni psihijatri kod kojih su me terali da odlazim.“

„Kako je bilo?“

„Da li si ikada upoznao nekog vojnog psihijatra?“

„Opšta inkompetencija? Načisto neregularno? Ne.“ Nasmejala se. „Vidiš, rekla sam da si zabavan“, kazala je. Ma da, da pukneš od smeha. „Možda ti ne bi bilo teško da pozoveš moje klijente i to im kažeš.“

„Svakako. Kako stoje stvari u kancelariji?“

„Dobro.“

„Čime se ono beše baviš... reklamama?“

„Da. Reklamama.“

„Dakle? Kako ovih dana stoje stvari sa reklamama?“

„Ima dobrih i loših dana.“

I ?“

„Ovo su loši dani?“

„Pa, niko ne preti da će me ubiti.“ Ne, već samo da ga sroza u nešto beznačajno.

„Ajde, ja se žalim na svoj posao ti na svoj. Sto je pošteno, pošteno je...!“

Pa tako, nek ide do đavola. Zaista joj je rekao.

U početku nije imao nameru da joj kaže ništa više sem da je imao male neprilike sa klijentom, ali kada je jednom počeo, shvatio je da manje-više ne može da se zaustavi. Slušao je sebe kako bljuje detalje o kancelarijskom šturm und drang iskreno zabavljen svojim potpunim nedostatkom kontrole. O Elen Višler koja kipti od besa. O Eliotu koji mu zariva nož u leđa. O nepravdi svega toga.

Pretpostavio je da ga ona može zaustaviti u bilo kom trenutku. Mogla je da kaže dosta, ili da li zaista želiš da mi kažeš sve ovo, ili čak da počne da mu se smeje.

Međutim, nije uradila ništa od toga. Slušala je. A kada je završio, rekla je:

„I oni misle da su brokeri odvrtni.“

„Ne znam šta me je navelo da ti ispričam sve ovo“, rekao je.

„Žao mi je.“ Mada mu u stvari nije bilo žao. Posramljen?

Naravno. Ali istovremeno *pročišćen*. Kao da je najzad povratio jučerašnji ukvareni obrok i mogao konačno da se vrati za sto.

A onda je uradila još nešto sem što ga je saslušala. Ispružila je ruku i masirala mu desno rame. Više kao nežno, umirujuće milovanje, prijateljsko trljanje, sestrinski stisak u znak podrške.

„Jadan mali“, rekla je.

I Čarls je morao da pomisli da se izvesnim klišeima značaj nipodaštava isključivo iz ljubomore. Na primer, *njen dodir je stvarao osećaj elektriciteta*. Kliše koji pljuju kao čisto sentimentalno đubre ljudi dovoljno nesrećni da ga ne osete. Gde, u bilo kom trenutku, spada *većina* ljudi. Zbog toga što, pa, njen dodir *jeste* stvarao osećaj elektriciteta; telo mu je iznenada šumelo poput onih žica dalekovoda koje razvlače preko sušnih kanzaskih čistina.

Jurnuli su u tunnel ispod Ist rivera *tunnel Ijubavi*, pomislio je i samo na tren, uplašio se da će se nagnuti i učiniti nešto glupo. Da će završiti tako što će ga sa liscama na rukama zbog ove glupe stvari odvesti sa perona stanice Pen.

Onda se nešto dogodilo.

U vagonu je postalo mračno kao u rogu, svetla su iznenada utrnula kao i uvek kada bi voz uronio ispod Ist rivera. Imao je osećaj kao da sedi u tamnoj bioskopskoj dvorani i čeka na onaj fosforescentni sjaj da ga izbavi. Ili da ga izbavi nešto drugo; mogao je da je namiriše tamo u mraku. Jorgovan i mošus.

A onda je njen dah bio pored njegovog uveta, mek i vlažan. Njene usne su bile dovoljno blizu za poljubac dok su šaputale nešto u njegovo uvo.

Tada su svetla zatreptala, zgasla, i ponovo uspostavila punu avetinjsku fluorescentnost.

Ništa se u suštini nije promenilo.

Nepopravljivi voajer koji je sedeo naspram njih još uvek motreći Lusindine butine. Žena sa proširenim venama je dremala s druge strane prolaza. Tu su bili bankar iskrivljenog lica, dečko iz koledža nagnut nad udžbenikom, sudska stenografkinja koja je oprezno čuvala svoju stenografsku mašinu.

Lusinda je takođe izgledala kao i ranije, lica okrenutog napred kao i svi drugi.

Zar se nije vratila svojitn novinama da proveri ameks i nasdak i inostrane berzanske pokazatelje i opštinske obveznice?

Cekao je neko vreme da vidi da li će ga pogledati i nastaviti da razgovora sa njim, a tada je pogledao kroz prozor i video ogroman bilbord koji je poručivao: „Izgubite se na Devičanskim ostrvima.“

Kada je voz stao u stanicu Pen, upitao ju je da li bi nekada mogli da odu na ručak.

*Ti si najseksipilniji čovek koga sam ikada upoznala.
To je ono što mu je u vozu Lusinda šapnula u uvo.*

IZBAČEN IZ KOLOSEKA, SEDAM

U redu, rekao je Vinston, „u redu. Sedam igrača koji su dostigli četrdeset ili više trkova sa prezimenima od jedanaest slova.“

„Jastrzemski“, odgovorio je Čarls, odmah pokušavajući sa momkom iz kraja koji je puno toga ostvario, zvezdom Bo Soksa koji je odrastao na farmi krompira na Long Ajlendu.

„U redu“, rekao je Vinston. „To je jedan.“

Vinston Bojko. Radnik iz odeljenja za raspodelu pošte. Obožavalac bejzbola. Opšti zabavljač.

Većito je zalazio u Čarlsovu kancelariju od trenutka kada je uhvatio Čarlsa u njegovoj izbledejoj jenkijevskoj majici.

Čarls ga je upitao da li mu nešto treba i on je rekao: *Da, početna postava Jenkija iz 1978, uključujući i određenog udarača.*

Čarls je znao sve osim Džima Spensera prvog na bazi i to je, manje-više, podstaklo prijateljstvo. Nekakvo.

Čarls nije mogao da kaže gde Vinston živi ili koje mu je srednje ime, niti da li ima devojku ili ženu. To je bilo prijateljstvo zasnovano na beznačajnim razgovorima o bejzbolu, odnos koji se odvijao deset minuta dnevno kada bi Vinston isporučivao poštu jednom ujutru, jednom popodne.

Baš sada, bilo je jutro i Vinston se cerio jer Čarls nije mogao da se seti nikog drugog sem velikog Jeza.

Kilebrju izvini, osam slova.

Petročeli dobar pokušaj, ali samo devet.

jr.Kako bi bilo da mi daš vremena do popodne?“ upitao je Čarls.

„Misliš da ih pogledaš na internetu i onda se pretvaraš da to nisi uradio?“

»Da.«

„U redu“, rekao je Winston, „naravno.“

Winston nije bio prosečni poštonoša. Kao prvo, bio je beo. Kao drugo, bio je dovoljno pametan da s lakoćom napiše scenario za reklamu.

Čarls se mnogo puta pitao zašto je završio isporučujući poslovnu poštu ali ga nikada nije upitao. Nisu bili drugari te vrste.

S druge strane, nikad se ne zna. Nije li Winston gledao u njega sa primesom iskrene zabrinutosti?

„Sefe, jesi li dobro?“ upitao ga je.

„Naravno. Dobro sam.“

Sem što nije bio dobro. Eliot, njegov šef i izdajnik, uvalio mu je da radi reklamu za sredstvo protiv bolova. I uz to poruku „Dok ne iskrnsne nešto bolje“, koju je napisao u dnu strane. Samo, kada će se *to* desiti?

I razmišljao je o tome šta će danas da radi u vreme ručka. Sa *kim* će da ruča. O ženi svetlucavih očiju.

I Čarls je pomislio: *Nikada nisam prevario Deanu.*

Nijednom.

Ne da tu i tamo nije bio na iskušenju. Na gadnom iskušenju, ponekad osećajući stvarne fizičke simptome koji nisu bili daleko od znakova srčanog udara pomalo znojenja, tupi bol u grudima, blaga mučnina. Samo što je iste simptome osećao i kada bi razmišljao o tome da ide dalje.

Samo još gore.

Problem je bio u tome što je na neverstvo gledao prilično slično kao i Deana ne kao na uvredu, već kao na *izdaju*. A izdaja je jedna od onih reči koje je povezivao sa Benediktom Arnoldom i Blek Soksima iz 1919. Sa onom vrstom postupka zbog kojeg ili dobijete zabranu ili bivate pogubljeni. Sem toga, bio je siguran da voli svoju ženu. Barem da voli njeno stalno, nepromenljivo prisustvo.

Pa ipak, to je bilo pre nego što je život izdao *njega*. Pre nego što je počeo da mašta o životu u univerzumu koji je mnogo prijateljskije nastrojen prema Čarlsu.

„Izgledaš nekako bolesno“, rekao je Winston. „Bojim se da je možda zarazno.“

„Nije.“ Ne može da se *zakaci* ono što on ima, zar ne?

„To je rekao i Dik Lemberg.“

„Dik Lemberg? Ko je to?“

„*Sada* niko. Mrtav je.“

„Hvala ti. To je utešno“, rekao je Čarls.

„Pomoći ću ti“, rekao je Vinston.

„*Pomoći?*“

„Za ostalih šest igrača. Trojica su iz američke lige.“

„Zašto nisi rekao da su trojica iz nacionalne lige?“

„Ej, *dobar* si.“

Vinston možda nije imao radnički mozak, ali je imao takvo telo. To znači da je izgledao kao da bi mogao da vas prebije ako ikada oseti potrebu za tim. Imao je tetovažu na mišici *AB*, pisalo je.

Greška koju sam napravio, rekao je jednom Čarlsu.

To što si se tetovirao?

Ne. To što sam izlazio sa tom devojkom Amandom Barns. Tetovaža mi se dopada.

„Usput“, rekao je ispravljajući se da krene. „Nisam siguran da li je to sedam igrača sa prezimenima od jedanaest slova ili jedanaest igrača sa prezimenima od sedam slova. Momak mi je to rekao u baru oko dva ujutru, tako da niko ne zna kako je tačno bilo.“

Sastali su se u italijanskom restoranu na uglu 56. i Osme ulice, za koji se govorilo da je u njemu ponekad ručao Frenk Sinatra.

Lusinda je bila obučena za uspeh ako uspeh predstavlja to što su Čarlsove oči zasuzile od obožavanja i uzbuđenja. Svilena bluza sa V-izrezom koja nije visila, gužvala se ili pokrivala već se *pripijala*.

Naravno, to što je osećao mogla je da bude jednostavno nervoza. Bilo je to kao da ruča sa dobavljačem, kada nijedan od njih nije siguran šta da očekuje.

Zbog toga ju je Čarls upitao ono što bi i svaki druželjubivi poslovni poznanik mogao da upita drugog. Šta radi njen muž.

„Igra golf“, rekla je Lusinda spušteneh očiju.

„Profesionalno?“

„Nadam se da ne.“

„Koliko ste dugo...?“

„U braku? Dovoljno dugo da moram da razmislim o tome. A ti?“

„Osamnaest godina“, rekao je Čarls. Nije morao da razmisli o tome nije naročito ni hteo da misli o tome. U drugu ruku, zar razgovor o njihovim supružnicima nije znak da se ovde ništa nepristojno ne dešava, da je sve prilično bezazleno?

„Pre osamnaest godina ja sam bila u osnovnoj školi“, rekla je Lusinda.

Pitao se koliko je stara oko trideset, nagađao je. „Dakle“, upitala ga je Lusinda, „imaš li da prijaviš neka nova zabadanja noža u leđa?“

„Pa, imam novog klijenta.“

„Da?“

„Nekakav aspirin. Lekari ga preporučuju duplo više od ostalih aspirina.“

„Super.“

„Samo što doktori više ne preporučuju aspirin. Ali kada bi ga...“

„Pa, šta ćeš da...?“

„Ne znam. To je muka živa.“

Lusinda se zasmejala. Imala je uzane zglobove na rukama i vitke prste kojima je imala običaj da sklanja gustu tamnu kosu sa očiju jednog oka, u stvari. Mislio je o Veroniki Lejk u *Pistolju za iznajmljivanje*.

„Kako si dospeo u...?“

„Posao sa reklamama? Niko ne zna kako je dospeo u taj posao. To je misterija. Odjednom, u njemu si.“

„Slično kao i brak, a?“

„Pa, verovala ili ne, ne mogu da se setim da sam u stvari *bteo* da se ženim. Ne sećam se čak ni da sam rekao *da*. Međutim, mora da jesam.“

Uvrnula je svoj dijamantski prsten kao da želi da se uveri da je stvarno tamo da je, zapravo, udata. Možda je zbog Čarlsovog šarma zaboravljala na to?

„Tvoj muž. Da li si ga upoznala u Teksasu?“ upitao je Čarls.

„Ne. U Teksasu sam pušila travu. I visila po zadnjim sedištima automobila.“

„Oh, tako je zaboravio sam bila si maloletni delinkvent.“

„U Amarilu to zovu *buntovnik*. Sta je s Čarlsom tinejdžerom? Kakav je on bio?“

„O, ja sam bio štreber, pretpostavljam.“ Čarls je kao tinejdžer eitaO mnogo knjiga i predavao svaki pismeni i domaći zadatak na vreme.

„Oh, dobro bio si od momaka sa kojima smo se sprdali.“

„Aha. Ja sam taj.“

Čarls se baškario posle ručka.

Na nesreću, takođe je zurio i u fasciklu na čijim je koricama pisalo „Pregled klijenta“.

Stvar sa dodeljivanjem posla na sredstvu za umirenje bola bila je u tome što nije neophodno da želite da ga prihvatite. Sredstva za umirenje bola, praškovi za pranje posuđa, dezodoransi. To su sve bili putokazi za reklamni Sibir. „Spirala nizbrdo ovamo.“ Postojali su na mestima gde niko nije mnogo primećivao šta radite, izuzev samih klijenata. A oni su vas terali da isprobavate, ponovo isprobavate i još isprobavate, mada su postojale velike šanse da i pored toga završite sa domaćicom koja proizvod drži pred kamerom i govori vam kako joj je to promenilo život.

Kao dodatak nasleđenom klijentu, nasledio je i reklamu koja je izgleda dobro zašla u početne faze pripreme. Sta znači da je već bila proveravana, ponovo proveravana i još jednom proveravana, a onda poslata u tri produkcijske kuće da dostave ponude. Jednu od njih Upravnu produkciju, primetio je Čarls preporučila je agencija. Znao je njihovog predstavnika

- Toma Munija, starog kova i neprijatnog, čoveka koji ne ispušta koture s filmom.

Glavni izvršilac njegovog novog posla, Meri Vidger, poslala mu je TV isečak na proučavanje. Kako se ispostavilo, to nije bila domaćica koja ispred kamere drži sredstvo protiv bolova i govori svetu kako joj je to promenilo život. Bila je to žena koja ga drži ispred kamere i, za promenu, govori svom mužu.

Pozvao je Dejvida Frankela, producenta iz agencije sa kojim nikada ranije nije radio, jer je Dejvid radio na onoj vrsti reklama kakvima će se on sada baviti, a na kakvima nije radio do sada.

„Daa“, javio se Frankel na telefon. „Ko je to?“

„Čarls Sin.“

„Oh. Čarls Šin.“

„Mislim da ćemo raditi zajedno.“

„I bilo je vreme“, rekao je Dejvid. Čarls se pitao da li on to iskazuje prijateljsku naklonost ili jednostavno zadovoljstvo zbog Čarlsovog degradiranja u zemlju analgetika.

Izabraće prijateljsku naklonost.

Posao agencijskog producenta se sastoji u tome da se nadmeće za snimanje spota, sredi brojke tako da svi budu zadovoljni, a onda ode i snimi ga sa vama.

„Za ovaj posao si izgleda malo preterao“, rekao je Čarls. To se odnosilo na cenu ponude dopisanu u dnu strane već prosleđene klijentu na saglasnost nakon što su sračunati scenario, muzika i svi ostali troškovi postprodukcije. Plus agencijski procenat.

Devet stotina i dvadeset pet hiljada dolara za dva dana snimanja.

„Oni uvek plaćaju toliko“, rekao je Dejvid.

„U redu. Samo izgleda malo previsoko za dvoje glumaca i bočicu aspirina.“

„Pa, to je cena“, glatko je rekao.

„Dobro.“ Novac nije nešto o čemu bi Čarls trebalo da brine sem ukoliko sami klijenti nisu bili zabrinuti zbog toga. Sudeći prema Dejvidu, nisu bili.

Mada iznos izgleda preveliki.

„Zašto se ne sastanemo sledeće nedelje i sve pregledamo“, rekao je Čarls.

„Brojim minute“, rekao je Dejvid.

Čarls je pretpostavio da, na kraju krajeva, prijateljstvo ipak nije ono što Dejvid ispoljava.

Njihov drugi sastanak uz ručak i dalje je bio više *ručak* nego sastanak. Bili su još uvek dvoje ljudi koji jedno drugo smatraju interesantnim, mada nedostupnim.

Kada je stigao desert biscotti sa kapučinom ona je rekla: „Nikada ne pominješ ćerku. Kako izgleda?“

„Normalno“, rekao je Čarls.

„Normalno?“

„Da. Normalno.“

„To je sve? Čula sam ranije roditeljske izlive...“

„Gruba. Zlovoljna. Uglavnom posramljena što sam joj otac. Normalna.“

Naravno da joj nije rekao *zbog čega* je njegova ćerka gruba i zlovoljna veći deo vremena.

Ali je ona gledala u njega sa izrazom koji je izgledao nekako prekorno, pa je rekao.

„Bolesna je.“

„Juvenilni dijabetes. I ne, nije ono samo uzmeš insulin i sve se sredi. Ne u ovom slučaju.“

„Žao mi je“, rekla je.

„I meni.“

Lusinda je bila prvoklasni slušalac.

Shvatio je to posle desetak minuta njegovog uglavnom neprekidanog monologa o tome *koliko* mu je žao. Kako su on i Deana pre osam godina doneli ovu normalnu devojčicu u stanicu hitne pomoći i izašli sa nekim drugim. Detetom kome i po dvaput dnevno mora da daje injekcije i budno ga motri kako ne bi upalo u hipoglikemički šok. Detetom za koje je morao da ode i kupi poseban insulin napravljen iz svinjskih ćelija jer je to jedini na koji je reagovala, ali čije je opšte stanje sve lošije bez obzira na to. Takvo dete.

Njegovo dete.

Slušala je saosećajno i brižno. Odmahivala je glavom, uzdisala, ljubazno mu postavljala pitanja kada ne bi nešto razumela. *Svinjski insulin — zašto to?*

Odgovorio joj je najbolje što je mogao, i kada je konačno završio sa prosipanjem svoje iznutrice, odolela je da mu ne ugodu još jednom moronskom otrcanom frazom. Cenio je to.

„Ne znam kako izlaziš nakraj s tim“, rekla je. „Zaista ne znam. Kako Ana izlazi nakraj s tim?“

„Dobro. Daje sebe u najam kao jastuče za igle.“

Jedan od načina na koji *on* izlazi nakraj s tim, naravno, bio je ovaj. Kilava šala, ustajala dosetka, smejanje katastrofi u lice.

„I koliko uspeha imaš u tome?“ upitala ga je Lusinda nakon što je pomenuo *bodenje* Ane kako bi dobila svinjski insulin na vreme.

„Koliko uspeha imam?“ rekao je Čarls. Praveći se mutav.

„Ništa“, rekla je Lusinda. „Nije važno.“

O čemu pričate kada ne možete da pričate o budućnosti?

Pričate o prošlosti.

Rečenice počinju sa „Sećaš li se kad...“ ili „Danas sam prošao pored Aninog starog vrtića...“ ili „Razmišljao sam o onom odmoru koji smo proveli u Vermontu...“

Nakon što su on i Deana proveli veče prisećajući se skijaške kolibe bez grejanja u Stovu gde se mleko u Aninoj flašici potpuno smrзло, kada su posle jela sklonili sudove, i Čarls otišao gore i proverio Anina stopala koja mu je ona gundajući pokazala, pa su oboje završili u krevetu uz televizor.

Onda se nekako na kraju njena ruka našla kako dodiruje njegovu. Njegova noga se primakla njenoj. Bilo je to kao da njihovi udovi to rade sami od sebe, kao da njihova tela konačno kažu: *Dosta sa ovim, bladno mi je. Usamljeno sam.*

Čarls je ustao i zaključao vrata. Ni reči o onome šta rade. Kliznuo je nazad u krevet i zagrlio je, sa srcem koje mu je udaralo o rebra, ljubeći je i razmišljajući kako mu je ovo zaista i istinski nedostajalo.

Samo što su negde usred ponovnog postajanja ljubavnika postali neznanci. Čudno kako se to dogodilo. Dok se kretao na njoj i počeo da prodire u nju, usnama tražeći njene njihovi pokreti su postali čudno trapavi. Bili su poput dva isečka slagalice koji odbijaju da se sklope okreni ih ovako ili onako, i nikako da se slože. Gurala se o njegove grudi, on je pao sa nje, krenuo da je poljubi, ona je okrenula lice na pogrešnu stranu. Nasmešila se da mu da podstrek, on se vratio u nju, ona se ukočila, on se skupio i odšunjao.

Polako su se raspetljali i polako razišli na suprotne strane kreveta. Niko od njih nije rekao laku noć.

IZBAČEN IZ KOLOSEKA, OSAM

Kako su dospeli od ručka do vremena za koktel?

Od tunjevine „Nigoise“ i „biscottija“ do koktela „kosmopoliten“ i soljenog kikirikija?

Ručak je, na kraju krajeva, nešto što radiš sa prijateljem. Ispijanje pića je nešto što radiš sa dobrim prijateljem. Ručak je uključivao poziv Lusindi, ali piće je uključivalo poziv Deani. Objašnjenje za njegovo kašnjenje. Uključivalo je *laganje*.

A lagao je loše koliko je loše i pričao viceve.

S druge strane, praksa vodi savršenstvu.

„Radim do kasno večeras“, rekao je Deani preko telefona popodne uoči njihovog večernjeg izlaska.

„*Ponovo* radim do kasno“, rekao joj je naredni put.

I naredni put.

Polako postajući svestan da se život za njega menja. Da većinu svog vremena provodi manje-više čekajući da ponovo vidi Lusindu.

Templ bar.

Kits.

Hulibanov bar. U kom su konačno oboje morali da priznaju kuda sve to vodi.

Možda je to bilo zbog pića. Odlučio je da odustane od uobičajenog kaberna i razmišljao da umesto toga popije margaritu. Ili dve. U baru gde ne škrtare na tekili.

Uz drugo piće, počeo je da vidi stvari. Ili da ih ne vidi. Na primer, ostale mušterije u baru koje su izbledele, ostavljajući samo Lusindu.

„Mislim da pokušavaš da me napiješ“, rekla je ona.

„Ne. Pokušavam da te *više* napijem.“

„Oh, dobro. Zaboravila sam. Već sam iznurena.“

„Izgedaš divno iznurena“, rekao je.

„To je zato što si *ti* iznuren.“

„Oh, stvarno.“

Zaista je izgledala divno zacakljene oči nisu imale ništa sa tim. Obučena večeras u nešto besmisleno kratko i nemoguće udobno, rastegnuto *ovako* tesno preko njenih butina u sjajnim najlon čarapama.

„Sta si rekao ženi?“ upitala ga je.

„Rekao sam joj da idem da pijem sa divnom ženom koju sam sreo na železnici Long Ajlanda.

„Ha“, rekla je.

„Sta si ti rekla svom mužu?“

„Istu stvar. Da idem da pijem sa divnom ženom koju sam upoznala na železnici Long Ajlanda.“ Zasmejala se, držeći svoj ružičasti „kosmopoliten“ dalje od tela, kako se ne bi polila.

Njen muž. Trom, pouzdan, skoro dvadeset godina stariji od nje i otrovno dosadan, požalila mu se. Ovih dana je strastven samo kada je golf u pitanju.

„Znaš...“, rekao je. „Znaš...“

„Šta?“

„Zaboravio sam.“ Nameravao je da joj kaže nešto za šta je imao blagi osećaj da će kasnije zažaliti, ali je to izgubio kada se okrenula da ga pogleda onim nežnim zelenim očima. Ako je ljubomora *zelenooko čudovište*, šta je ljubav? Zelenooki anđeo?

„Šta mi to radimo, Čarlse?“ rekla je i sada izgledala nekako dostojanstveno. Možda je i ona imala nameru da kaže nešto zbog čega bi zažalila.

„Pijemo piće.“

„Mislila sam šta radimo posle pića?“

„Ispijamo još jedno?“

„Posle toga.“

Razmišljao je o mogućem odgovoru na to, ali je iznenada tu u baru *bio* neko drugi; oni *nisu* bili jedino dvoje ljudi koji su ostali na svetu. Covek neodređenih godina probio se između njih da bi privukao pažnju barmena.

Samo što je njegova pažnja odlutala nekuda čim je ugledao Lusindine noge, zapravo.

„Mogu li da vam platim piće?“ rekao joj je.

„Ne“, kazala je ona, pokazujući „kosmopoliten“ u ruci.

„U redu, mogu li da vam kupim bar?“

„Naravno, samo napred.“

„Izvinite“, rekao je Čarls; čovek mu je skoro stajao na nozi.

„Neću *vama* da kupim piće“, rekao je čovek.

„To je smešno. Zaista. Samo što sam ja pričao sa ovom ženom.“

„I ja sam.“

Čarls nije mogao da kaže da li se čovek trudio da ispadne smešan ili je jednostavno takav, što bi moglo biti ma šta od nepristojnog do ubistvenog. Teško je to reći u današnje vreme.

„Znate, u stvari, on jeste razgovarao sa mnom“, rekla je Lusinda čoveku. „Dakle...“

„Našla krpa zakrpu.“

„U redu, *otići* ćemo“, rekla je.

„Oh, *ostani*“, kazao je.

„Izvinite“, rekla je Lusinda dok je ustajala sa barske stolice i pokušavala da prođe pored njega.

„Je l' nešto što sam rekao?“

„Izvinite.“

„Divno. Pička odlazi“, rekao je.

Čarls ga je udario.

Koliko je znao, nikada ranije nikoga nije udario; iznenadio se što je, kada nekoga udariš, podjednako bolno kao kada si udaren. Bio je takođe iznenađen što je čovek stvarno pao, sa pravom krvlju na usni.

i „Rekao mi je nešto vrlo prostački“, objasnila je Lusinda nekolicini konobara koji su se iznenada stvorili i stali između njih.

Čovek, veoma crven u licu, požurio je iz podzemnog sveta restorana upravnik, pretpostavljao je Čarls.

„Možda bi trebalo da svi odete“, kazao je nakon što je utvrdio šta se dogodilo. Nije bilo teško čovek koga je Čarls tresnuo na pod još uvek je ustajao, a Čarls je još uvek trljao ruku kojom ga je udario.

„Naravno“, rekao je Čarls. „Zašto da ne.“

Uzeo je Lusindin kaput iz garderobe, svestan da su sve oči uperene u njega, mada su jedine oči do kojih mu je bilo stalo bile zelene i široke od zahvalnosti.

Pa, zar nisu? Zar nije upravo šutnuo pesak u oko siledžiji, spasio djevu bajnu i odbranio njenu čast?

Napolju je besnela oluja, bilo je dovoljno hladno da se vidi para od daha.

„Da uzmemo taksi do Pena?“ upitala je dok su joj oči suzile od hladnoće ili je to bilo zbog trenutnih emocija? Zbog pokazivanja njegovog *junaštva*?

„Zaboravi na voz“, rekao je. „Pozvaću auto. Uzeću auto i odvešću te kući.“

„Siguran si?“

„Naravno.“

„To možda nije dobra ideja.“

„Zašto?“

„Ne znam. Neko može da nas vidi.“ Prvo otvoreno priznavanje nedopuštene radnje.

„Neko može da nas vidi i u vozu.“

„To je voz. Neznanci sede u vozovima. Drugačije je.“

„U redu. Kako god hoćeš.“ Njegova ruka je bila na njenoj - nije ni shvatio da ju je stavio tamo, ali jeste, i mogao je da oseti toplinu njenog tela ispod kaputa. Poput groznice ispod hladnoće.

„Samo mislim da kola nisu dobra ideja.“

„U redu.“

„Mogla bih da uradim nešto što ne bi trebalo.“

„Na primer da se onesvestiš?“ Ponovo je pokušavao da bude duhovit sa naglaskom na *pokušavao* ali to možda nije bio trenutak za šalu, jer je skoro mogao da se zakune da se naginjala ka njemu, da je nekako bila bliža nego do tada.

„Kao možda da te *pojedom*“, rekla je.

„Dogovoreno“, rekao je. „Uzimam auto.“

Poljubila ga je.

Ali ljubljenje nije pravičan izraz za to. To nije bilo ljubljenje koliko veštačko disanje usta na usta, jer se osetio kao da se vraća iz mrtvih.

Kada su se razdvojili, a to nisu učinili tokom izvesnog vremena koje je izgledalo kao dan i po, oboje su grabili vazduh kao da su upravo izbačeni na plažu iz mora.

„Uh-oh“, rekla je.

I on se baš tako osećao. Ili možda samo *ob*. Uzvik čuđenja i neobuzdane radosti u redu, ne *potpuno* neobuzdane, jer je izgleda bilo nekoliko komplikacija koje su vrebale u blizini.

Pa ipak, te komplikacije koje su imale imena i lica i zakonito pravo na njegovu ljubav i odanost kao da su se iznenada povukle poput mušterija u baru nekoliko trenutaka ranije i izbledele negde u periferni svet.

U kolima tokom vožnje kući sklopčali su se na zadnjem sedištu, gde je sklopčali reč koju po pravilu prestajete da koristite posle određenih godina. Osećaj je bio i toplo prepoznatljiv i bolno nov.

I ponovo su se poljubili. A on je ljubio ne samo usne već i nekoliko njenih delova, njen potiljak, jedva primetan ožiljak na unutrašnjoj strani njene ruke *nesreća na dečijem igralištu* njene tamne paperjaste obrve. Jednim okom su posmatrali vozača koji bi povremeno nakratko pogledao u ogledalo, a drugim se gledali međusobno, i morao je da kaže da je to međusobno izgledalo prilično dobro. Zarumenjena lica njeno sasvim sigurno, a mogao je vrelinu da oseti i na svom, *mada to nije bila toplota, to je bila vlaga*. Kao da su bili obavijeni kišnim oblakom spremnim da ih natopi do gole kože, a on je bio voljan da posle toga igra kroz barice poput Džina Kelija.

Kada su spajali usne kod avenije Van Kortand, kada su stezali ruke u senci stadiona Sea, kada su se njuškali na izlaznoj rampi parkinga Grand central bio je voljan da se kladi da se niko nije ranije osećao ovako, mada je znao da je to laž. Prvi greh beznadežnog zavisnika: poricanje. A on *jeste* zavisnik, zar ne? Izgledalo je da ne mogu da prođu dva izlaza a da je ne poljubi. Da ne može da izdrži tri pesme na radiju 101,6 FM, *Muzika da vam prođe vreme* a da ne pređe rukom duž njenog tela.

„Lakše malo“, rekla je kada su prošli kroz izlaz 8E kod parkinga Medoubruk koji bez obzira na značenje naziva nije

imao ni livadu ni potok, samo parking. Govorila je to vozaču, ali je isto tako mogla da govori i njemu, jer da nije usporio, vrlo je moguće da bi se pregrejao jedna od onih nesrećnih žrtvi koje vidite razbacane po autoputu, na putu ka nečem važnom.

„Ne želim da me ostavite ispred kuće“, rekla je. „Moj muž je kod kuće.“

„Gde je vaša kuća?“

„Nekoliko blokova dalje. Ovde mi odgovara.“

Stali su na uglu avenije Euklid ime drveta koje više ne postoji na Long Ajlendu.

A Lusinda je rekla: „Hajde da se sretnemo sutra u vozu.“

IZBAČEN IZ KOLOSEKA, DEVET

Zvao se hotel *Ferfaks*. Od onih hotela koji su zapali u stanje raspadanja i anonimnost. Od onih hotela koje bi većina ljudi zaobišla za nešto bolje.

Ali ne Čarls, i ne sada.

Bio je na putu da tamo provede jutro sa Lusindom.

Konačno je smogao hrabrosti da pita.

Izašli su na još dve večere i još dve vožnje kolima, tokom kojih su se ponašali kao dvoje srednjoškolaca sa previše hormona. Ljubili su se i mazili i privijali, i sada je bilo vreme da njihov *odnos krene dalje*. On je zaista upotrebio te reči. Iznenaden što su stvarno izašle iz njegovih usta i beskonačno zadovoljan što mu se nije smejala. Još više zahvalan za njen odgovor koji je, nakon nekoliko minuta tišine, bio: *Naravno, žasto da ne*.

To ju je pitao dok su pili kafu u stanici Pen, a onda su izašli na Sedmu aveniju držeći se za ruke i krenuli zajedničkim taksijem, iako će on skrenuti otprilike sedamdeset blokova sa svog puta da bi je ostavio ali opet, to je predstavljalo još sedamdeset blokova u njenom društvu grleći i držeći se za ovu njihovu novu ideju. I, ona je rekla, *Gde?* Dobro pitanje, takođe. Gde će tačno obaviti stvari? I prošli su jedan hotel taksijem Ne, rekla je, *prebližu je stanici Pen*; a onda još jedan *izgleda suvise ustajalo*; i još jedan kada su stigli sve do centra grada.

Hotel *Ferfaks*.

Sa korejskim restoranom na jednoj strani i Centrom za zdravlje žena na drugoj. Pomalo sumoran, da, ali zar to nije vrsta hotela stvorena za ove stvari?

A ona je rekla: *Dobro, da, ovaj izgleda u redu*.

I ugovorili su sastanak.

Voz je ušao u stanicu Pen.

Oboje su neobično tihi, pomislio je, kao bokseri pred najvažniju borbu u svom životu.

Veći deo vremena je proveo brojeći minute između stanica: od Merika do Friporta do Boldvina do centra Rokvil. U mraku ispod Ist rivera, uhvatila ga je za ruku i preplela prste sa njegovim. Bili su hladni poput leda, kao da je sva krv istekla iz njih, smrznuti od... čega? Krivice? Stida? Straha?

Bilo je nečeg nespontanog u svemu ovome. Ranije, oni su se nekako pipkali u mraku, ali je sve to sada bilo s hladnokrvnim predumišljajem. Dok su išli prema taksi stanici, naslonila se na njega, ne toliko od želje koliko od inercije, pomislio je. Kao da ju je vukao tamo, kao da poteže mrtav teret uz pokretne stepenice i kroz ulaz.

Razumeo je to. Jedna stvar je privatavanje u kolima, a druga prijavljivanje u hotel sa seksualnim namerama.

Unutrašnjost hotela *Ferfaks* bila je manje-više nalik spoljašnosti — zapuštena i izbledela i na ivici siromaštva. Predvorje je mirisalo na kamfor.

Kada su krenuli ka recepciji, mogao je da oseti Lusindin grčeviti stisak negde uz svoje grlo. Rekao je recepcionaru da će platiti gotovinom i dobio je ključ sobe 1207.

Vozili su se liftom u tišini.

Kada su se vrata otvorila na dvanaestom spratu, on je rekao: „Dame imaju prednost.“

A Lusinda je rekla: „Godine imaju prednost nad lepotom.“

Tako da su izašli zajedno. Spratu nedostaje nekoliko sijalica, pomislio je, jer je jedino svetlo izgleda dolazilo od prozora napola prekrivenog zavesom s leve strane lifta. Tepih je mirisao na buđ i duvan.

Soba 1207 je bila dalje niz hodnik, na samom kraju gde je bilo najmračnije, i Čarls je morao da začilji da bi razaznao broj na vratima.

Ovo je ono što su za skoro devedeset pet dolara dobili u gradu Njujorku: sobu koja miriše na sredstvo za dezinfekciju, sa

bračnim krevetom, jednom nakrivljenom stonom lampom i jednim stolom, sve to praktično na pola metra jedno od drugog.

Sobu sa skoro ekvatorijalnom klimom bez vidljivog termostata da pomogne.

Bela papirna traka bila je umotana oko poklopca klozetske šolje. Čarls je imao čast; morao je da je upotrebi istog trenutka kada je ušao u sobu. Zivci.

Kada je izašao iz kupatila, Lusinda je sedela na krevetu i igrala se daljinskim upravljačem za televizor. Ništa se zapravo nije pojavljivalo na ekranu.

„Mislim da mora da se doplati“, rekla je.

„Da li želiš __?“

„Ne.“

U njihovoj uljudnosti ima neke čudne ljubaznosti, pomislio je, kao da su par koji se upoznao na neviđeno. Ustreptalost maskirana u zabrinutost.

„Čarlse, zašto ne sedneš?“ kazala je.

„Dobro.“ Seo je na stolicu.

„Mislila sam *ovde*.“

„Oh, dobro.“ Skinuo je kaput i okačio ga u plakar pored njenog. Onda je prešao do kreveta veoma kratko rastojanje uzimajući u obzir dimenzije prostorije i seo.

Ne bi trebalo da sam ovde. Trebalo bi da ustanem i odem. Trebalo bi...

Ali je ona spustila ruku na njegovo rame i rekla: „Dakle. Ovde smo.“

„Da.“ Znoj mu se probijao kroz košulju.

„U redu.“ Uzdahnula je. „Da li želiš da ostaneš ili želiš da ideš?“

„Da.“

„*Da?* Šta od toga?“

„Da ostanem. Ili odem. Šta ti želiš da uradiš?“

„Da te jebem“, rekla je. „Mislim da želim da te jebem.“

To se dogodilo kada su bili spremni da odu.

Obukli su se u tišini i Čarls je pretraživao sobu da slučajno nešto ne zaborave.

Onda su krenuli ka vratima.

Otvorio ih je da je propusti. Prošla je pored njega i on je mogao da namiriše parfem koji je upravo nanela u kupatilu. A onda je namirisao nešto drugo.

Njih dvoje su stajali tamo Lusinda i on, a onda ih je iznenada bilo troje.

Udarcem je oboren na leđa.

Sutnut u rebra, zatim šutnut u stomak tako da je vazduh bio isteran iz njega. Lusinda je bačena preko njega, a onda ne preko njega, a zatim je ležala pored njega.

Vrata su tresnula. Brava se zaključala.

Bilo ih je dvoje, a onda ih je bilo troje.

„Samo pisnite i razneću vam glave“, rekao je onaj koji nije bio ni Lusinda ni on.

Covek sa pištoljem Čarls je mogao da ga vidi, mogao je da vidi i pištolj, nešto što je izgledalo zakržljalo i uljano crno. Bio je zadihan kao da je dugo trčao da bi stigao ovde.

„Daću ti sav novac“, rekao je Čarls. „Uzmi ga.“

„*Sta?*“ Muškarac je bio crn ali hispanos, pomislio je Čarls, u svakom slučaju sa nekim naglaskom. „*Sta si rek'o, jeb'ote?*“

„Moj novac tvoj je.“

„Rekao sam ti da začepiš.“ Ponovo ga je šutnuo, ovoga puta ne u rebra, već nešto niže. Čarls je zastenjao.

„Molim te“, rekla je Lusinda uzdrhtalim glasom devojčice, glasom za koji je izgledalo nemoguće da dolazi od odrasle žene. „Molim te... nemoj da nas povrediš...“

„*Nemoj da nas povrediš*“, rekao je muškarac imitirajući je, uživajući u tome što je ismeva. U njenom strahu. Tom glasu devojčice... kao da će da zaplače ili nešto slično. „0, neću da te *povredim*, mala... jok, jok... Sad mi bacite svoje jebene novčanike.“

Čarls je krenuo rukom ka džepu, kroz preklope svog sakoa natopljenog znojem posegao je i ščepao novčanik drhtavom rukom.

Ovo se dešava samo u filmovima. Ovo se dešava samo na naslovnim stranama. Ovo se dešava samo nekom drugom.

Bacio je novčanik čoveku sa pištoljem. Lusinda je preturala po torbici, tražeći svoj, onaj sa slikom petogodišnje devojči-

ce na Ijuljašci negde na selu. Bilo gde drugde samo ne ovde na golom podu sobe 1207 hotela *Feirfaks*.

Kada mu je bacila novčanik on je već gledao po Čarlsovom, izvlačio novac iz njega sasvim malo novca, i to onog kojim je Čarls nameravao da plati sobu. Ali kada je muškarac uzeo novac, nastavio je da gleda u novčanik cereći se nečemu.

„Opa, vidi ti ovo“, rekao je.

Gledao je Čarlsove fotografije Ane, Deane i njega. Fotografije porodice Sin.

i, „Smešno“, rekao je. „Ne izgleda da si to ti...“ govorio je Lusindi. „To *govnarski* sigurno ne liči na tebe.“

Ponovo Čarlšu. „Ove uopšte ne liče na nju, *Čarlse*.“ Zlobno im se nasmejao.

Onda je, gledajući u njen novčanik i našavši *njene* slike rekao, „Zar to nije nešto?“, rekao je. „*Ovaj* momak ne liči na tebe, *Čarlse*. Aha. Ti *nisi* ovaj momak, *Čarlse*.“

Frknuo je, zasmejao se, zakikotao; nešto je shvatio.

„Da vidimo. Znaš šta ja mislim? Hej!“, ponovo je šutnuo Čarlša, ovoga puta ne tako jako, ali dovoljno jako „*rekao* sam: Znaš šta ja mislim?“

Čarlš je rekao: „*Staj*?“

„*Staj*? *Staj*? Mislim da se vi narode jebavate okolo. Bežiš od stare gospoje, a, *Čarlse*? Ovo postaje malo *neobično*, čoveče. Je P to radiš, *Čarlse*?“

Čarlš je rekao: „Molim te, samo uzmi moj novac.“

„*Samo da uzmem tvoj novac*? Samo da uzmem tvoj novac? Hvala, ali već sam uzeo tvoj jebeni novac. Imam tvoj jebeni novac. Vidiš“ držao je novčanice pred njim „ovo je tvoja lova. *Imam* tvoju jebenu lovu.“

„Da“, kazao je Čarlš. „Shvatam. Obećavam da nećemo otići u policiju.“

„Obećavaš, a? To je jebeno lepo od tebe, to je jebeno *Ijubhžno* od tebe, *Čarlse*. Mogu da ti verujem na reč, a? Nećeš da odeš u policiju. Pa onda...“

Mahao je pištoljem okolo u malim krugovima, prvo prema njemu, zatim prema njoj, a onda ponovo nazad. Mastiljavocrnom,

„Pa onda... ako nećeš da kažeš policiji i tako to...“ Lusinda je drhtala pored njega i tresla se poput mokre mačke litalice.

„Ej, mala“, rekao je čovek. „Ej, *mald...*“

„Molim te...“, rekla je Lusinda.

„Kakva je, *Čarlse*? Bolja od tvoje stare, kladim se. Lepa pica, *Čarlse*? Lepa *tesna* pica?“

Čarls je krenuo da ustane. Bio je ponovo u baru i čovek ju je vređao, i Čarls će morati to da ispravi, da mu pokaže šta je šta. Samo što ga je čovekov pištolj zviznuo preko lica i Čarls je ponovo odleteo nazad. Začuo je zvuk krckanja pre nego što je osetio bol prvo jedno pa drugo, prvo zvuk lomljenja njegovog nosa, a onda *bol* od slomljenog nosa, od koga mu je pozlilo. I krv je počela da curi na pod.

„Šta to bi, moj čoveče? Nisam te čuo, *Čarlse*. Šta si rek'o? Rek'o si da mogu da je jebem ako 'ocu? E pa, fala ti, *Čarlse*. To je jebeno ljubazno s tvoje strane. To što mi dopuštaš da imam tvoju kučku i sve to.“

„Ne“, zajecala je Lusinda. „Ne...“

„*Ne*? Zar nisi čula da je rekao da mogu da te jebem, *Lusinda*.“ To je bilo prvi put da je izgovorio njeno ime na neki način je to izgledalo podjednako užasno kao i to što ih je srušio na pod i ukrao im novčanike. „Čovek je tako rek'o. Daješ to njemu mo'š da daš i meni. Kurva je kurva, *mala*. Jesam li u psavu, *Čarlse*? Jesam li?“

Čarls se gušio u sopstvenoj krvi. Slivala mu se niz grlo i zatvarala mu dušnik davio se u njoj, krkljajući da dođe do vazduha.

„Sedi ovde gore, *Čarlse*.“ Čovek ga je povukao naviše, poveo ga do jedine stolice iz koje je kroz poderani jastuk ukrašen izbledelim cvetnim dezenom curilo paperje. Naterao ga je da sedne na nju. „Je 1' se osećaš bolje tu, *Čarlse*? Duboko udahni. Tako je — udahni, izdahni. Želećeš dobro sedište za ovo, *Čarlse*. *Sampionat* u jebanju, čoveče. U dvanaest rundi. Ne želiš ovo da propustiš.“ Lusinda je potrčala.

Uхватиła ga je na iznenađenje čoveka sa pištoljem, jer je ležala tamo drhteći, a onda je iznenada skočila i potrčala. Stigla je sve do vrata.

Uspela je čak i da okrene kvaku i napola ih otvori pre nego što ju je stigao i povukao je unutra. Za kosu. Za onu tamnu, svilenkastu kosu koja je mirisala na šampon i znoj, tako meku da je mogla da se češlja prstima uvrnuo ju je šakom dok je vrištala.

„Hoćeš li da umukneš, *Lusinda*?“ Stavio joj je cev u usta, pravo unutra, udarajući je njome u zube. Lusinda je prestala da vrišti.

Čarls je još uvek jedva disao kroz sopstvenu krv, dovoljno ošamućen da se onesvesti dok je belo svetlo pržilo koren njegovog nosa. Gledao je kako čovek polaže Lusindu na pod kao da plešu neku jezivu igru, neki moderni pas de deux, polaže je dole i staje iznad nje. Kako joj podiže suknju iznad struka. Kako dahće i napaljeno zviždi i lagano, lagano povlači njene crne čipkane gaćice do kolena.

Kako otkopčava šlic.

IZBAČEN IZ KOLOSEKA, DESET

Onesvestio se, onesvestio se više nego jednom, ali svaki put ga je onaj čovek osvešćivao, pljuskaujući vodu na njegovo lice, šapućući mu u uvo.

Nemoj da mi se gubiš, coveče. Druga runda... mala. Treća runda... četvrta...

Bilo je to poput lošeg porno filma... od one vrste kakve ne želite da gledate, ali se baš desilo da ga vaš prijatelj ima, pa ga gledate. Čak i kada sklonite pogled, vi gledate. Žena sa psom, zbrzani snimak gde ona sve to proguta bolesno, stvarno, ona zaista ne može da veruje da sve to radi, ali radi, a vi to gledate. U stomaku vam kuva, nadimate se, od toga vam se povraća, ali morate da gledate. Ne znate zašto, ali morate.

On i Lusinda. Divna, gola Lusinda i on.

A ona je bila divna. Kada ju je naterao da kleči oslonjena o šake i gurnuo ga u njeno dupe. Objašnjavajući Čarlsu šta radi
- komentarišući kao da je reč o nekakvom prenosu...

Vidiš, Čarlse one to vole u bulju. Kažu ti da ne vole, al' sve kurve to vole.

Govoreći joj da stenje radi njega. Naslanjajući joj pištolj uz glavu dok ju je jahao i *prisiljavao* je da zastenje. Stenjanje je bilo posledica bola, verovatno, ali je zvučalo kao stenjanje od zadovoljstva. Stenjanje je stenjanje. Teško je reći koje je koje, osim činjenice da su joj oči bile čvrsto stisnute, da joj se maskara razmazala i curila i da je grizla usnu sve dok nije prokrvarila.

A Čarls posmatra, sedeći tamo u stolici kao da je privezan, mada i nije bio.

Paži ovo, Čarlse — rođena pušačica... Tako je, mala, sisaj taj veliki tatin kurac...

Scene su se smenjivale, nije je više jebao u dupe, već je stajao ispred nje, rukama joj obuhvatao lice, to divno Lusindino lice. A Lusinda se gušila, krkljala, zvuci koji su ga palili... *O, da... o, da... gledaš li ovo, Čarlse, Čarli... ne želiš da propustiš svršavanje... moraš da vidiš scenu koja para vredi... o, da...*

I kasnije, Lusinda kako leži tamo koliko kasnije? Čarls nije znao, kasnije tog prepodneva, kasnije tog popodneva. Lusinda kako leži tamo prekrivena znojem i spermom, jedva mrdajući. Da li je mrtva? Ne, još uvek je disala, mada jedva. Čarls je pogledao u sasušenu krv na svojim rukama i pitao se čija je, zaboravljajući da je njegova, da mu je nos sigurno slomljen.

A čovek se sada trljao, go osim čarapa i patika, zureći u Lusindu na podu i onanišući. Za još jednu rundu. *Koju po redu? Petu, šestu?*

i, „Još uvek si sa nama, Čarlse}“ rekao je čovek. „Drž’ se samo, ortak. Ima još...”

ii bilo je.

Čovek ju je ponovo uzeo, uspravio ju je uz krevet kao da je marioneta, potpuno opuštenih ruku i nogu, uvrćući je u svoju viziju bluda. Nogu visoko do njenih ušiju, ruku koje su je širile A kikoćući se na ovo. Ne žureći se, postavljajući je baš kako treba, centimetar ovamo, centimetar tamo. Lusinda mlitavih vilica, samo poduprta, lutka na naduvavanje.

A Čarls je odlučio da pokuša još jednom nije da je *on* odlučio, odlučio je njegov *mačizam*, njegov korteks reptila, možda terajući ga iz stolice u grubom pravcu čoveka koji je nameravao da po peti ili šesti put siluje Lusindu.

Prva stvar je bila vrtelo mu se u glavi. Bio je to optimizam slepca i on se zavrteo po sobi poput čigre i nije mogao da kaže koji je koji pravac. Teturao je, ljuljao se, posrtao čovek još uvek nije bio svestan njega jer je još uvek nameštao Lusindu i možda je čak i zaboravio da je Čarls u sobi. Tako se Čarls uspravio i otišao sve do njega. Sčepao je čoveka otpozadi oko vrata i stegao. '

Stezao je koliko god je mogao, stezao kao da sutra ne postoji, stvarno *čeličnim smrtonosnim* stiskom. Ali je čovek mirno, skoro lenjo, ustao i skinuo Carls sa sebe kao da baca đubre na trotoar. Čarls je završio na podu raširenih nogu, pitajući se šta se desilo dok se čovek cerio i odmahivao glavom.

„Čarlse... Čarlse... koji ti je moj? Prikazujem ti najbolju predstavu tvog života. *Samipionat* u jebanju nikada nisi video ovakvo jebanje. A ovo je hvala koje dobijam. *Sranje*. Treba da te išutiram u dupe, Čarlse. Treba da išutiram *govna* iz tebe.“

Čarls mu je promrmljao nešto. *Sta* li je rekao? Nije znao...

„U redu, *Čarlse*. Hajde da se o'ladimo. Pusti me da izbrojim do deset. Samo si poželeo malo i za sebe, je 1' to? Posmatranje *jebačke mašine* te je uspalo, je 1' tako? Razumem te. Samo ne danas, čoveče. Nije tvoj red, razumeš?“

Lusinda je još uvek bila zatečena u toj pornografskoj pozi, kao manekenka koja se dosađuje čekujući škljocanje foto-aparata. Samo što nije toliko izgledala kao da se dosađuje koliko kao da umire, nije se čak ni okrenula da pogleda syog potencijalnog spasitelja, koji je na kraju jednostavno zamenio jedno sedište drugim. Ono na balkonu za jedno u prvom redu.

Dok je čovek potpuno pobuđen, nespretno nasilje ga je verovatno obodriilo kleknuo između njenih belih butina, butina među kolima je Čarls ležao ni dva sata ranije, i počeo ponovo. Tako blizu njemu da je Čarls gotovo mogao da ga dodirne, iako nije mogao da ga udari, iako nije mogao da ga *zauštavi*.

„Oh, Čarlse“, prošaputao je, „poput pliša. Poput *glatkog*, jebenog pliša...“

Potrajalo je neko vreme nakon što je čovek otišao da mu *dopre do mozga* da je čovek otišao.

Čarls je čuo kako se vrata s treskom zatvaraju, čak ga je i video kao izlazi na vrata pre nego što su tresnula, čak je čuo kako im čovek govori doviđenja *Mrsko mi je što moram da idem, ali...* A Čarls je nastavio da sedi tamo na po

du kao da je pištolj još uvek uperen u njegovu glavu. Kao da čovek još uvek stenje u Lusindinu kosu, to groteskno dupe se pomera gore dole svega nekoliko centimetara ispred njegovih očiju.

I Lusinda, takođe. Nogu još uvek raširenih kao neka bludnica, poput onih amsterdamskih kurvi koje lenčare u izlozima nogu raširenih u otvoren poziv. Samo što njihovi izrazi lica ne izgledaju tako užasno, njihova kosa nije umršena po bradi sa znojem i krvlju i sasušenom spermom.

Čarls se konačno pokrenuo.

Nogu pred nogu, pipavo, kao čovek koji isprobava vodu. Kao da dokazuje da *može* da se kreće mada nije bio sasvim sklon da poveruje u to. A onda, nakon što je pomerio noge, ruke, a onda i celo telo, ustajući sa poda i uspravljajući se, pomalo se ljuljajući, ali ponovo na sopstvenim nogama. A kada se on pokrenuo, i ona je.

Ne govoreći ništa, baš ništa, već polako privlačeći jednu butinu uz drugu, krijući taj otvoreni deo sebe koji je podsećao na svežu ranu. A onda se polako podigla sa poda i odvukla se u kupatilo, gde je otišla i zatvorila vrata.

Čuo je kako teče voda, čuo kako peškir trlja kožu a onda nešto što je zvučalo kao povraćanje. Voda u klozetskoj šolji se začula jednom, onda drugi put.

On još uvek nije očistio sebe. Krvave ruke, krv po celom njegovom licu, i, bez sumnje, njegov nos za koji je osećao da je dvaput veći od normalnog, kao da ima klovnovski nos na licu. I možda i ima možda je to bilo sasvim prikladno. Klovn Čarls, zviznut po glavi i išutiran po dupetu dok je vlasnik cirkusa radio po svom sa glavnom atrakcijom. Koja upravo sada otvara vrata kupatila. Još uvek mu ništa ne govoreći šta, uostalom, kažete klovnu? Još uvek je izgledala ošamućeno i izubijano, mada malo čistije. A i dalje gola, kao da to nije važno, kao da nikada ne može biti obnaženija nego što je bila pre petnaest minuta raščepljena i napastvovana, i posle toga, šta odeća može da učini za vas? I možda još nešto da se klovнови ne računaju, oni su suvišni u opštem poretku, i nije bitno šta oni *vide* ako ne mogu da deluju.

Da li si u redu? zaustio je da joj kaže. Zamalo je izrekao reči kada je shvatio kako su beznadežno neprilične. Kako može da bude u redu, kako ikada više može da bude u redu?

„Trebalo bi da te odvedem u bolnicu“, rekao je.

„Ne.“ Njena prva reč upućena njemu u toku perioda koji je izgledao kao nekoliko sati.

„Trebalo bi da te pogledaju.“

„Ne. Dosta sam bila gledana za jedan dan.“ Njen glas je zvučao mrtvo, onako kako zvuče loši glumci, drvenasto, bez pravih emocija. To je bilo strašnije od vrištanja, užasnije od suza. Da je plakala, obavio bi ruke oko nje i tešio je. Ali nije bilo ničeg što može da uradi za nju.

Počela je da se oblači, polako, stvar po stvar, ne zaklanjajući se, ne okrećući se stidljivo od njega kao ranije. Zato je Čarls otišao u kupatilo, gde se trgnuo od sopstvenog odraza, pomislivši prvo da je to neko drugi ko zuri u njega. To nikako ne može da bude on. Ali, ovo je *kloun Čarli*, sećate se? Onaj sa baburastim nosom i crvenom bojom i zastrašujućom perikom.

Pritisnuo je moker peškir na nos, i tu ga je pekao kao da je stavio jod. Zagladio je kosu i pokušao da obriše krv sa obraza.

Kada se vratio u sobu, bila je manje-više obučena. Jedna čarapa je bila pocepana, suknja razrezana gde ranije nije bila, a ipak je uspela da povрати izgled pristojne kopije obučene žene. Na način kako je lutka u izlogu pristojna kopija obučene žene umanjeno za ono što ženu u stvari čini živom.

„Šta da radimo?“ upitao ju je Čarls, ne samo nju, već i samog sebe, jer nije znao.

A ona je rekla: „Ništa.“

Ništa. Zvučalo je tako neshvatljivo besmisleno. Tako upadljivo komično. Kriminalac je još uvek na slobodi, njegove žrtve isprebijane i okrvavljene, i šta ona predlaže da učine? Ništa.

Samo, suprotno od ništa je nešto, a on nije mogao da *sntisli* to nešto.

Da ode u policiju?

Naravno da se ide u policiju. Opljačkan si i silovan, prema tome ideš u policiju. Samo...

Sta ste radili u hotelu Ferfaks?

Pa, mi smo...

Sto ste radili u hotelu Ferfaks usred prepodneva?

Pa, stvar je...

Sto ste vas dvoje radili u notelu *Ferfaks*?

Ako biste mi dali minut da objasnim...

Možda bi mogli da zatraže neku uviđavnost ovde, možda vam je *dozvoljeno* da zatražite malo uviđavnosti, i policijski detektiv će vam namignuti i reći, *razumem*. Da će se pobrinuti da ovo ostane među njima, nema potrebe da brinu. Samo...

Postoji kriminalac, a kriminalci ponekad bivaju uhvaćeni prijavite ih policiji, i ponekad ih policija zaista uhvati i izvede pred sud. A onda su tu suđenja, javni forumi koji se pojavljuju na naslovnim stranama gde su svedoci prinuđeni sa ustanu i kažu: *On je to uradio, vaša visosti*. Pri čemu je takav svedok on. On i Lusinda.

A šta ste vi radili u hotelu Ferfaks?

Pa, mi smo...

Sto ste radili u hotelu Ferfaks usred prepodneva?

Pa, stvar je...

Jednostavno odgovorite na pitanje.

Sto da radimo? To je pitanje.

Ništa. Možda nije tako smešno kako je isprva izgledalo. Možda ni toliko apsurdno.

Ipak, da li je moguće da mogu samo da ignorišu ono što im se dogodilo? Da ona može samo da zaboravi na to, kao na prost komentar ili vulgaran gest? Odeš na spavanje, odspavaš i *puf* nestalo.

Lusinda je rekla: „Idem.“

„Kuda?“

„Kući.“

Kući. Plavokosoj petogodišnjoj devojčici koja nikada nije našla Ijuljašku na igralištu koja joj se nije dopala. Mužu sa devet hendikepa koji će možda приметiti ili neće iznenadno bledilo na njenim obrazima, ugriz na usni i raspoloženje kao da je kraj nje tresnula bomba.

„Žao mi je Lusinda“, rekao je.

ta, „Da“, rekla je.

Bilo mu je žao zbog svega. Što ju je uopšte pitao da dođu ovde. Što nije primetio čoveka koji je vrebao na stepeništu naspram njihove sobe. Što je sedeo i gledao dok ju je čovek iznova i iznova silovao. Što je nije zaštitio.

Lusinda se odvukla do vrata taj začuđujuće elegantni hod preobražen u geganje i nespretno koračanje. Nije se ni osvrnula. Čarls je pomislio da ponudi da joj pozove kola, ali je znao da će ga odbiti. Nije bio sposoban da joj obezbedi jednu stvar koja joj je zista bila potrebna. Ne želi ništa više od njega.

Otvorila je vrata, zakoračila kroz otvoren prostor i zatvorila ih za sobom.

ATIKA

Izvinite, ovde moram da prekinem.
Mislim da bi trebalo da razjasnim.

Dogodile su se tri stvari.

U sredu, čovek je pozvonio na naša vrata da vidi kuću. Dobio je spisak iz agencije za nekretnine, kazao je.

Moja žena je otvorila vrata i rekla mu da kuća nije na prodaju. Mora da je u pitanju neka greška.

Vaš muž je nastavnik, je 1' tako? rekao je.

Da, kazala je. Ali je to još uvek neka zabuna. Kuća nije na prodaju.

Čovek se izvinio i otišao.

Nije izgledao kao čovek koji kupuje kuću, rekla mi je kasnije.

Pa, kako je izgledao? upitao sam.

Kao jedan od tvojih učenika, rekla je.

Srednjoškolac? pitao sam.

Ne. Poput jednog od tvojih *drugih* učenika.

Onda se desila druga stvar.

Zatvorski čuvar po imenu Debeli Tomi obavestio me je u sobi za odmor da ću uskoro dupetom napolje.

Šta to znači? upitao sam ga.

To znači da ćeš uskoro dupetom napolje, rekao je.

Debeli Tomi je imao preko sto trideset kilograma i bio je poznat po tome što je sedeo na nepokornim zatvorenima koji su bili vezani licem ka podu u svojim ćelijama.

Zašto? upitao sam ga.

Stednja. Pretpostavljam da je neko konačno shvatio da imaju pametnije stvari na koje će potrošiti novac od našeg poreza nego da osuđenike uče da čitaju.

Upitao sam ga da li zna kada.

Jok, rekao je. Ali ne treba da počinjem da im predajem *Rat i mir*.

Kada je Debeli Tomi počeo da se smeje, njegova tri podvaljka su se zatresla.

Onda se dogodila treća stvar.

Pisac je dopisao primedbu na kraju desetog poglavlja. Prvo sam mislio da je to samo deo priče, nešto što je Čarls rekao Lusindi ili čak i sebi. Ali ne. Bilo je namenjeno meni neka vrsta primedbe uredniku.

„Sviđa li ti se priča za sada?“

To je napisao.

Odgovor je, usput, bio ne.

Nije mi se dopala.

Kao prvo, priči je nedostajala napetost.

Nedostajao joj je jedan ključni sastojak nužan da je učini napetom.

Iznenadenje.

Jer je napetost uslovljena time da se ne zna šta će desiti.

A ja sam znao šta će se dogoditi.

Znao sam; na primer, šta će biti sa druge strane vrata sobe 1207. Znao sam do čega će doći kada otvore vrata. Znao sam šta će onaj čovek da radi Lusindi iznova i iznova tokom sledeća četiri sata.

Svega toga sam se sećao iz prethodnog života.

U tom prethodnom životu, budio sam se svakog jutra pitajući se zašto više volim da nastavim da spavam.

Tuširao sam se i pokušavao da ne gledam u merač šećera u krvi na kuhinjskom elementu. Ulazio sam u voz u 8:43 do stanice Pen, sem jednog jutra u novembru kada nisam. Onog jutra kada sam kasnio zbog ćerke i uhvatio onaj u 9:05. Onog jutra kada sam podigao pogled sa novina i kada mi je bila zatražena karta koju nisam imao.

Ovo je bila moja priča.

Ja je preuzimam odavde.

IZBAČEN IZ KOLOSEKA, JEDANAEST

Nakon što je Lusinda otišla, otišao sam do lekara.

Bio je 130 blokova dalje od hotela *Ferfaks*. Pešačio sam jer mi je čovek uzeo novčanik i sav novac iz njega.

Imao sam slomljen nos i jaknu umrljanu krvlju, ali je izgledalo da to niko ne primećuje. Bilo je drugih stvari za gledanje, valjda beskućnik bez odeće, na primer. Žena na rolerima obučena skroz u ljubičasto. Crnac koji je vikao o nečemu što se zove Sinovi Džone. Moj slomljeni nos i krvava jakna su izmakli ispod radara prosečnih stanovnika.

Čudna stvar se dogodila dok sam hodao. I hodao i hodao.

Počeo sam da brojim blokove i završio brojeći blagoslove.

Jer tu je *bilo* blagoslova. Bio sam živ, na primer. To je bio blagoslov broj jedan. Bio sam napola siguran da će me čovek ubiti. Zato je biti živ bio blagoslov. A tu su onda bile moja žena i ćerka. Blagoslovi, njih obe. Moja žena koja *ništa ne zna*, blagosloveno nesvesna činjenice da sam upravo proveo prepodne u sobi 1207 hotela *Ferfaks* sa nekom drugom ženom. I posmatrao tu ženu brutalno i višekratno silovanu, naravno ali ipak.

A Ana... kako sam mogao nešto takvo da uradim *njoft* Osećao sam se kao da sam dugo bio smrtno bolestan i da je moja groznica konačno prestala. Ponovo sam mogao jasno da mislim.

Doktor Džafe me je pitao šta se desilo.

„Pao sam izlazeći iz taksija.“

„A-ha“, rekao je doktor Džafe. „Bio bi iznenađen koliko sam puta to čuo.“

„Siguran sam da je tako.“

Doktor Džafe mi je namestio nos i dao mi bočicu kodeina. „Ako bol postane jak“, rekao je.

Imao sam potrebu da mu kažem da je bol već dovoljno gadan, ali sam na izvestan način pozdravljao neprijatnost. Poput 130 blokova arktičkog vazduha sa koga sam upravo ušao, to me je prizemljilo.

Otpešačio sam ceo put do posla. Valjda sam mogao da odem kući, ali sam hteo da ovo učinim danom poput svih ostalih. Danom koji počinje sa zakašnjenjem, danom sa jutrom o kome radije ne bih da mislim, ali zar nije celo popodne bilo preda mnom? I još jedno jutro i popodne posle toga, i tako dalje? Uskakao sam nazad u kolotečinu sa obe noge.

Kada sam stigao u kancelariju, deklamovao sam istu priču svakome ko je pitao. A pitao me je svako ko me je video. Vinston, Meri Viger, i tri četvrtine moje kreativne grupe. Taksu, rupa u ulici, nesrećan pad. Svi su me žalili, svi su pokušavali da ne gledaju u moj nos i dva prstena nalik rakunovim, koja su se pojavljivala ispod mojih očiju.

Kada sam se konačno skrasio u kancelariji, osetio sam vrstu olakšanja koja dolazi od povratka u sopstveno okruženje, okruženje koje je delovalo pomalo tužno i beznadežno u poslednje vreme, ali je iznenada bilo toplo i puno dobrodošlice. *Sam* život je delovao toplo i dobrodošlo bogatiji nego što sam bio spreman da priznam. Tamo su bile sve moje *stvari*, na primer. Moj sopstveni telefon i kompjuter i kauč i stočić za kafu. I sve one strukovne nagrade koje sam uspeo da skupim zlatne, srebrne i bronzane a ko bi ga znao, uprkos nedavnom nazadovanju, možda me čeka još neka? A na mom stolu, fotografija *nas*: Deane i Ane i mene, snimljena negde na plaži u Karibima. Moja *porodica*, sigurna u saznanju da je volim. A i jesam je voleo.

Ipak, gledanje u tu sliku nateralo me je da pomislim na onu *drugu* sliku, onu u mom novčaniku. Onu koju je čovek čežnjivo gledao, a onda je zagadio držeći je u ruci. Onu koja je još uvek kod njega.

„Darlin“, pozvao sam.

„Da?“ Moja sekretarica se pojavila na vratima, sa izrazom materinske zabrinutosti.

„Upravo sam shvatio da sam izgubio novčanik. Mora da mi je ispao kada sam slomio nos.“

„Uh-oh.“

„Možeš li da nazoveš kompanije za kreditne kartice i otkážeš ih?“

„Ne.“ *mv.*

„Šta?“

„Ne. Morate da ih pozovete lično. Slušaju samo vlasnika kartice.“

„Oh. Dobro.“ Verovatno je trebalo to da znam. Trebalo je verovatno da znam puno toga. Na primer, da hoteli koji izgledaju zapušteno izgledaju zapušteno s razlogom zato što jesu zapušteni. Da takva mesta privlače propalice i osobe sa zločinačkim namerama. Osobe koje dangube po stepeništu, čekajući osobe sa neverničkim namerama da im nalete. Bio sam u četrdesetim godinama i još uvek sam učio.

Pozvao sam kompanije za kreditne kartice. *Ameriken ekspres* i *Vizu* i *Master kard*. U današnje vreme je lako otkazati kreditne kartice; samo im kažete majčino devojačko prezime *Reston* i puf. Broj vaše kreditne kartice više ne postoji. A ja sam zamišljao čoveka kako stoji u nekoj radnji i kome se kaže da njegova kartica više ne valja. I ta, druga. I ta, takođe. Nijedna nije dobra. Samo što sam iznenada zamislio Deanu u radnji, kako joj govore to isto. Morao sam da je nazovem. Prošlo je tri sata biće kod kuće.

Podigla je slušalicu na četvrto zvono i kada sam čuo kako njen glas kaže: „Halo“, bio sam preplavljen vrstom zahvalnosti. Zahvalan bogu, valjda pod pretpostavkom da on postoji, pod pretpostavkom da mu je stalo do toga što sam uspeo da izađem u komadu iz hotela *Ferfaks*. Bez celog nosa, možda, bez *Ijubavnice*, sigurno, ali osim toga, relativno čitav.

„Nećeš verovati šta mi se danas desilo“, rekao sam joj. A i neće.

„Sta se desilo?“

„Slomio sam nos.“

„Slomio si šta?“

„Nos. Pao sam kad sam izlazio iz taksija i slomio sam nos.“

„Oh, Čarlse...“

„Ne brim. Sve je redu, sve je dobro. Doktor ga je namestio i dao mi dovoljno kodeina da smiri i konja. Ne osećam bol.“

To nije bila istina *osećao* sam bol, ali je taj bol bio neka vrsta ispaštanja i primiren onim drugim što sam *osećao*, a to je bilo neublaženo olakšanje.

„Oh, *Čarlse*. Zašto ne dođeš kući?“

„Kao što sam ti rekao. Dobro sam. Imam ovde da uradim nekoliko stvari.“ Kao recimo tri stotine molitvi i da oližem svoje rane.

„Siguran si?“

„Da.“ Bio sam dirnut očiglednim saživljavanjem u njenom glasu, onakvim uživljavanjem koje je moguće samo posle godina zajedničkog prolaska kroz dobro i zlo. Čak i ako nismo mogli da komuniciramo u poslednje vreme čak i ako nismo mogli to da fizički izrazimo to je bilo prisutno. Oduvek je bilo prisutno. I gotovo da sam bio spreman da priznam i bacim sebe na milost sudu. Ipak, to nikada neću morati, zar ne? Život se vratio tamo gde je to i počelo, pre nego što sam podigao pogled sa novina i primetio belu butinu i crnu cipelu koja se njiše.

„Još jedna stvar“, rekao sam.

„Šta?“

„Izgubio sam novčanik. Kada sam ispao iz taksija. Rekao sam ti, nećeš mi verovati šta mi se sve desilo.“

„Novčanik je samo novčanik, više sam zabrinuta za tebe.“

„Već sam zvao kompanije za kreditne kartice i otkazao ih. Samo sam hteo da znaš bolje ih iseci i pobacaj. Poslaće nam nove sutra bar tako kažu.“

„Dobro. Smatraj to urađenim.“

Rekao sam doviđenja, prošaputao „Volim te“, i krenuo da prekinem vezu.

„Oh, zamalo da zaboravim“, rekla je.

„Da?“

„Zvao je gospodin Vaskez.“

„Gospodin *ko*“

„Gospodin Vaskez. Rekao je da je imao poslovni ručak sa tobom u hotelu *Ferfaks*. Zaboravio je nešto da ti kaže.“

„*Čarlse*...?“

„Da?“

„Zašto te nije pozvao u kancelariju?“

IZBAČEN IZ KOLOSEKA, DVANAEST

Pozvao sam Lusindu na poslovni broj koji mi je dala.

Zdravo, ovo je Lusinda Haris u Morgan Stenliju. Nisam trenutno ovde, ali ako ostavite ime i kratku poruku, pozvaću vas.

Ostavio sam neku vrstu kratke poruke. *U pomoć.* Ne govoreći baš te reči, naravno, ali je to bila srž poruke.

„Moram da razgovaram s tobom“, rekao sam. „Ona... osoba iz hotela me je pozvala.“ Pokušavao sam da obuzdam paniku u svom glasu, isto onako kako sam pokušao da je obuzdam kada mi je Deana rekla da me je zvao *gospodin Vaskez*. Oba puta sam omanuo.

Da li ti je dobro? upitala me je Deana.

To je od kodeina, rekao sam. *Pobrljavio sam od njega*. Hteo sam da kažem: *To je od gospodina Vaskeza, on me užasava*.

Eliot je došao u moju kancelariju da mi izjavi saučešće po pitanju mog nosa. Možda i da pokuša da zakrpi stvari na kraju krajeva, mi smo prijatelji, zar ne? Više nego kolege, nego šef i zaposleni. Eliot je bio moj rabin svih ovih godina zar me nije unapredio i nagovarao da ostvarim više i obezbedio mi više nego izdašne povišice? Pogrešio sam što sam Eliota okrivio za skidanje s posla za kreditne kartice to je bila njihova rabota, ne njegova. Elen Višler i njena četvoročlana banda. Eliot je zakopavao ratnu sekiru i nagovarao me da ponovo budemo prijatelji.

A meni je upravo sada bio potreban prijatelj.

Koliko me voliš? imao sam običaj da pitam Anu kada je bila veoma mala.

Od Zemlje do Meseca, odgovorila bi mi. A ponekad: *Do beskonačnosti*.

Što bi moglo da opiše koliko mi je upravo sada bio potreban prijatelj. Potreba koja je bila koliko beskonačna toliko i hitna.

Osetio sam potrebu da mu se poverim. *Voleo bih da ti ispričam nešto što mi se dogodilo*, rekao bih mu. *Znam da je teško poverovati — znam da je nekako besmisleno. Sreo sam tu devojku*. A Eliot bi namignuo i klimnuo glavom i nasmešio se, jer je i Eliot ranije sretao devojke to su dokazivala tri braka i već tri alimentacije.

Sreo sam tu devojku, rekao bih, *udatu*, i Eliotov osmeh bi se samo proširio, ako je to uopšte moguće, jer i on je sretao udate devojke. *Zajedno smo otišli u hotel* i Eliot bi se na ovo još više nagnuo, pretvorio se sav u uvo, jer ima li išta slađe od slušanja drugara kako odaje detalje, izuzev kada detalje pričaš sam?

Zajedno smo otišli u hotel, nastavio bih, *samo što je, pri ulasku u sobu, neko drugi ušao tamo sa nama*.

I taj Eliotov osmeh bi nestao. Jer je ova priča uhvatila zloban levi zaokret i završila se tako što je taj neko ko je došao u našu sobu silovao tu ženu i pozvao moju kuću. Razgovarao sa mojom *suprugom*.

Eliot me je upitao da li postoji neki problem.

„Ne“, rekao sam.

„Možda bi trebalo da odeš kući“, rekao je Eliot. „Izgledaš malo blede.“

„Nos“, rekao sam.

„Da nos ti ne izgleda baš dobro.“

„Ne.“

„Pa, idi onda kući.“

„Možda i hoću.“

Eliot me je potapšao po leđima ponovo prijatelji, nakon svega.

Tako sam otišao kući.

Zašto te je zvao kući, Čarlse?

Da bi dokazao da može, Deana.

Uzeo sam novac iz kase da platim voznu kartu scenu zločina. Zločin iz strasti ženu drugog čoveka, život drugog čoveka. Jedne noći kada mi je bilo osam godina i neprekidno pre-

pucavanje između mojih roditelja preraslo u otvorenu konfrontaciju, spakovao sam svoju kacigu za fudbal i rezervni donji veš i proglasio da bežim od kuće. Otišao sam niz blok jedan blok, dva bloka, dovoljno dugo da shvatim da niko neće poći za mnom. Na kraju sam stao usred uskovitlanog jesenjeg lišća i zaputio se nazad. Trideset pet godina kasnije, ponovo sam hteo da pobeegnem od kuće. Ali ovoga puta sam trčao nazad.

Zazvonio je moj mobilni telefon. Na sekundu, pitao sam se da li je to *on* moj poslovni partner iz hotela *Ferfaks*. Ali to nije mogao da bude on, nije imao broj. Ali neko drugi jeste.

Halo“, rekla je Lusinda.

Zvučala je drugačije nego tog jutra. Nakon svega, emocije su se vratile u njen glas, samo drugačije od onih na koje sam navikao. *Strepnja*, rekao bih. Prvo mrtvilo, onda strepnja, sve unutar jednog popodneva.

„Pozvao je moju *kuću*, Lusinda“, rekao sam.

„Dobrodošao u jebeni klub“, rekla je.

aj...„Šta?“

„Pozvao je i *moju*“, govorila je šapatom, kao da se trudi da je neko ne čuje. Da li je njen muž negde u kući?

Veoma bih voleo da gospodin Vaskez nije nazvao moju kuću. Ili da gospodin Vaskez jeste, ali da je to jednostavno neko ko je pronašao moj odbačeni novčanik u predvorju hotela *Ferfaks* i pozvao kao dobri Samarićanin. Ili radi nagrade. Besmisleno, možda. Ali uvek postoji nada, zar ne?

Ne više.

„Razgovarala si s njim?“

»Da.“

„Šta je hteo?“ upitao sam. To je, na kraju krajeva ovde bilo pitanje za milion dolara moraš prvo da znaš šta čovek hoće da bi znao šta da radiš.

„Ne znam šta je hteo.“

„Pa, šta je *rekao*? Da li je...“

„Pitao me je kakav je bio.“

„Kakav je *biol* Ne...“

„Da li sam uživala? Hteo je da zna da li sam *uživala*. Želeo je potvrdu zar to nije nešto što te muškarac pita posle...“ Ali

nije mogla da natera sebe da završi rečenicu. Mislim da čak i lažna hrabrost ima granice.

„Žao mi je, Lusinda.“

Još jedno izvinjenje. Imao sam osećaj da mogu da joj se izvinjavam svakoga dana do kraja svog života, a onda da nastavim da joj se izvinjavam i u zagrobnom životu, i da to još uvek ne bi bilo dovoljno. A onda bih morao da se izvinjavam i svim onim drugim ljudima.

„Mislim da je hteo da zna...“, rekla je.

Iznenada mi je palo na pamet da govorim glasnije nego što bi trebalo. Glasnije ili tiše jer sam privlačio poglede malobrojnih putnika žene okružene kesama iz *Blumingdejla*, koja je sedela preko puta mene, i dveju devojaka sa minđušama u nosu koje su se držale za ruke sa druge strane prolaza.

„Sta je hteo da zna?“ upitao sam.

„Da li smo nešto preduzeli. Otišli u policiju...“

Nećemo otići u policiju, obećao sam mu. Obećanje kakvo verovatno većina žrtava nasilja daje na vrhuncu užasa. Samo je u ovom slučaju to bilo obećanje u koje je *Vaskez* mogao prilično da veruje, ako odabere tako. *Ova žena ne izgleda kao ti*, rekao je Lusindi. *A ovaj čovek ne liči na tebe*.

Vaskez je mogao da zaskoči bilo koga ovog jutra. Ali mu se posrećilo. Pronašao je savršene žrtve. Zbog toga što moramo da krijemo činjenicu da smo *bili* žrtve.

„Sta sada da preduzmemo?“ sada me je upitala Lusinda, isto ono pitanje koje sam joj postavio tamo u hotelu. Jer iznenada *ništa* više nije bilo dovoljno. Ne više.

„Ne znam.“

„*Čarlse*...“

„Da?“

„Sta ako on...“

„Da?“

„Nije važno.“

„Sta ako on *šta*, Lusinda?“ Ali mislio sam da znam šta je htela da me pita. Samo što to nisam želeo da čujem izrečeno naglas ne sada, ne još.

„U redu, šta onda da *uradimo*, *Čarlse*?“

„Možda ono što je trebalo da uradimo i ranije. Možda moramo da odemo do policije.“

» „Ja *neću* da kažem svom mužu.“

Napokon su joj se prave emocije vratile u glas. Iznenadna i neporeciva čvrstina koja nije podnosila dalju diskusiju. „Ako ja mogu da se snađem s tim, onda možeš i ti.“ *Ja sam ona koja je silovana*, govorila mi je. *Ja sam ona koja je šest puta bila silovana dok si ti sedeo tamo i nisi preduzeo ništa. Ako ja mogu da rešim da ćutim o tome, onda možeš i ti. Onda moraš i ti.*

„U redu“, rekao sam. „U redu. Ako ponovo pozove, razgovaraću sa njim. Saznaću šta hoće.“

Deana se majčinski ponašala prema meni kada sam stigao kući. Kao i Ana možda je konačno bila srećna što vidi da je nekom drugom potrebna medicinska pažnja. Donela mi je toplu oblogu da stavim na otečeni nos i nežno mi je trljala ruku dok sam polumrtav ležao na krevetu.

Bio sam nazad u zagrljaju svoje porodice zadovoljan, zahvalan, prava slika kućnog blaženstva.

Sem što sam se, svaki put kada bi telefon zazvonio, trzao kao da me je neko udario u stomak.

Deanina prijateljica. Hladan poziv brokera za hipoteku. Moja sekretarica koja je želela da zna da li sam dobro.

Ali uvek postoji sledeći poziv, zar ne?

I svi su insistirali da znaju o nesreći. Ana je htela da zna kako sam mogao da budem tako *spastičan*. Da izađem iz taksija, za ime božje. I upadnem u rupu?

Rekao sam da ne želim da pričam o tome. I pitao sam se da li je ponavljanje iste laži isto kao i pričanje različitih. Da li je jedna gora od druge. Nijedna nije bila posebno dobra, ne kada mi ćerka nudi topao peškir, a moja žena svoju bezuslovnu ljubav.

Pokušao sam da u sobici za odmor gledam košarku, da se unesem u Nikse koji su se mučili. Ali sam uočio da mi je teško da se usredsredim; misli su nastavljale da lutaju. Bio je igrač u Indijana Pejsersima, na primer, koji je izgledao kao... crnac, ali hispano. Zvao se Lopez rezervni bek. Viši, naravno, ali...

„Koji je rezultat?“ upitala me je Ana. Prestala je da sa mnom gleda košarku kada je imala devet godina, ali pretpostavljam da je pokušavala da bude ljubazna prema svom izubijanom i modricama prekrivenom ocu.

„Gubimo“, to je ovih dana bio siguran odgovor, čak iako niste znali koji je stvarno rezultat.

Baš tada se pojavio u levom uglu ekrana. Niksi su prišli na četiri razlike.

„Osamdeset šest prema osamdeset dva“, izrecitovala je Ana.

„Blizu je“, rekao sam. „A naša je lopta.“

„Tata?“

„Da?“

„Tata da li si ti ikada igrao košarku?“

„Naravno.“

„U *timu*?“

„Ne. Ne u timu.“

„Pa kako si onda igrao?“

„Sa prijateljima. U parku znaš.“ Marej Miler, Brajan Timinski, Bili Sejden. Oni su bili moji najbolji prijatelji sa kojima sam odrastao ali polako, jedan po jedan, izbledeli su. Pre nekoliko godina, video sam Bilija Sejdenu u samoposluzi *Patmark*, ali sam otišao i ne pozdravivši ga.

Zagrlio sam Anu. Hteo sam da joj kažem nešto, o ljubavi i životu i kako on može da ti izmakne ako se ne držiš da moraš ljubomorno da čuvaš ono što ti je važno ali nisam mogao da smislim prave reči.

Jer je zazvonio telefon.

Ana je odgovorila na drugo zvono.

„Za *tebe*“, rekla je.

„Ko je to?“

„Neki Spanac“, rekla je Ana.

IZBAČEN IZ KOLOSEKA, TRINAEST

Razgovor:

„Zdravo da si, Čarlse.“ „Zdravo.“ Glas mu je zvučao van konteksta. Pripadao je hotelskoj sobi koja miriše na krv, ne ovde, sigurnosti moje sobice za odmor. Osim ako moja sobica nije više sigurna.

„Kako je, Čarlse?“

„Šta hoćeš?“^{1s} „Dobro se držiš, Čarlse?“

„Dobro sam. Šta hoćeš?“

Vjesi *T siguran* da si dobro, Čarlse?“

„Da, dobro sam.“

„Ne praviš mi gluposti, Čarlse, je 1' tako? Ne trčiš u policiju?“ Lusinda je bila u pravu; želeo je da zna da li smo otišli u policiju. „Ne“, rekao sam.

„Znam da si obećao i sve to, ali te ne poznajem baš dobro, razumeš šta 'oću da kažem?“

„Nisam otišao u policiju“, rekao sam. Govorio sam tiho; oterao sam Anu iz sobe, ali to nije značilo da neće ponovo da dođe. A tu je bila i Deana koja je mogla da podigne slušalicu i pita se sa kim razgovaram.

„To je dobro, Čarlse.“

„Šta hoćeš?“ upitao sam ga ponovo.

„Šta 'oću?“

„Pazi, ja...“

> „Nemoj da se glupiraš sa mnom Čarlse, u redu? Ako kažeš policiji, moraš da kažeš i ženici, tačno, Čarlse? Moraćeš da joj kažeš kako si jeb'o Lusindu, je 1' tako, Čarlse? Zašto bi hteo da to uradiš, a?“

Lepo mi je to objasnio. Srž situacije, u slučaju da sam to propustio.

„Neću ići u policiju“, ponovio sam.

„To je dobro, Čarlse. Evo u čemu je stvar potreban mi je zajam.“

U redu. To je bilo ono što je Lusinda zaustila da me pita preko telefona. *Šta ako on...* Nije baš završila, ali da jeste rekla bi: *Šta ako on zatraži novac?*

„*Mrzim što tražim*, znaš šta ‘oću da kažem?’“ rekao je. „Ali, vidiš, malo sam kratak.“

„Vidi, ne znam šta misliš...“

„Ne mnogo, Čarlse. Mali zajam, znaš. Recimo deset hiljadarki...“

„Nemam deset hiljadarki.“

„Nemaš deset hiljadarki?“

„Ne.“ Pomislio sam da je gotovo, ali nije bilo.

„Sranje. To je problem.“

„Vidi, nemam gotovinu koja tek tako leži okolo. Sve je...“

„To je pravi problem, *Čarlse*. Vidiš, stvarno mi treba ta pozajmica.“

„Ja prosto nemam...“

„Mislim da je bolje da mi ga nabaviš.“ Ostavljajući neizrečeno *zašto* bi bilo bolje da mu ga nabavim.

„Sve je vezano. Ne mogu tek...“

„Čarlse, ne slušaš me. Ja ovde pričam, a ti ne slušaš. Treba mi deset somova, Čarlse. Okej? Dogovorili smo se. Ti si *veliki jebeni rukovodilac*, Čarlse. Tako baš kaže na tvojoj vizit-karti. Viši kreativni direktor. Iz-vrš-ni pot-pred-sed-nik. To je jebeno impresivno, Čarlse. I ti nemaš deset hiljadarki? Koga ti to zajebavaš?“

Nikoga, pomislio sam.

„Čarlse.“

„Da.“

„Jebe mi se za tvoj *priliv novca*, u redu? Hoću deset hiljadarki od tebe. Razumeš li me?“

Da.

„Ako razumeš, onda reci da ćeš mi dati deset hiljadarki.“

Deana me je zvala iz kuhinje. „Hoćeš li pileću supu?“

„Nabaviću ti“, rekao sam.

„Sta ćeš mi nabaviti?“

„Nabaviću ti deset hiljada.“

' „Super. Hvala ti. Mrzim što sam morao da ti tražim i tako to, ali ti znaš kako je.“

„Gde?“

„Pozvaću te ponovo, u redu, Čarlse?“

„Možeš li, molim te, da me pozoveš u kancelariju? Možeš li?“

„Jok. Volim da te zovem tu. Nazvaću te ponovo *tu*, u redu, Čarlse?“

Klik.

Sta ako nam zatraži novac? pitala se Lusinda.

Mada je uzeo naš novac, mada je rekao: *Vidiš, imam vaš novac, baš ovde*, ipak nema *sav* naš novac, zar ne?

I sve dok ne odemo u policiju, on može da nastavi i da ga traži.

Niksi su izgubili na zvuk sirene.

Deana me je upitala šta nije u redu, i ja sam joj to rekao tim je izgubio, a ja sam navijao za njega. i' „Jadan mali“, rekla je.

A to je upravo ono što mi je Lusinda rekla onog dana u vozu. *Jadan mali*; dok me je mazila po ruci i šaputala mi nešto u uvo. Nešto o tome kako sam seksi.

Sto sam možda i bio, pre nego što sam se pretvorio u klovna.

Vaskez je hteo deset hiljada dolara.

Nisam imao deset hiljada dolara koje leže okolo. Nisu ležale pod dušekom ili skupljale kamatu na računu u banci. Ono što sam imao bile su potvrde berzanskih akcija vrednih približno 150 000 dolara, u ormanu na tavanu koji je bio moja radna soba. Akcije kompanije, koje su mi uručivane svake godine zahvaljujući Eliotovom dobročinstvu.

Deana i ja smo imali ime za ove akcije naziv koji nije ostavljao nikakvu sumnju u pogledu njihove namene. Ne naš fond za odmore, niti naš penzioni fond, čak ni fond za crne dane.

Anin fond. Tako smo ga mi zvali. Anin fond, koji je bio tamo za bilo šta što bi u ma kom času mogla da donese budućnost. Zovite to živom ogradom protiv nadolazeće depresije.

Za operaciju, na primer.

Ili deset operacija. Ili druge stvari o kojima nisam baš hteo da razmišljam.

Anin fond. Do poslednje papirnate pare.

Ali šta sam drugo mogao da uradim sem da mu *platim*?

Ležim u krevetu sa Deanom, Deanom koja već počinje da drema mada je tek prošlo devet. Tih dvadeset šest đaka trećeg razreda uzima dosta od nje a sad i ovo, šta će joj tek *ovo* oduzeti? Ako bude znala, što znači ako dozna. Ako se slomim i kažem joj, ne kršeći svoje obećanje dato Lusindi, ne baš sasvim, ne da kažem *policiji*. Samo njoj.

Onda ne bih morao da Vaskezu dam njegov novac, je 1' tako? Osim...

Osim ako Vaskez nije pretio da će reći nekom drugom. Osim ako nije rekao: *Dobro, tvoja žena zna divno, ali Lusindin muž on ne zna.* Lusindin muž, za koga se zaklela da nikada neće znati, bez obzira šta da se desi, nikada neće znati da je otišla u hotelsku sobu sa drugim čovekom zbog seksa i završila dobivši više seksa nego što je planirala.

Ako ja mogu da izađem s tim nakraj, možeš i ti, rekla mi je Lusinda.

Dugujem joj toliko, zar ne? Pošto sam dopustio da je drugi muškarac siluje pošto sam sedeo tamo i *posmatrao* kako je drugi muškarac siluje? U ovom smo zajedno.

Osim toga, mogao sam koliko hoću da fantaziram o tome da kažem Deani, ali istina je, nisam mogao da zamislim da kažem Deani šta sam to radio ništa više nego što sam mogao da zamislim da kažem Ani. Mogao sam da uvežbavam reči; mogao sam da zamislim kako skidam teret s duše. *Vidite? Nema tereta.* Ali to je bilo pričam ti priču to nije bilo stvarno.

Nakon što sam bio siguran da je Deana zaspala, otišao sam to tavana da preturam po ormanu sa fasciklama. Pod slovom A za Anin fond.

Samo da bih ga našao, morao sam prvo da gacam preko nekoliko drugih stvari, kako se kabinet tokom godina predao opštoj neorganizaciji i haosu. Diplome iz srednje škole, koledža, izvodi iz matičnih knjiga rođenih podaci, manje-više, o *nama*. Sinovima. Značajni događaji, dostignuća, događaji koji menjaju život. Sićušni par otisaka stopala ljubaznošću Ane Elizabet Sin. Diploma iz Aninog vrtića. I još dalje nazad venčanica. „Čarls Sin i Deana Vilijams.“ Obećanje da će se voleti i poštovati obećanje koje sam bezosećajno odbacio u hotelu u centru grada.

Bio je nekakav nadrealistički kvalitet u uzimanju mojih deonica iz ormana kako bih isplatio silovatelja. Ne postoji priručnik za takve situacije, nikakve knjige za samopomoć koja obećava da će sve biti bolje.

Dok sam izlazio iz sobice za odmor, prošao sam pored Anine sobe Ane koja spava okupana mesečinom, ili je to samo bilo svetlo njene lampe? Počela je ponovo da je uključuje ubrzo nakon što se razbolela. Jer je iznenada bila preplašena na smrt od toga da ostane sama u mraku. Jer se bojala da će se probuditi u hipoglikemiji i neće moći da pronađe tablete sa šećerom ili možda da se uopšte neće probuditi.

Izgledalo je da je san oslobađa svog besa i tuge, pomislio sam. j.Ušao sam na vrhovima prstiju i nagnuo se nad njen krevet. Njen dah me je ovlaš dodirnuo preko lica kao krila leptira (podsetivši me kako sam jednom uhvatio krila monarha između palca i kažiprsta da bih ga pokazao četvorogodišnjoj Ani pre nego što sam ga pažljivo stavio u ispražnjenu teglu od želea); Poljubio sam je u jedan hladan obraz. Promeškoljala se, tiho zastenjala, okrenula se.

Sišao sam u prizemlje i ubacio deonice u svoju poslovnu tašnu.

IZBAČEN IZ KOLOSEKA, ČETRNAEST

Sreo sam se sa Lusindom kod fontane na uglu 51. i Šeste ulice.

Kada sam je pozvao i rekao joj šta Vaskez hoće, utonula je u tišinu i zatražila da se tamo sretnemo.

Sedeo sam tamo desetak minuta kada sam je video kako prelazi 51. ulicu.

Ustao sam i počeo da podižem ruku za pozdrav. Ali sam zastao bila je sa drugim muškarcem. Nastavila je prema meni, i na trenutak sam bio zatečen između ustajanja i sedenja, između toga da joj kažem zdravo i ne kažem ništa. Seo sam; nešto me je teralo da se pritajim.

Ostao sam da sedim tamo na ivici fontane dok su Lusinda i čovek prošli pravo pored mene i ne pogledavši me.

Čovek je imao na sebi ugledno plavo odelo i nedavno izglaćane cipele. Pedesetogodišnjak, sa kosom koja je upravo počela da se proređuje, zamišljeno napućenih usana. Lusinda je izgledala ponovo skoro normalno, pomislio sam, što je način da se kaže zanosno, ako ne biste pogledali pažljivije. Ako ne biste pažljivo zavirili u blage kolutove ispod njenih očiju koji nisu bili poput mojih, koji su podsećali na crne fudbalske fleke, ali neporecivo ih je imala. Žena koja je izgledala kao da u poslednje vreme nije mnogo spavala; koja se okretala i prevrtala uprkos dva valijuma i čaši vina.

Izgledalo je kao da govori čoveku, ali ma šta da je govorila bilo je progutano kakofonijom graje Njujorka sirenama kola, zvoncima bicikala, treštanjem muzike, motorima autobusa. Prošli su na metar i po od mene a nisam mogao da čujem ni reč.

Čekao sam dok su prolazili u pravcu sporedne ulice. Bio sam okružen uobičajenom mešavinom turista koji su istezali

vratove, popodnevnim pušačima koji su izbacivali dim sa neprikrivenim očajanjem i ponekim starim uličarom koji je mrmljao nešto za sebe.

Zurio sam u božićne dekoracije na Rejdio Siti Mjuzik Holu s druge strane ulice. „Spektakularni božićni šou“, pisalo je, a cela nadstrešnica bila je upletena božikovinom. Deda Mraz na trotoaru zvonio je zvoncem pored ulaznih vrata i uzvikivao: „Srećan Božić, svima!“ Ovde pored fontane bilo je hladno i vlažno. Cekao sam pet minuta, a onda i deset.

Onda sam video Lusindu kako se vraća, kako žurno dolazi iza ugla i zuri pravo u mene. Tako znači. Ipak me je videla.

I „Hvala ti“, rekla je.

„Nema na čemu. Za šta?“

„Jer mi nisi rekao zdravo. Jer nisi rekao ništa. To je bio moj muž.“ To je *bio moj muž*. Igrač golfa. Onaj koji nikada neće znati.

„Oh“, rekao sam.

„Iznenadio me je u kancelariji. Sa cvećem. Navaljivao je da uzme taksu do grada sa mnom. Izvini.“

„U redu je. Kako ti je bilo?“

Baš sjajno. Nije moglo bolje.“ Ton njenog glasa nagoveštavao je da sam nekako glup što je to pitam, kao oni reporteri na mestu nepogrešive tragedije koji pitaju preostale članove porodice kako se osećaju ovih dana.

„Da li te je ponovo zvao?“

„Ne nakon što je tražio deset hiljada dolara. Ne.“

„I?“ rekla je. „Da li ćeš mu ih dati?“

„Da.“

Pogledala je u svoje ruke. „Hvala ti.“

„Nije vredno pomena.“ A *nisam* ni želeo da to pomene. Jer svaki put kada bih to pomenuo, to je postajalo stvarnije, nešto što će se stvarno dogoditi.

„Vidi“, rekla je, „imam ovde hiljadu dolara. Mali fond za koji moj muž ne zna.“ Posegla je za torbicom.

„(U' redu je“, rekao sam. „Zaboravi.“

i, Uzmi“, rekla je kao da pokušava da plati za mlečne čokoladice i sodu, a ja insistiram da budem staromodan u vezi s tim i platim za ceo izlazak.

„Ne. Pobrinuću se za to.“

„Evo^a, rekla je i gurnula deset novčanica od sto dolara u moju ruku. Posle kratkog natezanja, odustao sam. Stavio sam novac u džep.

Onda je rekla: „Da li misliš da će to ovde prestati?“

A to je bilo pravo pitanje, naravno. Da li će to prestati sa ovim ili ne?

„Ne znam, Lusinda.“

Klimnula je glavom i uzaahnula. „'Sta ako *ne prestane*? Sta ako traži još novca? Sta *onda*?“

„Onda još uvek ne znam.“ *Onda smo nadrljali, Lusinda.*

„Kako se to dogodilo, Čarlse?“ rekla je, tako tiho da u početku nisam bio siguran da sam je čuo.

„Šta?“

„Kako se to dogodilo? *Kako?* Ponekad mislim da sam to sanjala. Izgleda nemoguće, zar ne? Da se to stvarno nama desilo? *Nama?* Ponekad...“

Obrisala je oči zasuzile su, i pomislio sam kako su njene oči bile druga stvar koju sam onog jutra primetio na njoj. Prvo njene butine, možda, a onda njene oči. Video sam nežnost u njima i hteo da kažem: *Da, to bi mi dobro došlo. To mi je sada potrebno.*

„Možda tako treba da misliš o tome“, rekao sam. „Kao o lošem snu.“

„Ali nije tako. Znači da je glupo.“

„Da. Glupo je.“

„Ako on sazna, to će ga ubiti“, rekla je.

Njen muž opet je govorila o svom mužu.

„Ako on sazna, ubiće *mene*.“

„Neće saznati.“ U ovome smo zajedno, uveravao sam je. Možda smo prevarili naše supružnike, ali nećemo jedno drugo.

„Šta si rekao ženi?“ upitala me je. „U vezi sa nosom?“

„Da sam pao.“

„Da“, rekla je, kao da je to nešto što bi i njoj palo na pamet.

„Vidi, hteo sam da ti kažem...“ Sta da joj tačno kažem? Da sam je izneverio, pretpostavljam, da sam je izneverio, ali da je neću ponovo izneveriti.

„Da?“

„Trebalo je... znaš, da ga sprečim.“

„Da.“

„Pokušao sam. Ali ne dovoljno.“

„Imao je pištolj“, rekla je.

Da, imao je pištolj. Imao je pištolj koji je nekada držao uperen u mene, a nekada nije. Dok ju je silovao nije. Pištolj je bio tamo na podu, na metar od mene, možda, to je sve.

„Zaboravi na to“, rekla je. Ali sam mogao da kažem da ne misli tako da *misli* da je trebalo da se više potrudim, da je trebalo da je spasem. I setio sam se kako sam je odbranio one noći u baru i kako me je posle toga poljubila. Ali barski nasrtljivci su jedno, a naoružani silovatelji nešto drugo.

„Mislim da ne bi trebalo da ponovo razgovaramo, Čarlse“, rekla je. „Zbogom.“

„Jesi li zadovoljan za sada?“ upitao me je Dejvid Frankel.

„Sta?“

„Jesi li zadovoljan za sada? Reklamom?“

Konačno smo snimali reklamu za aspirin. Na desetoj pozornici u studiju *Silverkap* u Astoriji.

„Da. Dobra je.“

„Da. Korint je stari profesionalac.“

Pa, *jeste* star, hteo sam da kažem. Robert Korint je bio režiser reklame za aspirin. Bio je nizak i proćelav sa glupavim konjskim repom ispod polumeseca preplanule kože. Konjski rep je govorio: *Možda sam podlegao poniženjima starenja, ali sam još uvek kul, još sam u fazonu.* Bili smo na klapi dvadeset dva.

„Ko radi muziku za spot?“ upitao sam ga.

i „Muziku?“

„Da, tonski snimak. Ko ga radi?“

„Muzička kuća T i D.“

„Nikada nisam čuo za njih.“

„Oh, stvarno. Dobri su.“

„iU redu.“

„Oni rade snimke za sve što radim.“

„U redu. Dobro.“

„Dopašće ti se. Uvek nam daju dobru cenu.“

Hteo sam da ga pitam zašto mi se tako smeška. Ali me je prekinula Meri Vidger koja je šapnula u moje uvo.

„Čarlse“, prošaputala je, „mogu li da popričam sa tobom?“

„Naravno.“

„Gospodin Duben misli da bi bočica za aspirin trebalo da stoji više.“

„Više?“ Gospodin Duben je bio moj novi klijent. Pozdravio me je rekavši: *Znači vi ste sveža krv.*

Da. Krvna grupa O, odgovorio sam mu, a on se nasmejao i rekao: *Super, to je baš ono što nam treba.*

„Više. U okviru.“

„Naravno. Možeš li da kažeš Robertu da stavi bočicu više u okvir, Dejvide?“

„Nema problema“, rekao je Dejvid. „Zivim za takvo nešto.“

Kasnije popodne, negde između klapa četrdeset osam i četrdeset devet, Tom Muni me je saterao u ćošak blizu miksete.

„Zdravo, družo“, rekao je.

Tom nije bio moj drug. Bio je predstavnik Upravne produkcije, a njegov modus operandi bio je da dosađuje dovoljno da bi mu klijenti dali posao ne bi li ga oterali. I bio je prilično uspešan u tome.

„Kako si, Tome?“

„Ja, ja sam dobro. Pitanje je kako si ti?“ Gledao je u moje lice.'

„Pao sam“, rekao sam. Po stoti put.

„Mislio sam u pogledu posla.“

Tom je tačno znao kako sam, po pitanju posla. Znao je, na primer, da sam do pre svega nekoliko nedelja bio nadležan za uzorne reklame kreditnih kartica, a sada sam nadležan isključivo za ovu reklamu aspirina. Znao je to jer je posao oglašavanja mala zajednica, i kao u većini malih zajednica, vesti putuju brzo, a loše vesti još brže.

„Super“, odgovorio sam mu.

Upitao me je da li sam dobio njegovu čestitku za Božić.

„Ne.“

„Poslao sam ti čestitku.“

„Nisam je dobio.“

„Nisi?“

„Nisam.“

„Pa, srećan Božić. Božićni poklon sledi“, rekao je.

„Nije mi potreban poklon, Tome.“

„Ne budi smešan. Ujka Tomi nikada ne zaboravlja klijenta.“

„Ako je to šešir Uprave već ga imam“, rekao sam.

„Ko priča o šeširima?“ rekao je Tom. „Da li sam pominjao ikakve šešire?“

„Imam i majicu Uprave.“

„Hej, ti si sada klijent Uprave.“

„Da, taj sam.“ r: „Zato misli o meni kao o Deda Mrazu.“ i: „To je smešno. Ne ličiš na Deda Mraza.“ Sa zalizanom crnom kosom i hiperkinetičkim manirizmom, Tom je podsećao na Peta Rajlija na amfetaminima.

„Otkud ti znaš? Jesi li ikada video Deda Mraza?“

Kada je Ana bila mala, možda pet i po godina, upitala me je kako to Deda Mraz kupuje u njenoj omiljenoj prodavnici igračaka ako živi na Severnom polu. Nepažnjom sam ostavio nalepnicu na malom poniju.

„Drago mi je da smo se upoznali, Deda Mraze.“ k j, A šta mali Čarli želi za Božić?“

Da je Tom imao na raspolaganju ceo dan, mogao sam da mu ispričam.

„Ništa, Tome. Ništa mi ne fali.“

„Hej, ti snimaš sa mnom, je 1' tako?“ i „Tako je.“

„Radiš sa Frankelom, je 1' tako?“

: „Frankelom? Da, naravno.“

„U redu. Pitaj njega šta dobija za Božić.“

Šta je to trebalo da znaci?

i „Sve što želim za Božić jeste dobar spot, Tome.“

„Pa zašto onda saraduješ sa *nama*?“ rekao je.

A kada se nisam nasmejao, dodao je: „Šalim se.“

Te noći, Vaskez je pozvao moju kuću i rekao mi da se nađemo u Alfabet sitiju na uglu 8. ulice i avenije C.

IZBAČEN IZ KOLOSEKA, PETNAEST

Zvali su ga Alfabet siti jer se protezao od avenije A do avenije D u donjem Menhetnu. To je bilo centralno mesto za hispano bande dok ga nije zaposela umetnička rulja, pa je postalo i opasno i pomodno. Vinski podrumi i galerije koegzistirali su jedni pored drugih, služeći empanade i op art.

Nisam zašao ovamo dole od vremena kada sam bio u ranim dvadesetim, nejasno se sećam vožnje taksijem bez određenog cilja koja se završila ovde sedmoro nas nagurano u jedan taksi u potrazi za provodom. Ne mogu da se setim kako se ta noć završila.

Danas nisam tražio dobar provod.

Tražio sam Vaskeza.

Deana je odgovorila na poziv kada je on pozvao. *Kako ste, gospođo Sin?* rekao joj je. Izgledala je pomalo zbunjeno kada mi je dodala slušalicu.

Poslovni poziv, rekao sam joj kasnije.

Vaskez me je upitao imam li novac: da. Upitao me je da li sam i dalje dobar dečko (prevod nisam otišao do policije): da. Rekao mi je da se nađem sa njim ovde u Alfabet sitiju.

Kada je Deana otišla iz sobe, rekao sam mu da je to deset hiljada i ništa više, da li mu je jasno? To je bilo sve.

Vaskez je rekao naravno, burazeru.

Ugao avenije C i 8. u jedanaest ujutru bio je precizan odraz ovog kraja. Petoro latino dece je ubijalo vreme na haubi nekih kola dok je ulični umetnik postavljao znak koji nudi tetovaže kanom. Još uvek ni traga od Vaskeza.

Neki crnac je natrčao na mene.

„Zašto, jebi ga, ne gledaš kud ideš?“ rekao je.

Naravno, ja nikuda nisam išao; samo sam stajao tamo. U svakom slučaju, rekao sam: „Izvini.“

„Izvini, a?“ Čovek je bio veći od mene, približno veličine standardnog džipa.

„Da“, rekao sam.

„Sta ako izvini nije dovoljno?“

„Pazi, nisam te video...“

Čovek se zasmejao.

„U redu je“, kazao je. „U redu je. *Čarls*, a?“

Znao je moje ime čovek koji me je optužio da nisam gledao kuda idem znao je moje ime.

„Čarls“, ponovio je. „Je l' tako?“

„Ko si ti?“

„Zar te nisam nešto pit'o? Jesi l' Čarls il' nisi?“

„Da, ja sam Čarls.“

„Zovu te *Čak*? Da si ti neki moj kriminalac, tako bismo te zvali.“

„Ne.“ Nadimak Čak se koristio u pesmici kojom su se druga deca iz susedstva prilično zabavljala kada mi je bilo osam godina. „Gde je Vaskez?“ upitao sam ga.

„Odvešću te do njega. Zašto misliš da sam doš'o ovde, jebi ga?“

Nisam želeo da me neko odvede do njega.

„Zašto ti ne bih dao novac i...“

„Ti ne'sh da mi daš ništa, razumeš li? Malo ćemo da prošetamo.“

„Koliko daleko?“

„*Koliko daleko?*“ imitirao me je. „Malo dalje uz ulicu.“ Krenuo je, osvrćući se da se uveri da ga pratim, i setio sam se kako sam to isto radio kada je Ana bila mala, kada sam hodao sa njom ali ne sa njom, starajući se da ne odluta u opasnom pravcu. Samo što sam ja već išao u opasnom pravcu.

Kada smo prošli neku uličicu između dve renovirane kuće, čovek je zastao i sačekao me, a onda je počeo da me tera u uzani prolaz. Pokušao sam da budem nepokolebljiv sve dok nije zapretilo da mi njegov stisak slomi ruku, pa sam odustao.

Gurnuo me je uza zid. *Ovo je ono što se dešava u uličicama, je l' tako?* pomislio sam. *Budeš pretučen, izboden nožem i*

opljačkan. Ponekad se to desi i u hotelskim sobama, ali uglavnom u uličicama. Cekao sam na neizbežno, što će biti brzo, brutalno i neopozivo.

Samo što nije došlo do batina.

„Da pogledamo ovde“, rekao je čovek. I umesto toga je počeo da me opipava, prevlačeći rukama duž mojih nogu, grudi i leđa. Potapšao me je.

„Nisi jebeno ozvučen, Čarlse, to je dobro...“

„Rekao sam mu da nisam išao u policiju.“

„Da. I on ti je poverovao.“

„Vidi, stvarno moram da se vratim“, rekao sam i čuo paniku u svom glasu i pokušao da se izmaknem malo od zida.

„Ajde“, rekao je, „odmah tu...“

Otišao sam *odmah tu* kada sam prvi put seo pored Lusinde, a onda samo još malo dalje kada sam je odveo do hotela *Ferfaks*, a sada su tražili da ponovo odem odmah tu, kada je sve što sam zaista želeo da uradim bilo da se vratim na mesto koje se zove juče.

Pratio sam čoveka do naspramnog kraja uličice i niz blok koji je mirisao na kiseli kupus i pomadu. Prošli smo pored frizerskog salona specijalizovanog za dredove i tetovažu kose. Čovek je skrenuo levo u predvorje delimično renovirane kuće.

Pritisnuo je zujalicu kod nekog imena i odgovorilo mu je zujanje.

„Ajde“, rekao je držeći mi izgrebana staklena vrata. Ponovo *ajde*. Primao sam naređenja ovih dana, novi regrut u armiji onih lišenih morala. Svestan da svakim korakom gazim sve dublje u neprijateljsku teritoriju, ali bez slobode da odbijem. U ovoj armiji, dezerteri su predmeti mogućeg pogubljenja.

Vaskez je bio u jednom stanu na prvom spratu. Bio je tamo, odmah iza vrata koja su se otvorila da bismo ušli.

Trgao sam se kada je Vaskez ispružio ruku. Video sam tu ruku kako radi druge stvari meni i Lusindi. Ali Vaskez nije tražio da se rukuje.

„Novac“, rekao je.

Bio je obučen u pomodne rite nisko spuštene pantalone sa nagoveštajem „Kelvina Klajna“ koji mu je virio iz pojasa -

održani zeleni duks koji mu je visio sa ramena. Po prvi put sam ga dobro pogledao. I bio sam iznenađen koliko drugačije izgleda nego što sam ga zapamtio, barem u sveopštem utisku. Izgledao je fizički manje impozantan, mršaviji i blago koščatiji. I pitao sam se koliko li je kriminalaca otišlo na stolicu zbog pogrešnog svedočenja očevidaca obilje, verovatno, jer je teško da dobro upamtiš nekoga dok ti istresa mozak ili ti siluje devojk.

Pružio sam mu deset hiljada dolara u šuškvim novčanicama od sto dolara. Osećajući se kao da kupujem nešto za domaćinstvo mašinu za veš, televizor sa velikim ekranom za sobu za odmor, baštensku garnituru samo što je ova kupovina za domaćinstvo, naravno, bila kupovina samog prava na dom. Pet hiljada za Anu i pet hiljada za Deanu. I bez garancije za povraćaj novca. Strogo kupovina na poverenje tu gde ga nema nimalo.

i „Devet hiljada devet stotina...” revnosno je brojao Vaskez do poslednje novčanice, a onda me pogledao sa onim odvratnim osmehom, onim kojeg sam se sećao iz hotelske sobe.

„Skoro da zaboravim“, rekao je u udario me u stomak.

Pao sam.

Nisam mogao da dišem; počeo sam da se borim za vazduh. i, To je za ono što si otkazao kreditne kartice, Čarlse. Bilo mi je nekako neugodno, jer sam baš bio usred kupovine.“

Drugi čovek je mislio da je cela stvar zabavna počeo je da se smeje.

Onda je Vaskez rekao: „Mi sad idemo, Čarlse.“

Trebalo mi je pet minuta da ponovo počnem normalno da dišem, onda još pet minuta da ustanem, koristeći se zidom kao osloncem. Pet minuta koje sam proveo na podu pokušavajući da dišem bili su provedeni u plakanju, takođe, delom zbog udarca u moj solarni pleksus, a delom zbog shvatanja gde sam.

Dole na podu pored kutije sa dva dana starom kineskom brzom hranom, na koju su nagnule bubašvabe.

IZBAČEN IZ KOLOSEKA, ŠESNAEST

Sledećeg dana sam do kasno ostao u kancelariji.

Osećao sam se razdražljivo i posramljeno kod kuće ovih dana ne baš nekim određenim redom. Svaki put kada bih pogledao u Anu, pomislio bih na deset hiljada dolara koje sam opljačkao iz njenog fonda; i svaki put kada bi zazvonio telefon, propatio bih kroz tu beskonačnu pauzu pre nego što bi neko odgovorio zamišljajući stvarni dijalog koji se uvek završavao tako što bi Deana domarširala u spavaću sobu ili sobicu za odmor ili prizemlje da me optuži što sam joj uništio život i ubio našu ćerku.

Više sam voleo da se taj trenutak desi telefonom imajući u vidu da nisam mogao ni da zamislim kako moram da je gledam u oči dok mi recituje litaniju mojih zločina. U kancelariji sam mogao da zatvorim vrata i ugasm svetla i zurim u svoj odraz na monitoru kompjutera, koji je bio zaglavljnjen u večito stanje spavanja što je bilo stanje u koje sam želeo nekako da smestim i sebe. Mogao sam da mozgam o tome kako da se otarasim ove užasne stvari koja je pretila da mi život izbacii iz koloseka. Kod kuće sam mogao samo da trpim posledice toga.

Trenutno sam pokušavao da u knjižici nađem T&D *Mjuzik Haus*.

Hteo sam da ih sutra pozovem u vezi s muzičkom podlogom za spot za aspirin. Nešto emocionalno a da nije tugaljivo. Nešto što bi moglo da prikrije banalni dijalog i drvenasti nastup glumaca.

Nisam, međutim, mogao da ih pronađem. T&D zar nije tako Frankel rekao? Ili su to možda bila neka druga slova? Ne, bio sam prilično siguran da su bila T i D.

Možda je priručnik za postprodukciju koji koristim zastareo. Možda...

Čuo sam glasan udar.

Prošlo je osam sati i čuvari su već završili svoje ture. Bio sam prilično siguran da niko nije ostao ovako kasno sem mene.

Ponovo sam ga čuo.

Sada nalik grebanju, poneki zveket, tup udarac. Neko u prostoriji pored moje kancelariji Tima Vorda, a ja sam svojim očima video Tima kako juri da stigne voz u 6:38 za Vestčeser.

Zatim nešto drugo.

Neko je zviždukao „Moja devojka“. Tempfejšns, 1965.

Možda je to ipak bio neko od pomoćnog osoblja neko nedovršeno čišćenje za koje se treba pobrinuti dok kancelarija spava radnici održavanja, poput obučarevih patuljaka, pojavljuju se uglavnom noću da čarolijom ostave za sobom plodove svog rada. Novi tepih, sveže okrećeni zidovi, renovirani klima-uređaj. Naravno, to je bio jedan od patuljaka.

Klink. Tup. Bum.

Ustao sam sa stolice i otišao do tepiha zasutog papirima da pogledam. Kada sam otvorio vrata, buka je prestala. Kao i zviždukanje. Pomislio sam da sam čuo oštro uvlačenje vazduha.

Svetlo je gorelo u kancelariji Tima Vorda svetlo na stolu, pretpostavljao sam; hladno žuto svetlo je zračilo kroz glazirano staklo, nalik sunčevim zracima uhvaćenim iza jutarnje magle. Na trenutak nisam bio siguran šta da uradim. Ne *morate* ništa da uradite kada čujete da neko zviždi kasno noću iz susedne kancelarije. Možete, ali ne morate.

Ipak sam otvorio vrata Timove kancelarije.

Neko je nešto radio Timovom kompjuteru „ep1 G4“, isti kao moj.

„Zdravo“, rekao je Vinston Bojko. „Popravljam ga.“

Samo što Vinston nije izgledao kao da ga popravlja.

Izgledalo je da ga krade.

„Tim je rekao da mu povremeno varniči“, rekao je, ali je izgledao kao da se zacrveneo i glas mu je podrhtavao. Kompjuter je bio zakačen za zid tankim čeličnim kablom koji se Vin-

ston upravo spremao da preseče. To sam shvatio jer je Vinston u ruci imao nešto što je ličilo na klešta za sečenje žice.

„Tim te je zamolio da ga popraviš?“ rekao sam.

„Da. Prilično se razumem u kompjute, zar to nisi znao?“ Ne, nisam.

„Imamo službu za kompjutere, Vinstone. Za popravke kompjutera.“

„Je 1' tako? Onda mislim da ne moram.“

„Vinstone?“

„Da?“

„Tim te nije zamolio da mu popraviš kompjuter“, rekao sam.

„Ne baš tim rečima. Ne.“

„Ne znaš ništa o kompjuterima, zar ne?“

„Naravno da znam.“

„Vinstone...“

„Znam po kojoj ceni se prodaju.“ A onda je slegao ramenima. *U redu, šarada je završena*, govorio je. *Ne možeš da kriviš momka za pokušaj.*

„Zašto *kradeš* kompjutere, Vinstone?“ Možda je to bilo čudno pitanje kada ga postavite nekome ko ga krade. Na kraju krajeva, zašto neko uopšte krade bilo šta? Da dođe do novca, naravno. Ali zašto Vinston živa enciklopedija bejzbola i posvuda omiljen momak. Zašto on?

„Ne znam. U nekom času mi je izgledalo kao ono što treba uraditi.“

„Isuse... Vinstone...“

„Znaš li pošto se prodaje 'G4'? Reći ću ti. Tri hiljadarke, polovan. Sta možeš da kažeš za *Eplove* kompjutere?“ „Slučajno je to nelegalno.“

„Da tu me imaš.“

„I ja sam *video* kako ga kradeš. Sta bi trebalo da radim?“ „Da mi kažeš da to ne radim ponovo?“

„Vinstone... nisam siguran da...“

„Pazi. Nisam ga ukrao, je 1' tako? Vidiš kompjuter je još uvek ovde. Nema štete.“

„Ovo ti je prvi put?“

„Naravno.“

Ali sada sam se prisetio da sam našao nešto o nestancima kompjutera. Zbog toga su ih pričvrstili čeličnim žicama za zid, zar nije tako?

„Vidi“, rekao je Vinston. „Bilo bi mi strašno neugodno ako nešto kažeš.“

I po prvi put sam se osjetio pomalo nelagodno. Pomalo nervozno. Ovdje se nalazi Vinston, moj partrier u beznačajnim razgovorima o bejzbolu i drugar iz sobe za raspodelu pošte. Ali je on takođe i *lopov*, koji ostaje kasno noću ovdje bez ijčoga okolo, sa kleštima za sečenje žice u ruci. Pitao sam se kako bi ona poslužila kao oružje i zaključak je bio dobro.

„Možemo li samo da zaboravimo na ovo? Okej, Čarlse? Obećavam ti da to više neću raditi.“

„Mogu li da razmislim na trenutak?“

„Naravno.“ Zatim, nakon što je prošla ta sekunda i onda još jedna: „Znaš šta“, rekao je Vinston. „Reći ću ti zašto bi me to to nekako ujevalo. Sem što bi me najurili s posla, naravno, što ne bi bila najbolja stvar na svetu, relativno govoreći. Biću iskren s tobom, okej?“ jgg7„Okej.“

„Evo nagodbe.“ Seo je u Timovu stolicu. „Sedi, izgledaš kao da ćeš da skočiš kroz prozor.“

Seo sam.

„Stvar je u tome...“, rekao je Vinston.

Vinston je odslužio kaznu. r „Ništa veliko“, uveravao me je. „Bio sam narkoman iz rasonode.“

" „To je sve?“

„Pa, takode iz zabave sam je i malo preprodavao.“

„Oh.“

„Ne gledaj me tako. Nije to kao da sam valjao H. Valjao sam E.“

Otkad je droga počela da se označava slovima abecede? pitao sam se. Da li za svako slovo postoji neka?

„To mi je bio posao za vreme koledža“, rekao je Vinston. Počešao je levu ruku iznad tetovaže. „Valjda sam mogao da radim i u školskoj kafeteriji. Ovo je izgledalo lakše.“

„Koliko dugo si...?“

„Osuđen na deset. Ali sam odgulio pet. Pet i po u Sing Singu. Koji je verovatno star jedno sto godina.“

„Žao mi je.“ Mada nisam bio siguran da li mi je žao što je Vinston otišao u zatvor ili što sam ga uhvatio dok krade kompanijski kompjuter, što bi moglo da iznudi njegovo ponovno slanje u zatvor. Možda i zbog jednog i zbog drugog.

„Žao ti je. Hajde da pričamo o lošem potezu u karijeri. Izašao sam i šest godina sam u zaostatku za svima. Nemam diplomu koledža. Nemam radno iskustvo osim ređanja knjiga u zatvorskoj biblioteci, a mislim da se to ne računa. Čak i da sam imao diplomu koledža, niko ne bi baš potrčao da me stavi za rukovodioca. Imao sam prosek 3,7 na prvoj godini, a sada raznosim poštu.“

„Da li znaju da si bio u zatvoru?“ upitao sam ga.

„Misliš *ovde*?“

„Da.“

„Naravno. Trebalo bi da ponekad siđeš do sobe za poštu. Mi smo ti ekipa da liberali svrše od sreće. Imamo dva bivša osuđenika, dvoje retardiranih, bivšeg narkića i kvadriplegičara. On je naš čovek za kontrolu kvaliteta.“

„Kad si izašao zašto se nisi vratio na koledž?“

„Je l' bi mi ti plaćao školovanje?“

Tu je Vinston bio u pravu.

„Vidi, ja sam na uslovnoj slobodi“, nastavio je Vinston. „Imaju ona pravila kad si na uslovnoj. Ne možeš da izađeš iz države bez dozvole. Dvaput mesečno moraš da se javiš socijalnom radniku koji je zadužen za tebe. Ne smeš da budeš povezan sa bilo kojim poznatim kriminalcem. I ah, da ne smeš da kradeš kompjutere. A to sam možda zajebao. S druge strane, imaju ono *drugo* pravilo dok si na uslovnoj. Ne možeš da zarađuješ za život zapravo ne možeš. Znaš li koliko me plaćaju da ti isporučim poštu?“

Možemo da pričamo o sportu koliko god hoćemo, ali smo na različitim krajevima društveno-ekonomske lestvice, govorio mi je Vinston. Ja sam jedan od rukovodilaca, on je samo momak za poštu.

„Koliko kompjutera, Vinstone?“

„Pazi, kao što sam ti rekao, ovo je prvi put...“

„Da si *uhvaćen*. Znam. Koliko puta nisi bio uhvaćen?“

Vinston se zavalio u stolicu i nasmešio. Savio je ruku onu u kojoj su bile makaze za žicu. Slegao je ramenima.

„Nekoliko“, rekao je.

„U redu. Nekoliko.“ Iznenada sam se osetio umorno. Protrljao sam čelo i pogledao dole u svoje cipele. „Ne znam šta da radim“, rekao sam naglas. U tom času se to moglo odnositi na sve.

[, „Sigurno da znaš. Upravo sam ti ogolio svoju dušu, čoveče. Bio sam glup. Priznajem. Neće se ponoviti. Obećavam.“

„U redu. Dobro. Neću ništa da kažem.“ Čak i dok sam to govorio, pitao sam se zašto sam došao do te odluke. Možda zbog toga što se nisam osećao ništa manje lopovom od Vinstona. Da. Zar nisam ukrao novac iz Aninog fonda? I to, kasno noću kada niko nije mogao da me vidi baš kao i Vinston? Zar to nije moralno načelo kriminalaca nikada ne prijavljuj druga kriminalca? Uradio bi on isto i za mene, zar ne?

„Hvala“, rekao je Vinston.

„Ako čujem da je ukraden još neki kompjuter...“

, „Ej ja sam sklon krađi. Nisam budalina.“

Tako je. Pomislio sam. Budalina sam ja.

IZBAČEN IZ KOLOSEKA, SEDAMNAEST

Tata...

Reč od koje se gotovo nikada ne umorite, ma koliko puta je čuli tokom dana, postaje reč od koje zazirete kada se probudite usred noći. Dolazi kao požarna uzbuna u bioskopskoj sali u kojoj je mračno kao u rogu, i usred filma, koji je neka vrsta kućne drame u kojoj učestvujemo ja i Deana i žena zelenih očiju. „*Tata!*“

Čujem to ponovo, a ovog puta se definitivno budim i zamalo da ispadnem iz kreveta.

Uspomene na druge noći poput ove bučno zahtevaju moju nepodeljenu pažnju iako pokušavam da ih se otremem, da se koncentrišem na fizički čin stajanja i bosonogog trčanja preko mračnog i studenog hodnika.

Do Anine sobe.

Upalio sam svetlo još dok sam ulazio jedna ruka je pritiskala prekidač, a drugu sam već pružao ka njoj. Mada sam čkiljio zbog nagle svetlosti, video sam da Ana deluje izuzetno i avetinjski čudno. Ona je, bio sam prilično siguran, usred hipoglikemičnog šoka.

Oči su joj zakovrnule unazad, prema onom delu njenog mozga koji se vrteo usled nedostatka šećera, telo joj je bilo obuzeto nezaustavljivim drhtanjem. Kada sam je obgrlio, to je izgledalo kao držanje uplašenog šteneta, samo drhtanje i treperenje. Samo, ako je Ana bila uplašena, nije bila u stanju da mi to kaže.

Kada sam se razdrao na nju, odbila je da mi uzvрати dranjem. Kada sam joj prodrmao glavu i šaputao joj u uvo, kada sam je nežno šljepnuo nije bilo reakcije.

Rečeno mi je šta da radim kada se ovo desi. Bio sam pripreman i uvežbavan i upozoravan. Samo što nisam mogao da se setim ni reči toga.

Znao sam da postoji injekcija koja čeka u plastičnoj kutiji crvenoj poput vatrogasnih kola. Mislio sam da je kutija dole u kuhinjskom plakaru. Verovao sam da kutiju treba otvoriti i špric ispuniti braon praškom koji je takođe u kutiji. I vodom trebalo je dodati izvesnu količinu vode.

Te stvari su mi proletale kroz glavu kao dislektična rečenica koju ne mogu baš da razumem. Stekao sam samo opštu predstavu o tome, a ona je bila zastrašujuća i nemilosrdna.

Moja ćerka umire.

Iznenada se Deana našla kraj mene.

„Injekcija“, rekao sam joj, ili verovatnije viknuo.

Ali ju je ona već držala u ruci. Osetio sam trenutni nalet ljubavi prema njoj, toj ženi kojom sam se oženio i sa kojom sam stvorio Anu, čak i usred užasa, pa sam pozeleo da padnem na kolena i zagrlim je. Ona mi je otvorila kutiju, mirno izvukla špric i proučavala polucrnim slovima odštampano uputstvo dok je odlazila u Anino kupatilo. Ja sam držao Anu u krilu, šapućući da će sve biti dobro, Ana, da, biće, *biće ti dobro, Ana, da, draga moja*, dok sam slušao kako voda teče tamo. Zatim se Deana vratila, mučkajući špric u ruci.

i „Duboko“, rekla je Deana, pružajući mi špric. „Kroz masno tkivo u mišić.“

>Zazirao sam od ovog trenutka zamišljao iznova i iznova na šta li će ličiti. Kada su me prvi put obučili finoj umetnosti davanja insulina, ubadanju tanušnih centimetar dugih igli baš u masno tkivo na bedru, ruci i zadnjici pominjali su i *ovo*. Da će kad-tad doći čas kada ću verovatno morati to da primenim. Nije svakom pacijentu to potrebno, ali pošto Ana ima izuzetno virulentnu varijantu i ako se zna da ju je Ana dobila tako mlada... Ova igla *nije* duga centimetar, pre bi se reklo deset centimetara, i dovoljno je debela da te natera da skreneš pogled. Jer ona mora da dopremi svoju mešavinu čistog šećera do moždanih ćelija dovoljno brzo da ne gladuju.

Ta injekcija je sada u mojoj ruci, samo moja ruka drhti isto koliko i Ana, jer to izgleda kao da ću je proburaziti, makar i darom života. Prineo sam je njenoj nadlaktici, ali pošto oboje drhtimo, plašio sam se da je utisnem, uplašen da ću promašiti i polomiti iglu, upropastiti tečnost.

„Daj mi“, Deana je uzela iglu od mene.

Prinela ju je Aninom bedru, rukom koja se nije kolebala i utisnula je do kraja. Onda je polako gurala klip naniže dok celokupna smeđa tečnost nije izašla.

To je bilo maltene trenutno.

Jedan minut moja ćerka je bila izgubljena. A onda su se njene oči polako vratile u normalu, i telo joj se lagano smirilo i vratila se u krevet.

I plakala je.

Ana je plakala, još gore nego onog jutra kada joj je utvrđena dijagnoza i mi joj manje-više rekh šta je čeka. Gore nego tada.

„Tata... oh, tata... oh, tata...“

Pa sam i ja zaplakao.

Odveo sam je u bolnicu dečje odeljenje jevrejske bolnice na Long Ajlendu, tek da bih bio siguran. Nisam se tamo vraćao još od onih prvih nepodnošljivih nedelja, i sam miris mesta je bio dovoljan da me vrati u vreme kada sam besciljno špartao hodnicima u četiri ujutru, znajući da je najbolji deo mog života prošao. To je osetila i Ana; uspela je da se smiri za dvadesetominutnu vožnju do bolnice, ali onog časa kada smo ušli u čekaonicu, skupila se nazad u moje telo i krila se tamo, tako da sam morao da je praktično odnesem unutra.

Bilo je dva sata noću; dali su nam nekog stažistu Indusa koji je delovao iznureno i rasejano. Deana je zvala Aninog doktora kada smo izlazili iz kuće.

„Sta se desilo, molim vas?“

„Bila je hipoglikemična“, rekao sam. „Imala je napad.“ Ana je sedela na stolu za ispitivanje, praktično skljojkana uz mene.

„Dali ste joj injekciju?“

„Da.“

„A-ha...“ Ispitivao ju je još dok je govorio, radeći sve ono što lekari rade srce, puls, oči, uši pa, možda i jeste kompetentan, na kraju krajeva. „Bolje da joj izmerimo šećer u krvi, je l' da?“ Pitao sam se da li pita za moje medicinsko mišljenje ili čisto 'priča tek da nešto kaže.

„Izmerili smo ga pre dolaska. Sto četrdeset tri. Ne znam koliki je bio pre nego što je...“ Hteo sam da kažem *odlutala, klonula, pala u nesvest* ali sam se ustručavao da to kažem pred Anom. Zapazio sam da se masnica već formirala tamo gde joj je Deana dala injekciju i pomislio na to kako protiv drugih roditelja koji svojoj deci naprave masnice podižu optužnice i odvođe ih pod ključ.

; „Sto četrdeset tri, jel' tako?“

„Da.“

„Pa, videćemo...“

Zatražio je Aninu ruku, ali Ana nije imala nameru da je pruži.

„Ne“, rekla je i tako je i mislila.

„Hajde, Ana, doktor mora da izmeri tvoj šećer u krvi da bi se uverio da je sve u redu. Ti to radiš četiri puta dnevno, nije to ništa naročito.“

Ali je to naravno bilo nešto naročito. *Zato što* ona to radi četiri puta dnevno i sada od nje traže da to uradi i peti put tačnije šesti, pošto smo ga merili pre dolaska. Bilo je nešto naročito jer je došla nazad u bolnicu gde joj je prvi put rečeno da nije ista kao drugi, da njeno telo ima taj užasni nedostatak koji će je ubiti. To možda nije bilo nešto naročito za lekara, ili čak i za mene, ali bilo je za nju.

' Pa ipak. Sedela je u bolnici u dva ujutru zato što je bezmalo umrla, a sada je, doktor tražio uzorak krvi. „Hajde, Ana, budi velika devojka, je l' važi?“ zbog čega sam se prisetio onih prvih dana kod kuće kada sam morao da je preklinjem da mi pruži ruku, ponekad morao da je vučem za nju, gruba sila koja prethodi grubom bolu, svaki put uveren da je to napad najgore vrste.

S, Učiniću to *sama*“, rekla je Ana.

Lekar je sada gubio strpljenje, tako mnogo pacijenata i tako malo vremena. „Pazite, gospođice, ako moramo...“

„Rekla je da će to učiniti sama“, rekao sam, prisećajući se još nečeg iz tih starih vremena. Kako je nakon dijagnoze Ana provela dve nedelje učeći kako da izađe nakraj sa tom stvari koja se zove dijabetes, uz bolnički protokol koji je nalagao da svi pacijenti daju jednu injekciju insulina sebi pre nego što mogu biti otpušteni. A Ana, koja se plašila igala onako kako se drugi plaše zmija, ili paukova, ili tamnih podruma, naterala me je da joj obećam da ona to neće morati da uradi. A ja sam to rekao, obećao sam. I onog dana kada je trebalo da je otpuste, sestra je došla i zatražila od Ane da to učini da ispuni špric sa dve vrste insulina i ubrizga sadržinu u svoju ruku koja je već bila sva u masnicama. A u početku nijedan roditelj, ni Deana ni ja, nismo rekli ništa puštajući sestru da nežno i ne baš tako nežno nagovori pacijenta da učini ono od čega je očito bila užasnuta. I konačno, uz ćutanje njenih jedinih saveznika koje je bilo gotovo zaglušujuće, Ana je pogledala preko u mene sa ogoljenom čistom molbom. I mada sam znao da je to verovatno dobra stvar da Ana da sebi injekciju, ipak sam rekao sestri: *Ne. Ona to ne mora da radi.* Obećao sam joj nešto i ispunio svoje obećanje. Njeno telo ju je možda izdalo, ali njen otac nije. Bio je to jedan od onih momenata koje biste hteli da ovekovečite skulpturom onom koju izvlačite iz ormana i prinosite je prema svetlu kasnije, kada ste izdali sve ostalo.

„Ona će to učiniti sama“, ponovio sam.

„Okej“, rekao je Indus. „Pa dobro, molim vas da je pustimo da to obavi već jednom.“

Dao sam joj lancetu i posmatrao kako je Ana drhtavo prinosi svom srednjem prstu i ubada vrh, blistava kapljica krvi se već formirala dok je odmicala lancetu. Ponudio sam da joj držim merač šećera, ali ga je uzela od mene i obavila to sama mala Ana koja više nije tako mala, pravi borac ako takav postoji.

Šećer u krvi joj je bio u redu 122.

Rekao sam stažisti da će endokrinolog moje ćerke, dr Baron, doći svakog časa.

Ali dr Baron nije dolazio. Stažistin biper ga je pozvao da žurno ode u salu za hitne slučajeve, a kada se vratio rekao je: „Dr Baron kaže da ona može da ide kući.“

„On ne dolazi?“

„Nema potrebe. Rekao sam mu njene podatke. On kaže da može da ide kući.“

„Mislio sam da će doći da je pogleda.“

Stožista je slegao ramenima. *Doktori*, govorio je, *šta ćeš?* Rekao sam: „To je divno.“

„Mogu li, molim vas, da porazgovaram s vama?“, rekao je.

„Svakako.“ Otpratio sam stožistu do drugog kraja odeljenja, gde je nekakav Kinez sedeo u stolici, gledajući dole u svoje krvave ruke.

„Kakvo joj je videlo, molim?“

„Njeno *šta?*“

„Njeno videlo.“

Njen *vid.* „Okej“, rekao sam. „Koristi naočare za čitanje. Bar bi trebalo da je tako“, pomišljajući da je zapravo poduže nisam video sa njima. „Zašto?“

Slegnuo je ramenima. „Ovde postoji izvesno oštećenje. Nije gore nego pre?“

1, „Ne znam, mislim da nije.“ Osetio sam poznato kukanje u stomaku, kao da tamo ima nečega što čak ni jevrejska bolnica na Long Ajlendu ne može da ukloni.

„U redu“, rekao je stožista i potapšao me po ramenu. Premoren, možda pomalo nestrpljiv, ali ipak druželjubiv.

„Da li ima nešto što treba da kažem dokto...“

„Ne, ne.“ Stožista je odmahnuo glavom. „Samo proveravam.“

Nakon što sam potpisao nekoliko papira i pružio svoju novu kreditnu karticu, rečeno nam je da možemo da odemo.

Napolju u mirnom zimskom vazduhu, para naših dahova se stapala na putu ka kolima, jedan oblačić pare koji nas je sledio preko celog parkinga. *Trebalo* bi da je taj oblak *crn*, pomislio sam zar to nije metafora za zlu sreću?

4, „Hej, malena“, rekao sam, „da li dobro vidiš ovih dana?“ „Ne, tata, slepa sam.“

Pa, šećer u njenoj krvi je možda poludeo, ali njen sarkazam je bio netaknut i zdrav.

„Samo sam se pitao da li si nešto zapazila, to je sve. U vezi sa očima.“

„Dobro mi je.“

Ali se tokom vožnje kući Ana sklopčala uz mene, onako kako je to radila kao mala kada hoće da dremne.

„Sećaš li se one priče, tata?“ upitala me je nekoliko blokova kasnije.

„Koje priče?“

«.

„One koju si mi pričao kad sam bila mala. Ti si je izmislio. O pčeli.“

„Da.“ Priča koju sam smislio na licu mesta, nakon što je Anu ubola pčela a ja sam joj rekao da zločesta pčela mrtva da bi se ona osećala bolje. Samo se zbog toga nije osećala bolje; bila je užasnuta što pčele *umiru* kada nekog ubodu, iako je ta pčela ubola nju.

„Ispričaj je“, rekla je Ana.

„Ne sećam je se“, slagao sam. „Sta kažeš na onu o konjima? Znaš onu, o starcu koji odlazi u potrazi za avanturom?“ „Ne“, rekla je. „Hoću priču o pčeli.“

„Pobogu, Ana, ne pamtim ni kako počinje.“

Ali je ona zapamtila. „Bila jednom jedna mala pčela“, počela je. „Koja se čudila šta će joj žaoka.“

„O, da. Tako je.“

„Ispričaj je.“

Zašto tu priču, Ana?

„Pitala se zašto ima žaoku“, rekao sam.

„Jer...“ nestrpljivo je nastavila Ana.

„Jer je videla da uvek kada neka druga pčela upotrebi svoju žaoku umre.“

„Njena najbolja prijateljica“ podsticala me „i...“ „Njena najbolja pčelinja prijateljica“, ispravio sam je, „njena tetka Pčela, njen teča Bumbar, svi oni su upotrebili svoje žaoke i potom umrli.“

„Ona je bila vrlo tužna zbog toga“, tiho je rekla Ana.

„Da, bila je tužna zbog toga. Jer se pitala u čemu je poenta, tada. Toga što imaš žaoku, ili što si pčela.“

„Pa je tako...“

„Pa je tako. Svima postavljala to pitanje. Svim drugim životinjama u šumi.“

„U vrtu“, ispravila me je Ana.

. i, „U vrtu. Ali joj niko nije mogao pomoći.“

„Izuzev sove.“

„Mudre sove. Sova je rekla: ‘Kada je budeš upotrebila,

znaces.

„I...“

i Jednoga dana, pčela je bila u šumi vrtu i ugledala je pauna. Naravno da nije znala da je to paun. Nije zapravo ni znala šta je to paun. Samo jedna obična ptica, očito.“

MNkI rekao to *očito* kad sam bila mala“, rekla je Ana. i, „Pa, nisi više mala. Očito.“

„Nisam.“

f „Samo jedna obična ptica. Tako je ona mislila. Dok nije sletela na njega i postavila mu isto pitanje kao i svim drugim životinjama. Zašto imam žaoku?“

„Zašto?“, rekla je Ana kao da stvarno hoće da sazna odgovor na to pitanje, kao da ga je zaboravila i hoće da ga čuje ponovo.

i „A paun je rekao pčeli: ‘Zuji odavde.’ Zbog čega se pčela naljutila.“

pl ubola pauna“, rekla je Ana, završavajući umesto mene. „A paun je jauknuo i sve perje mu se nakostrešilo. Baš sve. Sve dugine boje. A mala pčela je pomislila kako je to nešto najbolje što je ikada videla. I umrla je.“

Kada smo skrenuli u ulicu Jejl, Vaskez je stajao tamo. Stajao je kao stražar pod uličnom lampom.

Provezao sam pravo pored njega i zamalo da naletim na suprotni ivičnjak.

Xs, „Tata!“ Ana odjednom više nije bila sklupčana, već uspravljena i prisebna, a možda čak i uspaničena.

Nekako sam uspeo da zadržim auto na kolovozu i odvezem se do broja 1823 u ulici Jejl.

„Sta nije u redu?“ rekla je Ana.

wNišta.“ Jedno najneiskrenije „ništa“ koje je ikada sišlo sa nečijih usana. Svakako sa mojih. Ali je Ana bila isuviše ućtiva da bi me dalje ispitivala, čak i kada sam je dograbio za ruku i gotovo je odvukao u kuću.

Gde je Deana bila na nogama i čekala nas. Kafa skuvana, svetla upaljena, televizor u kuhinji prebačen na kanal o ishrani dok je čekala ljubavi svog života da se bezbedno vrata kući.

U svakom slučaju, vratili smo se.

Moguće je da je moj izraz pogrešno shvatila kao strepnju zbog događaja od te noći buđenja uz činjenicu da je naša ćerka u nesvesti i šoku. Sta bi inače mogla pomisliti da me je navelo da pobledim i špartam po kuhinji?

„Da li joj je dobro?“ pitala je Deana. Ona je već to pitanje usmerila samoj Ani, koja je uz svoju tinejdžersku natmurenost koja je već delovala punom parom prosto bahato prošla kraj nje i uz stepenice u svoju sobu.

„Aha“, rekao sam. „Dobro je. Sećer joj je pao na sto dvadeset dva.“

„Kako je ona? Uplašena?“

„Ne“, rekao sam. *Ja crkavam od straha.*

Ana je žilava, i Ana će biti savršeno. Ali *Čarli* ovde to je druga priča. Pokušavao sam da ženi odvratim pažnju od vrata, gde bi svakog časa mogao da pozvoni čovek koji me ucenjuje.

Vaskez se nalazio ne više od četrdeset metara od moje žene i ćerke.

Odšetao sam do prozora i počeo da zurim u mrak.

„Šta zagledaš?“ pitala me je Deana.

„Ništa, učinilo mi se da sam nešto čuo...“

Sada je ona bila iza mene. Položila je svoju glavu na moj vrat i stajala tamo upola naslonjena na mene, pri čemu je jedno od nas mislilo da je opasnost minula, a drugo je znalo da nije.

„Da li joj je stvarno dobro?“ upitala me je Deana.

„Šta?“ Osetio sam se trenutno primirenim toplotom njenog tela.

„Možda bi trebalo da noćas spavam sa njom.“

„Neće ti dopustiti.“

„Mogu da se ušunjam nakon što zaspi.“

„Mislim da je okej, Deana. Biće joj dobro noćas.“ Pri čemu je ključna reč bila *noćas*, naravno. Ne može se tvrditi za sledeću noć ili noć posle nje. Naravno, bilo je moguće da nam neće biti dobro noćas.

Zašto je Vaskez došao ovamo? Šta li hoće?

„Zašto izgledaš tako zabrinuto, Čarlse? Mislila sam da je to moj resor.“

„Pa, znaš... bolnica i sve ostalo.“

„Ja idem na spavanje“, rekla je. „Pokušaću.“

„Popeću se kasnije“, rekao sam.

Ali sam, nakon što se Deana popela stepeništem, izbrojao do deset, pa otišao do kamina i pokupio žarač. Zamahnuo sam njim napred i nazad nekoliko puta.

Otvorio sam ulazna vrata i izašao.

s' Cekalo me je približno dvadeset pet koraka od ulaznih vrata do početka prilaznog puta. To sam znao jer sam svaki izbrojao. Kao nekakvu zanimaciju bilo kakvu da se ne bih uspaničio. Naravno, moguće je da sam već paničio. Na kraju krajeva, šetao sam niz prilazni put sa žaračem u rukama.

Kada sam sišao skroz do trotoara, triput sam duboko udahnuo i video da Vaskez nije tu.

Svetiljka sa bandere osvetljavala je sasvim prazan ćošak.

Da li je moguće da sam to umislio? Da li sam počeo da vidim Vaskeza čak i tamo gde ga nema svoju vrlo ličnu avet?

Bio sam stvarno spreman da u to poverujem zapravo, očajnički sam *želeo* da poverujem u to. Ali nisam, sve dok nisam revnosno otišao sve do ćoška, pa ga čak i dozivao po imenu ne glasno, ne, ali dovoljno glasno da komšijin seter počne da laje a onda se okrenuo i prošao pored svog prilaznog puta sve do narednog ćoška *i dalje* ne videvši Vaskeza, bio spreman da zagrlim to kao blagoslov.

Možda su počela da mi se javljaju priviđenja. Imao sam večeras bliski susret sa smrću smrću moje ćerke, možda, ali ipak. Ako se jednom gadno uprpate, spremni ste da se to ponovi. Poen za mog starog drugara, strah. Ili mog *novog* drugara toliko vremena provodimo zajedno ovih dana.

Ali kada sam prošao pored hrasta koji označava međe mog poseda, zapazio sam mokru fleku koja se slivala sa njegovog čvornovatog debla. I namirisao nešto.

Kiselo, oporo smrad ogromnog stadiona u poluvremenu. Tako mnogo piva biva ispijeno i tako mnogo piva bude

vraćeno da stadion dode kao ogromni pisoar. Tako je zaudaralo i ovde.

Delo psa u prolazu? U redu, ako se izuzme prost fizički zakon. Pas naprosto ne bi mogao da dosegne tako visoko na stablu ne Kari, ni seter iz susedstva, čak ni danska doga. Pseće pišanje po drveću je vrlo svečani ritual, ili sam bar tako pročitao to je način da markiraju svoju teritoriju.

Zato je Vaskez to i učinio.

Stvari mi se nisu priviđale. Ne.

Vaskez je dolazio u posetu i ostavio svoju posetnicu. *Vidiš, glasila je poruka, ovo je moja teritorija tvoj dom, tvoj život, tvoja porodica.*

Moji su sada.

IZBAČEN IZ KOLOSEKA, OSAMNAEST

Zdravo, Čarlse.

Bilo je 10:15 u sredu uveče. Sedeo sam u svojoj sobici za odmor, gde sam čuvao stražu nad telefonom. To je bilo obeshrabrujuće svaki put kada bi zazvonio podigao bih slušalicu i čekao da vidim ko će reći halo. Najbrža telefonska sekretarica na Zapadu jedno zvonjenje i slušalica mi je bila u ruci. Znao sam da će pozvati; nisam hteo da se Deana javi.

„Zašto si bio tamo pred mojom *kućom*?“ rekao sam.

> „Jesam li to bio ja?“

. „Pitam te šta si radio tamo.“

„Mora da sam izašao u šetnju.“

„Šta hoćeš? Šta?“

: „Šta *ti* hoćeš?“

Okej, bio sam malo zatečen ovim odgovaranjem na pitanje drugim pitanjem.

„Šta hoćeš?“

„Tako je. Ti reci meni.“

Pa. Kao prvo, hteo sam da Vaskez prestane da dolazi do moje kuće. Kao drugo, hteo sam da prestane da zivka moju kuću. To bi bilo lepo.

i, „Hoću da me ostaviš na miru“, rekao sam.
pivs»Okej.“

„Nije mi jasno šta misliš...“

Bpsna li nešto u vezi sa *okej* što ne razumeš? Rekao si da hoćeš da te ostavim na miru, a ja sam rekao okej.“

h, „Super“, rekao sam, glupo puštajući da neki neodređeni tenor nade zađe u moj glas, mada sam znao, *znao sam...*

„Samo mi daj još novca.“

Još novca.

„Dao sam ti novac“, kazao sam. „Rekao sam ti..“

„To je bilo tada. Ovo je sada.“

„Ne.“ Kasa je bila prazna, orman prazan. Uzeo sam jednom iz Aninog fonda. Ne više.

„Jesi li jebeno glup?“

Da. Verovatno.

„Nemam više novca za tebe“, rekao sam.

„Pazi, Čarlse. Obrat' pažnju. Obojica znamo da imaš novca. Obojica znamo da ćeš mi ga dati, jerbo obojica znamo šta će se desiti ako to ne učiniš.“

Ne, ja nisam znao. Mada sam mogao da pogodim.

Zato sam ga zapitao o kolikom iznosu pričamo. Mada me zapravo i nije zanimalo o kojoj svoti priča, jer je to već bilo previše.

A Vaskez je rekao: „Sto somova.“

Nije trebalo da budem iznenađen, ali sam bio.

To vam je inflacija sa deset hiljada na sto hiljada dok trepneš okom. Pa ipak koliko život vredi, tačno? Da li su *tri* života vredna? Koja je tekuća tarifa za ženu i ćerku ovih dana? Da budeš u stanju da ih gledaš u oči a da ne vidiš kako te posmatra prezir? Možda je sto hiljadarki jeftino. Možda ovde dobijam super cenu.

„Čekam“, rekao je Vaskez.

Trebalo je da čeka i dalje. Bila je to bagatela koju prosto nisam mogao da priuštim.

Osim toga, to se nikako neće ovde zaustaviti i inače. Zar to nije poenta ucenjivanja? Zar njime ne upravljaju njegovi sopstveni neizmenljivi zakoni, kao i samim svemirom, i zar nije, isto kao i svemir, beskonačno? Možda je Vaskez rekao da će prestati, ali Vaskez je lagao. To će se zaustaviti samo kad ja zaustavim Vaskeza. To je prosta istina koju i idiot može da razume čak i neko *jebeno glup* može to da ukapira. Samo ja ne mogu da zaustavim Vaskeza. Ne znam kako. Osim da kažem ne i rizikujem.

„Nemam ih“, rekao sam.

I tresnuo slušalicu.

Kada mi je Vinston isporučio poštu narednog jutra, našao me je oklembešenog preko stola.

, „Jesi li mrtav“, pitao me je Winston, „ili se samo pretvaraš?“

„Ne znam. Osećam se kao da sam mrtav. Moguće je da jesam.“

„Mogu li onda da uzmem tvoj kompjuter?“

, Podigao sam pogled, a Winston je digao ruke i rekao: „Samo se šalim.“ Od one noći u kancelariji, Winston je bio potpuno isti kao Winston *pre* te noći u kancelariji. Nije na prstima hodao okolo, nije se klanjao i ugađao, nije bilo lažne poniznosti. Ako sam dobro uplašio Vinstona, to niste mogli da prepoznate. Sa druge strane, nisam čuo ni za kakve nestale kompjutere u poslednje vreme, pa se Winston možda preporodio. i „Ozbiljno“, rekao je Winston, „je 1' nešto nije u redu?“ Odakle početi? A opet, koliko god to želeo, nisam mogao Vinstonu ništa da kažem. A „Kako je to izgledalo?“

„Kako je šta izgledalo?“

„Zatvor.“

Vinstonovo lice se smrklo da, definitivna promena sa sunčanog na oblačno; uz moguće oluje s gromovima koje vrebaju u području.

„Zašto pitaš?“

„Ne znam. Samo sam znatiželjan.“

„Teško je opisati onome ko nije bio tamo“, rekao je ravnodušno, možda se samo nadajući da ću reći okej i ostaviti na tome.

Ali nisam rekao okej. I, mada Winston nije imao obavezu da mi odgovori, možda je on *sbvatao* da sada ima obavezu prema meni. Jer mi je odgovorio.

„Zaista želiš da znaš na šta liči zatvor?“

.n, „Da.“

„Na šta liči? To ti je kao... hodanje po žici“, rekao je, puštajući jednostavno izjavu da odleži neko vreme. „Hodaš po žici, ali ne možeš da siđeš. Sva ona koncentracija da ne padneš i ne završiš mrtav. Konstantno dvadeset četiri časa dnevno, razumeš? Pokušavaš da ne budeš uključen ni u šta to ti je mantra, jer ako se uključiš u nešto, to gotovo uvek donosi nevolje. Zato pokušavaš da ignorišeš svakoga, da hodaš okolo glave zavučene u guzicu. A to zahteva strahovitu koncentraciju. Da se ponašaš kao da si slep. Jer sva moguća sranja se zbivaju oko tebe najgora vrsta sranja. Silovanja, prebijanja, uba-

danja nožem ceo onaj rat između bandi. Pokušavaš da budeš nevidljiv. Znaš li kako je *teško* da budeš nevidljiv?"

„Mogu da zamislim“, rekao sam.

„Ne, čoveče, *ne možeš* da zamisliš. To je nešto što je najteže izvesti. To je neizvodljivo. Ranije ili kasnije, bićeš uključen u nešto, jer će te neko naterati da se uključiš.“

„I neko je naterao i tebe?“

„O, da. Ja sam tamo bio prvoklasno meso. Nisam pripadao nikom, pa me je to činilo prvoklasnim mesom.“

„Bio si...?“

„Nagužen? Nisam. Ali samo zato što sam se tukao sa nekim ko je pokušao, i odradio dva meseca samice. Ne možeš da napuštaš svoju ćeliju. Osim radi tuširanja. Nema rekreacije. Ničega. Sto je nekako bilo okej, pošto sam znao da me, kada konačno napustim ćeliju, čekaju nevolje, pošto je tip sa kojim sam se tukao pripadao nekome.“

„Pa, šta si uradio?“

„Pridružio sam se.“

„Kome?“

„Nekoj bandi. Ko misliš da rukovodi svime tamo?“

„Tek tako?“

„Ne, morao sam to da zaradim tamo ništa ne dobijaš džabe, Čarlse. Sve ima svoju cenu.“

„Sta je bilo cena?“

„Cena? Cena je bila da sam morao da zavalim sečivo u nekoga. Kao krvna inicijacija, samo je krv pripadala nekom drugom. Tako se upada u bandu. Nateraš nekog drugog da krvari.“ „Ko su bili oni?“

„Ko je bio ko?“

„Banda.“

„Oh, samo gomila tipova. Fini momci, zapravo, dopali bi ti se. Istina, imali su neka veoma izražena verovanja. Kao što su, na primer, verovali da crnci nisu ljudska bića. I hispanosi oni takode. A ni Jevreje nisu mnogo voleli. Ako se to izuzme super su.“

I sada sam ponovo nešto zapazio. Vinstonovu tetovažu. AB. Možda to i nije Amanda Barns, na kraju krajeva.

„Tu tetovažu si napravio u zatvoru, je l' tako?“

Vinston se nasmešio. „Tebi ne mogu ništa da proteram. Ponosni član Arijevskog bratstva. Imamo svoj način rukovanja i sve ostalo.“

Moraš da se diviš Vinstonu, pomislio sam. Zatekao se u užasnoj situaciji i učinio je ono što je morao. Možda postoji pouka u tome.

„Vidimo se popodne“, rekao je Vinston. „Ali nema više ispitivanja o zatvoru, je l' važi? To mi nekako upropasti dan.“

IZBAČEN IZ KOLOSEKA, DEVETNAEST

Kada sam se iskrcao na stanici Merik, pozvao sam Deanu da me pokupi. Pomišljao sam na pešačenje, ali uporni vetar je duvao s okeana i bio sam bezmalo oduvan nazad u voz kada sam stupio na platformu.

Ipak, kada se Deana javila na telefon, zamolila me je da sačekam deset minuta. Odžučar koga sam pozvao je tamo, a ne želi da ga ostavi samog u kući sa Anom.

Tako sam joj rekao da ću ipak otpešačiti.

Vreme Božića je pretvorilo ono što je generalno mirna i sebi okrenuta stambena ulica u nešto slično promenadi u Vegasu. Sva ona treperava svetla. Svi oni plastični irvasi koji vuku plastične Deda Mrazove na njihovim plastičnim sankama. Poneke plastične jaslje. Nekoliko vitlejemskih zvezda nesigurno okačenih na nekada dostojanstvene tuje.

Uvlačio sam gutljaje vazduha koji je delovao neobično težak i zasićen vlagom dok sam prolazio i posmatrao predstavu.

A onda, iznenada, spas.

Oglasila se automobilska sirena, a onda još jednom.

Okrenuo sam se i ugledao komšijin „leksus“ kako prede pored ivičnjaka.

Otišao sam do suvozačkih vrata dok je moj komšija Džo malčice otvarao prozor.

„Upadaj“, rekao je.

Nije me trebalo pozvati dvaput. Otvorio sam vrata i zavukao se u nekakvu iskonsku toplinu nešto što su sigurno osetili prvi pećinski ljudi kada su stvorili te prve plamičke i konačno, čudesno, prestali da drhte.

„Hvala“, rekao sam.

' „Ladno tamo napolju, a?“ rekao je Džo, koji je očito imao odličnu moć zapažanja.

»Da.«

Džo je bio hiropraktičar, što je bilo, a možda i nije, zakonito zanimanje. Niko nikada nije uspeo da mi da zadovoljavajuće objašnjenje.

3 „Kako je mala?“ pitao je Džo.

' „Okej“, odgovorio sam, pomišljajući kako sada zvučim kao Ana. Odgovor od jedne reči na ma koje pitanje. „A tvoji?“ Džo je imao troje dece na po godinu dana razmaka, uključujući i ćerku približno Aninog godišta koja je bila akademski orijentisana, sportski nadarena i izrazito zdrava.

Džo je rekao da su dobro.

„Kako je na poslu?“ upitao me je.

' „Dobro.“ Ljudi te učtivo pitaju stvari na koje zapravo ne žele da im odgovoriš. Pomislio sam a šta bi bilo da mu stvar-

v

no odgovorim? Sta da sam rekao: *Drago mi je sto si to pitao, Dio, a onda mu napunio uši pričama o Eliotu i Elen Višler. Najuren sam sa posla na kome sam radio deset godina, i sada me teraju da radim na govnojivom poslu za koji nikog nije briga. A kad sam već kod toga, mogao bih mu ispričati i o Vaske-*

zu i Lusindi. Sta bi on onda rekao?

Umesto toga sam rekao: „Kako tebi ide?“

' „Uvek ima ljudi koje zezaju leđa“, rekao je Džo.

Čak i nakon što dođu kod tebe na tretman, pozeleo sam da kažem. Ali nisam.

BRadiš li nešto preko praznika?“ upitao me je Džo. Zaustavili smo se na semaforu koji je bio opštepoznat kao najsporiji semafor u Meriku. Celi dani bi prošli, a na semaforu bi i dalje bilo crveno. Kraljevstva su se uzdizala i padala, predsedničke administracije su dolazile i odlazile, a svetlo je tvrdoglavo odbijalo da se promeni.

5i „Ne. Idemo preko do Deanine majke kao i svake godine.“

H „A-ha.“

Zatim sam Džoa upitao isto, a on mi je rekao da ide dole do Floride na nekoliko dana, i zatim su kola postala tiha jer smo obojica zaključili da je to manje-više sve ostali smo bez materijala za

„Momče, baš je ‘ladno“, konačno je rekao Džo, ponavljajući komentar koji je već izrekao tokom vožnje.

„Prođi kroz raskrsnicu, Džo“, rekao sam.

„Šta?“

„*Prođi kroz raskrsnicu.*“ Nešto mi je upravo nadošlo.

„Zašto bih...“

Deana je zatražila od mene da sačekam 'na stanici. Jer je odžačar koga sam pozvao tamo, a ona nije htela a ga ostavi samog u kući.

„Prođi kroz *jebenu raskrsnicu.*“

Nisam pozvao nikakvog odžačara.

„Pazi, Čarlse, neću da mi stigne kazna i ne vidim razlog za žurbu...“

„*Polazi!*“

I Džo je tako uradio. Evidentna panika u mom glasu je konačno nagnala Džoa u akciju: nagazio je na gas i prošao pravo kroz crveno, skrećući u ulicu Kirkvud svega dva bloka od naših kuća.

„Ako mi stigne kazna, ti plaćaš“, rekao je Džo, pokušavajući da povrati malo od svog autoriteta nakon što je slepo poslušao svog suseda bez pravog razloga. *Stali li ja mislim, brecajući se tako, naređujući mu šta da radi?*

„Stani ovde“, rekao sam.

Džo je očito nameravao da skrene kolima na svoj prilazni put i pusti me da peške odem do susedne kuće. Ali nisam imao vremena za čekanje. Po drugi put u dva minuta, Džo je učinio kako sam mu kazao. Zaustavio je auto pred kućom broj 1823 u ulici Jejl i ja sam iskočio.

Kada sam trgao ulazna vrata da ih otvorim, ugledao sam Deanu oslonjenu o ogradu stepeništa, usred objašnjavanja nekom da Kari ne voli svakoga ko svrati, da je selektivna u svojim simpatijama.

A onda i osobu kojoj je to govorila.

„G. Ramirez kaže da će nam dati specijalni popust“, govorila je Deana.

Sedeli smo u dnevnoj sobi, nas troje.

o, „Ali samo zato što mu se dopada Kari i on njoj“, nastavljala je Deana. Pričala je o ceni čišćenja dimnjaka. Deana je uvek uspevala da uspostavi skladan odnos sa majstorima svih vrsta, prijateljujući se sa njima, zabavljajući me kasnije pričama o njihovim ženama i deci.

! „Aha“, rekao je Vaskez. „Ja sam prosto zaljubljenik u pse.“ Smešio se, istim onim osmehom koji mu je stajao kada je propinjao Lusindu uz krevet da bi je silovao po poslednji put.

! „G. Ramirez...“ rekla je Deana, ali je bila prekinuta.

„Raul“, rekao je Vaskez.

(„Raul kaže da je našem dimnjaku polomljen... kako ono beše?“ „Dimovod.“

! „Da, slomljen nam je dimovod.“

■ „Aha. Taj dimnjak je star“, rekao je Vaskez. „Kada je sazidana ova kuća?“

V

“ „Devetsto dvanaeste“, rekla je Deana. „Cini mi se.“

„Aha. Verovatno nikada nije ni pipnut.“

„Pa, onda mu je valjda vreme“, rekla je Deana.

Spfekp je. Naravno.“

Ja još uvek nisam ništa rekao. Ali su sada čekali na mene da kažem nešto, da nečim dam do znanja da je problem prisutan i šta ću da preduzmem u vezi s njim. Ja i dalje nisam rekao ništa jer nisam mogao da smislim šta da kažem.

j: „Dakle“, nastavljala je Deana, „Raul je spreman da ga popravi i očisti dimnjak. Ipak, odluka je na tebi.“

M „Nećeš valjda da živiš sa polomljenim dimovodom“, rekao je Vaskez. „To može da bude opasno. Sav taj ugljen-dioksid koji se vraća, čoveče *ubiće* te na spavanju, razumeš?“

Da, razumeo sam, nije bilo teško.

„Bila je jedna porodica koju sam znao koja nije popravila svoj dimovod“, rekao je Vaskez. „Jedne noći su duboko zaspali, a ujutru se nisu probudili. Svi do jednog, mrtvi. Cela porodica.“

• „Pa, šta kažeš?“ upitala me Deana, sada već uzbudena. „Sta hoćeš da učinimo?“

Ana je dolutala do dnevne sobe, obučena u pidžamu.

)L, „Koji je glavni grad Severne Dakote?“, upitala me je.

Dva pitanja su sad bila preda mnom, ali sam bio raspoložen da odgovorim samo na jedno.

Odabraću glavne gradove država za stotku, Aleks.

„Bizmark“, rekao sam.

„Ana, ovo je Raul“, rekla je Deana, uvek domaćica.

„Cao“, rekla je Ana, na tren mu uputivši najljubazniji osmeh, onaj koji je plasirala daljim rođacima, starim prijateljima ma njenih roditelja i, očigledno, majstorima.

„Zdravo“, rekao je Vaskez, pružio ruku i razbarušio joj kosu. Ta ruka na mom detetu.

„Koliko ti je godina?“ pitao ju je Vaskez.

„Trinaest“, rekla je Ana.

„Je 1' moguće?“

Njegova ruka se nije sklonila s nje. Umesto da se skloni kao što se očekuje, ona se neprijatno zadržala tamo, pet, onda deset, onda i petnaest sekundi; Ana je počela da se vrpolti.

„Izgledaš isto kao tvoja mama“, rekao joj je Vaskez.

„Hvala.“

„Voliš li školu?“

Ana je klimnula glavom. Moja ćerka, koja je uopšteno izbegavala da uvredi bilo koga, sada je očito želela da se ta ruka skloni sa njene glave, ali je bilo jasno da joj nije jasno kako da to ostvari. Pogledala je u mene da joj pomognem.

„Pazi...“, rekao sam.

„Da?“ Vaskez je zurio pravo nazad u mene. „Rekao si nešto?“

Rekao sam: „Zašto ne otrčiš gore i završiš svoj domaći, Ana?“

„U redu.“ Htela je da to učini, da, ali je problem bio u tome što Vaskez još uvek nije skinuo ruku sa njene glave. Zato je stajala tamo, a njene oči su me preklinjale da nečim pomognem.

„Pođi, dušo.“

„U redu.“

Ali Vaskez *i dalje* nije sklanjao svoju ruku, i dalje je stajao tamo i osmehivao mi se kada je soba konačno utihnula. Jedan od onih otkaćenih trenutaka kao kada posmatrate porodičnog prijatelja kako ljubi vašu ženu malčice previše intimno na pijanci i ne znate da li da pređete preko toga ili ga izazovete na tuču.

„Moram da uradim svoj domaći zadatak“, rekla je Ana.

„Domaći zadatak? Auuu... lepe devojke kao što si ti ne treba da rade dofaći. Treba da nateráš dečake da ga urade za tebe.“

To je bila tačka gde se očekivalo da delam. Gde se očekivalo da kažem molim vas sklonite svoju jebenu ruku sa glave moje ćerke jer se zbog toga jebeno oseća neprijatno i hoće da ide gore, razumeš li jebeni engleski?

Tišina je bila dovoljno glasna da pocepa bubne opne.

Onda: „Ona voli da svoj domaći radi sama“, rekla je Deana. Okončavajući to. I konačnp, milosrdno, uguravajući se između Vaskezove ruke i Anine glave, fizički i neopozivo odvodeći našu ćerku na sigurno.

Kada je Ana otabanala iz dnevne sobe, bacila je načas pogled na mene sa prekornim izrazom. Očigledno, govorilo je njeno lice, od pogrešnog roditelja je očekivala pomoć.

Cuo sam njene korake kako idu uz stepenice dvostrukom brzinom.

Ponovo tišina. A onda:

o,„Dakle...?“ rekla je Deanai, pročišćavajući grlo. „Možda hoćeš da razmisliš o tome, dušo?“ Očigledno je ovo bio jedan majstor sa kojim se ipak neće sprijateljiti.

) „Za to mi neće trebati puno vremena“, rekao je Vaskez, i dalje se smešeći. „Nećete valjda da rizikujete u pogledu bezbednosti svoje porodice, je 1' tako?“

Osetio sam nešto nalik kiselinu u svojoj utrobi, nešto ledeno hladno i vrelo kao roštilj u isto vreme. Pomislio sam da ću morati da povratim.

b-;vNe“, rekao sam. „Javiću vam se uskoro.“

. „Okej, znači vi ćete se meni javiti.“

n,„Tako je.“

:i,„Zašto ne ispratiš Raula“, rekla je Deana, očito nestrpljiva da on ode.

Tako sam ga ispratio kroz glavni ulaz, gde se Vaskez okrenuo i ispružio ruku, baš kao što se i očekuje od druželjubivog odžačara vašeg susedstva.

\ „Znaš li šta su nas naučili u vojsci, Čarli?“ prošaputao je. „Pre nego što sam najuren?“

„Šta?“

Vaskez mi je pokazao.

Ostavljajući jednu ruku tačno gde je i bila, ponuđenu u znak prijateljstva, ali se služeći drugom da mi ščepa mošnice. Da ih zdrobi prstima.

Kolena su me izdala.

„Ščepaj ih za jaja. Srca i mozak će slediti.“

Pokušao sam da kažem nešto, ali nisam mogao. Hteo sam da kriknem, ali nisam mogao. Deana je bila svega pet metara od mene i nesvesna nepodnošljivog bola koji se širio po mojim nogama i pretio da me natera da kriknem.

„Hoću lov, Čarlse.“

Osetio sam kako mi suze naviru. „Ja...“

„Štd? Ne mogu da te čujem...“

„Ja...“

„Ja ti nikada više neću zalupiti slušalicu? To je divno, izvinjenje se prihvata. Hoću jebenu lov.“

„Ne mogu da dišem...“

„Sto hiljada dolara, u redu?“

„Ja-.“

Šta?

„Moli...“

„Sto hiljada dolara i vratiću ti tvoja jaja.“

„Ja... mo...“

A onda je on to uradio.

Vratio mi ih je. Bar privremeno. Raširio je prste, a ja sam se skljojao uz dovratak.

„Dušo“, rekla je Deana, „možeš li da odneseš kantu za đubre do ivičnjaka?“

. Pregledao sam ponudu za posao s aspirinom.

Posmatrajte to kao neku vrstu terapije izbegavanja. Ako pregledam ponudu za posao s aspirinom, ne mogu sebe da pitam *Sta ću da preduzmem? Kako ću preživeti ovo?*

Zato je to bilo ono što sam radio.

Pedantno sam prelazio ponudu za posao s aspirinom; nešto tu nije valjalo, ali nisam znao šta. *Sta* je pogrešno u njoj?

Ta strategija izbegavanja bila je samo delimično uspešna.

Usred pregledanja kolone uredno otkucanih brojki, ugledao sam Vaskeza sa rukom na glavi moje ćerke.

Ako ne dobije sto hiljada dolara, on će se vratiti.

Pomislio sam na to da kažem Deani. Ipak, ma koliko govorio sebi *Ona će mi oprostiti, oprostiće mi*, koliko god se trudio da kažem sebi da me Deana voli, i zar neće ta ljubav preživeti indiskreciju? Koliko god puta da sam polazio od teorije da svaki brak ima svoje uspone i padove i da dobro, ovaj pad je možda pad u ambis, ali zar neće prirodno za njim slediti, nakon puno agonije i vraćanja na staro, još jedan uzlet? Koliko god da sam mozgao, prežvakavao, raspravljao i šta ti ga ja znam još nisam mogao baš da ubedim sebe da mogu i na minut da izdržim onaj pogled Deaninih očiju. Onaj koji će neizostavno uslediti. kada sazna čime sam se bavio.

Video sam taj pogled ranije. Video sam ga onog jutra kada su Ani izrekli dijagnozu u ambulanti. Pogled nekoga ko je potpuno i beznadežno izdat. Morao sam da ga gledam pravo u oči dok su se novosti polako slegale i kada se zalepila za mene kao plivač koga vuče morska struja.

Mislio sam da ga ne bih mogao podneti ponovo.

Nazad na papir ispred mene. Bio je naveden svaki izdatak u vezi sa reklamom.

Honorar režisera, na primer. Petnaest hiljada dolara dnevna tarifa. Sto je otprilike prosečno za režisera druge klase. Režiseri prve klase su bili negde gore oko dvadeset do dvadeset pet. A onda je tu bila scenografija. Četrdeset pet hiljada manje-više uobičajena tarifa za tipičnu kuhinju iz predgrađa u njujorškom studiju.

Sve te hiljade dolara su me podsetile na hiljade dolara koje ja nemam. Zašto zagledam ovu procenu, inače? Nešto ne valja u njoj. Sta, tačno? Ne znam.

Tu je bila montaža. Prenos sa filma na traku. Kolor korektura. Troškovi sinhronizacije. A tu je bila i muzika. Da, *T&cD Mjuzik Haus*; tako je tačno glasilo ime. Četrdeset pet hiljada dolara. Ceo orkestar, studijski snimak, miksovanje. Delovalo je u redu. Pozvao sam Dejvida Frankela.

„Da“, odgovorio je Dejvid.

„Ovde Čarls.“

„Znam. Moj telefon pokazuje da je to tvoj aparat.“

„Tako je. Pokušavao sam da zovem muzičku kuću, ali izgleda da ne mogu da nađem broj.“

„Koju muzičku kuću?“

„T&D *Mjuzik*.“

„Oh. A što ih zoveš?“

„Zašto ih zovem? Hteo sam da sa njima popričam o spotu.“

„Zašto sa mnom ne popričaš o spotu? Ja sam producent tog spota.“

„Nikada nisam čuo za T&D *Mjuzik*“, rekao sam.

„Nikada nisi čuo za *T&cD Mjuzik*.“

„Nisam.“

„Zašto vodimo ovaj razgovor, zapravo?“ Dejvid je uzdahnuo.

„Jesi li razgovarao sa Tomom?“

„Misliš, ikada razgovarao?“

„Pazi, kakva hoćeš da bude muzika? Samo mi reci.“

„Radije bih pričao s onim ko radi muziku.“

„A što to?“

„Jer hoću da svoja osećanja iznesem direktno.“

„Okej, dobro.“

„Okej, dobro, *šta?*“

„Iznesi svoja osećanja direktno. Samo napred.“

„n, „Treba mi njihov *broj*.“

s.još jedan uzdah sada, od onakvih uzdaha koji govore da ima posla sa idiotom, potpunim i krajnjim moronom.

„Javiću ti se s tim u vezi“, rekao je Dejvid.

Nameravao sam da pitam zašto Dejvid treba da mi se javlja kasnije pošto sam samo tražio njihov broj. Nameravao sam da ga pitam zašto se ponaša kao da mu je mozak oštećen. Nameravao sam da ga podsetim da je producentov posao da zamisli pretvara u robu, a ponekad to znači pretvoriti ih u nešto tako prosto kao što je telefonski broj.

Ali je Dejvid spustio slušalicu.

Tek u tom času se desilo da sam čuo poznato pitanje kako mi šapuće opet u uvu *Sta će da uradiš, a, Čarlse?* i tada sam uvideo da ipak imam oštećenje mozga. Da sam ovde bio spor u kapiranju.

T&cD Mjuzik Haus.

■ *Tom i Dejvid.*

Tom & Dejvid Mjuzik Haus.

Naravno.

Pratio sam Vinstona pet ili šest blokova po temperaturi koja je bila ispod nule.

' Vinston je pušio cigaretu. Vinston je gledao u izloge video radnju u Đulijanijevom stilu koja je nekada bila oblepljena posterima najgorih pornića koji su obećavali zanose tela, sada oblepljenu kung fu posterima koji su obećavali njegovo drobljenje. Vinston je pohotno gledao dve tinejdžerke u mini suknjama i vunanim čarapama.

Nisam nameravao da pratim Vinstona. Ono što sam nameravao bilo je da mu pravo priđem u vreme završetka posla i pitam ga da li bi hteo da popije pivo sa mnom. Ali sam se osećao neobično neodlučnim da to učinim.

Jedna je stvar šaliti se dvaput dnevno sa čovekom koji vam isporučuje poštu, pitati ga koji je levoruki udarač imao najveći

prosek u istoriji, razmenjivati duhovite primedbe i ostvarene proseke trkova. Nešto je drugo otići da se pije s njim. Nisam bio siguran da bi Winston *hteo* da ode na piće sa mnom.

U drugu ruku, zar nismo mi razmenili nešto u poverenju? Ili zar nije *jedan* od nas to učinio? A sada je i drugi spreman da učini isto? Mada me je to dovelo do drugog razloga zbog čega nisam prosto prišao Vinstonu i predložio mu piće.

Vinston je duvao sebi u šake. Otplesao je kroz semafor, jedva izbegavši taksi koji je izgledao kao da mu je cilj da napravi pokolj. Vinston je stao kraj čoveka koji je prodavao perece i pitao ga pošto su.

Bio sam dovoljno blizu da razaznam reči. Poželeo sam da se Vinston okrene i primeti me. Još nekoliko blokova i pretila je opasnost da crknem od hladnoće.

Sa druge strane ulice je bila katolička misija sa tvrdnjom iz Biblije za koju pamtim da je bila urezana iznad ulaza u nedeljnu školu. „O, Bože, more je tako veliko a moj čamac tako mali.“ *Baš tako*, pomislio sam.

Kada sam pogledao opet u Vinstona, on nije bio tamo. Pretrčao sam do prodavca pereca i pitao ga kuda je otišla njegova poslednja mušterija.

„Eh?“ rekao je prodavac.

„Visoki tip kome ste upravo prodali perecu. Da li ste videli kuda je otišao?“

„Eh?“

Covek je bio Libanac, možda. Ili Iranac. Ili Iračanin. Sta god da je bio, engleski nije znao.

„Je'n dola'“, rekao je.

Rekao sam mu da nema veze. Otišao sam i pomislio: *Porazgovaraću sa Vinstonom sutra. Ili ću se možda sutra predomisлити, pa uopšte neću razgovarati s njim.*

Neko me je zgrabio za ruku.

Neću perecu, zaustio sam da kažem. Ali to nije bio prodavac.

„Okej, Čarlse“, rekao je Vinston, „koji kurac me pratiš?“i

Veče uoči Božića sam se napio.

Problem je bio posebni ajer-konjak moje tašte, a njegova posebnost je bila u tome što sadrži dve trećine ruma.

„Dođi tati“, rekao sam Ani pošto sam ispio jedan i po, ali joj se izgleda ta ideja nije dopala.

„Izgledaš šašavo“, rekla mi je.

„Jesi li se napio, Čarlse?“ pitala me Deana.

„Ni slučajno.“

Gda Vilijems je imala pijanino koji je bio star sigurno sedamdeset godina. Deani su držali časove na njemu dok se nije pobunila s deset godina i rekla da joj je dosta. Nema više „Srce i duša“ i Fur Elise“. Gda Vilijems joj to nikada nije do kraja oprostila; njena kazna je bila što je morala da treska božićne pesme na pijaninu, uz koje smo svi morali da pevamo. „Čujmo anđele vesnike kako pevaju“, na primer. Ni Deana ni ja nismo bili baš religiozni, ali nema ni ateista u lisičjim jazbinama. Ja sam se dernjao: „Bog i grešnici nek se pomire...“ kao da mi život zavisi od toga, sinkope su mi malo bežale, pošto sam već bio na trećem ajer-konjaku.

„Ti jesi pijan, tata“, mrzovoljno je rekla Ana. Ona je volela da peva pesmice sa bakom otprilike isto onoliko koliko i da sebi daje injekcije.

„Ne obraćaj se tako ocu“, rekla je Deana, zastajući usred tona. Deana, moja braniteljka i zaštitnica.

„Nisam pijan — vas dve“, rekao sam. „Hoćete li da vidite kako hodam pravo?“

Očigledno ne.

Umesto toga, Ana je frknula i rekla: „Da li moramo da pevamo ove glupave pesme?“

u Vitlejemu“, pevao sam, fokusirajući se na božićnu zvezdu na vrhu jelke. Izbleдела je od godina upotrebe, nije više svetlucala kao u vreme kada je trebalo da Anu držim u rukama tokom pevanja božićnih pesama da bi mogla da je vidi. Oguljena zvezda sada; videlo se da nije zvezda uopšte samo ulepljeni papir boginjav od lepka.

„Pa, to je bilo zabavno“, rekla je gđa Vilijems kada smo završili. A kada niko nije na to odgovorio, dodala je: „*Zar net*“

„Aha“, rekao sam. „Hajde da otpevamo još jednu.“

„Opasulji se“, rekla je Ana.

„Šta to znači?“ upitao sam.

„To znači *ne*“, rekla je Deana.

„Tako sam i pomislio“, rekao sam. „Samo proveravam.“ «

„Nema više ajer-konjaka za tebe“, rekla je gđa Vilijems.

„Ali, ja *obožavam* vaš ajer-konjak.“

„Mislim da ga obožavaš previše. Ko će da vozi kući?“

„Ja ću“, rekla je Deana.

„Kad idemo?“ upitala je Ana.

Posle večere smo otvorili poklone gđe Vilijems. Ana će svoj dobiti sutra ujutru: dva nova CD-a, od kojih je jedan bio od Eminema. Dve majice bez rukava iz *Banana Republice*. I mobilni telefon. U ovo vreme ako nemate sopstveni telefon, vi ste nekakav uvrnuti tip. Na kraju krajeva, nikada ne znate koga ćete morati da pozovete: devojkę, momka, hitnu pomoć.

Gđa Vilijems je primila lep novi džemper iz *Saksa*. Ona nam se zahvalila kako dolikuje čak i meni, iako naravno nisam imao predstavu šta će izaći iz kutije.

„Hteo bio da održim zdravicu“, rekao sam.

„Odnela sam tvoj ajer-konjak“, rekla je Deana.

„Znam. Zato i hoću da održim zdravicu.“

„Pobogu, Čarlse, šta te to uhvatilo?“

„Znam šta ga je uhvatilo“, rekla je gđa Vilijems. „Moj ajerkonjak.“

„Prokleta dobar ajer-konjak, pri tome“, udelio sam joj kompliment.

„*Čarlse*.“ Deana je izgledala besno.

Ana se kikotala i rekla: „Oh, bože, tata je rekao ‘prokleta’. Zovite policiju.“

„Ne“, rekao sam. „Bez policije. To nije dobra ideja.“

N „Ah?“

„Samo sam se šalio.“

Gđa Vilijems je pristavila kafu. „Je li neko za kafu?“, upitala je.

„Sigurna sam da bi Čarls hteo“, rekla je Deana. A ako ćemo pravo, nisam hteo. Ovo je očito bila zavera; pokušavale su da me otrezne.

U međuvremenu je Ana šaputala Deani. Nešto o tome da joj se skinu s leđa. „Lepo se ponašam“, čuo sam je kako govori.

Ja sam utonuo u kauč u dnevnoj sobi i pitao se da li ću biti u stanju da ustanem kad dođe vreme za polazak.

„Kako ti je nos, Čarlse?“ upitala me je gđa Vilijems.

„Još uvek na svom mestu“, rekao sam i dotakao ga radi nje. „Vidite?“

„Oh, Čarlse...“

Gđa Vilijems je uključila na televizoru program sa božićnom vatrom. Zurio sam u plamenove i počeo da odlazim. Bilo je toplo i prijatno. Sve dok nisam zašao u opasne vode, pa je postalo neprijatno. Od onog smrznutog ćoška u centru grada.

Čarls pun pića i uznesen prazničnim duhom vrištao je na mene da ne mislim na to.

Ali je to bilo jače od mene.

Neću perecu, krenuo sam da kažem. Sećate se?

Hteo sam nešto drugo.

Okej, Čarlse, koji kurac me pratis?

Vinston, ruke nehajno prebačene preko mog ramena, mada sam u njoj mogao da osetim snagu i, još važnije, pomislio sam da Vinston **hoće** da ja osetim tu snagu.

„Nisam te pratio“, rekao sam. Laganje kao da mi je bilo prvi instinkt tu a, osim toga, nisam pratio Vinstona koliko sam odugovlačio u vezi s praćenjem.

! „Jesi, pratio si. Sing Sing mi je dao oči i na potiljku, jesi li zapamtio?“

„Samo sam hteo da te pozovem na pivo. Stvarno.“

„Zašto? Jesi li konačno odgonetnuo sedam igrača sa prezimenima od jedanaest slova?“

„Na tome još radim“, rekao sam, ne baš sasvim siguran kako da produžim.

„Pa zašto me onda nisi prosto pitao? Ako ti se toliko pije pivo?“

„Ugledao sam te kako hodaš blok ispred mene. Samo sam pokušavao da te sustignem.“

„Okej“, rekao je Vinston. „Hajde da popijemo to pivo.“;l

I nasmešio se.

Otišli smo na mesto koje se zove *O'Mejli*, koje je izgledalo prilično nalik onome što očekujete od mesta koje se zove *O'Mejli*. Imalo je bilijarski sto pozadi, ploču za pikado u uglu, i televizor na kome je bio prenos utakmice australijskog fudbala. Imalo je dva stalna pijanca, zapravo sam samo nagadao da su manje-više stalno tu, pošto je glava jednog od njih bila položena na šank a barmen se nije trudio da ga probudi. Drugog je Vinston poznavao, pošto je rekao: „Cao, čoveče“, i kratko ga potapšao po leđima dok smo prolazili.

„Šta ćeš ti?“ upitao je Vinston nakon što smo seli za šank.

„Ja plaćam“, rekao sam.

„Hej, ti si meni učinio uslugu, sećaš li se?“, odgovorio je Vinston.

Da, sećao sam se. Dovoljno da bih pomislio da mi Vinston može uzvratiti uslugom.

„Blago pivo“, rekao sam.

Vinston je od barmena zatražio dva. Onda se opet okrenuo meni.

„Znači, sve je u redu?“ upitao je. „Delovao si malo deprimirano onog dana. Je 1' to zbog tvog deteta? Zar nije ona bolesna ili nešto takvo?“

Nikada nisam Vinstonu pričao o Ani, ali govorkanja se šire, pretpostavljam.

„Ne, nije to“, rekao sam.

Klimnuo je glavom i posmatrao kako barmen spušta dva piva pred nas.

= „Imam sledeći problem“, rekao sam, nalazeći izvesnu utehu u toj reći. Problemi su, na kraju krajeva, nešto sa čime se da izaći na kraj. Naidu ti problemi, a ti onda smisliš kako da ih rešiš.

„Pazi, ako je reč o griži savesti zbog one noći, zaboravi. Jesi li čuo da je još neki kompjuter ukraden? Rekao sam ti da neću, i nisam.“

. „Da, znam“, rekao sam.

„Pa, šta je onda?“

Vinston je otpio dug gutljaj piva. Ja svoje još nisam dotakao pod čašama se nalazila sve veća barica vode, od koje je šank ispod delovao tamno kao krv.

: „Uradio sam jednu glupost“, rekao sam. „Malo sam podivljao. Sa ženom.“

Vinston je delovao samo malo zbunjen. Razumeo sam ga verovatno se pitao zašto mu neko ko nije prijatelj u striktnom smislu te reči priča o drugoj ženi, o nečemu o čemu se priča samo sa *najboljim* prijateljima.

Pronašao si nekakvu aferu ili nešto slično?“ r

„Nešto slično.“

„Okej. Dakle, to je gotovo, zar ne?“

„Gotovo je, tako je.“

i „Pa, šta onda? Osećaš se krivim zbog toga. Hteo si da s nekim podeliš teret? Fino. Ne brini zbog toga. Svi u kancelariji imaju nekakve afere. Čak i međusobno. O čemu misliš da mi pričamo u prostoriji za poštu? Ko koga jebe.“

Uzdahnuo sam. „Nije to.“

;g,Okej“, ponovio je Vinston. „Pa šta jeste?“

„Nešto se dogodilo.“

„Sta? Zatrudnela je?“

S „Ne. Neko nas je uhvatio“, rekao sam.

„Uf?“

>„U hotelskoj sobi.“

&„Oh“, rekao je Vinston. Moja žena, pomislio je. Upao je jedan muškarac i napao nas“, rekao sam.

šta?“

; „Zaskočio nas je dok smo napuštali sobu. Opljačkao nas je i.. . nju silovao.“

Sada sam imao Vinstonovu punu pažnju. Možda se još uvek pitao zašto mu tačno ja ovo pričam, ali je bar bio zainteresovan za ono što govorim.

„Silovao ju je. U hotelu?“

„**Da.**“

„Kom hotelu?“

„Tamo nekom hotelu. U centru.“

„**Jebi ga, Čarlse.** Sta se desilo? Je 1' zbrisao? Nisu ga uhvatili?“

Ne, nisu ga uhvatili. Da bi ga uhvatili, trebalo je da im se kaže da je učinio nešto zbog čega bi ga trebalo hvatati.

„Nismo to prijavili“, rekao sam.

„Niste prijavili.“ Vinston je zapao u neprijatnu naviku da ponavlja sve što ja kažem. Verovatno zato što je u bezmalo sve što sam rekao bilo teško poverovati.

„*Nismo mogli* da prijavimo“, rekao sam, „razumeš?“ „Oh“, rekao je Vinston, konačno uviđajući situaciju. „Aha. Okej, jasno. I tako je on uzeo lovnu i nestao.“

„Ne. On *nije* nestao.“ Konačno sam otpio malo piva ukus mu je bio bezvezan i bilo je toplo. „U tome i jeste problem.“ Vinston je ponovo delovao zbunjeno.

„On nas ucenjuje“, rekao sam. „Valjda to tako zovete. Traži od nas novac da ne kaže Deani. Mojoj ženi. I njenom mužu.“ Vinston je uzdahnuo i odmahnuo glavom. *Baš si se uvalio u prijatnu situaciju,* rekao je taj uzdah. *Saosećam sa tobom.*

Hteo sam da Vinston učini više nego samo da saoseća sa mnom. Hteo sam da nešto *učini* za mene. A za to je potrebno više od saosećanja. To bi bila neka vrsta onog milo za drago; za to je potrebna *druga* vrsta ucene.

„Pa jesi li mu platio koliko je tražio?“ upitao je Vinston. „I jesam i nisam.“

„Pa, jesi li ili nisi?“

„Jesam. A sad traži još.“

„A-ha“, rekao je Vinston, otpijajući još gutljaj piva. „Valjda je to nešto što se tu očekuje. Zar ne žele uvek više?“

„Ne znam. Ovo je prvi put da me neko ucenjuje.“

Vinston se bezmalo zasmejao. Onda se obuzdao i rekao: „Izvini, Čarlse. Iskreno, to nije smešno, znam. Samo mi je

nekako teško da zamislim hoću da kažem, *tebe*. U takvim govornima?"

Ponovo je podigao svoju čašu i usisao penu. „Pa... šta ćeš da učiniš?“

Vinston je konačno stigao do pitanja vrednog milion dolara. „Me znam“, rekao sam. „Nema puno toga što *mogu* da preduzmem. Ne mogu da mu platim. Nemam taj novac.“

„A-ha. Pa ćeš ga pustiti da ispriča tvojoj ženi“, rekao je, sabirajući sve promerljive, ali dolazeći do pogrešnog rezultata. Naravno jebeš njega. Ona te voli, zar ne? A ti si se jebavao naokolo ko pa nije? Oprostiće ti ona.“

„Ne mislim da hoće, Vinstone. Ne mislim da će mi ona oprostiti. Mislim da ne bi mogla. Ne pored naše ćerke i svega...“

Objasnio sam ostatak. Kako je Lusinda takođe odbila da njen muž sazna. Kako osećam da joj toliko dugujem.

„Sranje“, rekao je Vinston. A onda, posle dugačkog trenutka ćutanja: „Ovih par meseci ti je bilo super, Čarlse, zar ne?“

Ovo se odnosilo na gubljenje posla sa kreditnim karticama, valjda čak i odeljenje za poštu sigurno je to odmerilo.

„Dakle“, tiho je rekao Vinston, „šta sad da učiniš?“ kao da sebi postavlja to pitanje, smešta sebe u tu situaciju, možda, i pita se šta bi *on* učinio. I moguće je da je upravo u tom času konačno shvatio zašto sam ga pozvao, zašto sam ga pratio četiri bloka po užasnom mrazu da bih ga ubedio da popije pivo sa mnom. Možda zato što je rekao sebi: *Da se to meni desilo, sredio bih učenjivača. Ubio bih ga. Ozbiljno.* Odbacujući to kao razumnu alternativu u mom slučaju, naravno, pošto nisam baš nasilan tip. Ne, treba da imate nešto mišića da biste obavili nešto takvo, treba da imate nešto iskustva u toj materiji, da ste prljali ruke s vremena na vreme, ili bar raskrvarili pesnice. Zar ne?

Vinston je spustio svoju čašu usred gutljaja ju je spustio i zagledao se u mene.

„Koji moj to tražiš od mene?“ rekao je. Konačno je sabrao dva i dva; najzad je ukapirao.

„Nadao sam se...“

„Nadao si se *čemu*?“ prekinuo me je Vinston. „Cemu?“

„Da ćeš mi pomoći.“

„Nadao si se da ću ti pomoći.“ Eto ga opet, kao jeka ponavlja moje reči, ali ovog puta ne zato što nije mogao da poveruje u ono što govorim, već zato što je *mogao*.

„... i Sidni Blek odnosi loptu dalje...“ Na televiziji je i dđt lje bio australijski fudbal, koji je očigledno stigao do prelomnih trenutaka utakmice, jer je sada masa urlikala, na nogama vrištala tražeći pobjedu.

„Pazi“, rekao je Vinston, „dopadaš mi se, Čarlse. Ti si okej. Źao mi je zbog tvoje ćerke, ćoveće. Źao mi je i zbog te ucene, stvarno mi je Źao. Ali ti mi nisi brat, okej? Nisi mi ni najbolji prijatelj. Imam najboljeg prijatelja, i za njega bih učinio maltene sve, ali ćak i da me je on pitao ono što mislim da se ti spremaš rekao bih: *Idi i jebi se*. Da li sam jasan?“

„Samo sam mislio da ćeš ga možda... videti.“

„Da ga *vidim*. Sta to znaći, jebi ga? I kada ga vidim, šta se oćekuje da mu kaŹem? A? ‘Hoćeš li da budeš dobar momak i prestaneš da kinjiš mog prijatelja?’ Je 1’ to doće pre nego što ga istamburam u tvoje ime ili posle toga?“

Vinston nije tupavko s prosekom od 3,7 i pored njegovog istorijata drogiranja, moždane ćelije su mu i dalje bile praktićno netaknute.

„Platiću ti“, rekao sam.

„Platićeš mi. Baš lepo s tvoje strane. Super.“

„Deset hiljada dolara“, rekao sam, lupajući prvu cifru ko^a ja mi je pala na pamet. Već sam platio deset hiljada dolara Vaskezu, zar ne deset hiljadarki je zvućalo kako treba. Opet iz Aninog fonda, mada će možda biti naćina da ga dopunim o tome sam slabo razmišljao.

„Deset hiljada“, rekao je Vinston. „Ili *šta*?“

„Kako to misliš?“ rekao sam, iako sam taćno znao na šta Vinston misli. Pokušavao sam da taj deo ostavim neiskazan.

„Ili šta?“ ponovio je Vinston. „Ako ne uzmem deset hiljada dolara. A ipak, deset hiljada je puno novca za mene toliko ću priznati. Ali, ako ipak odbijem. Sta *onda*?“

„Pazi, Vinstone... sve što te pitam je da...“

„TraŹiš od mene da poćinim krivićno delo. Samo se pitam zašto si mislio da ću prihvatiti.“

A onda, pošto mu nisam odgovorio: „Kako je *on* to tebi izneo, Čarlse? Silovatelj. Ucenjivač.“

»Šta?«

„Kada je od tebe tražio novac rekao je platićeš toliko i toliko meni. Ili se čuvaj. Je l' tako on to rekao? Manje ili više? E, to isto pitam ja tebe. Pitam je šta je *to* od čega treba da se čuvam?“

v „Pazi, mislim da si pogrešno protumačio...“

„Ne, razumeo sam te savršeno. Ne tražiš od mene novac ti mi ga *nudiš* razumem, vrlo darežljivo s tvoje strane. Ali ako ga odbijem, ako kažem ne, hvala šta onda? Sta mi je ovde alternativa?“

Tražio je od mene da to kažem naglas. To je sve.

> *Ubvatio sam te u krađi. Uhvatio sam te u krađi, i mogu to da ispričam. Isporučivanje pošte nije luda zabava, ali je zatvor mnogo gori. Je l' tako?*

Možda sam ponudio da mu platim pivo kao davno izgubljenom prijatelju, ali se nisam uzdao baš u prijateljstvo.

Pa ipak nisam mogao sebe da nateram da kažem te reči.

Nadao sam se da bi Winston to mogao uraditi kao uslugu jednom sam ga skinuo s udice, a sada će Winston skinuti mene s *moje*. Onih deset hiljadarki bi ovde moglo da završi posao. Ali sada kada me Winston terao na temu konkretne pretnje, utvrdio sam da to ne mogu.

11 pomislio sam: *Ja nisam Vaskez.*

1 „Deset hiljada dolara, uf“, rekao je Winston. Okrenuo se nazad fudbalskoj utakmici: „... lopta je šutnuta preko terena, Dover je ima u levom uglu...“ Pogledao je preko u uspavanog pijanca koji se na tren razbudio pre nego što je glavu opet položio na šank. Lupkao je prstima po ivici svoje pivske čaše *tink, tink, tink*, kao cevasta zvona na iznenadnom vetriću.

A onda se okrenuo opet ka meni i rekao: „Okej.“

Tek tako.

„Okej“, rekao je. „Dobro. Uradiću to.“

Pozvao sam Toma Munija i rekao mu da hoću da razgovaram sa njim o nečemu.

O muzičkoj produkciji.

Radna nedelja je imala samo tri dana između Božića i Nove godine. Period u godini kada ljudi pokušavaju da svoje poslove dovedu u red i naprave jednu ili dve odluke za novu godinu. Da izgube onih nekoliko suvišnih kilograma, na primer. Ja sam formulisao sopstveni plan za rasterećenje. Imao sam nekih osamdeset suvišnih kilograma za vratom. Trebalo je da ih se rešim.

Tom se pojavio pet minuta prerano i napravio podrobno razrađenu predstavu od skidanja kaputa i zatvaranja vrata.

„Okej“, rekao je Tom kada smo, seli, „pa o čemu to hoćeš da razgovaramo?“

„O podmićivanju“, rekao sam.

Mada sam možda nastupio isuviše otvoreno, pošto se Muni odjednom našao na ivici svoje stolice. Da li je moguće da postoje nekakve šifre koje treba koristiti za te stvari, jezik kojim se služe oni upućeni?

„Podmićivanje kako to?“ rekao je Tom. „Jesmo li mi u poslu kamiondžija ili nečem sličnom? Poslednji put kada sam obratio pažnju snimali smo reklame.“

„T i *D Mjuzik*“, rekao sam. „Znači ti i pišeš pesme.“

„Hej, mi smo kompanija koja nudi kompletnu uslugu. Sta god zatrebalo.“

„A to je ono što je zatrebalo?“

„Jesi li video skorije Robertovu špulnu?“ Pokušavao je da bude duhovit, valjda, jer je izgledalo da čeka da se smejem.

Danas nisam bio raspoložen za smeh.

„Koliko dugo to ide tako?“ upitao sam. „Ti i Dejvid?“

I „Pazi, Caz. Jesi li me pozvao ovamo da se igraš islednika? Pošto sam možda propustio nešto kada si me pozivao. Mislio sam da me ovamo zoveš iz drugog razloga. Ispravi me ako grešim.“

Pocrveneo sam. Možda stvarno *postoji* neki drugi jezik, ili možda taj jezik znam ali sam nesposoban da njime govorim. Prvo sa Vinstonom u baru, a sada i ovde. Munija sam ovamo pozvao iz drugog razloga, ne da ga osudim, ne čak ni da isteram sve prljave detalje iz njega. Samo da položim svoju ruku i kažem: *Uračunaj i mene.*

Zato je možda sazeo trenutak da prekinem sa tim stavom moralne superiornosti to je bilo ono što je Tom govorio. I što je još važnije, bio je u pravu.

„Dvadeset hiljada“, rekao sam.

Bio sam nekako iznenađen što su reči stvarno prevalile ceo put i izašle iz mojih usta. *Dvadeset hiljada* kao ogoljeno iznošenje činjenice bez izvrđavanja, bez povišenih suglasnika da se pretvori u molbu. Dvadeset hiljada jer deset dugujem Vinstonu, a deset sam već predao. I tu sam se čudio da li je to način kako se to radi ili se očekuje da gurnem preko stola komad hartije na kome je nažvrljana cifra.

Ali se Tom opet nasmešio jednim od onih osmeha koji govore: *Ti si jedan od nas, zar ne?*

Osećao sam se malo nelagodno, ali manje nego što sam očekivao. Je l' to ono kako se to dešava? Gubiš sebe malo pomalo, dok iznenada ne ostane ništa od *tebe*? Neko ko koristi tvoje ime, spava sa tvojom ženom, grli tvoje dete, a zapravo nisi više ti?

„Hej“, rekao je Tom. „Rekao sam ti da sam ja Deda Mraz, zar nisam?“

Narednog dana sam sreo Vinstona jedan blok prema severu od linije sedam podzemne železnice, na uglavnom praznom parkingu *Dankinovich krofni* u Astoriji, Kvins.

I Vinstonova zamisao. Zar se ne očekuje da se srećete na mestima koja su po strani? rekao je nakon što me pitao da li znam jedinog bacača koji je odneo pet nagrada Saj Jang.

Rodžer Klemens, rekao sam.

Vinston je čekao na mene u beloj mazdi sa različitim poklopcima točkova i polomljenim zadnjim svetlom. Vozačko staklo je po sebi imalo prskotine nalik paučini.

Dovezao sam se u svom srebrnom mercedesu i osećao se postuđenim zbog toga. Ostavio sam ga na daljem kraju parkinga, nadajući se da me Vinston neće videti. Ali jeste.

„Ovamo“, povikao je.

Kada sam stigao do kola, Vinston se nagnuo i otvorio suvozačka vrata.

„Uskači, ortak.“

Ortak je uskočio.

„Znaš li koja mi je omiljena pesma?“ upitao je Vinston.

„Ne.“

„**Lova**. Od Pink Flojda. Znaš koji mi je omiljeni izvođač?“
Odmahnuo sam glavom.

„Edi Mani.“

Rekao sam: „Da, on je dobar.“

„Moj omiljeni film? **Boja novca**. Omiljeni bejzbol igrač svih vremena Norm Keš. Drugi omiljeni Bred Peni.“

„Da, Vinstone“, rekao sam, „imam tvoj novac.“

„Hej, ko je pitao za **lovu**?“ upitao je Vinston. „Samo sam ćaskao.“

Voz na liniji sedam je protutnjao nadzemnim delom pruge, zasipajući varnicama ulicu ispod.

„Ali kad si je već pomenuo“, nastavljao je Vinston, „gde je?“ **fi**

Zavukao sam ruku u džep. Pravila mi je rupu u džepu zar fraza ne glasi tako nekako? Kurir iz Upravne produkcije je juče doneo smeđi koverat.

„Pet hiljadarki“, rekao sam. „Druga polovina posle.“

„Jesi li to video u filmovima?“ upitao je Vinston, i dalje se smeškajući.

„Šta?“

„Tu zabavu tipa ‘druga polovina posle’? Jesi li to video u filmovima, ili odakle ti to?“

„Pazi, samo sam mislio...“

„Kako je glasila pogodba, ortak? Verujem, kada sam rekao da ću ovo učiniti zbog dobrote mog srca, usput jer si ti ortak i u nevolji si da si rekao *deset* hiljadarki.“

„Znam šta smo se...“

„Pogodba je pogodba, je l' tako?“

„Razumem.“

„Kako su glasili uslovi?“

„Mislim da jedna polovina...“

„Kaži mi kako su glasili uslovi, Čarlse.“

„Deset hiljada“, rekao sam.

„Deset hiljada. Tako je. Deset hiljada za šta?“

? „Kako to misliš?“

„Za šta mi daješ deset hiljadarki? Jer ti se dopadam? Jer ‘oćeš da me pošalješ nazad na koledž?“

„Pazi, Vinstone...“ Iznenada sam poželeo da sam negde drugde.

' „Pazi, Čarlse. Mislim da je ovde možda reč o nekakvom nesporazumu. Hoću da ponovo razmotrimo uslove. Ako tražiš od nekoga da uradi nešto ovakvo za tebe, moraš da znaš koji su uslovi.“

„Znam uslove.“

„Znaš? Onda mi ih iznesi da ne bi bilo nesporazuma. Za šta mi daješ deset hiljada dolara?“

„Dajem ti deset hiljada dolara da... učiniš da Vaskez ode.“ Vinston je rekao: „Aha, tako je tako sam i mislio da glase uslovi. Deset hiljada da učinim da Vaskez ode.“ Izvukao je nešto iz svog džepa. „Evo mog *argumenta* da ga nateram da ode“, rekao je. „Sta misliš? Hoće li ga poslušati?“

„Pištolj.“ Osetio sam kako sam odskočio; pribio sam se nazad uz prozor.

„Hej pa ti si dobar“, rekao je Vinston. „Jesi li siguran da nisi ovo radio i ranije?“

i „Pazi, Vinstone, neću da...“

„Sta? Nećeš da ga gledaš? Neće ni on. Sta si mislio da ću da učinim, Čarlse lepo ga zamolim?“

„Hoću samo... znaš... ako je to uopšte moguće...“

- „Aha, dobro, tek za slučaj da uopšte nije moguće.“

„Okej“, rekao sam. „Okej.“ Razmišljao sam sve vreme o eufemizmima *učiniti da Vaskez ode*. Preduzeti nešto u vezi sa njim. Pobriniti se za njega. Ali, ovo je način da se pobrine za Vaskeza, govorio je Vinston. Ponekad to ide tako.

„Sta je okej?“ rekao je Vinston.

»Uf?“

1

„‘Okej, evo ti tvojih *deset biljadarki*, Vinstone’?“

„Da“, rekao sam, predajući se.

„Super“, rekao je. „Na tren sam pomislio da ćeš mi dati samo polovinu.“

Izvadio sam koverat iz džepa i pružio mu ga.

„Suviše si popustljiv, Čarlse“, rekao je Vinston. „Pristao bih i na tri četvrtine.“

A onda, nakon što je sve prebrojao, rekao je: „Kuda?“

Ispod autoputa Vest sajd.

Godinu dana u novoj godini.

Sedeo sam pored Vinstona u unajmljenom metalik plavom „sejblu“ sa kožnim sedištima. Vinston je žmurio.

i Video sam usamljeni tegljač koji se vukao uz reku Hadson tako crn, kao da uopšte nije tamo. Samo jedan prazan crni prostor tamo gde bi trebalo da je reka. Bilo je hladno i hvatala se ledena pokorica; sićušni komadi stakla su mi eksplodirali u lice kroz otvoreni prozor.

Drhtao sam.

Pokušavao sam da ne mislim ni o čemu. Pokušavao sam da ostanem smiren.

Tu je bila jedna prostitutka koja je stajala na čošku preko ulice. Stajala je tamo još od vremena kada sam ušao u auto.

Gledao sam u nju i pitao se gde li su joj mušterije.

Primereno pitanje, pošto je tek prošlo deset, a ona je nosila čisto crveni negliže i blistavocrne čizme. Tu ju je ostavio džip sa tablicama Nju Džersija i čekala je da naiđe neki drugi auto sa tablicama Nju Džersija. Mada je prošlo deset minuta, a ona je i dalje bila zagavljena tamo na lapavici. Ne radeći ništa bitno, već gledajući preko ulice u plavi „sejbl“, koji se izgleda takođe nije pomerao.

Izgledala je kao da se smrzava. Imala je malo veštačko krzno omotano oko ramena, ali izuzev tog ničega, bilo je bledunjavog belog mesa istaknutog da bi mušterije mogle da ga vide i tome prikače cenu.

Ali *gde su* njene mušterije?

Prodavac osiguranja iz Tineka, broker iz Piskataveja, kamiondžija na putu za Linkolnov tunel?

Bio sam ispod autoputa Vest sajd jer je to mesto gde mi je Vaskez rekao da dođem da se sretnemo.

Imaš li novac? upitao me je.

Da, imam.

Srešćemo se u deset sati kod Trideset sedme i reke.

Da, važi.

Nećeš reći nikome, je l' jasno?

Da, jasno je. (Pa dobro, možda još samo jednoj osobi.)

Pojavićeš se sam.

Da, hoću. (Pa, možda ne baš sasvim sam.)

Koliko *dugo* je ta prostitutka stajala tamo bez mušterija? S Ponovo sam pomislio. Koliko dugo, tačno?

Onda je ona pošla ka meni.

Sada nasred ulice, već više prema meni nego od mene, tako da sam znao da se neće okrenuti nazad. Stikle njenih čizama su odjekivale dok je išla pravo prema plavom „sejblu“ koji je tamo stajao nepomično sve to vreme ne mrdajući ni pedalj.

„Hoćeš li provod?“ upitala me je kada je stigla do mog prozora. Mogao sam da vidim bukvalno naježenu kožu na nje1 nim grudima i nogama, jer su joj grudi bile samo upola skrivene crvenim negližeom, a noge su joj bile gole, izuzev tih čizamado pola lista.

Ne, nisam hteo provod. Hteo sam da ona ode.

„Ne.“

_ 11

„A-ha“, rekla je. Lice joj je bilo mlado ali staro, pa je bilo praktično nemoguće odrediti joj godine. Bilo šta između dvadeset i trideset pet. „Imaš li cigaretu?“

„Ne.“

_ «I

Ali je tamo stajalo paklo cigareta na sedištu između Vinstona i mene Vinstonove cigarete. Mogla je jasno da ih tamo vij di, jedna ili dve cigarete su čak virile iz pocepane kutije.

„A šta je onda *ovo}*“ upitala me je.

„Sačekaj malo“, rekao sam. Pružio sam ruku ka cigareta; ma, ali kada sam ih podigao pokupio sam i deo Vinstonove moždane mase na ruku kutija je bila umrljana tim. Ipak sam izvukao jednu cigaretu i pružio joj je kroz prozor.

„Hvala“, rekla je, ali nije izgledalo da to i misli.

I

Onda mi je zatražila upaljač.

r, „Nemam.“

„A šta je s njim?“ Mislila je na Vinstona, koji je i dalje žmurio.

i „Nema“, rekao sam.

q, „Možda *on* hoće provod?“

„Ne mislim tako.“

1 r, „Sta mu fali? Je l' pijan?“

„Da, pijan je. Pazi, dao sam ti cigaretu, pa...“

' „Kakva vajda od cigarete bez upaljača? Sta treba da izvedem da je *pojodem*!“

PrVo sam video odraz — treperava barica crvenog nasred ulice, a potom i zvuk guma koje krckaju staklo.

Policijski auto.

S'klanjaj se odavde“, rekao sam joj.

1 *Sta?*“

„Pazi, samo tražim da budem ostavljen...“ i „Jebi se“, rekla je.

„Nećeš ti meni da pričaš *odakle* da se sklanjam. Kapiraš?“

ite okej... Ja prosto neću provod, okej?“ pokušavajući sada da budem fin, pokušavajući da se ponašam pristojno ne bi li ona ipak otišla. Pošto je Winston još uvek žmurio, a policijski auto je stigao gotovo do naših kola. A prostitutka ona nije odlazila, sada kada sam je pristojno razbesneo.

* „Ostaću gde mi se ćefne“, rekla je.

! A policijski auto se dokotrljao do naših kola; prozor se spustio.

Očekivao sam da policajac više na mene. Da mi kaže da izađem iz kola možda i Vinstonu. Očekivao sam da policajac izađe iz kola i uperi baterijsku lampu na prednje sedišta, gde će zapaziti da Winston žmuri i, ako se zagleda bolje, još nešto. Da je pola Vinstonove glave otišlo.

„Hej“, rekao je policajac.

„Hej i tebi“, odgovorila je prostitutka. Kao stara prijateljica. ¹

„Kako ide, Kendi?“

b , „Sta misliš“, rekla je.

; „Odlična noć za posao, a?“

„To si pogodio." Samo su ćaskali, ortački.

Ja sam tamo sedeo i slušao ih. Ali ih zapravo nisam čuo.

Prisećao sam se.

Kada sam stigao do lukobrana, video sam Vinstona kako sedi u unajmljenom plavom „sejblu“, baš kao što se i očekivalo. Posmatrao sam ga tamo kako sedi deset minuta, zatim petnaest, pre nego što sam zapazio da je prozor otvoren. Da Vinston me pomera ni mišić glavu nije pomerio sve to vreme. Nije zapalio cigaretu, nije se nakašljao, ni zevnuo, ni počeošao nos. Nepokretan, nepomičan kao mrtva priroda: **Covek u plavom autu**. Nešto tu ne valja. Taj otvoreni prozor, na primer susnežica je upadala pravo unutra. Zašto to?

Konačno sam prešao ulicu da pogledam, **brzo** jer sam očekivao Vaskeza svakog minuta, i očekivalo se da dođem sam. Vinstonove oči su bile zatvorene kao da spava. Osim što se nije sticao utisak da zapravo **diše**. I prozor **nije** bio otvoren; bio je slomljen.

Ušao sam u kola i lupnuo Vinstona po ramenu, a Vinston me je ignorisao. I nagnuo sam se preko prednjeg sedišta da bolje osmotrim Vinstonovu kapu, samo sam tada primetio da to nije kapa. To je bila pulpa. Pola Vinstonove glave nije bilo tu. Povratio sam ono što sam povratio se izmešalo sa raznim komadićima Vinstonove glave. I spremao sam se da pobegnem iz kola vrišteći kada sam ugledao prostitutku koju je ostavljao onaj džip. Pa sam ostao na mestu.

Da li si videla ikoga da ulazi u ta kola ili izlazi iz njih? pitaće je.

A ona će reći ne.

Osim ako ne odluči da pređe ulicu i zatraži cigaretu.

„Sejbl“ je počinjao da zaudara. Čak i sa polomljenim prozorom kroz koje su ulazili uporni naleti ledenog vazduha.

„Držiš se mera predostrožnosti, je 1' tako, Kendi?“ govorio je policajac.

„Znaš ti mene“, odgovorila je.

Niko se nije potrudio da nešto kaže meni, još uvek.

Bio sam u iskušenju da okrenem ključ i zбриšem. To bi dovelo do dva problema, naravno. Jedan je bio što je Vinston se-

deo za volanom. A drugi što bi policajci, koji su me do sada ignorisali, manje-više bili prinudeni da me *primete* ako bih iznenada nagazio mašinu i zbrisao.

Ali je sada, konačno, jedan od njih ipak pogledao u auto. ;?, „Ti“, rekao je.

„Da?“

„Obavljaš li transakciju sa Kendi ovde?“

„Ne. Samo sam joj dao cigaretu.“

: „Da li njoj nešto fali?“ i „Sta? Ne... dobra je ona.“

„Tako je. Kendi je pravi slatkiš.“

0 „Ja sam samo... zapalio jednu.“

1 „Jesi li oženjen?“

„Jesam.“

„Da li tvoja stara zna da se vrtiš okolo u potrazi za prostitutkama?“

„Rekao sam vam. Samo sam...“

„A šta je sa tvojim pajtosom ovde? Je l' i on oženjen?“ „Ne. Ne... on je samac.“ On je *mrtav*.

„Obojica tražite prostitutke i nijedan od vas ne posluje sa Kendi? Otkud to?“

„Policajče, izvinite ako ste pogrešno razume...“

£ „Zašto se meni izvinjavaš? Kaži *njoj* da ti je žao. Smrzava svoje dupe ovde, a vas dvojica momaka joj ne pružate provod. Sta je sa ovim tvojim prijateljem?“

„On je...“ Mrtav, policajče.

„Možda bi trebalo da Kendi ukažete izvesno poštovanje.“

„Svakako.“

„Pa?“

i „Oh...“ Trapavo sam dohvatio svoj novčanik. Ruka mi se toliko tresla da ju je bilo zapravo teško zavući u zadnji džep. Konačno sam uspeo da pokupim neodređenu gomilu novčanica i pružim je njoj.

„Hvala“, nehajno je rekla Kendi, uzimajući ih i zavlačeći ih u gornji deo svog negližea.

„Sta je sa njim?“ upitao je policajac. „Kako se zoveš?“, upitao je Vinstona.

Vinston mu nije odgovorio.

„**Rekao** sam, kako se zoveš?“

Vinston mu i dalje nije odgovarao.

Zamišljao sam sebe u zadnjem delu policijskih kola, kako me odvoze u **centralu** valjda tako glasi fraza. Zamišljao sam sebe kako me jrivode i uzimaju mi otiske i daju mi da obavim jedan poziv. Čak i ne poznajem nijednog advokata, pomislio sam. Zamišljao sam sebe kako gledam Deanu i Anu kroz izgredanu plastičnu pregradu i pitao se odakle, pobogu, da počnem.

„Okej. Poslednji put“, rekao je policajac. „Kako se **zovesi**

I onda.

Iznenadno pucketanje, glas isprekidan smetnjama dopro je kroz nepodnošljivu tišinu kao udarac groma u neizdržljivo toplo popodne.

„... imamo... uh... četiri-deset... ugao Cetrdeset osme i Pete...“

I iznenada policajac nije više zapitkivao Vinstona kako se zove. Umesto toga je govorio nešto Kendi „Vidimo se kasnije“, tako nešto. I policijski auto je otišao tek tako, **vruuum**, nema ga više. Svega nekoliko sekundi od otkriča da čovek sa pola glave i još jedan koji mirno sedi pored njega na prednjem sedištu, pokriven onim što je povratio i moždanom masom, i to je iznenada, neobjašnjivo, završeno.

I najzad, konačno, mogao sam da to ispustim.

Mogao sam da zaplačem za Vinstonom.

To mi je palo na pamet gotovo slučajno. Vozio sam se ne znajući kuda. Sledio sam autoput Vest sajd i pokušavao da se ne tresem.

Vinston je mrtav.

Vinston je mrtav, i ja sam ga ubio.

? Zar ga nisam saterao u ćošak u baru one noći, i manje-više ga *naterao* da to učini?

Pokušavao sam da to dokučim šta se tačno desilo? Vaskez je rekao da dođem sam, ali mi možda Vaskez nije verovao da ću doći sam, pa je došao ranije da pronjuška. Da li je to ono što ;se zbililo? Tamo je bio Vinston u plavom „sejblu“, samo sedeći, i možda je Vaskez postao sumnjičav i suočio se sa njim, i možda je Vinston postao ratoboran znajući da je to čovek koji je bio u zatvoru, koji je bio naviknut da ljudima nešto uradi pre nego što oni to urade njemu. Samo nije ovog puta. Pa je Vinston završio sa pola glave.

To je imalo smisla, zar ne? Bilo je teško reći da li to *stvarno* ima smisla, pošto sam obamro od straha.

: Sada sam se gotovo gušio od smrada u kolima. I u tom času sam se setio da još jedan užasan smrad može da se oseti sa prednjem sedišta automobila u vožnji. Mozak ponekad tako funkcioniše, igra nekakve šarade sa vama *smrad* i *auto* i šta dobijete?

Uspomene na nedeljna popodneva provedena u vožnji do kuće tetka Kejt u južnom Nju Džersiju. Da bismo tamo stigli, morali smo da idemo kružnim putem do mosta Verazano, pa da idemo pravo kroz srce Stejten Ajlenda. Pri čemu se ne prolazi pored nečeg značajnog, tek pored ogromnog tržnog centra tu i tamo, sa megapleks bioskopom koji prikazuje sedamnaest razli-

čitih filmova istovremeno. A onda, baš pošred ničega, to bi zapahnulo zastrašujuće brzo. Zadah koji nagoni na povraćanje iznenada bi nas napao kroz malčice otvorene prozore, kroz usisne otvore klima-uređaja i prozor na krovu. Zadah đubreta, smrad deponije. Ogromni nasipi sivosmeđe zernlje sa obe strane autoputa, iznad koje su uz krike kružili galebovi. Pomor ribe.

Zatvorio bih prozore, Deana bi držala nos odmah uz mene i Ana bi kreštala sa zadnjeg sedišta. Isključio bih klima-uređaj i proverio da li je prozor na krovu dobro zatvoren, ali bi zadah i dalje stizao unutra. To je bilo kao da zavučete glavu u kantu za đubre, i bez obzira koliko brzo da sam vozio a nagazio bih po gasu svojski nisam mogao da idem dovoljno brzo. Nisam mogao da pretekнем smrad, ne dok ne bih odmakao dobrih petnaestak minuta i pejzaž se pretvori u Ijupka predgrađa.

Sat kasnije, sa pićem u ruci na platformi u zadnjem dvorištu tetke Kejt, i dalje sam mogao to da namirišem u svojoj odeći. 1

Tamo sam se zaputio.

Išao sam ulicom Kanal do mosta Menhetn, pa kružnim putem do Verazana. Saobraćaj nije bio gust u ovo doba noći što je dobro, ako se ima u vidu da se Vinston raspadao pored mene. ***Imaš li pola mozga?*** imao sam običaj da pitam Anu kada bih pogubio živce. A Vinston jeste imao pola mozga, dok je druga polovina u komadima bila rasuta po kolima.

Mislio sam unapred o naplatnoj rampi. Da li će plaćanje predstavljati problem da li će onaj ko naplaćuje moći da vidi unutrašnjost kola. Da li će on ili ona biti u mogućnosti da pomirišu auto. Pokušavajući da razmatram prepreke jednu po jednu kao što sam na ESPN-u čuo da Edvin Mozes objašnjava svoj metod trčanja preko prepreka i da je baš to suština: u svakom trenutku po-¹ stoji samo jedna prepreka i nikada ne gledaj ka liniji cilja.

Linija cilja je za mene bila da Vinston bude bezbedno odložen i da se ja vratim u krevet. I da Vaskez bude isplaćen u potpunosti oh, da, sto hiljada je izgledalo nekako jeftino u ovom času sve iz Aninog fonda, možda, ali ipak nekako jeftino, po- što su stvari onakve kakve su.

Kasirka na naplatnoj rampi je pevušila jednu staru dobrtq od Džejmsa Brauna „Osećam se dobro“. Ne bi, da je pomiri-

sala auto, tada ne bi. Ne bi ni da je dobacila pogled mom saputniku i zapazila da mu je mozak nalik nekom dijagramu negde na ramenima. Unapred sam izvukao novac i držao ga spremnog za nju. Ona je imala nekakav ugodan ritam sa kolima ispred mene ruka napolje, ruka unutra, novac unutra, kursor napolje, kao neka vrsta onog fanki đuskanja iz šezdesetih, *plivanje* ili *majmun*. Ali kada sam se dokotrljao do njenog prozora sa gotovinom u ruci, rekla mi je da sačekam minut. Počela je da broji novčanice u kućici, a moj novac je ostavila da čeka tamo gde je i bio na mom znojavom dlanu.

To je bilo izluđujuće. Počeo sam sada da se brinem i za drugog kasira, onog koji mi je bio sa desne strane i samim tim bliži mrtvom telu. Pitao sam se da li nose pištolje kasiri koji naplaćuju autoput? Zapravo i nije bilo važno, jer sam znao da imaju radio-stanice. Prosta poruka policijskoj stanici napred i bio sam pečen.

: Konačno, posle još pola pesme mali Stivi Vonder iz približno šezdeset pete pružila je ruku i uzela novac od mene.

i I ponovo sam disao plitkim udasima, naravno, glave okrenute prozoru jer me je smrad obavijao kao para. Vinston je bio druga mrtva osoba koju sam ikada video. Prisustvovao sam jednoj sahrani sa otvorenim kovčegom kada mi je bilo četrnaest porodični prijatelj koji je podlegao raku i manje-više sam pogled držao prikovan za svoje cipele, virnuo sam samo jednom u lice koje je delovalo čudno srećno. Nije tako bilo sa Vinstonom, čija su usta bila napola otvorena kao da je uhvaćen nasred krika, očiju koji su bile čvrsto zatvorene. Otišao je prigovarajući povodom toga.

Ja sam ubio Vinstona, ponovo sam pomislio.

Baš kao i da sam sam povukao obarač. Preljuba, obmana, a sada i ubistvo? Izgledalo je da nije bilo davno kada sam bio jedan od bezbrojnih dobrih momaka. Bilo je malo teško pomiriti tog Čarlsa sa ovim ovim koji vozi mrtvacu kroz Stejten Ajlend na putu ka deponiji. To je bilo malo teško za varenje. Pa ipak, kada bih samo mogao da stignem do deponije a da me ne zaustavi policija; ako bih se mogao rešiti Vinstonovog tela i krvavih kola; kada bih mogao Vaskeza da nateram da ode sa sto hiljada dolara...

Jedna po jedna prepreka.

Prvo je trebalo da nađem ulaz u deponiju. Mora da je blizu; smradu u kolima pridružio se drugi koji je bio još gori.

Stigao sam do izlaza sa autoputa koji vodi do deponije. Bar sam tako mislio, pošto je sledeći izlaz bio za most Getals. Iza šao sam na napušten put sa dve trake bez uličnog osvetljenjaž Vinston je lupio o prozor pri skretanju.

Sledio sam put nekih pet minuta, a da ni jedna jedina kola nisu prošla u bilo kom smeru. Zamišljao sam da sav saobraćaj koji stigne dovde ide ili ka deponiji ili od nje, a da se u ovo doba noći niko ne bavi ni jednim ni drugim. Osim mene.

Ckiljio sam u tminu, tražeći kapiju koja bi me mogla pustiti unutra, usporavajući do puzanja da je ne bih prevideo i prošao.i

Tamo.

Baš napred, bila je kapija ograda od bodljikave žice se *zm* vršavala sa dvoja vrata i čuvarskom kućicom. Ulaz što bi m6 moglo navesti da zaplačem od sreće, ili da oduševljeno urlam, ili bar uzdahnem s olakšanjem, ako bi se izuzela činjenica da jd bila dobro zaključana.

Pa, šta li sam očekivao? Ovo je gradsko vlasništvo, zar ne, javna deponija za sve koji imaju leš koga hoće da se otarase. i ' Izašao sam iz smrdljivih kola samo da bih konstatovao da napolju smrdi još gore nego u kolima. Kao da je i sam vazduh dubre, kao da su i svi smradovi raspadanja odbačeni ovde, por red sve one čvrste materije. Time se ispunjava i zemlja i vazduh, a galebovi se hrane svim tim i kriče tražeći još. *Pacovi s krilimd*

- zar ih ne zovu tako? A sad sam i shvatio zašto.

Čitavo jato njih mi se spustilo kraj nogu podižući krila i grakćući na mene kao da ću ja da im otmem hranu. Kao da sam *ja* njihova hrana. Oštri žuti kljunovi, svi upereni u mene, i pitao sam se da li mogu da namirišu Vinstonovu krv. na meni, da li, poput lešinara, mogu da namirišu mrtvo i ono na umoru.

Osećao sam se kao zašiven tu, okružen sa svih strana galebovima i smradom, pa sam povikao i počeo da mlatim rukamaj nadajući se da ću ih poplašiti. Ali sam izgleda jedini uplašen bio ja; galebovi jedva da su se pomakli, jedan ili dva su zalepršali kri-

lima i odigli se dva-tri centimetra od zemlje. Povukao sam se u auto, gde sam seo na prednje sedište i zurio u zaključanu kapiju.

Pošao sam kolima unazad i ponovo počeo da krivudam Zapadnom avenijom, prateći ogradu i tražeći bilo šta što bi moglo predstavljati priliku za ulazak.

»„Hajde, iznenadi me“, rekao sam naglas. Život mi je uvalio nekoliko gadnih iznenađenja u poslednje vreme možda bi moglo da dođe na red i neko prijatno. Makar i samo *jedno* prijatno, upravo sada, ovde u čmaru Stejten Ajlenda, gde svi otpaci izlaze i leže truleći.

A onda su moja svetla uhvatila komad iskidane ograde kada je put skrenuo udesno. Tek dovoljno velika rupa da se čovek provuče makar i čovek koji vuče *drugog*.

Mora da on negde ima majku, pomislio sam iznenada. Zamišljao sam tipičnu mamu iz predgrađa. Nisam znao gde je odrastao, pa možda i nije uopšte bila prigradska mama. Ali sam je ja tako zamišljao. Razvedenu, možda, razbijenih iluzija do šada, ali i dalje ponosnu na njenog sina koji u srednjoj školi ima prosek 3,7. Taj ponos je bio na iskušenjima tokom godina, naravno, kada je Vinston zaglavio među droge, pa onda u trgovinu drogom, i onda, bog neka joj je na pomoći, u *zatvor* zbog valjanja droge. Ali, zar nije na putu da svoj život ponovo dovede u red? Zar nije ovih dana vlasnik ispravnog zaposlenja okej, *za sada* samo raznosi poštu, ali ne možete dugo sputavati dobrog momka, zar ne? Ne onog sa mozgom kao što je njegov. Pre nego što se osvestite on će upravljati tom kompanijom, sigurno hoće. A i momak tako dobrog srca, takođe, i lako ga je zavoleti svi, ama baš svi vole Vinstona i nikada nije zaboravio da joj čestita rođendan, ni jedan jedini put. Ona još uvek čuva onu pepeljaru od gline koja ide nahero koju joj je napravio u drugom razredu, zar ne leži negde na polici iznad kamina. Vinstonova mama, koja neće dobiti čestitku za rođendan od njega ove godine, ni bilo koje godine ubuduće.

Poželeo sam da sam više pitao Vinstona o njegovom životu. Bilo šta o njegovom životu. Da li zaista ima mamu koja čeka njegove božićne čestitke svake godine, ili devojkicu koja večeras sedi i pita se gde li je tačno Vinston, ili brata ili sestru ili

omiljenog ujaka. Ipak, sve što sam ga pitao bilo je o bejzbolu i zatvoru, to je sve, i onda sam od njega zatražio da učini nešto zbog čega je stradao.

Zaustavio sam auto baš pored dela sa pokidanom ogradom, pa sedeo tu neko vreme da se uverim da sam zaista sam. Da, koliko sam mogao da procenim. Bio sam veoma sam, sam na deponiji, sam u svemiru. „Deana“, prošaputao sam svom životnom partneru, ali je to šaputao samo onaj koga ona poznaje Čarls od-devet-do-pet čovek za reklame, nasuprot Čarlsu preljubniku i saučesniku u ubistvu.

Izašao sam iz auta. Otišao sam na drugu stranu. Otvorio sam vrata i gledao bespomoćno kako se Vinston prevrće na zemlju. Pokušavao sam da o ovome mislim kao o *telu* onome što je ostalo kada je duša, koja je Vinstona činila Vinstonom, otišla. Tako je bilo lakše.

Podigao sam telo držeći ga za ruke i počeo da ga vučem, pa sam istog časa shvatio da izraz *mrtav teret* uopšte nije neadekvatan. Mrtav teret je objekat koji se ne da pomeriti, panika je neodoljiva sila, ali ko je rekao da neodoljiva sila uvek pobeđuje? Jedva sam uspevao da pomerim telo; dva centimetra ili najviše deset pri svakom pokušaju. Sticao se utisak da ono vuče nazad poteže mi ruke iz ramena, napada mi zglobove izazivajući bol u njima. Ovim tempom, telo bih provui kao kroz ogradu do svanuća, baš na vreme da me ekipa đubretara nepogrešivo prepozna kada policija naređa osumnjičene u vrstu. To *je on*, reći će oni čovek koji je pokojnika vukao na deponiju.

Ali lagano, uz puno mučenja, ostvarivao sam napredak, osmislivši nekakvu rutinu: jedan snažan zamah, onda potpuno mirovanje da dođem do daha, otremem ruke i spremim se za naredni. Tako sam telo odvukao skroz do pokidanog dela a da nisam doživeo nijedan srčani udar. I još uvek satima daleko od svanuća, govorio je fosforescentni brojčanik mog „movada“, koji mi je za moj četrdeset drugi rođendan poklonila Deana, koja se verovatno sad već pita gde sam. Ona *brine*, i to radi bolje i sa većom posvećenošću nego ma ko koga znam.

Izvadio sam mobilni telefon iz džepa, sklonio poklopac zglavkom koji je sada pulsirao i pritisnuo 2 moj kućni broj. Broj 1 u automatskom biranju bila je ordinacija dr Barona.

. „Halo?“ Deana koja je zvučala, da... uznemireno.

„Ćao, dušo. Nisam hteo da brineš potrajaće duže nego što sam mislio.“

i. „Još si u kancelariji?“

„Aha.“

i „Pa što onda zoveš sa mobilnog?“

Da, stvarno, zašto?

„Ne znam. Odšetao sam hodnikom da uzmem kafu i iznenada uvideo koliko je kasno.“

„Oh, u redu. Koliko ti je još ostalo?“

Dobro pitanje. „Još jedan sat ili tu negde, možda... moramo da pokažemo ove glupave aspirine ujutru.“ Bio sam nekako iznenađen koliko sam se svikao da pričam laži, iznenađen i time što obavljam ovo savršeno normalno kućno ćaskanje *Radim do kasno, draga* dok stojim tu sa čovekom sa pola glave. s „Pa, nemoj previše da zapinješ“, rekla je Deana.

I „Važi. Neću.“ A onda: „Volim te, Deana“, pri čemu sam ovog puta rekao i njeno ime, što je na lestvici izražavanja ljubavi rangiralo odmah negde pri vrhu, izrečeno kao da nešto znači za razliku od drugog načina dovršetka razgovora. Volim te gde je to volim te samo malo intimnija verzija onog do viđenja, ali *ne* i kada tamo umetnete ime. Ne tada...

„I ja volim tebe“, rekla je Deana, i znao sam da to i misli, ime tu nije bilo potrebno.

? Spustio sam telefon nazad u svoj džep, proturio jednu nogu kroz otvor u ogradi, sagnuo se i počeo da vučem Vinstona unutra.

■ Smrad je ovde bio još gori teško je to zamisliti, ali je tako. Izvan ograde sam to mirisao, ali ovde unutra sam to *jeo*, gutao to smrad po smrad, i počinjala mi je mučnina u stomaku.

Odvukao sam telo dublje u deponiju, bliže ivici ogromnog brda naguranog đubreta. Sada kada sam mu bio tako blizu, izgledalo je kao jedan od onih hramova Suncu koje sam video u Meksiko Sitiju na jednom davnom putovanju sa Deanom. To je bilo pre Ane, i jutra smo provodili u obilascima, a popodneva

natapajući svoje jetre tekilom. Puno vođenja ljubavi, za kojima je sledio dugi pijani dremež.

A šta sad?

Mogli biste uopšteno da mislite šta god hoćete, ali ranije ili kasnije detalji počinju da od vas zahtevaju odgovore. Mene je čekalo da se otarasim tela, provlačio sam ga kroz ogradu od bodljikave žice, odnosio ga do samog podnožja hrama bogu đubreta.

Pogledao sam dole u svoje šake, one iste šake koje su grlile Deanu, koje su davale injekcije insulina Ani, koje su nekada davno ispitale svaki pedalj Lusinde, od kojih se sada zahteva da tezgare na sasvim drugačijem zadatku. Da iskopaju grob.

Zario sam ruke, dohvatajući pune šake samlevenog đubreta, oštre komade lima i kosti, lepljive komade hrskavice i masti, veštačka vlakna kartona i gipsane ploče.

Ako sam se ranije trudio da ostanem nepristrasan, sada sam to prihvatio kao religiju. Kao da moja duša zavisi od toga, sam moj život, ova personifikacija noćasnijih zbivanja. Samo mirisi, samo šake, samo telo. Usredsređujući se isključivo na čin kopanja toliko materijala izmeštenog tim i tim tempom, ostavljajući sve veću i veću rupu.

Do sada je već đubre bilo svuda po meni, do lakata sam bio u đubretu opasno blizu da *postanem* đubre.

Cuo sam nešto u daljini, zvuk oluje koja će doći ovamo ili neće ali možda to i nije bila grmljavina. Zvuk je bio pomalo piskutav za grmljavinu i, koliko sam ja mogao da procenim, ovo je bila noć praktično bez oblačka. Cuo sam to opet veoma načuljenih ušiju ovog puta i konačno prepoznao o čemu je reč. I kada sam prepoznao, odmah sam i zamislio: crne šiljate uši, savijeni rep i oštri beli zubi sa kojih praktično curi pljuvačka.

A to se sve više primicalo. Deponijski pas iz mojih noćnih mora.

Počeo sam da kopam brže, skupljajući najgora govna prstima čiji su se nokti izlomili kao psu kada kopa za koskom. A sa svakim proteklom minutom mogao sam da čujem *pravog* psa sve jače razgovetan lavež i režanje koje je strujalo oko hrpa smeća ka meni, kao što mora da je i moj miris strujao u suprotnom smeru.

Rupa je bila dovoljno velika. Ustao sam i udahnuo jednom, dvaput pripremajući se za poslednji fizički napor te noći.

Oblak galebova naglo je prošao ispred mojih očiju vrišteći olujni oblak ptica, obuzetih panikom. Ugledao sam dva užarena oka kako pilje u mene preko deponije.

Svi oni klišeji straha o tome gde osetite prvi pravi strah: *u stomačnoj duplji... uz i niz kičmu*. Svi su bili istiniti. A mogao sam da ga osetim i na mestima gde to ne biste očekivali. Sa zadnje strane vrata, gde sam imao utisak da mi se nakostrešila svaka dlaka. U grudnoj duplji, koja je vibrirala kao bas-zvučnik.

Dva oka su se primicala a sa njima i zvuk koji mi je kidao ono malo živaca što mi je ostalo. Ne lajanje, ne, već nekakvo duboko, otegnuto režanje. Onakvo kakvo vam govori *Nisam srećan što te vidim*.

Počeo sam da uzmičem, polako, po jedan dečji korak svaki put, čak i dok je pas nisam mogao da razaznam koje je tačno rase; recimo gonič ljudi prilazio sve bliže i bliže.

Onda sam se okrenuo i pobegao. Možda nije trebalo; možda je bilo pametnije da ga nadjačam svojim pogledom. *Nikada psu ne pokazuj strah* zar to nije starinska izreka kojoj vas uče od malih nogu? Od toga se razbesne, krv im zaigra, budi njihove mesožderske instinkte.

Ali nešto drugo budi njihove mesožderske instinkte još više. Meso. Pa sam velikodušno psu ostavio puno toga. U liku Vinstona.

[Potrajalo je nekoliko minuta nekoliko minuta sam utrošio da se izvučem kroz rupu u ogradi i stignem u auto da bih shvatio da pas ne prati mene.

A onda sam to čuo. Zvuk škrgutanja zuba kidanja mesa
- pohotnog uživanja u jelu.

Pas sa deponije jeo je Vinstona.

JVI. orao sam da se otarasim plavog „sejbla“.

Od rent-a-kara *Dolar* u najam ga je uzeo izvesni Džonatan Tomas. To je bila jedna od četiri vozačke dozvole koje je Vinston imao zgurane u inače iscrpljeni novčanik.

Nešto što je najlakše kupiti identitet, poverio mi se Vinston. A Vinston ih je imao četiri. Nekada davno, kada sam bio mlad i idealista, potraga za vašim identitetom bila je očekivani deo procesa sazrevanja. Vinston je, s druge strane, svoj prosto kupovao ili ga krao trudeći se da ima nekoliko rezervnih za svaki slučaj.

Tek za slučaj da mu neko zatraži da se otarasi nekog drugog.

To se nekako samo raspetljalo. Na putu nazad Zapadnom avenijom prošao sam pored autoputa; bio je mračan, a ja sam u svojoj glavi premotavao zvuke psa koji se hrani pritiskajući dugme za ponovnu reprodukciju iako je razum govorio suprotno, i slušajući to iznova i iznova. Kada čujete zvuke nečega što biva pojedeno, lako je propustiti stvari kao što su oznake za autoput. Završio sam u delu Stejten Ajlenda za koji nisam znao ni da postoji obradivo zemljište, pravi red neobrađenih polja sa pravim pravcatim silosom koji je stajao u daljini. Dva otkućaja od svih greha gradskog zagušenja, i iznenada sam se našao u Kansasu.

Ali nisu nedostajali baš *svi* gresi urbanog življenja. Prošao sam veliki auto-otpad. Izgledao je kao omiljeno sastajalište krševa, onako razbacanih u bari blata, neki od njih dopola u vodi. Još jedan krš će biti teško primetiti, zar ne?

Lagano sam skrenuo sa puta i na neravan plac, vozeći ko-' la do same ivice vode. Bacio sam još jedan pogled po kolima -

pokušavajući da ne diram delove mesa zalepljene za tepih i kožu, otvarajući policu za rukavice i nalazeći tamo iznenađenje. Pištolj. Vinstonov, zapamtio sam, onaj koji očigledno nije stigao u njegovu ruku jer je drugi pištolj razneo njegovu glavu pre nego što je uspeo da reaguje. Obazrivo sam ga stavio u džep. Gnda sam izbacio auto u ler, ispetljao se sa prednjeg sedišta i uz blago guranje pustio da auto u tišini klizne u baru, gde se najzad zaustavio tako da mu je samo antena virila iz blata.

Nisam baš neki za religiju ne znam nijednu molitvu vrednu pomena. Ali sam, uprkos tome, stajao tamo ceo minut i šaputao nešto. U sećanje na njega.

Okrenuo sam se i počeo da pešačim.

> Kako li ću stići kući?

Mogao sam da pozovem šofersku službu, ali sam znao da oni vode evidenciju. Trebalo je da nađem načina da stignem u središte grada, odakle bi to što Čarls Sin uzima auto da ga odveze kući izgledalo kao ma koja druga noć kada ostane do kasno.

Prošao sam pored benzinske pumpe. Video sam usamljenog čoveka koji je izgledao kao Indijanac koji čita časopis u jedva osvetljenoj kabini. Otišao sam okolo u potrazi za toaletom. Nisam ga našao.

Toaleti na benzinskim pumpama osvetljeni su gotovo jednako kao oni u kineskoj četvrti, što je vrlo nalik crnim rupama u Kalkuti, ili sam tako sada pomislio. Nije bilo toalet-papira. Ogledalo je bilo slomljeno, lavabo pun taloga. Ali mi je bilo potrebno da se operem. Trebalo bi da nađem autobus ili voz koji će me odvesti nazad u grad, a smrdeo sam kao đubre.

Lavabo je imao tekuću vodu. Čak i komadić sapuna ostavljen u držaču, debeli penušavi komad žutog. Oprao sam ruke pljusnuo vodu sebi po licu skinuo sam košulju iako je u toaletu bilo veoma hladno i izbacivao sam oblačke pare pri svakom izdah. Protrljao sam se po grudima i ispod pazuha. *Kurvino kupanje* je l' tako to zovu? A ja sam bio kurva i te kako ovih dana. Prostituišem sve moguće u šta sam verovao.

Ponovo sam navukao košulju. Zakopčao jaknu. Izašao sam napolje i počeo da pešačim.

Jednostavno sam odabrao neki pravac. Nisam nameravao da pitam prodavca na pumpi, koji bi mogao slučajno da zapamti izbezumljenog belca koji se pojavio bez auta.

Pola sata kasnije otkrio sam autobusku stanicu. A kada se tamo zaustavio prazan autobus još pola sata kasnije, smatrao sam da me je sreća poslužila. Išao je za Bruklin, gde me je konačno ostavio kraj stanice metroa.

Uspeo sam da se vratim na Mehnetn.

Kuća.

Nešto što sam znao da cenim posle noći provedene u kopanju groba. Cetiri čvrsta zida sa daščicama i crni, zakošeni krov sa impresivnim dimnjakom koji viri. Agent za nekretnine koji nam ju je prodao opisao ju je kao kolonijalnu sa centralnim holom. To je imalo prizvuk ispunjen izvesnim značenjem ništa ti se ne može desiti u kolonijalnoj kući sa centralnim holom, zar ne? Naravno, van kolonijalne sa centralnim holom može ti se desiti sve i svašta.

Kada su me kola ostavila, otišao sam do zadnjih vrata i pokušao da ih otvorim i zatvorim što je moguće tiše, ali sam čuo Deanu kako se mrda u našoj sobi na spratu.

Napravio sam još jedan izlet u kupatilo ovo kupatilo je bilo mnogo veselije od prethodnog. I čistije. Lepi žuti čupavi peškiri visili su sa zida, a kopija Degaove slike bila je iznad klo- zeta *Kupačica?*

Ovog puta sam se skinuo sve do bokserica i poslužio se pef škirom izdašno natopljenim sapunom da bih se oribao. To je već bilo nalik ono pravom smrdeo sam gotovo podnošljivo. Izvadio sam pištolj iz svojih pantalona i stavio ga u poslovnu tašnu.

Onda sam se popeo u spavaću sobu, gde sam izmanevrisao u potpunom mraku jedno posrtanje preko cipele sa visokom potpeticom pa u krevet.

Deana je rekla: „Oprao si se.“ A to nije bilo pitanje.

Naravno; namirisala je sapun, čula je i mlaz vode. E sad, zašto bi se muž koji je radio do kasno prao pre nego što se spakuje u krevet? To je bilo ono što je ona pitala sebe a ja sam imao problema da iznađem nekakav odgovor.

Ne budi luda, Deana, mogao sam da kažem. Nisam bio sa drugom ženom. (Videti: Lusinda.) *Imao sam puno posla da sahranim leš. To je onaj ubica i prijatelj koga sam angažovao da mresi nekoga ko me je ucenjivao jer sam bio sa drugom ženom ranije. Kapiraš?*

„Naradio sam se danas“, rekao sam, „a nisam stigao da se istuširam.“

Ne baš sjajan izgovor kad malo razmislite ne u ovo doba noći. Hoću da kažem, zašto prosto nisam mogao da sačekam do ujutru? Ali će možda i ovo da završi posao.

Pošto je Deana rekla: „A-ha.“ Možda joj je to bilo sumnjivo, možda joj je bilo sumnjivo mnogo toga u mom ponašanju u poslednje vreme, ali je možda bila preumorna da isteruje mak na konac. Ne u dva ujutru. Ne kada je bdela cele noći čekajući da se vratim kući.

* „Laku noć, dušo“, rekao sam i nagnuo se da je poljubim. Mlečno i toplo: dom.

Te noći sam usnio san, međutim kada sam se probudio ujutru mogao sam da se setim pojedinih detalja.

Posećivao sam nekoga u bolnici Imao sam sa sobom cveće, kutiju slatkiša, i bio sam u hodniku gde sam čekao da me pozovu u sobu bolesne osobe. Ko je bolesna osoba, međutim? Pa, identitet pacijenta se menjao nekoliko puta tokom sna prvo je to jedna osoba, a onda neko sasvim drugi. Spočetka sam posećivao Deaninu majku, ali kada sam konačno stigao do sobe tamo je ležala Ana. Bila je prikačena na čitavu paukovu mrežu infuzija, i jedva me je konstatovala, a ja sam zahtevao da vidim njenog lekara. Ali kada sam se opet okrenuo ka njoj, Deana je bila ta koja je ležala tamo, jedva sa ove strane kome. Deana. Sledeći deo sna sam jasno zapamtio: vikao sam u hodniku da doktor dođe da me vidi, mada je tamo bio lekar dr Baron, zapravo, koji je uporno objašnjavao da ne mogu da dođu do doktora, nije moguće, ali ja nisam hteo ni da čujem za to.

Konačno je izgleda moja vika dala rezultat; doktor *jeste* došao da me vidi. Ali je i on menjao identitet prvo je to bio Eliot, moj šef, a onda neko ko je mogao biti moj prvi komšija

Džo, i najzad i konačno, Vaskez. Da, probudio sam se pamteći Vaskezovo lice tamo u hodniku sa mnom. Na mahove neosetljiv i zlorad i podrugljiv, ali neprestano gluv za moje preklinjanje. Deana je umirala tamo, a on nije preduzimao ništa da joj pomogne. Ništa.

Ujutru, nakon što je Deana otišla na posao i Ana u školu, krenuo sam na putovanje do ormana sa dokumentima, u još jednu tajnu posetu Aninom fondu.

U vozu ujutru nisam prvo pročitao sportsku stranu. Nisam čitao o poslednjem otužnom porazu Džajanta, o tome da je za Jenkije potpisao još jedan slobodni igrač za iznos vredan platine, o večitoj potrazi Niksa za bekom koji može da ubode neki poen.

Bar na jedan dan moje jevrejsko čitanje dnevnih novina (što će reći, od kraja prema napred) bilo je gurnuto u zapećak, i novine sam pročitao kao zabrinuti građanin. Zabrinut zbog trule situacije na Bliskom istoku, tekućih kongresnih zagušenja, tendencija berzanskog indeksa da ide gore-dole kao u vratolomnoj vožnji na vašaru. I, naravno, zbog porasta urbanog kriminala u poslednje vreme. Ubistava, na primer.

Odslušao sam kratke jutarnje vesti u kupatilu i bio sam zadovoljan što nisam čuo ništa slično. Neko je bio ubijen, istina - neko uvek biva ubijen u Njujorku. Ali je taj neko bila devojka, stara dvadeset jednu godinu, i Francuskinja. Ili Italijanka. U svakom slučaju turista.

Gradska sekcija *Tajmsa* nije objavila muške žrtve. Isto je bilo i sa novinama Long Ajlanda. Naravno, čak i da je neko *bio* otkriven, to bi se desilo prekasno da bi stiglo u štampu.

Mada su ovo moderna vremena. Prvo što sam uradio kada sam stigao u kancelariju, nakon što sam pozdravio svoju sekretaricu, bilo je da odem na internet.

Pretražio sam onlajn izdanja dvoje novina. Nije bilo ništa o muškoj žrtvi ubistva u Njujorku.

Dobro.

Ostatak jutra sam proveo pokušavajući da ne mislim na Vinstonov leš. Pokušavajući da ne mislim na sto hiljada dolara

iz Aninog fonda koji više ne pripadaju Ani. O tome kako odustajem konačno i bezuspešno odustajem.

To je bilo lakše reći nego izvesti u vreme ručka sam napravio još jednu posetu brokerskoj kući Dejvida Lenera u 48. ulici.

Pomoglo je to što je trebalo da sa Dejvidom Frenkelom odem do jedne izdavačke kuće da pogledam gotovo završenu reklamu za aspirin. On je naterao montažera da mi je pusti nekoliko puta. Nije to bila najbolja reklama sa direktnim obraćanjem koja je ikada napravljena. Nije bila ni najgora. Posebno sam obratio pažnju na muzičku pozadinu koja je delovala kao nešto izvučeno iz postojeće zbirke muzičkih tema ili izbačeno iz neke takve. Verovatno *jeste* bilo nešto napravljeno ranije, naravno nešto kupljeno za tri hiljade dolara, a onda zaračunato četrdeset pet hiljada.

Dejvid, ono D iz naziva *T i D Mjuzik*, danas je delovao mnogo ugodnije. Kao da sam postao pravi partner u ovom poduhvatu. Možda sada i *jesmo* bili partneri. Partneri u varanju agencije i klijenta da bi im se izmamio sumnjivo stečeni novac

„Veruj mi“, rekao je Dejvid nakon što je montažer Čak Vilis, tako se zvao ponovio spot još tri-četiri puta, „klijent će se oduševiti.“

A ja sam pomišljao kako na poslovima na kojima sam *nekada* radio nije bilo važno da li će klijent biti oduševljen. To je uvek bilo sekundarno u odnosu na to da li ćemo *mi* biti oduševljeni. Ali je teško biti oduševljen spotom gde domaćica u osnovi vi iščitava svojstva proizvoda sa bočice aspirina.

Ipak, trebalo je da pregledam reklamu i ponašam se kao da mi je stalo. Kao da je vredna ponovnog gledanja i davanja ko-I risnih sugestija u vezi s njom, predlaganja poboljšanja.

Ukazao sam na mesta gde mislim da film treba doterati. Zatražio sam od njih da potraže bolji glas za nasnimavanje. Pomenio bih i nešto o onoj sladunjavoј muzičkoј pozadini, ali bi onda neko mogao da otkrije da smo ilegalno na njoj zaradili više od četrdeset hiljada dolara.

Kada sam se vratio u kancelariju oko dva, neko koga nikada ranije nisam video spuštao je moju poštu na Darlinin sto. Naravno moj novi momak iz odeljenja za poštu.

Pitao sam ga gde je Vinston. Od mene se očekivalo da ga pitam takvo nešto.

Covek se osmehnuo i slegnuo ramenima. „Nije doš'o“, pri čemu je imao problema da svaku reč izgovori kako treba. Pitao sam se da li je to jedan od onih hendikepiranih o kojima mi je pričao Vinston.

„Oh“, rekao sam glumeći iznenađenje. „Tako dakle.“

Darlin se nasmešila novom kuriru i rekla: „Ti ionako izgledaš bolje od njega.“ *Od Vinstona.*

Čovek se zacrveneo i rekao: „Vala vam...“

Uz osećaj mučnine gledao sam ga kako odlazi. *Zivot ide dalje*, kažu ljudi kad neko umre, *ide dalje*. A dokaz je bio meni pred nosom. Vinston je otišao pre samo jednog dana, a njegova zamena već ide u obilaske. To je i činilo nevažnim i povećavalo značaj onoga što se sinoć desilo i jedno i drugo. Od toga mi je bilo muka.

Kasnije tog popodneva držao sam kratki kreativni sastanak.

Baš prava stvar da mi odvuče misli, ponadao sam se. Sastanak se odigravao u pola četiri u konferencijskoj sali koju je revnosno rezervisala Meri Vidger.

Moj orkestar nesrećnih kreativaca me je slušao kako dolikuje sa sve blokčićima i olovkama, ni manje ni više, i uspevali su da izgledaju poluzainteresovani za ono što govorim. Bili su nesrećni jer je to bio još jedan zadatak za njihovog novog klijenta kombinovana pilula protiv prehlade i glavobolje umesto zadatka za njihovog *starog* klijenta, što bi moglo da znači reklamu vrednu truda i njihove kreativnosti. A bili su nesrećni i zato što sam uglavnom doslovno čitao stratešku izjavu koju je pripremila Meri Vidger. Jednu od strateških izjava koje su veoma nalik Fukoovoj teoremi glupave, kompleksne i takve da ih niko ne razume. U moja srećna vremena ja bih ih prosto ignorisao; napisali bismo reklamu, izvalili bismo se od smeha i od toga napisali stratešku izjavu.

Ne više; sada sam čitao izraze kao što su *ciljna publika*, kao *stepen ugodnosti* i *zasićenost*, a da nijednom nisam pocrveneo.

Poslušni trut koji radi ono što trutovi rade zuji neprestano, ili dok se pomenuta strategija ne iščita do poslednje tačke.

Vratio sam se u svoju kancelariju i zatvorio vrata. Pozvao sam Deanu.

„Zdravo“, rekao sam. Nisam bio siguran zašto sam je nazvao, ali sam se sećao dana kada sam je zvao *svakodnevno*, pa i po nekoliko puta dnevno.

Kada smo prestali da međusobno razgovaramo, stvarno razgovaramo, kada smo počeli da pričamo samo o nevažnim stvarima prestao sam da je zovem triput dnevno. A bilo je dana kada je nisam zvao uopšte, čitavi dvanaestočasovni periodi u kojima ne bismo razmenili ni reč.

A sada je bilo toliko toga o čemu sa njom nisam mogao da razgovaram, takođe stvari kojih sam se stideo, stvari na koje sam jedva smeo da pomislim.

Ali sam je ipak pozvao.

„Zdravo i tebi“, rekla je Deana. „Je 1' sve u redu?“

„Da, dobro je.“

„Jesi li siguran, Čarlse?“

Tek sam nekad kasnije shvatio da ovo nije bilo prosto ćaskanje sa Deanine strane. Da je *znala* da sa mnom nije sve okej

- nije znala detalje, ali je znala dovoljno.

Ipak, nisam iskoristio priliku ne još. Nisam mogao.

„Da, sve je u redu, Deana“, rekao sam. „Samo sam hteo da kažem... ćao. Samo sam hteo da znam kako ti ide danas. To je sve.“

„Dobro mi ide, Čarlse. Zaista. Mada sam zabrinuta za tebe.“

„Za mene? Dobro sam. Stvarno.“

„Čarlse...?“

„Da?“

„Ne želim da pomisliš... pa...“

„Da?“

„Ne želim da pomisliš da ne možeš da *razgovaraš* sa mnom.“ Ima nečeg srceparajućeg u toj izjavi, pomislio sam. Razgovarati sigurno nešto najlakše što dvoje ljudi mogu da rade međusobno. Sem kad ne mogu. A tada je to nešto najteže što dvoje ljudi mogu međusobno da rade. Naineverovatniiia stvar na svetu.

„Ja... stvarno, Deana. Nije ništa. Samo sam hteo da ti kažem ćao. Da ti kažem... volim te. To je sve.“

Cutanje na drugom kraju linije. „I ja volim tebe.“

„Deana, da li pamtiš...?“

„Sta da li pamtim?“

„Kada sam izigravao čarobnjaka na Aninoj zabavi? Kupio sam one trikove u radnji sa čarolijama. Sećaš se?“

– „Da. Sećam se.“

„I bio sam dobar. Klincima se dopalo.“

„Jeste. I meni.“

„Kada sam prevrnuo onaj šešir, sećaš se? A oni su pomislili da ću ih natopiti mlekom. Izleteli su konfeti. Uuhovi i aahovi.“ Mislio sam o tome iz nekog razloga danas, možda jer sam danas tragao za drugom vrstom magije.

„Da, Dejvid Koperfeld nije ni po čemu bolji od tebe.“

„Osim po nekoliko miliona dolara.“

„Ma, ko to broji?“

„Ja ne.“

„Razmišljaš o promeni karijere?“
„Ne znam. Nikad nije kasno, zar ne?“

„Aha. Verovatno.“ i „Tako sam i ja mislio.“ i „Čarlse?“

„Da“

„Mislila sam ono što sam rekla. O *razgovoru* sa mnom. Okej?“

„Svakako.“

„Hoćeš li kući doći u normalno vreme?“

„Da. U normalno vreme.“

„Vidimo se onda.“

Kada sam spustio slušalicu, pomislio sam da bi zapravo bilo moguće napraviti da sve izađe na dobro. Ne baš sve, ali važne stvari. Znao sam koje su stvari važne, takođe zurile su u mene iz rama za slike dvadeset pet sa trideset na mom stolu. Ali je to bio čas kada je sve krenulo naopako.

Telefonski poziv je usledio možda dva minuta kasnije.

Dva minuta pošto sam prekinuo sa Deanom, nakon što sam zurio u sliku svoje porodice i pomislio da možda mogu postići da na kraju sve izađe na dobro.

Telefon je zazvonio. I ponovo. Darlin je verovatno bila negde niz hodnik, razmenjujući priče o momcima sa svojim kolegicama izvršnim asistentima a to je ono kako sekretarice vole da im glasi titula umesto pristojne plate.

Zato sam se ja javio.

Bilo je preko stotinu ljudi koji su logično mogli biti na vezi mnogo kasnije sam ih prebrojao kao izgovor da se nečim zanimam. Svi koje znam, u osnovi možda sto ljudi sve zajedno, od kojih se razumno moglo očekivati da podignu slušalicu i pozovu me. Iako nije tačno da nisam očekivao ovaj poziv, naravno. Po mnogo čemu, to je bio jedini poziv koji *jesam* očekivao. Ali sam ga zamišljao znatno drugačije. Zamišljao sam da će *Vaskez* biti na vezi.

Ali nije bio Vaskez.

Bila je ona.

Samo je njen glas donosio čudne uspomene na neko drugo vreme, neko drugo mesto. Opet onaj glas devojčice. Neverovatno sladak kad dolazi od devojčice, ali za povraćanje kada to nije slučaj.

„*Molim te, Čarlse*“, preklinjao je glas. „*Moraš da dođeš ovamo. Smesta.*“

Razmišljao sam o nekoliko stvari istovremeno. Na primer, gde je to *ovamo*. Njena kuća, njena kancelarija? Gde? Kao drugo, pitao sam se šta je to što je tera da ponovo zvuči kao preplašeno dete. Mada sam znao šta je posredi. Znao sam.

s „*Moraš* da... *Oh, bože... molim te*“, prošaptala je.

„Gde si?“ upitao sam je. Dobro, logično pitanje, jedno od ona četiri pitanja o kojima vas uče u žurnalistici. Sta, Kada, Zašto, Gde? Mada sam ga postavio glasom koji je zvučao uspaničeno kao i njen. I pored toga.

„*Molim te*... pratio me je... on će da...“

„Sta se zbiva, Lusinda? Sta ne valja?“ Sto je, na kraju krajeva, bilo ovde pravo pitanje.

„On će me povrediti, Čarlse... On... on hoće svoj novac... on...“ I tada su njene reči postale prigušene i mogao sam da zamislim šta se dešava. Video sam kako je telefon otrgnut iz Lusindine ruke, slušalicu pokriva krupna crna šaka. Zamislio sam sobu koja je izgledala kao soba u Alfabet sitiju, čak i ako nije tamo. I zamislio sam njeno lice iako sam pokušavao da skrenem pogled, zaista. Ne gledaj... ne...

A onda je opet neko govorio. Samo ne ona. Ne ovog puta.

„Slušaj me dobro, *govnar*u.“ Vaskez. Ali ne onaj na koga sam navikao. Onaj lažno udvorički ton je nestao, pažljivo kontrolisani bes. Bes je otišao u šetnju i sada je lupao petama po dupetu i igrao brejk na svakom ko mu se našao na putu.

„Mislio si da možeš da se zajebavaš sa mnom. Mislio si da ćeš *meni* da smestiš? Ti bedno govno. *Meni*? Stavio si u auto nekog pederka, i šta je on trebalo da izvede? Da *meni* išutira dupe? Jesi li jebeno poludeo? Imam tvoju devojkicu ovde, kapiraš? Imam tvoju kurvu baš ovde. Kaži mi da razumeš, govnaru.“ „Razmem.“

„*Govno* jedno ti razumeš. Je 1' zamišljaš da si ti nekakav gangster ili nešto slično? Poslao si nekog klovna da me skenja? *Mene*?“

„Pazi... razumem. Ja...“

„Razumeš? Dovlači svoju guzicu ovamo sa sto somova ili ću jebeno ubiti ovu glupu kurvu. Da li razumeš *to*, Čarlse?“ i „Da.“ U krajnjoj liniji, ko ne bi to mogao da razume? Ima li iko na ovom svetu ko ne bi bio u stanju da shvati svu ozbiljnost te izjave?

čime smo se opet vratili na ono Gde. Zatražio sam adresu.

Ovog puta je to bilo u drugom kraju u španskom Harlemu. Na mestu gde nisam nikada bio izuzev u prolazu kada

idem nekuda drugde na stadion Jenkija ili autoput Kros Bronks.

Pozvao sam *Vital* za auto. Otvorio sam svoju fioku pod ključem i nagurao novac u tašnu stajao je tu sa strane, čekao da stigne čas. Video sam još nešto što je tamo stajalo: Vinstonov pištolj. Na tren sam pomislio da ga ponesem sa sobom, ali sam onda rešio da to ne učinim. Sta ću, na kraju krajeva, *ja* da izvedem s njim?

Na putu dole prošao sam pored Meri Vidger, koja me je pitala da li imam neki problem.

Porodična frka, objasnio sam.

Petnaest minuta kasnije putovao sam Trećom avenijom. Auto se klizao, uguravao, manevrisao da nađe put kroz razdražujuće mnoštvo prepreka, hladnjača koje nisu mrdale, *Fedeksvih* automobila, kombija koji su se kretali, autobusa, taksija i ciganskih taksija.

Mada se možda nismo kretali onako sporo kako se meni činilo možda sam samo zamišljao šta će Vaskez da učini Lusindi i pomišljao da ne smem dozvoliti da se to ponovi, ne dvaput u istom životu. Imao sam utisak da pogledam oznaku ulice 64. na primer i pet minuta kasnije gledam u isti znak.

Na pola vožnje sam shvatio da mi je ruka kojom sam držao torbu obamrla. Toliko sam stezao ručku da su mi zglobovi na prstima poprimili boju sprženog drveta pepeljastobelu. I setio sam se igre koju je Ana nekada igrala sa mnom, neke vrste društvenog trika kada zatraži da držim njen kažiprst u svojoj šaci i stežem ga pet minuta, ni sekundu manje, a onda ga pustim, večito se kikoćući kad pokušavam da raširim do tada obamrle prste. Tako sam se i sada osećao ne samo moje šake, već ceo: paralizovan, Onako kako sam se osećao onda u onoj stolici u hotelu *Ferfaks*. \ Kad je žena u koju sam se zaljubio bila silovana na metar i po od mene, a ja kao obuzet spavajućom bolešću, mogao sam da izvršavam sve životne funkcije sem jedne. Da nešto preduzmem.

Konačno, finiji delovi Ist sajda su ostali za mnom. Butici, prodavnice tašni i prehrambene imperije su se pretvorile u jeftine prodavnice i bodege kako se sve više i više španskih reči pojavljivalo na izlozima koji su promicali.

i Stambena zgrada je bila u 121. ulici između Prve i Druge avenije.

Bila je okružena mestom za unovčavanje čekova, frizerom, bodegom na ćošku i dvema spaljenim zgradama. Čovek koji je prodavao pečeno kestenje i nešto što je izgledalo kao neoljušteni klipovi kukuruza postavio je svoju tezgu po sredini bloka. Još jedan čovek koji je sumnjivo ličio na dilera droge proveravao je svoj biper i pričao u naoko otmeni mobilni telefon pred zgradom.

Zatražio sam da me kola sačekaju. Vozač nije izgledao oduševljen tom idejom, ali je imao vrstu posla u kojoj zapravo ne možeš da odbiješ.

„Možda ću kružiti“, rekao je.

Nisam mu odgovorio zurio sam u zgradu i pitao se da li ću uspeti da uđem. Trojica su dangubila u ulazu, a nijedan od njih nije izgledao kao neko koga biste pitali da vam kaže pravac. Delovali su kao tri petine vrste koju postroji policija, ljudi prema kojima ne pružate ruku osim ako je u njoj vaš novčanik.

A ja sam nosio više od svog novčanika danas; nosio sam svoj novčanik plus sto hiljada dolara.

Čim sam izašao iz kola, čuo sam kliktanje brava koje su se zaključavale. *Sad si na svom*, govorile su. I bio sam; a sem toga kam u 121. ulici između Prve i Druge avenije bio prilično u centru pažnje. Procenjivao sam da se *Linkolnov* model „taun kar“ ovde veoma retko zaustavlja, kao i dobro obučeni belci koji nose skupe poslovne tašne. Prodavac kestenja, diler droge, trojica koja su stražarila na ulazu zgrade broj 435, svi su gledali u mene kao neprijateljski nastrojena publika koja zahteva nešto zabavno.

Nisam znao da li da otrčim uz stepenice kao čovek kome se žuri ili da hodam stepeništem kao čovek u šetnji, pa sam završiojsa nečim između kao čovek koji nije sasvim siguran kuda ide, ali je ipak nestrpljiv da tamo stigne. Kada sam stigao do odmorišta gde je ispucali asfalt bio obilno išaran kredom i sprejem („Sandi es mi Mami; Toni y Mali...“, završio sam javljajući se trojici portira onako kako se većina Njujorčana javlja bilo kome: nisam se javio. Gledao sam uporno u stranu ka

pragu, ostrvu izlizanog sloja gume koji razdvaja smeđi beton od zgužvanog žutog linoleuma.

„Hej...“

1

Jedan od onih ljudi mi je nešto rekao. Nadao sam se da se obraća nekom od svojih prijatelja, ali sam bio prilično siguran da govori meni. Covek koji je nosio prevelike žute košarkaške patike i šorts od dresa što je bilo sve što sam zapravo video od njega, pošto su mi oči bile okrenute prema stopalima.

Podigao sam pogled u sredovečno špansko lice koje bi moglo biti prihvatljivo za kasom u *Mekdonaldu*, ali ne usred španskog Harlema dok mi sto hiljada dolara leži u tašni. Osim toga, lice je izgledalo kao da sam ga oneraspoložio, kao da sam se upravo žalio što „hepi mil“ nema u sebi pomfrit, i gde je zapravo marinada u mom hamburgeru?

Nastavio sam da idem, nastavio da se ponašam kao odbrambeni igrač koji pazi na protivnika dok sam uporno terao noge da grabe dalje. I bio sam sasvim blizu da prođem vrata pošto su vrata stalno bila dopola otvorena i nisu pružala otpor.

„Kud si *ti* pošao?“

Isti čovek kao i ranije, govoreći engleskim sa jakim akcentom, sa naglaskom na onom *ti*, a ovde je važna i intonacija jer sam u suprotnom mogao pomisliti da čovek hoće da pomogne: *Kaži mi kuda si pošao i možda mogu da te uputim tamo*. Ne čovek je dovodio u pitanje samu moju nepobitnost što se nalazim tu.

„Vaskez^{tf}, rekao sam. To je bilo prvo što mi je palo na pa~ met, osim reči *Pomoć*. Ako kažete neko ime, sve deluje opravdano. Možda su znali to ime, a možda čak i ako ga nisu znali

- *Vaskez, koji je taj?* — i dalje bi bili obazrivi da ne haraju po tuđoj teritoriji. Usamljen čovek je zgodan plen, ali kada nije sam, ko ga zna?

U svakom slučaju, to je upalilo.

Hodao sam dalje kroz ulaz i nisu me zaustavili. Nije bilo lifta, naravno; penjao sam se po dva stepenika odjednom. Lusinda čeka na mene *On će me povrediti, Čarlse*. Možda ms tamo čeka i sopstveni kraj.

Stepenište je zaudaralo na telesne tečnosti: pišačku i spermu i krv. Okliznuo sam se na koru banane za koju se ispostavilo da

je korišćeni kondom i zamalo tresnuo niz stepenike. Mogao sam da čujem avetinjski smeh kako se prolama sa nekog mesta koje nisam mogao da vidim, onu vrstu smeha koja može biti smešna a i ne mora. Bilo je nemoguće razaznati koji je ovaj.

Kada sam pokucao na vrata, Vaskez ih je otvorio. Uspeo sam da kažem jednu reč pre nego što sam cimnut unutra i grubo gurnut uza zid. Ošamario me je. Osetio sam krv. Ispustio sam tašnu na pod i pokušao da se zaštitim. Opet me je ošamario. I opet. Rekao sam: „Prekini imam ga, ovde... ovde.“ On me je uporno šamario, udarajući otvorenim šakama koje je provlačio između mojih podignutih ruku.

A onda je, iznenada, prestao.

Oborio je ruku, raširio prste, udahnuo duboko, a potom još jednom. Odmahnuo je glavom; izdahnuo je. A kada je konačno progovorio, zvučao je gotovo normalno. Kao da mu je samo bilo potrebno da da oduška svom besu pre nego što se povрати.

„Sranje“, rekao je, kao da govori da je zadovoljan što se to raspetljalo. „Sranje.“ Onda:

\ „Imaš novac?“

Disao sam prebrzo, kao astmatičar koji se bori za vazduh. Lice mi je bridelo tamo gde me je Vaskez išamario. Ali sam uspeo da pokažem prema podu. Ka poslovnoj tašni. Stan ima najmanje dve sobe, pomislio sam mogao sam da čujem nekoga iz susedne. Tiho šmrcaje.

„Gde je ona?“ rekao sam, ali mi je usna bila otečena i zvučao sam kao neko drugi.

Vaskez me je ignorisao. Otvarao je tašnu i prevrtao je, gledajući kako svežnjevi novčanica od sto dolara padaju po podu.

„Dobar dečak“, rekao je Vaskez, onako kako se to kaže psu.

Sada sam je mogao jasno čuti iz susedne sobe. Stan ono od njega što sam mogao da vidim bio je gotovo sasvim bez nameštaja. Zidovi su bili išarani prljavštinom i tragovima cigareta. Bili su okrečeni u boju žumanceta.

Rekao sam: „Hoću da je vidim.“

„Samo napred“, rekao je Vaskez.

Prošao sam kroz delimično otvorena vrata koja su vodila ka ostatku stana. Soba je bila mračna, zavese navučene. Ipak,

uspeo sam da razaznam stolicu uz udaljeniji zid. Mogao sam da vidim ko sedi na toj stolici.

„Jesi li u redu?“ rekao sam.

Nije mi odgovorila.

Sedi veoma mirno, pomislio sam. Kao dete na crkvenom sedištu koje je više puta opomenuto da ćuti. Nije izgledala povređeno, ali je sedela tamo obučena samo u donji veš.

Zašto li je samo u donjem vešu?

Cuo sam Vaskeza kako broji novac u susednoj sobi: „Sezdeset šest hiljada sto, šezdeset šest hiljada dvesta...“

„Dao sam mu novac“, rekao sam.

Ali možda ne baš na vreme. Rekao sam „*Žao mi je, nemant ga*“ i Vinston je završio mrtav, a Lusinda je završila u svom donjem vešu. Hteo sam da se ona pomakne, da mi odgovori, da prekine da cvili da shvati da je, bez obzira šta joj se desilo, bez obzira koliko puta sam ja omanuo, kraj na vidiku. Hteo sam da pređe sa mnom ciljnu liniju i ne pogleda unazad.

Ali se ona nije mrdala. Nije odgovarala.

A ja sam pomislio: *Sada moram nešto da preduzmem*. Uzeo sam Anin novac, dopustio da Vinston bude ubijen i da Lusindu otmu na ulici. Sve sam to učinio da sačuvam tajnu, i čak i pošto je Lusinda bila jedna od onih zbog kojih sam je čuvao, morao sam da preduzmem nešto.

Vaskez je ušao u sobu i rekao: „Sve je tu.“

Nameravao sam da izađem odavde i nameravao sam da odem u policiju. Ovo je otišlo predaleko. To je bilo ono što *tr&* ba učiniti. Ipak, čak i dok sam sebi nedvosmisleno govorio da je to nužno, čak i dok sam skupljao hrabrost za nešto što će biti neprijatna okej, čak i užasna dužnost, čuo sam *drugog* Čarlsa kako počinje da mi šapće u uvo. Onog koji mi je govorio kako smo blizu. Onog koji je govorio da je prošlost ono što se desilo i da sam *ovako* blizu da se ispetljam iz toga.

„Okej, Čarlse“, rekao je Vaskez. „Dobro si uradio. Vidimo se...“

Ili je očekivao da ja odem ili se spremao da on ode.

„Vodim nju sa sobom“, rekao sam.

„Naravno. Misliš da mi treba kučka?“

Lusinda još uvek nije rekla ništa. Ni reč.

„Možda je bolje da od sada ostaješ kod kuće, Čarlse. Tamo na *Long Ajlendu*.“ Držao je moju tašnu u ruci. „Učini mi uslugu, ne pokušavaj neku glupu svinjariju kao pre ionako me nećeš naći, kapiraš? Ja se... selim.“

I otišao je.

Stajao sam tamo i slušao njegove korake kako postaju sve tiši niz stepenice, tiši i tiši sve dok nisu potpuno nestali.

Ja se... selim.

Iz nekog razloga sam mu poverovao, ali možda samo zato što sam tako želeo. Ili možda zato što je čak i Vaskez znao da nekome možeš iscediti samo određenu količinu krvi pre nego što se telo ne proglasi zvanično mrtvim.

j, Mislila sam da će me ubiti ovog puta“, tiho je prošaptala Lusinda. Zurila je u neku tačku iznad moje glave. Čak i u mraku sam mogao da vidim da se trese. Bilo je krvi na unutrašnjoj strani njene butine. „Držao mi je pištolj naslonjen na glavu i rekao mi je da izgovorim molitve i povukao je obarač. Onda me je prevrnuo.“

„Vodim te u bolnicu, Lusinda, a onda idem u policiju.“ Lusinda je rekla: „Sklanjaj se odavde, Čarlse.“

„Ne može se izvući sa ovim. Ne može to da ti radi. Ovo je otišlo predaleko. Razumeš li me?“

„»„Sklanjaj se odavde, Čarlse.“

b; „Molim te, Lusinda... ovo ćemo da prijavimo, i...“

„Odlazi!“ Ovog puta je povikala.

: Pa sam tako i uradio. *Pobegao* sam. Niz stepenice, kroz ulazna vrata, nazad ka autu koji je čekao, osećajući sve vreme jednu razgovetnu, neodoljivu malu emociju sa osećajem krivice.

> Neodoljivo olakšanje.

Dve nedelje ili tako nekako, verovao sam.

Verovao da je ono najgore moguće prošlo. Da, okej, bio sam na ispitu, žestokom ispitu kao neki savremeni Jov, čak ali da je sasvim moguće da će na kraju sve upaliti.

Da, bilo je *teško* gledati Anu u oči ovih dana, veoma teško. Znajući da je novac koji sam mukotrpno sakupio za nju, po svemu sudeći, otišao. Da je moj brižljivo napravljeni bedem protiv potuljenog i napasnog neprijatelja praktično ispražnjem

Bilo je teško, takođe, gledati u Deanu koja mi je verovala, što je možda bilo među poslednjim stvarima u koje je još verovala znajući šta sam učinio sa tim poverenjem.

Najteže od svega, naravno, bilo je misliti na ljude u koje nisam mogao da gledam. Lusindu, na primer koju sam izneverio, ne jednom već dvaput. I Vinstona. Koga sam izneverio pravo u grob. Njihove slike su povcima tražile moju pažnju, kao deca u nevolji koja zahtevaju da ih neko pogleda. *Pogledaj me... pogledaj.* Pokušavao sam da to ne radim, pokušavao sam da zavučem Vinstona na mesta gde ga ne mogu naći. Ali uvek jesam. Kada bih dohvatio običnu poslovnu poštu, ili pročitao članak o zimskim bejzbol mečevima on bi rekao zdravo. Video bih ga kako leži tamo onako kako sam ga ostavio. Zažmurio bih, ali slike nisu htele da odu. Kao blic aparata koji kao žig ostaje u kopcima.

Ipak, imao sam nadu.

Nadao sam se dvema stvarima, zapravo. Da je Vaskez zaista mislio ono što je rekao, da je uvideo da je izvor zauvek iscrpljen i da se neće vraćati. Da se *stvarno* odselio.

I nadao sam se da mogu iznova stvoriti Anin fond. Da marljivim i upornim varanjem, u okrilju T&D *Mjuzik Hausa*, mo-

gu da ga vratim tamo gde je nekad bio. Da to mogu da učinim pre nego što zapravo zatreba. I pre nego što neko primeti.

I tokom dve nedelje to je bilo ono na šta sam se oslanjao.

A tada se zadesio neki čovek koji me je čekao na prijavnici. Tako je rekla Darlin.

„Koji čovek?“ upitao sam je.

„On je detektiv“, rekla je Darling Pomislio sam na Dika Trejsija. Isprva jesam prisećao sam se nedeljnih stripova koje sam nekada utiskivao u plastelin, da bih onda raširio njihove verzije koje su izgledale kao u iskrivljenom ogledalu.

„Detektiv?“ ponovio sam.

„Aha.“

„Reci mu da nisam ovde“, rekao sam.

Darlin me pitala da li sam siguran.

„Da, Darlin. Siguran sam.“ A dopustio sam da se oseti trag razdraženosti u mom glasu jer je razdraženost bila pokriće onoga što sam stvarno osećao, a to je, okej, bio strah.

„Dobro.“

I detektiv je otišao. Posle čega me je Darlin obavestila da je to bio *policijski* detektiv koji je čekao na mene.

' Sledećeg dana se vratio.

Ovog puta je sedeo tamo sa potpunim pregledom dok sam izlazio iz lifta. Zapravo i nisam bio svestan da je policijski detektiv dok nije ustao i tako se predstavio.

„G. Sin?“ rekao je.

I istog časa sam zapazio da, ako je došao da nešto proda ne nosi nikakve trake, a ako je došao da traži posao ne nosi nikakav portfolio.

„Ja sam detektiv Palumbo“, rekao je, baš kao u filmovima i na televiziji. Sa onim njujorškim akcentom, koji uvek zvuči nekako namešteno u tami bioskopa.

Izvušertje... buvanjenik... kuviminal.

Tako mi je zvučao detektiv Palumbo samo što nije izgledao kao oni na matineu. Ovaj je imao pravi podvaljak i stomak koji nikada nije sreo čudotvorne sprave za održavanje linije. Naravno, imao je pravu značku.

„Da?“ rekao sam. Poslušni građanin koji se samo trudi da bude od pomoći predstavniku zakona.

„Mogu li da porazgovaram sa vama?“

Naravno. Nema problema. Sve što mogu da učinim, detektive.

Prošli smo pored Darlin koja mi je uputila pogled koji mi je delovao nekako prekorno. Pitala sam *da li stvarno hoćete da detektivu kažem da niste ovde, zar ne?*

Ušli smo, zatvorio sam vrata za nama, i obojica smo seli. A za sve to vreme, imao sam uznemiravajući dijalog sa sobom. Postavljao sam sebi sijaset pitanja na koja nisam umeo da odgovorim. Na primer, zašto je detektiv ovde? Da li se Lusinda predomisli i sama otišla do policije?

„Poznajete li Vinstona Bojka?“

Ne. Detektiv Palumbo je ovde bio zbog nekog drugog. Ovde je došao zbog Vinstona.

„Sta?“ rekao sam.

„Poznajete li Vinstona Bojka?“

Okej. Sta imam od opcija? *Ne, ne znam* nije bila jedna od njih. Ako ništa drugo, postoji dosta njih koji bi se mogli zakleti u suprotno Darlin, Tim Vord i pola šestog sprata.

„Da.“

Detektiv Palumbo je žvrljao nešto u svoj blokčić koji se gotovo magično stvorio iz njegovog kaputa, zapisujući i naizgled čekajući na mene da to malo doteram.

Detektiv dolazi da vas vidi i pita vas da li znate onog mutnog službenika poštanskog odeljenja a vi kažete... šta je to? Da. To je sve. Nema znatiželje *zašto?*“)

„Zašto vas to interesuje, detektive?“

„Nema ga“, rekao je detektiv Palumbo.

Znatno bolje nego *Naden je mrtav*. Mogu ja da kukam koliko hoću zbog ovog neočekivanog ispitivanja, ali Vinston kojeg nema je bolji od nađenog Vinstona.

„Stvarno?“ rekao sam.

Detektiv Palumbo je imao crvenkasti trag na grebenu nosa. Kontaktna sočiva? Mali rez na bradi gde se posekao pri brijanju? Proveravao sam njegovo lice kao da možda krije nekoliko odgovora za mene. Na primer, šta on misli da znam.

I; „Više od dve nedelje", rekao je Palumbo.

„Hmmm..." Opet sam se vratio jednosložnim odgovorima, pošto mi je mozak bio negde daleko, panično smišljajući alibi.

„Kada ste ga poslednji put videli?" upitao je detektiv Palumbo.

Dobro pitanje. Možda čak i nameštaljka, kao ono koje bio poslednji levoruki udarač koji je dobio nagradu za najkorisnijeg igrača? Svi kažu Jastrzemski, ali to je trik zapravo je to Vida Blu, levoruko čudo od bacača iz Ouklenda. To je jedno od onih pitanja koja bi se dopala i Vinstonu.

Kada ste ga poslednji put videli?

„Uh, ne znam", konačno sam rekao. „Pre nekoliko nedelja, rekao bih."

„A-ha", rekao je Palumbo, i dalje piskarajući. „Kakav je tačno bio vaš odnos, g. Sin?"

Sta li *to* treba da znači? Zar nije odnos od onih reči koja se primenjuje na ljude koji su imali nešto takvo? Lusindu i mene, na primer. Da me je Palumbo pitao kakav smo odnos Lusinda i ja imali, rekao bih *kratak*. Rekao bih seks i nasilje, a na seks možete da zaboravite.

„On radi ovde", rekao sam. „Donosi mi poštu."

„Aha", rekao je Palumbo. „To je to?"

„Da."

„A-ha." Palumbo je zurio u sliku moje porodice.

„Pa, pretpostavljam da ispitujete... svakoga?" upitao sam u nadi.

> „*Svakoga?*"

riRazumete, svakoga ko radi ovde?"

;! „Ne", rekao je Palumbo, „ne svakoga."

Mogao sam da ga pitam ***Pa zašto onda mene?*** Mogao sam da ga pitam to, ali sam se plašio odgovora koji bih mogao dobiti, pa nisam. Iako sam se pitao da li Palumbo ***očekuje*** da ga to pitam.

„Pa... ima li još nešto što bih..." počeo sam, ali sam bio prekinut.

; „Hoćete da ponovite ***kada*** je to bilo? Poslednji put kada ste ga videli?" upitao je Palumbo, držeći olovku i čekajući a to

me je podsetilo na scenu iz jedne od onih britanskih istorijskih drama koje uporno prikazuje **Bravo**: dželat Krune kako drži sekiru nad glavom, čekajući samo znak da se pokrene.

„Ne sećam se tačno“, rekao sam. „Pre dve nedelje, valjda.“

Valjda. Ne možete nekoga držati za nagađanje, zar ne? Ne možete ih spakovati u stanicu i odvući ih pred sud zbog pogrešnog **nagađanja**.

„Pre dve nedelje? Kada vam je doneo poštu?“

Da

„Da li ste se ikada našli sa g. Bojkom, znate, društveno?“ **Da, jednom u baru. Mada je bilo poslovno.**

„Ne.“

„Da li vam je g. Bojko ikada pričao o sebi?“

„Kako to mislite?“

„Da li je g. Bojko ikada pričao o sebi? Vama?“

„Ne, ne zapravo. O pošti... znate.“

„Pošti?“

„Onoj koju je odnosio. Gde hoću da nešto bude poslato. Takve stvari.“

„A-ha. I, to je to?“

„Uglavnom. Da.“

„Pa, šta još?“

„Izvinite?“

„Rekli ste **uglavnom**. O čemu ste još razgovarali?“

„O sportu. Pričali smo o sportu.“

„G. Bojko je obožavalac sporta, znači?“

„Valjda. U neku ruku. Obojica smo navijači Jenkija“, žestoko se trudeći da se držim sadašnjeg vremena dok govorim o Vinstonu što nije bilo lako, kada sam mogao da ga zamislim kako leži ukočeno u podnožju brda đubreta.

„To je sve, onda. Pričali ste o pošti i ponekad o Jenkijima?“ „Da. Koliko mogu da se setim.“

„To je to?“

„Da li biste znali kako je Vinston došao do deset hiljada dolara, g. Šin?“

„Sta?“ **Cuo si ga.**

„G. Bojko je imao deset hiljada dolara u stanu. Pitao sam se imate li ikakvu ideju kako je došao do njih?“

„Ne. Naravno da nemam. Kako bih ja...?“ Pitao sam se oko nečega: da li je policiji dozvoljeno da proveriti sa brokerskom firmom Dejvida Lernerera i pogleda koliko deonica sam prodao. To ne bi izgledalo dobro, zar ne? Izgledalo bi, okej, sumnjivo. Ali ipak, zašto bi u mene sumnjali da sam dao deset hiljada dolara Vinstonu? Paničim bez pravog razloga.

i: „Neki kompjuteri su ukradeni iz vaše agencije. Jedan sa ovog sprata.“

„Da, tako je.“

5 „Da li ste ikada videli g. Bojka ovde gore u vreme kada nije trebalo?“

Kompjuteri. Palumbo me pita za kompjutere. Naravno. *Vinston lopov*. Vinston bivši robijaš. Sa mnom razgovara jer sumnja da je Vinston taj novac stekao krađući kompjutere. Potrebni su mu svedoci. Vinston je ukrao neke kompjutere i napravio nešto novca pa zdimio.

„Sad, kad ste već to pomenuli, jesam ga video ovde gore jedne noći kada sam radio kasno.“

„Gde, tačno?“

„Tu negde, razumete. Tamo u hodniku.“

„Da li je postojao ikakav razlog da on bude na ovom spratu posle radnog vremena?“

„Ne neki koji mogu da zamislim. Mislio sam u to vreme da je to nekako čudno.“ Ubijam ga ponovo, pomislio sam. Prvo kada je bio živ, a sada i kad nije.

„Jeste li ga prozvali po tom pitanju? Upitali ga šta radi ovde?“

„Nisam.“

„Zašto ne?“

„Ne znam. Jednostavno nisam. Bio je tamo niz hodnik a ja u svojoj kancelariji. Zaista nisam znao da li se očekuje da bude ovde ili ne.“

„U redu, g. Šin.“ Palumbo je zatvorio svoju beležnicu i smestio je nazad u džep. „Mislim da je to sve što imam za vas danas. Hvala vam što ste odvojili vreme da popričate sa mnom.“

„Nema na čemu“, rekao sam, mada sam već u tom trenutku razmišljao o onoj reči. *Danas.*

„Nadam se da ćete ga naći.“

„I ja. Znae, g. Bojko je bio prilično uredan u javljanju svom socijalnom radniku. Nije izostao nijednom. Niti jednom. Vi *jeste* znali da je on bio u zatvoru, je 1' tako?“

„Cini mi se da sam čuo nešto takvo. Da, naravno. Je 1' to osoba koja vam je rekla da ga nema? Njegov socijalni radnik?“

„Ne“, rekao je Palumbo. Tada je pogledao pravo u moje oči, onako kako to rade zaljubljeni kada hoće da naglase iskrenost svojih osećanja.

„G. Bojko i ja smo imali svojevrsan poslovni odnos“, re? kao je. „Razumete?“

Ne. Nisam razumeo.

Dok sam ispraćao detektiva Palumba niz hodnik, pitao sam se da li će detektiv da porazgovara sa još nekim a nije. I dalje nisam razumeo tu izjavu: *G. Bojko i ja smo imali svojevrsan poslovni odnos.*

A kakva je to vrsta odnosa?

Tek kada sam kasnije tog dana u mislima premotao razgovor, pitajući se da li ću se provući sa svojim odgovorima, pedantno prolazeći svako pitanje i svaki odgovor da bih video da li sam omanuo, dajući detektivu bilo kakav razlog, bez obzira kako mali, da mi ne veruje, tek tada mi je palo na pamet kakvu vrštu odnosa može imati bilo koji bivši zatvorenik sa bilo kojim policijskim detektivom.

Kako su glasili uslovi?

Jer me je još nešto brinulo. Nešto što nije imalo smisla. A to je sledeće. Svakog časa se prijavljuje nečiji nestanak zar nije to uobičajeni citat koji čujete od zamorenih i iscrpljenih policijskih detektiva na večernjim vestima? Izbezumljeni roditelji koji prigovaraju zbog neaktivnosti policije, kako njihova ćerka ili sin tinejdžer nedostaju bogzna koliko dugo, i roditelji znaju da nešto ne valja, naravno, *znaju*, ali i pored toga policija nije preduzela ništa sem da sačini izveštaj. Jer ljudi nestaju svakog časa. To je ono što zamoreni detektivi kažu. I kada bi tražili

svako dete koje se nije vratilo kući, ne bi im ostalo vremena da jure ozbiljne kriminalce.

A to su deca o kojoj oni govore *deca* zbog koje se baš ne pretržu da ih nađu. A Vinston nije bio dete. Bio je odrasli muškarac i po uobičajenim društvenim standardima ne baš značajan pojedinac. Zapravo, na lestvici važnih ljudi, od ljudi za kojima bi policija trebalo odmah da počne da traga, verovatno bi bio negde pretposlednji, samo iznad crnih transvestita heroinomana, možda.

Ipak, samo dve nedelje nakon što se taj bivši robijaš nije pojavio na poslu, eto policijskog detektiva koji ga traži.

Kako su glasili uslovi'i

Znani ja uslove, Vinstone.

Zašto mi ih onda ne navedeš, da izbegnemo konfuziju?

One noći u Vinstonovom autu pored voza na liniji sedam.

Zašto mi ih onda ne navedeš?

A čemu je to služilo? Zašto je Vinston tražio od mene da mu ih navedem, imao razlog da to kažem naglas? Jer na kraju, reči su te koje će te osloboditi. Treba da im ponudiš reči ako misliš da ti ikada poveruju.

Navedi mi ih.

Policajci i bivši robijaši imaju samo jednu vrstu poslovnog odnosa, zapravo, i tako to funkcioniše. Na taj način. Oni pitaju i ti kažeš. Ti šapućeš. Ti potkazuješ.

Navedi ih.

Ako nemaš reči, ako ih nemaš da čuče na nekoj traci negde, kako će ti ikada poverovati? Velika zverka u kompaniji, iz otmenog dela grada, do boga pošten intelektualac, i on od tebe traži da uradiš *štal* Kaži ponovo, Vinstone...

Navedi ih.

Ne, ne svakoga, rekao je Palumbo.

Samo tebe.

Stvari se dešavaju s razlogom. To je ono u šta je Deana verovala. Da stvari nisu tako slučajne kako možda očekujete da postoji nekakav nevidljivi i jedva nagovešteni plan tamo negde. Da orkestar može biti raštimovan i raštrkan na sve strane, ali negde postoji maestro za pultom tog skrivenog orkestra koji tačno zna šta radi.

Oduvek sam tu vrstu razmišljanja tretirao kao zdrav skepticizam, ali sada više nisam bio siguran.

Uzmite za primer subotu nakon što sam bio ispitivan. Neobično toplo vreme, barice mekog blata koje mi se lepilo za cipele dok sam pažljivo gacao za Karijem po zadnjem delu dvorišta. Koncentrisao sam se na taj zadatak pokrivajući svaki pedalj dvorišta oštroomkom posvećenošću kao način da izbegnem koncentrisanje na druge stvari.

Zadržavao sam u sebi strah i paniku; pokušavao sam da im ne dam da izađu.

Stoga, kada me Deana pozvala sa zadnjeg ulaza nešto u vezi sa osiguranjem kola jedva da sam se odazvao.

Potrebno je da se obnovi naše osiguranje, govorila je. D;t, to je bilo to. Klimnuo sam joj glavom kao jedna od onih lutkica koje poskakuju pričvršćene na instrument-tablu kola refleksno kretanje koje izaziva najmanje pomeranje vazduha. Potrebno je da se obnovi naše osiguranje i htela je da zna gde nam je polisa.

Pa sam joj kazao. I vratio se započetom poslu.

Nekih deset ili petnaest minuta kasnije pojavila se na zadnjim vratima sa izrazom lica koji mi je bio više nego poznat. I koji sam se nadao da nikad više neću videti.

Prvo sam, naravno, pomislio *Ana. Nešto se desilo Ani i moram da bacim svoju kesu za dubre i utrčim u kuću.* Gde ću bez sumnje svoju ćerku opet zateći u komi. Samo sam baš u tom času video Anu kako na spratu promiče ispred svog prozora, odakle se i pored svega zatvorenog čula najnovija stvar Pi Didija. Izgledala je dobro.

Sta, onda? Zato je moj mozak krenuo unazad, hitajući putem kojim sam stigao *ovamo* panično tražeći nagoveštaj nečega što bi moglo objasniti prirodu ove katastrofe.

Cistio sam dvorište; ona je izašla da mi kaže nešto da, našu polisu osiguranja treba obnoviti. Pitala me je gde je polisa; rekao sam joj.

U ormanu sa dokumentacijom, naravno. Pod slovom O, za ©siguranje. Je l' tako?

Osim što je ovo bilo *auto*-osiguranje. Trebalo je obnoviti automobilsko osiguranje. Zato je u zbrda-zdola i, mora se priznati, haotičnom sistemu razvrstavanja dokumenata Sinovih, bilo moguće da ta polisa možda i nije pod O, već pod A. A za automobilsko. U fascikli A.

Sve to mi je sada stizalo brzinom munje i, kao i munja, ostavilo me sluđenim i oprljenim. Možda čak i *mrtvim*.

A tada sam pomislio na ono da se stvari događaju s razlogom. Zašto je, na primer, naše auto-osiguranje trebalo obnoviti baš sada, ovog minuta, *danas*. Zašto? I zašto sam baš u času kada je zatražila da joj pomognem da nađe polisu morao biti zaokupljen time da ostanem zaokupljen da mi nije palo na pamet da joj kažem da ću je ja doneti.

!H,Gde je Anin novac, Čarlse?“, upitala me je Deana. „Sta si učinio s njim?“

Možda sam oduvek znao da će doći taj čas.

Izvesne stvari su bile prosto pregoleme da bi bile uspešno skrivene već same njihove dimenzije čine njihovo prikrivanje nemogućim. Njihove ivice su virile, i pre ili kasnije neko ih je morao zapaziti.

! Ili sam možda *želeo* da budem otkriven zar to nije ono što bi svaki psihijatar koji išta zna rekao? Da je činjenica da sam

možda čistio vrt, u redu, ali sam istovremeno žudeo da raščistim svoj život.

Teško je poverovati da bih prošao kroz sve kroz šta sam prošao samo da bih to namerno odbacio. A ipak, stvari više nisu bile tako jednostavne.

„Sta si učinio s njim?“ upitala me je.

I na početku, nisam mogao ni da zucnem. Deana je nepomično stajala na zadnjem pragu, a ja sam stajao tamo sa kesom za đubre koja je smrdela na izmet.

„Odneo sam deonice u sef“, slagao sam kroz stisnute zube. ***Istrpeću jedan udarac svom raspetljavanju iz ovoga, pomislio sam, svom potpunom poricanju.***

„Čarlse“, prekorela me je upotrebom mog imena. Kao da kaže da mi takvo providno laganje ne priliči. I poželeo sam da kažem ***Da, Deana, priliči mi. Ne znaš šta sam sve nameravao priliči mi.***

Ali nisam mogao da kažem mnogo bilo čega ne još, ne kada se dotiče istine. Bio sam u situaciji iz koje se ne može isplivati i svestan toga.

„Čarlse, zašto me lažeš? Šta se zbiva?“

Valjda sam mogao da poreknem da je lažem. Mogao sam se uporno držati svoje besmislene teorije o sefu besmislene ne zato što je to nemoguće već što bih, čak i da mi je poverovala, morao da budem u situaciji da se pojavim sa deonicama u ponedeljak, a to ***nije*** bilo moguće. Mogao sam da kažem to je moja priča i držim se nje, bez obzira na sve. Ali, na kraju, imao sam isuviše poštovanja prema njoj. Na kraju, suviše sam je voleo.

Tako da sam, iako znajući šta ću da uradim, znajući da se upravo spremam da nanese udarac istini koji je zapravo udarac ***njoj*** ipak produžio dalje.

Počeo sam od voza. Od onog užurbanog jutra, nemanja novca, žene koja me je izbavila.

Kada sam pomenuo Lusindu, primetio sam promenu izraza Deaninog lica crte lica su joj se poravnale, onako kao lica životinja na prvi znak opasnosti.

„A onda sam imao ružan dan u kancelariji“, nastavio sam. „Skinut sam sa posla za kreditne kartice.“

Deana se očigledno pitala kakve veze to skidanje s posla ima sa 110,000 dolara koji nedostaju iz Aninog fonda. I sa ženom iz voza.

I ja sam se pitao u vezi s tim. Znao sam da postoji neka povezanost, ali se nisam mogao setiti kakva. Nešto u vezi sa potrebom da se popriča sa nekim, možda ili je to samo bio vesnik onog što sledi? Jedan korak načinjen sa ivice ambisa pre nego što je druga noga pošla?

: „Naleteo sam na tu ženu opet“, rekao sam. Ono što je trebalo da kažem bilo je da sam jurio za njom, tragao, pedantno je tražio, tu ženu. Ali zar mi nije dozvoljeno da stvari ublažim bar malo?

„0 čemu to **pričaš**, Čarlse?“ Sada je htela čist rezime nisu je zanimali ni predgovor ni uvod, ne sada kada je bila svesrta da njena budućnost sa mnom visi o koncu.

„Pričam o grešci koju sam napravio, Deana. Veoma mi je žao.“
Greška. Da li je ovde samo o tome reč? Ljudi stalno prave greške, a onda uče iz njih. Nadao sam se da bi mogla na to gledati tako, iako su mi zdrav razum i sve što sam znao o Deani posle osamnaest godina braka govorili da za to uopšte nema šanse. Za sada.

Sada je Deana sela na prag. Sklonila je kosu nazad sa lica i ispravila leđa kao neko ko će upravo biti streljan a i dalje očajnički želi da zadrži svoje dostojanstvo. A ja? Ja sam podigao pušku u rukama i povukao obarač.

„Imao sam aferu, Deana.“

Pi Didi je i dalje curkao kroz prozor. Kari je lajao na kola koja su prolazila. Ipak, svet oko nas bio je tiši nego ikada. Tišina još gora od one koja je prožimala kuću sve od dana kada se Ana razbolela, tišina tako crna i beznadežna da sam pomislio da ću možda zaplakati.

Ali je umesto mene to učinila ona. Ne bučno i histerično, već su se suze iznenada našle tu, kao da sam je jako ošamario.

„Zašto?“ rekla je.

Očekivao sam da će ona postavljati pitanja. Mislio sam da bi me mogla pitati da li je volim, tu ženu ili koliko dugo se to odvija, ili koliko davno je završeno. Ali ne ona me umesto to-

ga pita **zašto**. Pitanje na koje ima pravo, apsolutno, ali pitanje na koje sam bio nespreman da odgovorim.

„Ne znam zašto, zapravo. Ne znam.“

Klimnula je glavom. Pogledala je u stranu, dole u svoja bosa stopala koja su izgledala čudno ranjiva na zelenom stepeni ku našeg zadnjeg praga, kao goluždрави novorođeni sisari. Onda je opet podigla pogled, žmirkajući, kao da je od direktnog gledanja u mene bole oči.

„Htela sam da kažem, **Kako si mogao**, možeš li to da poveruješ? Htela sam. Ali znam kako si mogao, Čarls. Možda čak i znam zašto si mogao.“

Zašto? pomislio sam. **Kaži mi...**

„Možda to čak i razumem“, nastavila je. „Zbog onoga što se sa nama dešavalo u poslednje vreme. Mislim da to mogu da razumem, zaista mislim. Samo ne mislim da ti mogu **oprostiti**.”
Zao mi je zbog toga. Ne mogu.“

„Deana“, počeo sam, ali je mahнула da prekinem.

„Da li je to završeno? Ta afera?“

Konačno jedno pitanje sa kojim manje-više mogu da se izborim.

„Da. Apsolutno. To je bilo jednom, samo jednom, stvarno..

.& Uzdahnula je, pucnula prstom, obrisala suze. „Zašto nema Aninog novca, Čarlse?“

Okej. Rekao sam pola toga, ali je i dalje ostala polovina zar ne?

„Ne moraš mi reći ništa više o aferi ne želim da znam ništa više o tome“, rekla je Deana. „Ali ovo hoću da znam. Tako sam joj rekao.“

Što je škrtije moglo, redom koliko god sam mogao da ga se setim jednu stvar koja je vodila ka drugoj, a ova ka trećoj i bilo mi je jasno da, iako je to imalo za mene smisla na užasan, stoga i paničan način, nije ga imalo za nju. Čak i kada sam došao do dela kada smo bili napadnuti i prebijeni, pa sam mogao da vidim iskreno saosećanje u njenim očima. Čak i kada sam došao do dela kada je Vaskez ušao u naš dom i položio ruku na Aninu glavu. To za nju i dalje nije imalo smisla. Možda je ona uspevala da vidi ono što ja nisam uspevala da zapazi trenut-

ke u ovoj perverznoj priči kada sam mogao da postupim drugačije, kada je taj drugi tok akcije **vapio** da bude isproban. Ili je to možda bilo zato što sam izostavio nešto važno i neophodno za pravo razumevanje zbivanja.

„Tako sam mu platio“, dovršio sam. „Da bih je spasao.“

„Nikada nisi pomislio da odeš u policiju? Ili da se obratiš **meni**?“

Da, želeo sam da kažem. Pomišljao sam da se obratim policiji, ili njoj, što je uglavnom ista stvar, zapravo. Ali, kada bih pomislio na to, zamišljao sam kako bi izgledala a to je baš onako kako je izgledala **sada**. Zato nisam. A sada stvarno ne mogu da odem u policiju, iako to možda neće predstavljati neku razliku, pošto je veoma verovatno da će polioija doći po mene.

„Taj novac“, prošaputala je. „Anin fond...“ govoreći onako kako čujem investitore da pominju jedan fond ili neki drugi ovih poslednjih godina dok prelistavaju izveštaje sa berze na putu ka poslu. **Taj Drajfusov fond... Morganov fond... Fond Alijanse...** Kao da recituju imena dragih pokojnika. Otišlih u nepovrat.

„Moraš da odeš u policiju sada, Čarlse. Moraš da im kažeš šta se desilo i da povratiš naš novac. On je **Anin**.“

Ispricao sam joj priču sa rupom, rupom za koju sam se nadao da će biti dovoljno velika da se provučem. Ali ne. Ona sada zahteva nešto savršeno razumno, samo ja nemam savršeno razuman odgovor. Zaštita Lusinde od besa njenog muža sada ne dolazi u obzir ne za Deanu, ne kada je zaštićivanje nje koštalo našu ćerku preko sto hiljada dolara.

Ono što nije znala bilo je da štitim **sebe**.

„Ima još“, rekao sam i video kako je Deana splasnula. **Zar mi nisi već rekao dovoljno?** kao da je govorio njen izraz. **Sta bi tu još moglo da bude?**

„Zatražio sam pomoć od nekoga“, rekao sam, misleći kako i dalje lažem, pošto Vinstona nisam toliko pitao koliko ga **prinudio**. S druge strane, Vinston mi zapravo nije toliko pomogao koliko me je nasankao. „Pitao sam nekoga da mi pomogne i zastraši Vaskeza.“

„**Zastraši?**“ Deana je možda bila u polušoku, ali je i dalje bila dovoljno pametna da uoči neizbežne propuste u mom planu, i prozivala me je oko toga. Oko toga što, kada od čoveka zatražite da nekog drugog zaplaši, u tome postoji nesrazmerno veliki stepen nasilnosti. Oko toga što ono što počne kao pesnica u lice može završiti kao nož u srce. Ili metak u lobanju. „On je pretio ovoj porodici, Deana. Došao je u našu **kuću.**“ Kada me nešto voli ja uzvraćam ljubav, rekla mi je jednom Deana. To je bilo pravilo po kome živi, njen **credo**, njen sopstveni **semper fidelis**. Ali je sada bila usred bitke svog života, kada bomba za bombom pada oko nje, i niko nije mogao da zna da li će ta ljubav stvarno opstati. Sudeći po izrazu na njenom licu, rekao bih ne. Ima problem da me prepozna, razmišljao sam da prepozna tog čoveka kao generalno privrženog i nežnog supruga koga je znala osamnaest godina. Ne ovog tipa koji je imao ovu šugavu aferu i platio ucenu zbog nje i čak angažovao nekoga da se u njegovo ime otarasi ucenjivača. Da li je to moguće?

„Nisam znao šta drugo da učinim“, slabašno sam rekao. „Sta se desilo?“

„Mislim da ga je Vaskez ubio.“

Oštar udah. Čak i sada, kada sam bez sumnje razbio sve iluzije koje je nekada gajila, i dalje sam bio sposoban da je iznenadim. Afera dovoljno loše; ali onda **ubistvo**.

„Oh, Čarlse...“

„Mislim... verujem da me je taj čovek, čovek koji je umro, možda snimao. Napravio mi nameštaljku, u neku ruku.“ „Kako to misliš, **napravio ti nameštaljku}**“

„On je bivši robijaš, Deana. Bio je bivši zatvorenik i potkazivač, rekao bih. Bio je u obavezi, možda.“

„Hoćeš da mi kažeš...?“

„Ne znam. Nisam siguran. Ali sam zabrinut.“

A bila je i ona. Ali ju je možda najviše brinulo kuda odlazi ljubav kada **ode**. Njena nepokolebljiva privrženost, koja je bila premlaćena, šutirana naokolo i izgažena. Kuda?

„Znala sam da nešto ne valja, Čarlse. Mislila sam da nešto novca nedostaje i ranije valjda kada si uzeo prvih deset hilja-

da. Možda je to plod moje mašte, pomislila sam. Pa nisam rekla ništa. Možda sam umišljala **sve** ono kako si se ponašao. Sate koje si provodio van kuće. Sve. Pomislila sam da bi to mogla biti neka žena. Ali nisam htela da poverujem u to. Cekala sam da dođeš meni i kažeš mi, Čarlse...”

A sada sam joj rekao. Ali više nego što je mogla i da zamisli.

Postavila mi je još poneko pitanje neka od onih koja sam očekivao. ***Ko je bila ta žena, tačno? Da li je i ona u braku? Da li se to zbilo stvarno samo jednom?*** Ali sam mogao da vidim da joj do toga nije zaista stalo. A onda i druga pitanja do kojih joj je možda zaista stalo, ako je to više bilo moguće u kolikim sam stvarno nevoljama sa policijom, na primer, nešto iz te serije.

Ali mi je na kraju rekla da napustim kuću. Nije znala na koliko dugo, ali je htela da odem odavde.

Nekoliko nedelja kasnije, nedelja koje sam proveo izbegavajući Deanu i povlačeći se u gostinsku sobu nakon što Ana ode na spavanje, našao sam namešteni stan u Forest Hillsu.

Forest Hills kao da se sastojao od ortodoksnih Jevreja i neortodoksnih sekretarica. Ljudi koji su delovali usamljeno, ili su bili bez vidljivog izvora prihoda, ili koji nisu izgledali kao da stvarno tu pripadaju. U taj određeni stan ili u tu određenu zgradu ili u taj određeni kraj grada. Ja sam se uklopio savršeno.

Na primer, izgledao sam kao oženjen čovek, ali gde mi je žena? Nesumnjivo sam otac, ali gde su mi zapravo deca? A onda sam čak postao i malo nestabilan u pogledu onog sa izvorom prihoda.

Prvog utorka po preseljenju, uhvatio sam voz ka poslu u bulevaru Kontinental.

Pozvan sam u kancelariju Barija Lengea. To je već samo po sebi bilo neobično, pošto je kancelarijska hijerarhija nalagala da glavešine čak i glavni glavešina dođu do **vaše** kancelarije kada se ukaže potreba za direktnim razgovorom.

Otišao sam bez obzira na to. Ako ništa drugo, mislim da sam patio od sindroma posttraumatskog stresa, i ono malo samopouzdanja koje je ostalo opalo je otrpilike do nivoa išibanog kućeta.

Bari Lenge je delovao kao da mu je još neprijatnije nego meni. To je trebalo da mi bude prvi znak.

Njegov udvojeni podvaljak je ukazivao da je fizički uzbuđen, u svakom slučaju kao da njegova glava nije mogla da nađe mesto gde ne bi dominirala njegovim telom. Mada je danas delovao još gore.

„Hm“, Bari je pročistio grlo, što je trebalo da mi bude drugi znak; ima tu nešto što će iz njega izaći uz malo muke.

„Upravo sam pregledao troškove produkcije“, rekao je Bari.

- „Da?“

: „Onaj posao za Upravnu. Ima nešto o čemu bih hteo da porazgovaram s tobom.“

U tom času mora da sam ja bio taj koji je delovao kao da mu je zaista neprijatno, pošto je Bari skrenuo pogled ka svom kompletu srebrnih olovki i prisetio sam se kako je Eliot petljario sa svojim pisaćim priborom onog jutra kada me je Elen Višler najurila iz onog posla.

„Stvar je u tome... rečeno nam je da na nešto obratimo pažnju.“

„Na šta?“

„Vidiš, ovde je četrdeset pet hiljada za muziku.“ Pokazivao je na list hartije koji je ležao na stolu pred njim. Isti obrazac za licitaciju koji sam i ja ranije zagledao.

„ **Vidiš** to?“ pitao je Bari. „Upravo ovde.“

Pretvarao sam se da gledam, makar samo zato što je to ono što rade išibani psi kada im se nešto naredi poslušaju. Mogao sam tamo da vidim brojku bez sumnje; izgledala je kao četrdeset pet hiljada.

Da?“

' „Pa, Čarlse... postoji problem sa tim.“

„Da?“ Da li je to sve što ću reći da na svako Barijevo otkriće odgovorim sa da?

„Meri Vidger je čula istu muziku u drugom spotu.“

„Šta?“

I, Govorim ti da je ista muzika bila u drugom spotu.“

psMako to misliš?“

„Ispravi me ako grešim. Cetrdeset pet hiljada je bilo za **originalnu** muziku, je l' tako?“ „Tako je.“

„Pa, ova nije originalna.“ fis „Ne razumem.“ Mada sam razumeo, naravno. **Tom i Dejvid Mjuzik** su našli muzički insert u biblioteci snimaka i nisu se pottudili da proveru da li ga je neko već iskoristio. A neko jeste.

„Pa, možda samo zvuči isto. Mada je i to podjednako loše, žapravo.“

Ne. Odnela ga je muzikologu. To je isti insert. Od note do note.“

Odnela ga je muzikologu. Muzikolozi su u pravilu konsultovani da provere da svaka muzika koju uradimo nije preterano slična nekoj drugoj muzici koju bismo mogli da imitiramoj. Na primer, mogli bismo da priredimo reklamu za Geršvinovu „Divno je“, ali ako bi Geršvinova zaostavština htela da nafi odere za njeno korišćenje, mogli bismo da pokušamo da je pokrademo, ali ne baš do detalja pošto bi muzikolozi rekli ndj Samo u ovom slučaju, naravno, nije Geršvin bio pokraderia stranka.

„Razgovaraću sa muzičkom kućom“, rekao sam, pokušavajući da zvučim zvanično ozlojeđeno kao i Bari. A ne uplašeno.¹¹

„Ja sam razgovarao sa muzičkom kućom“, rekao je Bari.

Nije mi se dopalo kako je Bari to izgovorio **muzička kuća** sa приметnim prezirom. Sa zajedljivim sarkazmom.

„Da?“

„Aha. Razgovarao sam sa muzičkom kućom. Zato je pitanje koje imam za tebe **sledeće**. Koliko?“

„Koliko **čega**?“

„Koliko? Ako bih ti dao račun za ono koliko duguješ ovoj agenciji, na koliko bi trebalo da glasi?“

„Ne razumem.“

„Ne razumeš.“

„Đa.“

„Mislim da razumeš. Mislim da razumeš savršeno. Ova muzička kuća je kompanija koja postoji samo na papiru, Čarlse. Ona ne postoji. Postoji samo da bi ostvarivala nezakonitu zaradu od ove agencije. Prema tome, ako bih hteo tu zaradu nazad koliko bi trebalo da tražim da vratiš?“

„Ne znam o čemu pričaš. Ako ste ovde otkrili nekakvu prevaru...“

„Pazi, Čarlse...“ A sada Bariju više nije izgleda bilo nimalo neugodno. Delovao je kao u svom elementu. „Pazi ako nam platiš nazad taj novac, postoji šansa da ovo ne završi na sudu. Da **ti** ne završiš na sudu. Pratiš li me? Mada to i neće biti moja odluka. Ako bi zavisilo od mene, ja bih te bacio u zatvor. Ali pošto sam ja kompanijski kontrolor, novac mi je nekako prirastao za srce, je l' da? Eliot to doživljava drugačije. Lepo.“

Eliot to doživljava drugačije. Do tada sam se pitao da li je ovo već stiglo do Eliota.

„Pazi, možda sam posumnjao nešto... Mislio sam da je možda nešto... Zar ne bi trebalo da porazgovaraš sa Tomom i Dejvidom?“

„*Razgovarao* sam sa Tomom i Dejvidom. Obojica imaju puno toga da kažu. Znači ako hoćeš da nastaviš da se zajebavaš sa mnom, lepo, ali bi trebalo da znaš da će, ako se držiš toga, Eliot promeniti svoju odluku. Zašto? Jer ću mu ja *reći* da tako uradi. Oni ne žele negativan publicitet to razumem. Ali hoće i svoju lovu nazad. I znaš šta? Ako dođe do vaganja između love i trenutne fleke na njihovoj reputaciji, oni će odabrati lovu. Veruj mi u vezi s tim.“

Bilo je jasno da sam pred odlukom. Mogao sam da priznam da sam uzeo dvadeset hiljada dolara. Čak bih i mogao da vratim dvadeset hiljada dolara ako bi me Deana pustila da ponovo priđem Aninom fondu, što ne bi išlo lako. U drugu ruku, imao sam upečatljiv osećaj da su me Tom i Dejvid upleli u većoj meri nego što činjenice govore i da Bari ne bi poverovao da je dvadeset hiljada dolara bila mera mojih nepoštenih aktivnosti. Ne, račun će izneti više. Ako išta priznam, zaključio sam, gotov sam.

„Nisam imao nikakve veze sa tim“, rekao sam što sam silovitije mogao. „Ne znam šta su ti Tom i Dejvid rekli, ali ne bih neizostavno verovao na reč dvojici momaka koji su te očito varali godinama.“

Bari je uzdahnuo. Pokušao je da olabavi kragnu, nemoguć zadatak pošto je već bila dva broja premala.

i, „Tako si rešio da ovo igraš“, konačno je rekao. „Lepo. Svevoja odluka. Kažeš da si nevin, a mi primenjujemo kompanijske procedure. Lepo.“

„A to su...“

' „Suspendujemo te. Sprovodimo internu istragu. I javljamo ti se. A ako ja imam ikakvog uticaja na one koji će odlučivati šaljem te u jebeni zatvor. Kapiraš, ortak?“

Ustao sam i napustio kancelariju.

Vreme je prolazilo. Jedna nedelja, dve nedelje, mesec.

Vreme sam provodio uglavnom pitajući se umesto da radim. Pitao sam se, na primer, da li će mi Deana ikada oprostiti i da li ću biti uhapšen zbog ubistva ili optužen za proneveru ili neću. Ništa od toga se još nije desilo. Ipak, uvek postoji sutra.

Zaključio sam posle svog prvog dana kao nezaposleni da sam stvor od navike i da sam navikom isprogramiran da ujutru odlazim na posao. Zato sam se vozio vozom baš kao i uvek i vraćao se u popodnevničim satima. Moje depresivno okruženje je imalo veze s tim; nameštani stan je bio poput motelske sobe bez usluge čišćenja. Pomalo sam se osećao kao Zlatokosa koja spava u nečijem tuđem krevetu. Krevetu nekoga ko će se pojaviti svakog časa i zahtevati da smesta odem. Bilo je nagoveštaja ko je taj neko mali zaostaci stvarnog stanovanja koji su se sačuvali u ovoj sada sterilnoj pustinji.

Roman u mekom povezu, na primer. Primerak knjige *Muškarci su sa Marsa, žene sa Venere* s magarećim ušima. Ali, da li ju je nekada posedovao Marsovac ili Venerijanka? Teško se moglo zaključiti.

Četkica za zube otkrivena iza umrljane klozetske šolje.. Jedna od onih pomodnih, zakrivljenog oblika zbog onih mesta do kojih je teško stići. Lavanda. Da li se to smatra ženskom bojom, ili muškom, ili nijednom?

A u mojoj jedinjoj fioci u stolu: list papira ria linije popunjen onim što su izgleda bile njujorške rezolucije. „Ozbiljnije ću se truditi da upoznajem ljude“, glasila je prva. „Smanjiću sklonost ka kritikovanju.“ I tako dalje. Zaključio sam da je pisac ovog spiska i vlasnik knjige verovatno ista osoba, pošto su obe stvari

ukazivale na privrženika rigoroznom popravljaju sebe. Pitao sam se, ako je Deana sa Venere, da li sam ja sa Plutona?

Posetio sam knjižaru u 42. ulici. Setao sam Metom. Ceo jedan dan sam proveo spavajući u Hejdenovom planetarijumu, budeći se povremeno uz svod zvezda kao astronaut koji se oporavlja od privremenog prestanka rada organa, sam u svemiru i tako daleko od doma.

Veoma sam pazio da pozovem Anu svakog popodneva uvek sa svog mobilnog telefona, pošto je razrađena priča za pokriće mog odsustva glasila da sam na snimanju nove reklamne kampanje u Los Angelesu. U neka vremena sam tamo provodio mesece radeći baš to; zvučalo je kao izgovor koji bi zapravo mogao da upali.

Gde si sada? pitala bi me Ana.

Na bazenu botela For Sizons, odgovorio bih.

U studiju u Berbanku. Na ulici u Veneciji. U unajmljenim kolima na raskrsnici Sanset bulevara i ulice La Cienaga.

Kul, rekla bi Ana.

Deana mi je rekla da ne želi da razgovara sa mnom neko vreme. Mučenje je uključivalo i premišljanje o tome koliko dugo će to ispasti. Ponekad bi ona podigla slušalicu kada se javim i ja bih se ponadao da je to **neko vreme** upravo završeno. Ali bi samo pozvala Anu i čekala ćutke dok se ne javi naša ćerka. Na neki način, to i nije bilo toliko drugačije od svih naših godina posle nove ere koja je započela dijabetesom ta zagušljiva tišina o stvarima koje ne pominjemo. Samo je postojao užasan prekor u njenom sadašnjem ćutanju, u poređenju sa običnom tugom. I dok je pre tišina bila ispunjena nevažnim i bljutavim, sada je bila ispunjena onakvim zatišjem na kakvo bi naleteli glavni junaci vesterna baš pre zasede. **Tiho je,** rekli bi svojim amigosima, isuviše **tiho.**

Bližio se kraj februara, bio je ponedeljak moje treće nedelje progonstva i nezaposlenosti, kada sam opet ugledao Lusindu.

- Moj prvi instinkt je bio da se sakrijem i zaronim dublje u bezličnu masu. Drugi instinkt mi je bio da kažem zdravo. Verovatno zato što je bilo prijatno videti je opet; to mi je malo rasteretilo krivicu. Ponovo u akciji i čak u priči sa nekim.

Pitao sam se šta je s njom, naravno. Da li se ikada rnože opo~ raviti od onog što joj je Vaskez ucinio. Nadao sam se da je tako.

A sada sam pomislio da je to moguće. Njeni podočnjaci su nestali. Ponovo je izgledala divno; izgledala je kao Lusinda. f;

Bio sam tako potpuno fiksiran na nju da je verovatno prđšao minut pre nego što sam zapazio sa kim razgovara. Da li je to njen muž koga sam video na tren pred fontanom zgrade *Time-Lifel*

Ne. Onaj sa kojim je razgovarala nije bio njen muž. Ovaj čovek je bio niži, mlađi, neuredniji. Kolega broker, možda prijatelj iz komšiluka.

Izgledalo je da su prisni, u najmanju ruku. Zaustavili su se pred novinarnicom i bili zauzeti živim razgovorom.

Nalazim se u nekakvoj ničijoj zemlji, shvatio sam. Ni do~ voljno daleko da budem nevidljiv, ni dovoljno blizu da se uključim u razgovor. Jedan pogled ulevo i Lusinda će me sigurno videti zaglavljenog u prelazno stanje, čoveka koji ju je izneverio, podsetnik na ono kroz šta je prošla.

Hteo sam da je toga poštedim. Pretežno, hteo sam da **sebe** poštedim toga.

Zato sam okrenuo rep. Prošao sam po obodu gužve koja se polako pomerala i pokušavao da gledam pravo napred da ne bi došlo do sretanja pogleda.

Uspeo sam da se probijem kroz gužvu, deo onoga što bujica nosi sa sobom. Sve do stepeništa koje vodi ka Osmoj aveniji. Ponovo slobodan.

Samo, virkao sam. Nisam mogao da odolim. Virkao sam preko na Lusindu i njenog kolegu da proverim da li sam ostao neprimećen.

I zapazio sam nešto.

Premotavao sam to po mislima tokom vožnje taksijem do Nacionalnog muzeja američkih Indijanaca i zaključio da ne znam šta je u pitanju. Sta god da je, bilo je uhvaćeno jednim brzim, krišom upućenim pogledom. A i svi oni ljudi su bili između nas. Presecanje prednjeg plana, tako to zovemo filmadžijskim žargonom. Kada šetate statistu napred-nazad između kamere i glumaca da bi to izgledalo realistično, da ne izgleda kao snimak iz

Samo ponekad u celu smešu ubacite previše statista i oni potpuno prekriju glumce. Postaje nemoguće videti ih, pa i sami postaju statisti u snimku. Tada treba da proredite statiste i ponovo sve izvedete da bi glumci postali vidljivi.

To je približno bilo ono čime sam se bavio u taksiju.

Pokušavao sam da uklonim bezličnu masu radnog sveta u stranu da bih mogao Lusindu da vidim jasno. Lusindu i tog njenog poslovnog partnera. Ili...

Njenog brata. Da, možda joj je to bio brat, samo nisam zapamtio da li ima brata ili ne. Učinilo mi se da smo proveli mnogo više vremena pričajući o mojoj porodici nego o njenoj. Otvorio sam svoje srce, zar ne? O Ani i Deani? Nisam zapamtio da li ima brata ili nema.

Ali mi je sad izgledalo da je to morao biti njen brat. Ili možda njen rođak. Da, mogao bi da bude njen rođak.

To je bilo u vezi sa onim što sam zapazio.

Pokušavao sam da sklonim te ostale ljude s puta da bih dobio čist pregled, ali su oni postajali iritirani i gurali su se nazad. Govorili su mi da se gubim ili bi se pozabavili traženjem pandura.

Njihove ruke.

Učinilo mi se da sam video da se njihove ruke dodiruju. Nisu stegnute, nisu isprepletane, već se dodiruju.

To je nešto što možeš da uradiš s bratom, zar ne?

A čak i ako joj to nije bio brat, čak i ako je to bio njen prijatelj, njen **novi** prijatelj, možete li joj zameriti? Nikada je nisam pitao da li sam bio prvi. Zašto bih pretpostavljao da ću biti poslednji?

I dalje je zaglavljena u isti odvratni brak. Ima očajničku potrebu za nekim sa kim može da razgovara. Sada posebno. Možda je otišla i našla nekoga.

11 u najkraćem trenu, osetio sam nešto sumnjivo nalik ljubomori. Samo brzi ubod, fantomski bol davno zarasle rane.

Bio je Anin rođendan.

Nikada nisam propustio nijedan. Nisam mogao ni da zamislim da propustim ovaj. Možda ona samo nadureno slegne ramenima kada pomenem stvari kao što su rođendani **Rođendan, šta je to?** ali sam iskreno verovao da mi nikada ne bi oprostila da se na nekom stvarno ne pojavim. I onda bih imao dve Sinove u režimu neopraštanja, a teško sam podnosio i jednu.

Zato sam, kada sam pozvao kuću i javila se Deana, rekao: „Molim te, ne zovi još Anu. Treba da razgovaram s tobom.“

Uzdahnula je. „Da, Čarlse?“ rekla je.

Pa, upotrebila je moje ime, makar.

„Dolazi Anin rođendan“, rekao sam.

„Znam kad je Anin rođendan.“

„Dobro. Zar ne misliš da bi trebalo da budem kod kuće za tu priliku? Mrzeće me ako bude mislila da sam ostao u Kaliforniji i za njen rođendan.“

„Nisam spremna za tvoj povratak kući, Čarlse.“

Da, to je problem Deana nije spremna. Sto se mene tiče, naravno, bio sam više nego spreman.

„Pa, zar ne bismo mogli... šta ako kažem da sam se vratio samo za njen rođendan i da moram opet da odem?“

„Ne znam...“

„Deana, to je Anin **rođendan...**“

„Pazi... možeš da prespavaš, okej? Ali ujutru, Čarlse, hoću da odeš.“

„Razumem. To je u redu. Hvala ti.“

Osećao sam se malo neobično što zahvaljujem svojoj ženi jer me pušta da prenoćim u svom domu. Ne kao da je to nepravda, samo neobično. Ipak, važno je da se složila.

Kada sam stigao na kuhinjska vrata s poklonom u ruci kupio sam joj tri CD-a na osnovu preporuke prodavca u **Virdžin Rekordsu**. Ana je sedela za šankom mljackajući žitarice i poput zombija zureći u MTV.

„Tata!“ Ana, koja je obično volela da svoj dečiji entuzijam drži pod uzdom, izgledala je kao da se ne stidi da pokaže koliko joj je drago što me vidi. Samo nije joj bilo drago onoliko koliko meni što vidim nju. Poskočila je sa svoje stolice i u trenu mi se našla u naručju, gde sam je stegao kao da mi život zavisi od toga. A možda je i zavisio.

Upravo sam se spremao da je pitam gde joj je majka, ali je ona baš ušla u kuhinju. Nisam imao predstavu šta da učinim osećao sam se trapavo kao neko na sastanku dogovorenom naslepo. Nisam znao kako da je pozdravim, šta da joj kažem, i palo mi je na pamet da je i ona verovatno malo zbunjena tim istim. Oboje smo oklevali, a onda se nagodili za površni zagrljaj koji je u sebi sadržavao isto onoliko srdačnosti kao i rukovanje posle hokejaške utakmice.

? „Kako je bilo u Kaliforniji?“ upitala me je, očigledno rešena da se do kraja drži šarade.

„Fino. Mada nismo još završili. Moram da se vratim tamo ujutru.“

Ovo je očigledno bilo novost za Anu. Istog časa se napućila i rekla: „**Tata...**“

s i, Izvini, dušo. Tu baš ništa ne mogu da promenim.“ I tu sam, bar, rekao istinu.

? „Htela sam da me vidiš kako pevam na prolećnom koncertu. Imam solo nastup.“

„Pa, nemoj da prelažiš u profesionalce pre nego što završiš srednju školu.“

; Pokušaj nonšalancije nije uspeo; Ana se okrenula nazad MTV-u, odajući utisak da sam je povredio i uznemirio.

„Može li neko da mi donese sok?“ upitala je. Ruke su joj iznenada drhtale; držala je daljinski upravljač televizora koji je skakutao gore-dole.

„Je 1' ti opao šećer, dušo?“ pitala je Deana brzo otvarajući frižider.

„Ne. Tresem se jer tako *volim*.“

Deana me je prostrelila pogledom: *Vidi kroz šta prolazim*, govorio je njen pogled. *Stanje joj se pogoršalo*.

Deana je izvukla sok od narandže i nalila Ani pola čaše. „Evo ti...“

Ana ga je uzela i otpila malo.

„Mislim da bi trebalo da popiješ malo više“, rekla je Deana.

„O, zar tako misliš?“ Ana, uvek na oprezu za svaku sugestiju u pogledu toga šta bi trebalo da unese u organizam, a šta ne. I dalje se tresla.

„Hajde, dušo“, rekao sam.

„Dobro mi je“, rekla je Ana.

„Nisi...“

„*U redu!*“ rekla je Ana, grabeći čašu i krupnim koracima napuštajući sobu. „Htela bih da mi se oboje *skinete* s grbače već jednom.“

Nakon što je izašla iz sobe, Deana je rekla: „Uplašena je. Pomerala se gore-dole kao na klackalici. Kada se uplaši, razbesni se.“

„Da“, rekao sam. „Znam.“

Zašto ste me nazvali Ana? imala je običaj da pita naša ćerka Ana kad je bila sasvim mala.

Jer si ti deo mene, odgovorila bi Deana. De-Ana, vidiš? I

„Moram da se vratim računima“, rekla je Deana. Sto me je iznenada podsetilo da bismo uskoro mogli imati problema sa plaćanjem tih računa. Deana je otišla iz kuhinje.

Još uvek mi je trebala rođendanska čestitka. Pošto su i ćerka i žena bile ljute na mene, zaključio sam da je to zgodan čas da odem do papirnice u ulici Merik i kupim jednu.

Kada sam ušao u prodavnicu, jedna starija žena je na kasi kupovala tikete za loto.

osam... sedamnaest... trideset tri... šest...“, nehajno ispaljujući naoko beskrajnu litaniju brojeva. „... devet... dvadeset dva... jedanaest...“

Otišao sam u zadnji deo gde stoje čestitke. Naravno, nisu tu bile samo rođendanske čestitke: bilo je tu čestitki za godišnjicu, želja za brzo ozdravljenje, karti saučešća, čestitki za Dan sv. Valentina, zahvalnica, čestitki povodom diplomiranja i rođendanskih čestitki. Spakovao sam se pred deo sa rođendanskim čestitkama, trenutno sluđen svim tim potkategorijama: srećan rođendan mama, sine, ženo, tašto, bako, najbolji prijatelju, rođače. A ćerko mora da je tu negde. Naravno, kada sam našao tu kategoriju ostalo je da se odlučim za ton. Duhovito? Sa uvažavanjem? Sentimentalno? Bio sam sklon da ovde budem sentimentaln, jer sam se tako osećao tih dana. Bilo je mnoštvo sentimentalnih čestitki, a većina je imala cveće na spoljnoj strani i stihove unutra. Samo ti stihovi nisu bili toliko sentimentalni koliko otrcani *ruže su crvene, Ijubicice su plave* taj stil pesničkog stvaralaštva.

Na primer:

Mojoj ćerki na njen rođendan
Imam da kažem ovo Volim te
puno, lepoto,
Tvoj osmeh, tvoj duh i tako to,
Pa i kada smo daleko Uz tebe je
očevo srce meko.
Kraj.

Bio sam zabrinut da bi Ana mogla da povrati ako bih joj doneo neku takvu. S druge strane, ako bih hteo da budem sentimentaln i napola inteligentan, izbor je bio mršav. Bilo je čestitki bez teksta unutra, na primer, što vam je omogućavalo da budete inteligentni ili sentimentalni koliko hoćete. Te čestitke su po pravilu spolja imale nevesele crno-bele fotografije snegom prekriveno polje u Mejnu ili usamljen planinski potok. One su u suštini govorele da su glupi stihovi za neprosvećene mase ove su za vas koji gajite duboka osećanja. Međutim, da-

nas nisam mogao da se rešim da li sam za duboku osećajnost. Pa, za šta onda da se odlučim?

Odmah iza čestitki bili su ozbiljniji pokloni. Keramička srca koja poručuju „Najbolja mama na svetu“. Golf loptica „Za super tatu.“ Veštačko cveće. Zvono koje poručuje „Pokreni ding dong.“ I neki ramovi za fotografije.

Nisam to odmah zapazio.

Gledao sam tu i tamo, prebiraio po keramici i jeftinoj plastici, podigao golf lopticu, nežno zazvonio zvoncem. Čak sam se i okrenuo nazad ka čestitkama, rešen da konačno donesem odluku. Samo mi se desilo nešto što možete nazvati epizodom sa pej rifernim vidom **možete**, mada to ne bi bilo sasvim tačno. Ništa nisam ugledao krajičkom oka, samo se sećam da sam video.

Zvono, da. I glupava golf loptica. I keramička srca. Idi dalje. Tamo.

To je bilo u drugom ramu za fotografije.

A i u trećem.

I u tri minijatura iza njih. I u velikom ramu ukrašenom metalnim cvećem.

„Mogu li vam pomoći oko nečega?“ Glas kao da je dolazio sa velike daljine.

Slika u ramovima za fotografije.

Stavljaju ih tamo da bi vam pokazali kako će lepo izgledaj ti kada ih odnesete kući i stavite **svoje** slike unutra. Vi i vaša supruga na venčanju u Nantakitu. Blizanci kao Ivica i Marica udavnoj Noći veštica. Kari, štene medenog lica. Pošto ljudima inače nedostaje neophodna mašta. Potrebna su im surogat lica unutra da bi znali šta da očekuju kada ram stigne na ploču iz-1 nad kamina.

„Mogu li vam pomoći oko nečega?“ Glas je sada više navaljivao ali je sve to bilo kao da govori kroz staklo.

Iza stakla ramova za fotografije bila je slika male devojčice. Bila je na ljuljašci negde van grada, a njena zlatasta kosa je ! uhvaćena usred pokreta. Pegavog lica, sa čvornovatim kolenima i slatkim osmehom. Pravi model bezbrižnog detinjstvanjer ona i **jeste** bila model. Iza ljuljaške su bili šminkeri i frizeri i garderoberi samo ih niste mogli videti.

„Gospodine, jel' vam dobro?“

Video sam tu sliku i ranije.

Pokazao sam ti moje, sad, ti meni pokaži tvoje.

Sećate se?

Ona je videla Anu kako viri iz unutrašnjosti mog novčanika, pa sam zatražio da vidim njene.

Pokazao sam ti moje, sad ti meni pokaži tvoje.

A ona se nasmejala. Uspeo sam da navedem divnu Lusindu da se nasmeje naglas, i posegla je u svoju kožnu tašnu i pokazala mi.

Malu devojčicu na ljuljašci. Negde van grada.

Divna je. To je ono što sam rekao.

A ona je rekla hvala. ***Ponekad zaboravljam.*** Dvoje roditelja koji dele komplimente jedno drugom za njihovo potomstvo, ćaskanje na putu do posla, ništa značajno.

Ništa značajno.

Ponekad zaboravljam. Možda zato što je to lako, zaboraviti nešto što zapravo niste imali.

Pokazala mi je sliku svog deteta, samo to nije bilo ***njeno*** dete. Dete nekog drugog.

„***Gospodine? Je l' nešto nije u redu?***“ Ponovo prodavac, čudeći se šta me je to obuzelo.

. Pa, rekao bih mu. Začuđujuća milost, eto šta.

Bio sam slep ali sam progledao.

Pomagao sam Deani da opere tanjire umrljane dopola pojedenim parčićima torte i grumenjem sladoleda koji se topio.

Pitao sam se kako je to moguće.

Proslava rođendana bila je riapeta i čudna. Ana je pozvala samo jednu drugaricu, verovatno svoju jedinu drugaricu ovih dana. Više je delovalo kao da je neko umro nego kao proslava rođendana, ali sam ja bio nekako preokupiran.

Mislio sam na specijalizanta u hitnoj službi koji me je pitao za Anine oči. Pomislio sam da je trebalo da me pita za moje sopstvene. ***Imate li problema sa vidom?*** A ja bih rekao: ***Da, doktore, slep sam. Ne vidim.***

Ali ne više.

Moj život se pretvorio u železničku katastrofu. Mogao sam da čujem krikove mrtvih i umirućih. Ali je sve vreme za upravljačem bila Lusinda. Znao sam to sada. Lusinda. I on.

Kako je to moguće?

Laž. Farsa. Navlaka pokušavao sam da tačno označim nešto što je očito premašivalo moje iskustvo. Dok je Ana strpljivo čekala da prekinemo s pesmom „Srećan rođendan“.

Nameštaljka. Prevara. Dok je ona otvarala svoje poklone i čitala čestitke. U mojoj je pisalo: „Zar ne možeš doveka da imaš trinaest godina?“

Vrhunska pljačka. Dok je zahvaljivala svakom od nas na poklonu i čak me zagrlila.

I ovo, takođe: ***Onaj čovek na stanici Pen.***

Nije bio njen brat, komšija, ni omiljeni ujak.

Bio je ***sledeći.***

Deana i ja smo uspeli da dobro odglumimo. Smešili smo se, easkali, tapšali kada je Ana ugasila svećice.

Ali sada, kada su Ana i njena drugarica bile odvezene do bioskopa a mi ostali sami, opet je narasla smrtna tišina. Samo ravnomerno prskanje slavine i ogorčeno zveckanje tanjira i čaša koji su odlagani u mašinu za pranje sudova. I užasno urlanje koje se odvijalo u mojoj glavi.

„Pa“, rekao sam, bezuspešno pokušavajući da svoje misli trgnem u nekom drugom pravcu, **bilo kom** pravcu, i da istovremeno proparam tišinu, „godinu dana starija.“

„Da“, rekla je Deana bez mnogo entuzijazma. Tada je spustila poslednji tanjir u mašinu, otišla do kuhinjskog stola i sela. I, po prvi put u bogzna koliko vremena, **zaista** počela da razgovara sa mnom.

„Kako ti je, Čarlse?“

„Okej. Fino.“ Lažov, pomislio sam.

„Stvarno?“

„Da. Ja sam okej, Deana.“

„Razmišljala sam“, rekla

je. „O čemu?“

„Razmišljala sam dok smo joj pevali ‘Srećan rođendan’. Našoj Ani.“

I „Da...?“

„Jednom si nešto rekao. O nama, o tome da si roditelj. Pitam se da li se i sećaš toga?“

„Sto sam rekao?“

„Rekao si“ sada je sklopila oči, pokušavajući da prizove tačne reči „da je to kao pravljenje **depozita**.“

„Depozita? Ne sećam se...“

„Ana je imala tri ili četiri godine, tako nešto, i ti si je odveo na neko mesto gde je želela da ode u zoološki vrt, čini mi se. Samo ti i ona, jer sam bila bolesna. Ne mislim da si se i ti sjajno osećao valjda sam od tebe i dobila prehladu. I samo si želeo da ostaneš kod kuće i ležiš na kauču i po ceo dan gledaš fudbal, ali ti je Ana dosađivala pa si digao ruke i odveo je. Ne sećaš se?“

Sada sam se sećao, mada nejasno. Nedelje jednom davno u zoološkom vrtu u Bronksu. Ana i ja smo hranili slonove.

„Da, sećam se tog dana.“

„Kada ste se vratili, zahvalila sam ti. Znala sam da se šugavo osećaš i da ti se zapravo nije išlo. Nije to bilo nešto mnogo važno, ali se sećam da sam bila iskreno srećna što si to učinio.“

Deana je sada gledala pravo u mene **direktno** u mene, kao da traži nešto što nedostaje. Hteo sam da kažem: **Ovde sam, Deana. Nikada nisam ni otišao.**

„Nešto si mi tada rekao. Rekao si da je svaki dan sa Anom, svaki dobar trenutak koji provedeš sa njom, kao **de~ pozit**. Depozit u banci. Ako ih napraviš dovoljno, ako marljivo nastaviš da stavljaš novac na taj račun, onda će ona kad poraste i osamostali se biti dovoljno bogata da joj posluži. Bogata uspomename, valjda. Smatrala sam to vrlo sočnim. Mislila da je to nekako briljantno. Njoj će uskoro zatrebati dijaliza“, rekla je Deana.

„Ne, Deana.“ Sve pomisli na zoološke vrtove i slonove, na Lusindu i Vaskeza, nestale su istog časa.

„Dr Baron je uradio neke testove. Njeni bubrezi posustaju - jedan od njih jedva da je uopšte tamo. Vrlo brzo će naša ćerka morati da bude vezana za mašinu triput nedeljno da bi ostala živa. Tako je rekao.“

„Kada?“

„Zar je to važno? Do toga će doći, i to je sve.“

Onda je Deana plakala.

Prisećao sam se kako sam se ne tako davno pitao da li je Deana isplakala sve iz sebe. A onda sam utvrdio suprotno onog dana u vrtu. I sada.

„Mislim da si bio u pravu, Čarlse.“

„Sta... Deana... kako to misliš?“

„Mislim da smo pravilno postupali oko nje. Mislim da smo joj dali veoma lep bankovni račun. Mislim da nikada nismo zaboravili da položimo nešto na njega. Nikada. Nijednom.“

Osetio sam kako me nešto svrbi ispod očiju, nešto vruće i mokro na oba obraza.

„Žao mi je, Čarlse“, rekla je. „Nikada nisam zatvarala oči pred onim što će se desiti. Mada jesam na izvestan način. Jer ti nisam smela dopustiti da ti pričaš o tome. Nisam htela da čm

jem to izrečeno naglas. Veoma mi je žao. Sada mislim da je to bilo pogrešno.“

„Deana... ja...“

„Mislim da bi **trebalo** da razgovaramo o tome. Mislim da bi trebalo da razgovaramo kako izuzetnu ćerku imamo, koliko god dugo da je imamo. Mislim da je to veoma važno.“

I nekako, na neki magičan i neobjašnjiv način, završili smo jedno drugom u zagrljaju.

Kada smo prestali da plaćemo, kada smo se konačno raspetljali i seli jedno naspram drugog, držeći se za ruke i zureći kroz prozor u noć crnu kao zift, pomislio sam da se Deana sprema da me pita da se vratim kući. Gotovo da sam mogao da vidim kako oblikuje reči.

Namerno sam razbio to raspoloženje; ustao sam i rekao da je vreme za odlazak, da se vratim u Forest Hills.

Nisam mogao da se vratim domu. Ne u tom času. Ne još.

Nešto mi je upravo svanulo. Kristalno jasno.

Imam nedovršeni posao za koji treba da se pobrinem.

Ostao sam bez jednog posla, lepo. Sada imam drugi. Jedan još važniji za mene.

Moram da povratim drugi Anin bankovni račun.

Nekako moram da ih nađem.

Potrebno mi je da nekako vratim svoj novac.

Bno je nemoguće propustiti Lusindine noge.

Nisu mi promakle tog prvog jutra u vozu.

A nisu mi promakle ni **sada** kada sam ih ugledao kako se pomaljaju iz jutarnje gužve na stanici Pen. Kako se ističu iz mora teksas-platna, serža i engleskih štofova elegantne i seksi i svojstveno njene.

Njene i tog čoveka.

Čekao sam danima da ih ugledam. Hvatao sam voz u 5:30 za Pen svakog jutra. Smeštao se na gotovo istu tačku gde sam ih video prošli put. Uporno sam čuvao stražu. Kada bi se jutarnja gužva osula a oni se nisu pojavili, hodao sam od jednog kraja stanice do drugog.

Radio sam to iz dana u dan.

Govorio sam sebi da mi je to jedina šansa. Sklapao sam prste i izgovarao molitve.

Ali sada kad sam ih spazio, bilo mi je teško da gledam u njih.

Osećao sam se ogoljeno i ranjivo i uplašeno.

Nisam mogao da odolim da gledam u tog čoveka, na primer, i vidim sebe. Jednom na muškoj zabavi u kancelariji, okrenuo sam se od privlačne mlade striptizete u zlatnom lameu tek toliko koliko je bilo dovoljno da vidim da svi **ostali** zure u nju i pomislim iznenada smeten: **Izgledam kao i oni.**

Ovaj čovek je tako očigledno bio omamljen Lusindom ili kako god da se zove. Uporno ju je hvatao za ruku i piljio zaljubljeno u njene oči.

Nisam pogrešio oko toga ko je on. Poigrava se njim isto kao nekada sa mnom. On je **sledeći.**

Kako patetično, pomislio sam. ***Kako ništavno***.

Kako isto kao u mom slučaju.

Kada sam pogledao u ram za fotografije onog dana u papirnici, pitao sam se šta je bilo to što me je učinilo tako pogodnom žrtvom. Ali samo na tren. Jer sam znao odgovor. U realnosti dnevnog svetla bilo je tako lako videti u kojoj meri sam to prosto sam tražio. Nešto. Bilo šta. Bilo šta što će naići i spasti me od sebe samog.

; Mnogo vremena sam utrošio premotavajući u mislima sve trenutke koje sam proveo s njom, mojom spasiteljicom. Samo što sam ih sad pamtio malo drugačije nego ranije. Puštao sam ih unapred i unazad, onako kako sam u danima pre uvođenja računarske montaže puštao celuloid kroz kino-projektor sve dok ne ispuca i prekine se. Tada bih ga lepio trakom iznova i iznova i iznova, dok u slici ne bi došlo do vidljivih prekida i film se gotovo pretvorio u prah. Uzmimo prvu priliku kada sam sreo Lusindu. ***Izvolite, ja ću platiti***, rekla je ljupko tog dana u vozu, ali kada sad zagledam bolje, već mogu da vidim ružne naprsline kako joj presecaju lice dok je pružala novčanicu od deset dolara nadrždanom kondukteru.

Tog dana me je odabrala. r Lusinda i onaj muškarac su se probili do otvorenog kafića gde se prodaju kajzerice bez masnoća sa džemom od kajsije i vazdušasti đevreci. Covek im je naručio kafu, i stajali su laktom do lakta na naspramnim stranama stočića. Para je ponekad zaklanjala njihova lica.

Bio sam im okrenut leđima. Prebirao sam novine po kiosku i virkao. Bio sam zabrinut da će me ona videti, mada ne tako strašno, moglo je biti i gore.

Lice mi se izmenilo. i To se desilo postupno, malo pomalo. Smršao sam. Kako mi se život skvrčio, apetit mi se smanjio, opao, nestao. Moja odeća je počela da visi na meni. Kada je Bari Lenge izveo coup de grace i poslao me u redove nezaposlenih, prestao sam i da se brijam. Kozja bradica se pretvorila u ozbiljnu bradu. Pre nekoliko dana sam pogledao u ogledalo u kupatilu i video onaj tip lica kakav u vas gleda iz drama sa taocima. Onog kao ukletog

državnog službenika u inostranstvu koji je konačno pušten posle nekoliko meseci mračnog zatočeništva. Tako sam izgledao.

S tim što sam ja *i dalje* talac.

Sada sam nastavljao da virkam.

Postalo je teško posmatrati ih a da znate da niste u mogućnosti da odete preko i suočite se sa njima. Jer sada, osim što sam se osećao uplašeno i ogoljeno i ranjivo, bio sam i besan. To je nadiralo poput iznenadne mučnine. Ona vrsta besa koju sam do ove tačke rezervisao isključivo za boga u nekim danima sam verovao u boga, a u nekim nisam zbog Anine bolesti. Ona vrsta besa koja me terala da šake grčim u pesnice i zamišljam ih kako stižu u Vaskezovo lice. I njeno.

Ali sam se opirao težnji da pređem tamo i kažem joj da sam se namerio na njih. Da znam šta mi je učinila. Bilo je potrebno da dobijem na vremenu. Da bih uzeo nazad Anin novac bilo je potrebno da nađem Vaskeza; a da bih našao Vaskeza bila mi je potrebna Lusinda.

To mi je bila mantra. To mi je bila misija.

Ona će me odvesti do njega.

Nagađao sam da Lusinda više nije broker.

Načuo sam konverzaciju koju je Lusinda vodila s onim muškarcem na stanici Pen u sredu ujutru iduće nedelje. Covek je pomenuo *disparitetnu cenu* za nekog klijenta, kako je taj klijent pravi *nepresušni izvor* za njega, što je značilo da je on broker a Lusinda nije. Jer kod brokera postoji šansa da zna ljude iz drugih firmi u istom poslu, pa bi mogao da ih pita za njihovu koleginicu Lusindu koja, ispostavilo bi se, ne postoji. Ne, Lusinda je očito imala drugo zanimanje ovih dana. Advokat, agent osiguranja, cirkuski klovn. A Lusinda joj, bez sumnje, nije uvek ime.

Međutim, znao sam ime muškarca koga se spremala da opelješi. Znao sam to jer je neki drugi čovek naleteo na njih dok su zajedno pili kafu tog jutra i rekao: „Seme, Seme Grifene, kako ti ide?“

Ne mnogo dobro, ako ćemo pravo. G. Grifen je ubledeo lice mu je poprimilo boju sapuna dok se Lusinda okretala i zurila u cenovnik na zidu.

Kada je g. Grifen ponovo došao do svog glasa, rekao je: **Fino. p;** Tada je Lusinda ustala i odšetala sa svojom šoljom kafe samo još jedan zaposleni na putu ka podzemnoj železnici. A g. Grifen je sedeo i pričao sa tim neželjenim uljezom pet minuta. Kada je taj otišao, **g.** Grifen je uzdahnuo i obrisao lice isflekanom salvetom.

Pomišljao sam kako je obeshrabrujuće biti tako blizu žrtvi a ne biti u mogućnosti da je upozoriš. Kao da stojiš pored deteta koje ne vidi kako mu se velikom brzinom približava auto, a da ti je zabranjeno da mu kažeš da se skloni. Posmatranje te užasne nesreće se vraća sa uvećanjem i u superusporenim snimku. Najgora vrsta voajera.

Jednom mi se učinilo da me je videla.

Pratio sam ih do kafića severno od Kineske četvrti jednog jutra.

Uzeli su sto do prozora i video sam kako Sem Grifen pruža ruku da dohvati njenu i kako mu je ona daje.

Nisam mogao da izbegnem prisećanje na osećaj koji je ta ruka izazivala u mojoj. Prisećanja na stvari koje mi je ta ruka uradila, zadovoljstvo koje mi je prizvala onog dana u hotelu **Ferfaks**. Kao da sam otvorio kinesku kutiju i u njoj našao drugu, tako da je svaka naredna sve manja i tešnija od prethodne, otvaram ih sve brže i brže do časa kada više nema kutija i pokušavam da dođem do daha.

Još uvek sam pokušavao da dođem do daha, i dalje izgubljen u sećanjima na grešno zadovoljstvo, kada su otišli iz kafića. Morao sam da se okrenem i pohitam preko ulice. Morao sam da zadržim dah, brojim do deset, a onda se polako okretajem prepletenih prstiju i pogledam da li sam primećen.

Ne. Otišli su nekuda taksijem.

' Tada sam ih izgubio.

Jedan dan.

Dva dana.

Tri dana.

Nedelju dana. Nema Lusinde. Nema g. Grifena. Nigde.

Švrljao sam stanicom Pen od kraja do kraja, dolazeći rano, ostajući kasno.

Ipak ništa.

Počela je da me obuzima panika, pomišljao sam da sam propustio brod. Da je ona već odvela g. Grifena nekuda na popodnevi seks i da ih je Vaskez već uhvatio na delu. Da im je već uzeo novčanike i pitao g. Grifena što se jebava okolo pored svoje žene. Možda je već i pozvao g. Grifena kući i izrekao svoju strašnu potrebu za pozajmicom. Samo deset hiljada dolara, to je sve, i skinuće mu se s vrata.

Kada je naišla sledeća nedelja a ja ih i dalje nisam mogao naći, bio sam spreman da odustanem. Bio sam spreman da priznam da četrdesetpetogodišnji bivši rukovodilac u reklamnoj industriji nema šta da traži misleći da ovde može da pobedi. Da sam beznadežno izvan svog elementa.

Bio sam spreman da bacim peškir.

A onda sam se setio nečega.

o. Okej, rekao je recepcionar. „Na koliko dugo vam treba?“

Ovaj recepcionar je bio isti onaj koji mi je dao ključ sobe - 1207 tamo u novembru kada sam stao pred njega sa Lusindom okačenom za moju ruku.

Bio sam opet u hotelu **Ferfaks**, a recepcionar me je pitao na koliko mi tačno treba soba 1207.

Dobro pitanje.

„Koliko košta za dve nedelje?“

„Petsto dvadeset osam dolara“, rekao je čovek.

Iv, „Dobro“, rekao sam. Za sada, nalazio sam se plaćenju suspenziji. A 528 dolara je bagatela za centralni Njujork, makar soba imala krvave fleke po tepihu i zadah seksa u posteljini.

Platio sam gotovinom i dobio ključ svoje sobe. Hrpa časopisa je stajala na pohabanom kauču, jedinom pravom komadu nameštaja u predvorju. Zastao sam da ih prelistam: **Ilustrovani sport** od prošle godine, **Popularna mehanika**, dva izdanja **Ebonija** i jedan stari **US Njuz & World Riport**. OBRAČUN U OKRUGU PALM BIČ. Uzeo sam **Ilustrovani sport**.

Popeo sam se liftom sa čovekom koji je nosio sako univerziteta u Oklahomi i koji je stvarno izgledao kao da je iz Oklahome. Imao je blago izbezumljeni izgled turista kojeg je prevarila slika na koricama brošure ona snimljena 1955, kada **Ferfaks** nije živeo od državnih čekova socijalnog staranja. Verovatno je već okušao sreću sa šibicarima i već kupio pravi **Roleks** sat od čoveka na uglu. Izgledao je kao da je spreman da pođe kući.

A bio sam i ja.

Ali sam sada na misiii. na ne mogu.

Samo na tren dok sam otvarao vrata petljareći po bravi koja je nešto zavitlavalala, nisam mogao da se oduprem tenziji i osećanju da će me neko iznenaditi pri ulasku. Niko nije, naravno, ali me to nije sprečilo da odahnem s olakšanjem čim sam se našao u sobi i zatvorio vrata.

Izgledala je nešto manja nego ranije, kao da joj je moja mašta dala dimenzije više u skladu sa onim što se tu zbilo. Ali je to bila samo skućena soba u hotelu u gradu, dovoljno velika za dvoje koji poprilično nameravaju da ostanu zalepljeni jedno za drugo, koja vodi seksu ako ne iz nekog drugog razloga, a ono svojim ograničenim dimenzijama. Ona vrsta sobe gde dvoje čine društvo ali je troje katastrofa uz prisećanje kako je izgledalo biti zaglavljen na onom osmatračkom mestu na podu.

Legao sam na krevet ne izuvajući se i sklopio oči. Samo na nekoliko minuta.

Kada sam se probudio bio je bezmalo mrak.

Nekoliko sekundi nisam imao predstavu gde se nalazim. Zar nisam kod kuće u krevetu? Zar nije Deana pored mene ili dole gde priprema nešto ukusno za večeru? A Ana zabavljena četovanjem u susednoj sobi, sa domaćim raširenim preko krila u želji da me navede na pogrešan trag?

U sobi se osećao neki buđavi miris, buđaviji čak i od onog mog nameštenog stana; madrac je delovao tvrdo i zgrudvano u isto vreme; avetinjske slike stolice i stola koje ne prepoznajem lebdeći su se nadnosile nad postoljem kreveta. I konačno sam postao svestan svog trenutnog okruženja kao da me je iznenadio preterano bučni budilnik zastenjao sam, trgao se i krišom potražio dugme za isključivanje koje ne postoji.

Ustao sam i odvukao se u kupatilo da se ispljuskam hladnom vodom. Telo mi je bilo svo u trncima, usta suva i podnadula. Pogledao sam u svoj sat: sedam i dvadeset pet.

Prespavao sam ceo dan. Kada sam otišao nazad do kreveta, video sam *Ilustrovani sport* koji sam dole uzeo kako leži na podu.

Ugledao sam datum.

Osmi novembar.

Nedelju dana pre nego što sam ušao u voz u 9:05 za stanicu Pen i život mi se u kovitlacu srušio.

Sedeo sam na pohabanom kauču u predvorju.

Nosio sam bejzbol kapu navučenu skroz preko očiju.

Prado sam ljudski saobraćaj kao bek oka sokolovog.

Na koliko dugo vam treba? pitao je recepcionar kada sam se prijavljivao.

Zašto mi je uopšte trebala?

Onog dana kada smo izašli sa stanice Pen i ušli u taksu, onog dana kada je konačno pristala. Kada me je pitala: **Kuda?**

Ja sam uredno odabrao hotel iz taksija koji nas je vozio.

A možda i nisam.

Sada mi je izgledalo da sam joj pokazao jedan, a ona je rekla **A-ha** i odabrala drugi čiji joj se izgled nije dopao; i onda konačno, kada smo prošli gotovo celim centrom do blizu njene kancelarije, pokazao sam na **Ferfaks** i ona je rekla: **Okej**. Pa, kad stvarno razmislite o tome, možda ja i nisam izabrao hotel sve u svemu.

Možda je **ona**.

Hotel u kome ću naleteti na krivu osobu baš u krivi čas. Samo zapravo nisam naleteo ni na koga. Postavili su klopku i ja sam ušao u nju.

Sto me je navelo na ovu zamisao. Ideju koja mi je pala na pamet dok sam stajao praznih ruku i izbezumljen na stanici Pen.

Ne postoji nijedan razlog na svetu da ona pomisli da ću ikada otkriti za nju i Vaskeza. Poslednji put kada me je videla bežao sam niz stepenište da spasem živu glavu tamo u španskom Harlemu.

Oni nisu imali potrebu da menjaju adresu.

Samo žrtve.

Kada bude olakšavala g. Grifena za veći deo njegovog novca i celokupno dostojanstvo, sve su šanse da će se to desiti na istom mestu gde su i meni to uradili.

Zato sam sedeo na kauču u predvorju.

Cekao sam.

Usnio sam san.

Ponovo sam bio u vozu. Onom u 9:05 za stanicu Pen.

Opet sam preturao po svojim džepovima pošto je kondukter stajao iznad mene, tražeći novac.

Sto hiljada dolara, rekao je.

Zašto toliko? upitao sam.

Tarifa je povećana, odgovorio je kondukter.

Kada je Lusinda ponudila da plati umesto mene, ovog puta sam odbio.

Iščitao sam oba primerka **Ebonija**.

Strpljenje, govorio sam sebi dok je prolazilo još jedno jutro u kome nisam video ništa. Strpljenje. Na kraju krajeva, pogledaj koliko stpljivosti je Lusinda pokazala prema meni. Svi oni drugarski ručkovi i romantične večere koje je morala da istrpi da bi me navela da odem gore u onu sobu. Ako ona to može, mogu i ja. n

Iz **Popularne mehanike** sam naučio osnove priključivanja tople vode. Za koji ključ za odvijanje je proglašeno da nudi nap bolji odnos kvaliteta i cene. Kako da postavim pločice na pod. Jednostavno pravljenje krova.

Jednog popodneva sam pozvao Barija Lengea iz sobe da vidim kako napreduje istraga. Da dođem u kontakt sa **pravim** svetom nisu li tako oni nezadovoljnici u Vijetnamu zvali svet kod kuće, onaj koji postoji daleko od fronta? A to je ono gde sam sada na liniji fronta, obavljam stražarsku dužnost da bih spečio neprijateljske prodore.

A poređenje sa vojskom je bilo sasvim prikladno. Zar ne vežbam svakog jutro? Sklekovi, čučnjevi, žablji skokovi, gimnastika razgibavanje. Zato kad sledeći put Vaskez kaže **Dobar dečak**, možda ću mu pokazati koliko sam stvarno dobar.

I još nešto. I dalje sam imao Vinstonov pištolj. Držao sam ga gore u sobi 1207 umotanog u peškir i skrivenog iza radijatora u kupatilu.

A što se tiče pravog sveta:

Bari Lenge se javio na telefon i rekao je da nema svrhe da se ja javljam njemu. Još uvek sprovode istragu. Još uvek isteruju mak na konac. Ipak, ne izgleda mnogo dobro po mene. Trebalo je da prihvatim ono što mi je ponudio, to je sigurno. Javiće se on meni uskoro.

Zahvalio sam mu što je odvojio vreme.

Zatim sam proverio poruke u mom mobilnom i našao govornu poštu od Deane.

Detektiv Palumbo te je zvao. Rekao je da je važno. Rekla sam mu da si van grada.

Vreme je isticalo.

To sam znao. Isticalo je i za mene, kao i za Sema Grifena. Ako za Sema već nije isteklo.

Bio je to petak ujutru.

Prelistavao sam zastareli ***US Njuz & World Riport***, čiji je naslov glasio OBRAČUN U OKRUGU PALM BIČ.

Recepcionar bi povremeno bacio pogled ka meni, službenik i portir takođe, pregledali bi me uzduž i popreko, svi bez reči.

To je takva vrsta hotela. Ljudi koji su došli ovamo nisu imali kuda drugde da odu, pa niko od vas ne očekuje da odete nekuda ili nešto uradite. Ovde možete dangubiti u miru, sedeti na kauču ceo dan i čitati zastarele časopise koliko vam srce hoće.

„Gor je siguran u krajnju pobeđu“, ozbiljno je saopštavao časopis.

Kada sam ponovo podigao pogled, portir se umnožio. Imao je ispomoć za popodnevu gužvu; crnac obučen u sličnu neprepoznatljivu zelenu uniformu se nalaktio na pult, razgovarajući s njim.

Ostavio sam svoj mobilni telefon gore, a hteo sam da pozovem Anu. Ustao sam i otišao do lifta. Portir mi je klimnuo glavom, crnac koji je razgovarao sa njim je na tren zastao, okrenuo se, a onda produžio konverzaciju.

Pomislio sam da mi je portir poznat onaj crni. Da sam ga sigurno video onoga dana pre više meseci kada sam u isti ovaj lift ušao sa Lusindom. Vrata lifta su se otvorila; ušao sam i pritisnuo dvanaesticu. Izašao sam na svom spratu, pevušio pesmicu čijih se reči nisam mogao setiti, otvorio vrata svoje sobe i ušao. I upravo tada sam shvatio da grešim, da ga ipak nisam video tog dana.

Vratio sam se u lift i pritisnuo prizemlje.

Crnac je još uvek brbljao glavnom portiru leđima okrenut meni, tako da nisam mogao da znam da li sam u pravu.

Zovu te Čak?

Otišao sam izokola do pulta recepcije, sve vreme gledajući iskosa, zadržavajući dah dok je lice tog čoveka polako postajalo vidljivo, od kriške meseca do polumeseca, a njegove crte lica počele su da popunjavaju praznine.

Da si ti neki moj kriminalac, tako bismo te zvali.

Sećate se? Dok sam ubijao vreme onog dana na uglu, kojih... Osme ulice i Avenije C? Cekajući na Vaskeza u Alfabet sitiju, ali nije Vaskez bio taj koji je došao do mene ili bukvalno **u** mene.

Zašto ne gledaš kud ideš?

Lice je već bilo tri četvrti, i počinjao sam da se osećam vlažno i razuzdano.

To je bio on.

Da, bio je.

Crnac koji me je pretresao u potrazi za oružjem pored zida uličice, koji je mirisao na krv i pomadu.

Brzo sam se okrenuo prema recepcionaru koji je podigao pogled kao da očekuje pitanje. A to pitanje bi bilo, ***Koliko je pametan Čarls?*** Vrlo pametan ili bar pametniji nego što sam bio pre sedam meseci.

Pa ipak, čak i budale imaju svoj dan.

Na kraju krajeva, za promenu sam znao nešto što oni nisu.

Znao sam kako su to izveli.

Znao sam gde će to učiniti opet.

ICupio sam naočare za sunce u prodavnici *Vision Hut* u 48. ulici. Bio sam prilično siguran da me crnac nije prepoznao onog dana, da nije uspeo da poveže bradatog i naizgled neuhranjenog čoveka koji je sedeo u predvorju hotela sa čovekom koga je odveo u onu uličicu u Alfabet sitiju.

Pa ipak, neće biti naodmet mere predostrožnosti.

Završio sam pedeset dva skleka i sedamdeset pet čučnjeva pre 7:00 ujutru.

Kada sam stigao dole, otišao sam do portirskog pulta i rekao zdravo.

„Čao“, rekao je glavni portir. r „Niste baš u gužvi danas, a?“ rekao sam.

”Ne“

Tu sam uglavnom iscrpeo teme za razgovor.

- -, „Koliko dugo radite ovde?“ Onaj ko ume da vodi konverzaciju uvek drugog pita u vezi sa njim.

Portir je delovao nekako sumnjičavo. Imao je nekih četrdeset ili četrdeset pet godina, nagađam, masnu kosu začesljanu u frizuru pompadur, stil koji je izašao iz mode pre jedno četrdeset godina.

„Već neko vreme.“ i ? „Dobijate li ikada slobodan dan?“

„Zašto?“

d, „Izvinite?“

; „Zašto hoćete da znate da li dobijam slobodne dane?“

„Ne znam. Prosto razgovaram sa vama.“ To je, makar, bilo ono što sam pokušavao.

„Oh, ukapirao sam“, rekao je.

„Sta?“

„Kakvu tražite? ‘Oćete belu, crnu, me... *kakvu?*‘“

„Izvinite?“

„Tražite žensku ili ne?“

Pocrveneo sam. „Ne. Samo sam... razgovarao...“

„Tako“, rekao je portir. „Dobro.“

U ovom hotelu glavni portir radi još ponešto sem što vam nosi torbe.

„Jeste li vi jedini portir?“ upitao sam, pokušavajući da konverzaciju usmerim tamo kuda mi je bilo potrebno da ode.

„Zašto?“

„Samo sam se pitao da li ima...“

„Sta tačno tražite, mister?“ Sada je delovao iznervirano. „Ako imate neka posla s Deksterom, pitajte njega, okej?“ **Dekster.** To mu je ime. Dekster.

„Kada... radi Dekster?“

Glavni portir je slegao ramenima. „Sredom i petkom.“ „Oh.“ I

„Jel’ treba da vam se negde prebace torbe?“

„Torbe? Ne.“

1

„Dobro. Pa, ja sam glavni portir. I ako treba da vam se negde prebace torbe...“

Tražio je od mene da začepim. Povukao sam se nazad na kauč gde sam odsedeo još nekih pola sata, ili do vremena za ručak.

Kada sam se vratio sa svog brzog odlaska po kafu u 7:00 ujutru, nekoliko dana kasnije, Dekster je stajao za pultom.

Seo sam na kauč u predvorju i otvorio svoju kafu rukama koje su drhtale.

Bio sam uplašen da će me Dekster prepoznati, i opet sam se osećao zastrašeno; možda izgledam kao opasan tip sa prevelikim cvikerima, ali izgled može da zavara. Na primer, Dekster je delovao manje-više bezopasno čitajući časopis u onoj izbledelozelenoj uniformi. Izgledao je kao tip koji bi vam mogao čak i pomoći oko vaših torbi ako biste ga lepo zamolili. Ne kao tip koji bi vas tresnuo o zid uličice i smejavao se kada dobijete udarac u stomak.

Mogao sam da osetim blag bol tamo, trag onog treskanja u solarni pleksus, što je možda bio način kojim je telo htelo da me upozori. *Sta to radiš, Čarlse?* govorilo mi je moje telo. *Zar se ne sećaš koliko to boli? Plakao si. Nisi mogao da dišeš, seš li se?*

Sećao sam se sasvim dobro.

Nešto drugo je bilo razlog što su se i ruke tresle.

Sredom i petkom, odgovorio mi je glavni portir kada sam pitao za raspored kada radi Dekster.

A danas je utorak.

Izvukao sam pištolj koji je stajao iza radijatora bio je prevruć za držanje. Samo sam hteo da znam da je još uvek tamo, da nije nestao, nije upao u rupu u zidu kupatila ili da ga nije ukrala sobarica.

Držao sam ga kao svetinju nešto što mi upravo može podariti najdražu želju.

Vratio sam ga nazad u rupu.

Kada sam izašao iz lifta u predvorje, video sam Dekstera kako sedi iza portirskog pulta sa glavom u rukama. Izgleda da je čitao nešto u časopisu sa mnogo ženskih tela.

Polako sam otišao do prijavnice i pažljivo zagledao gomilu starih turističkih brošura. „Vozite se Kružnom putanjom“, govorila je jedna. „Ture po Brodveju.“ Sve one stvari koje stanovnici Njujorka nikada ne nađu vremena da urade.

Predvorje je bilo prilično mirno ovog jutra. Tu je bio par koji je naizgled čekao taksij; svakog minuta ili tako, muškarac bi promolio glavu kroz glavni ulaz i objavio da još uvek nema taksija. Njegova žena bi zaklimala glavom i pričala o tome kako će zakasniti. Muškarac bi rekao da je tu ona sasvim u pravu, a kada je dva minuta kasnije on izjavio da *i dalje* nema taksija, ona je iskoristila priliku da opet bude u pravu.

Čovek sa sakoom Univerziteta Oklahoma koga sam sreo u liftu prigovarao je recepcionaru da u njegovoj sobi nema Biblije kralja Džejmsa.

„Jel se to šalite?“ rekao mu je recepcionar.

Jedan starac je stajao pogrbljen nad svojom šetalicom, levo od lifta. Možda se on zapravo i pomerao, ali ako i jeste, to je bilo presporo da bi oko moglo registrovati.

Bilo mi je drago što imam društvo. Bilo je teško zamisliti da vam se išta stvarno loše može desiti dok se neki starac šunja u vašoj blizini u šetalici, a neko drugi prigovara što u sobi nema Biblije.

Dekster je pogledao direktno u mene i upitao znam li koliko je sati.

„Osam sati“, rekao sam.

A onda sam se napeo i čekao da me Dekster prepozna.

Stani malo, poznajem te koji kurac tražiš ovde?

Ali se Dekster vratio svom magazinu.

Starac je izgleda patio od nekakvog emfizema pored problema sa nogama; šištao je, krkljao i grčio se pri svakom sićušnom koraku.

Žena sa štiklama od petnaest centimetara koja nije patila ni od kakvih problema vezanih za hodanje, razmetljivo je ušla u predvorje sa debelim čovečuljkom u lošem odelu. Skrenula je pored pulta recepcije zapravo se i ne zaustavljajući i dograbila ključ sobe koji joj je recepcionar tamo unapred ostavio.

„Hajde, dušo“, rekla je debeljuci. „Hajde.“

Debeljko je držao pogled oboren na ofucani tepih predvorja. Tako je ostalo sve dok se nije otvorio lift da ga spase.

Dva mlada para su ušla sa prtljagom i pitala pošto je soba. Mada su dve žene devojke, zapravo provele sve vreme zagledajući predvorje sa očitim gađenjem. Gledale su u starca kao da šeta bez ikakve odeće na sebi. Izgleda da im se ni moj izgled nije dopao.

Cuo sam ih kako šapuću svojim momcima koji su pokazali interesovanje da ostanu tu cena je korektna, zar ne? Ali su žene pobedile momci su slegli ramenima i rekli ne, hvala, pa je sve četvoro otišlo.

Sledećeg meseca... mi je... rođendan“, rekao je starac u šetalici.

Uspeo je nekako da izmanevriše do mene. Prisetio sam se igre koju sam igrao kao dete. Zvala se „Crveno svetlo, zeleno svetlo“ i cilj igre bio je da se prikradete nekom, a da se pri tom zapravo ne vidi da se krećete. Ko god je bio „taj“ morao je da zažmuri i kaže: ***Crveno svetlo, zeleno svetlo, jedan, dva, tri, a***

onda se brzo okrene i pokuša da nekog uhvati u pokretu. Nije bilo prijatno biti „taj“. Bilo je jezivo da vidite nekoga šest metara dalje, a onda se okrenete i vidite ga na manje od metar i po od vas. Tako je išlo i sa starcem koji je svaki put kada sam pogledao izgledao zaglavljnjen na mestu, a ipak se iznenada našao kraj mog desnog ramena.

„Osamdeset... treći...“, nastavljao je. Morao je da stane pre svake reči ili dve u naporu da uhvati dovoljno vazduha u pluća. Vegas bi vam ponudio zanimljive kvote ako biste bili voljni da se kladite da će dogurati do osamdeset četvrte.

„Srećan rođendan“, rekao sam.

„Živim ovde... dvadeset godina“, rekao je starac između dva hvatanja daha.

Cenio sam da je to bilo baš negde u vreme kada je ovaj hotel počinjao strmoglavo da propada.

„Pa, sa srećom“, rekao sam.

Po pravilu, nalazio sam da je teško razgovarati sa starima. Služio sam se pokretima ruku i klimanjem glavom, kao da su stranci. Ali ovog jutra je razgovor sa bilo kim bio bolji nego odsustvo razgovora. Gajio sam dva užasna straha. Jedan je bio da su Lusinda i Vaskez i Dekster već pokrali i pretukli g. Grifena; drugi da to nisu.

Starac je rekao: „Hvala.“

Trebalo mi je da odem u toalet. Živci. Trebalo je da odem već pre jedan sat, ali sam uporno sebi ponavljao da ne smem da napustim svoje stražarsko mesto. Sada sam bio prinuđen. Otišao sam do lifta i pritisnuo dugme.

Vrata su se otvorila uz glasan uzdah: ušao sam i pritisnuo dvanaesticu. Razmrdao sam noge. **Hajde... hajde...** pokušavajući da snagom volje nateram vrata lifta da se zatvore. Konačno su počela da se zatvaraju, predvorje hotela krenulo je da se sužava malo pomalo, sve manje i manje njega, dok nije gotovo nestalo i samo delić je ostao vidljiv. Od nekih četvrt metra ne više.

Tek dovoljno da vidim Lusindu i Sema Grifena kako ulaze u hotel.

To je ono zbog čega sam došao.

Mada sam pozeleo da vrisnem. **Ne, ne danas!**

Mada nisam bio spreman.

Ipak, uspeo sam da stignem do dvanaestog sprata ne onesvestivši se. Za sada je dobro. Stigao sam u svoju sobu, a nisam bio napadnut. Bio sam u akciji. Koračao sam po sobi, napred i nazad, kao velike mačke u zoološkom vrtu Bronks, samo je istina da sam bio više nalik lavu iz **Carobnjaka iz Oza**, onom koji je tražio hrabrost.

Imao sam hrabrosti, međutim, zar ne bila je tu negde, zar ne? Da, naravno. Hrabrost je bila skrivena iza radijatora u kupatilu, u peškiru. Ušao sam i uzeo je, razmotao peškir i izvadio hrabrost.

Bacio sam pogled u ogledalo i video slepca kako zuri nazad u mene. Slepac sa pištoljem.

Opet sam izašao iz sobe, ali sam ovog puta silazio požarnim izlazom mračnim stepeništem koje će mi omogućiti da virnem kada jednom stignem do dole. Pištolj sam zavukao u džep.

Stepenište je imalo štrafte nečega što je izgledalo kao azbest koji visi sa zidova; pacovi su žurili napred-nazad po mračnim ćoškovima odmorišta. Kada sam stigao do nivoa predvorja, polako sam otvorio vrata tek koliko da proturim oko. Samo nije bilo ničega da se vidi. Lusinda i Sem su otišli.

Izašao sam nazad u predvorje. Dekster je još uvek bio iza pulta, ali je izgledalo kao da je upravo stigao. Možda zato što je delovao nervozno. Kao da brine za svoje napojnice.

Otišao sam do recepcije, mada zapravo nisam mogao da osetim tlo.

„Izvinite“, rekao sam recepcionaru. „Mogu li nešto da vas pitam?“

„Ona žena koja je ušla ranije?“

„Da? Koja žena?“

„Ona žena koja je ušla sa muškarcem. Maločas. Tamne kose. Veoma lepa. Mislim da je možda poznajem.“

»Pa?“

a I

„Pa, znatiželjan sam da li je to ona. Kako joj je ime?“ Pogledao me je kao da sam ga upravo pitao za telefonski broj njegove žene ili za tačne mere njegove kite. „Ne mogu vam odati tu informaciju“, rekao je mrzovoljno.

„Dobro“, rekao sam, „samo mi kažite u kojoj je sobi i ja ću je pozvati.“

„Morali biste prvo da mi kažete njeno ime“, rekao je.

„Lusinda?“

Recepcionar je spustio pogled na svoj registar. „Nije.“

„A šta je sa muškarcem. Sem Grifen?“

„Nije.“

Na tren sam bio spreman da kažem recepcionaru da to proveriti, ako opet kaže nije, da ga optužim da laže. Da je to **bio** Sem Grifen i da tu nema greške. A tada sam shvatio da nije recepcionar slagao.

Sem Grifen se ne bi prijavio pod sopstvenim imenom.

„Nema veze“, rekao sam. Otišao sam do staklenih vrata i zurio u suncem obasjani trotoar.

Eto kako oni to rade, pomislio sam. Dekster zna broj sobe unapred.

Lusinda odabira hotel. A pošto Lusinda kaže Vaskezu kada, Dekster kaže Vaskezu gde. Tačan broj sobe. Tako da Vaskez može da bude tamo i čeka ih na stepeništu. Dekstera verovatno isplate svaki put i on bude plaćen. Dekster radi sredom i petkom, ali ponekad radi i utorkom. Ako je to dan kada mu to naredi Vaskez.

Opet sam se vratio pultu za prijavljivanje. Dekster je i dalje čitao magazin preko, na mestu portira.

Treba da dođem do broja sobe.

„Izvinite“, rekao sam.

„Da?“

Nagnuo sam se napred i šaputao. „Ta žena za koju sam vas ranije pitao. Ona je moja **žena**.“

„Cekao sam da vidim da li će doći ovamo. Razumete?“ Da, razumeo je. On je bio recepcionar hotela, pa je razumeo savršeno. Samo i dalje nije govorio.

„Ne mogu da vam kažem broj sobe.“

„Možda za sto dolara možete.“

Iako je oklevao, oblizivao donju usnu i gledao okolo po predvorju kao da gleda da neko ne prisluškuje, ipak je rekao ne. i Imao sam približno 280 dolara u novčaniku.

„Dve stotine i osamdeset dolara“, prošaputao sam, a onda, nakon što recepcionar i dalje ništa nije rekao: „I neću nikome reći da odavde radite sa kurvama.“

Recepcionar hotela **Ferfaks** je pocrveneo. Počeo je da muca. Odmerio me je. **Koliko nevolja može ovaj tip stvarno da stvori?**

Prošaputao je: „Okej.“

! „Za dvesta osamdeset dolara, hteo bih i **ključ**, takođe“, rekao sam.

A recepcionar je rekao: „Soba osam nula sedam.“

I kada sam mu gurnuo novac preko pulta, on je meni gurnuo ključ.

Ponovo sam otišao uz stepenice.

Ali sam ovoga puta čuo još nekoga pored sebe.

Ne odmah, istina. Isuviše sam se trudio da se žestoko koncentrišem na jednostavno koračanje uz stepenice. Smeštanje jedne noge pred drugu, jezivo svestan svog napornog disanja. Pomislio sam da zvučim kao starac u predvorju kao neko već jednom nogom u grobu.

Tada sam čuo da tamo ima još nekoga osim mene.

Najmanje nekoliko spratova iznad i možda pijan, jer, ko god da je to bio, posrtao je i povremeno se psovao.

Na španskom.

Lusinda i g. Grifen su verovatno do sada već u sobi, pomislio sam. Lusinda koja uzdržano uklanja odeću. Leđima okrenuta g. Grifenu dok sklanja svoju haljinu i čarape. A g. Grifen zahvaljuje milosrdnom bogu.

Vaskez? On treba da je smešten na stepeništu naspram njihove sobe.

Izvukao sam pištolj iz džepa, ugrabio nekoliko dubokih udisaja i nastavio da prilazim.

Kada sam skrenuo oko ćoška između sedmog i osmog sprata, video sam ga ukleštenog uz vrata hodnika, kako dahće i znoji se.

„Ko si ti?“ rekao je Vaskez kada se okrenuo da pogleda ko to stiže stepeništem. Izgledao je drogiran.

„Čarls Šin“, rekao sam.

„Uf?“

„Treba mi povraćaj onog zajma.“

„Ova soba je zauzeta.“

To su bile prve reči iz usta Sema Grifena.

Pažljivo sam otvorio sobu 807 svojim ključem, držeći pištolj uperen u Vaskeza. Pobrinuo sam se da on prvi uđe u sobu.

Semova opaska bila je upućena Vaskezu. Ali kada je ugledao mene kako ga sledim sa pištoljem, izraz mu se pretvorio iz besnog u uspaničen.

„Sta... ko si ti?“ rekao je.

„Čarls!“ odgovorila je Lusinda umesto mene. Ležala je na krevetu obučena u čipkasti crni veš, Vaskez je bio u tirkiznoj velurnoj trenerci, a ja sam imao naočare za sunce i držao sam pištolj.

„Čao, Lusinda“, rekao sam.

Bio je čudan osećaj tako držati pištolj. Okretati ga na ljude koji su mi na prevaru uzeli više od sto hiljada dolara premeštajući ga levo-desno među njima. Osećao sam da mi daje snagu, kao produžetak moje ruke, izuzev što je moja ruka sad imala mitološke moći iznenada je mogla da baca gromove. Svi su bili preplašeni od pištolja, čak i g. Grifen.

„Vidite“, rekao je g. Grifen veoma drhtavim glasom, „možete da uzmete sav moj novac.“ **Možete da uzmete sav moj novac** zar nije to isto što sam ja rekao Vaskezu onog dana?

„Meni ne treba vaš novac“, rekao sam. „Već njoj.“

„šta?“

„**Ona** hoće vaš novac.“

Sada, pored toga što je izgledao prestrašeno, g. Grifen je delovao i sluđeno. Moje srce je bilo uz njega saosećanje za srodnu dušu, za nekoga ko je upravo trebalo da prođe kroz isti šok i razbijanje iluzija kao i ja.

„Ne razmem“, rekao je g. Grifen. „Ko ste vi?“

„To nije važno“, rekao sam.

„Vidite, ne želim nikakve nevolje“, rekao je g. Grifen.

„Oni su se spremali da te očiste od svega što imaš“, rekao sam. „Već si u nevolji.“

Lusinda je rekla: „Ne znam o čemu pričate. Ja i Sem smo se zaljubili... mi...“

„Upoznali ste se u vozu, zar ne, Seme?“

Sem je klimnuo glavom.

„Slučajno jednostavno se tako desilo. Razumem. Pričali ste i pričali o svemu. Ona je bila simpatična i ljupka i puna razumevanja, i nisi mogao da poveruješ koliko je bila privučena tobom. Bila je isuviše dobra da bi bila istinita. Zar nije tako, Seme?“ Sema sam i dalje izgleda plašio, ali je bar slušao.

„Postavi sebi to pitanje. **Zar nije** ona bila isuviše dobra da bi bila istinita? Pitaj se da li ti je ikada rekla gde živi. Da li je? **Adresu**, Seme. Da li je ikada izgledalo da poznaje još nekoga u vozu svoje prijatelje i susede. Većina ljudi poznaje nekoga u vozu, zar ne? Makar jednu osobu?“

„On me uhodi, Seme“, rekla je Lusinda. „Između nas je nekada bilo nešto, pre tebe. On je ljubomoran. Skroz je otkačio.“ Treba joj odati priznanje na pokušaju, pomislio sam. Ona je bila dobra i bila je očajna i pokušavala je.

Vaskez se malo pomerio. Definitivno je izgledalo da je bliže meni nego ranije. Igrao je sa mnom crveno svetlo, zeleno svetlo.

„Odmakni se“, rekao sam mu. „Jedan ogroman korak unazad.“ Uperio sam pištolj u njega. Vaskez se odmakao za korak.

„Ne znam ko je ovaj ljudi **jebač**“, rekao je Vaskez g. Grifenu. On se uklapao video je šta Lusinda pokušava i sada se i on pridružio. „Samo sam prolazio hodnikom, čoveče, i ovaj govнар je potegao pištolj na mene.“

Sem je imao stomačić i tanke ruke po kojima su se plavile vene. Energično ih je prekrstio preko svojih bledih, ćosavih grudi, kao da pokušava da spreči da se zaplače. Očito nije znao kome da veruje možda to sada čak i nije bilo važno. Hteo je da se pokupi odavde.

„Saslušaj me, Seme. Od čega ona živi? Da li ti je rekla gde radi?“

„Ona je agent osiguranja“, rekao je, ali ne preterano uvereno.

„Za koju kompaniju, Seme?“

„**Mjučual** iz Omahe.“

„Hoćemo li da ih pozovemo, Seme? Eno telefona tamo. Zašto ne pozoveš **Mjučual** iz Omahe i pitaš za nju. Samo napred.“ Sem je bacio pogled na telefon koji je stajao na noćnom stočiću pored kreveta. Lusinda je takođe pogledala tamo.

„Da li ti je pokazala sliku male devoјčice, Seme? Ljupke male plavuše na ljuljašci? Onu koju možeš da nabaviš u svakoj papimici?“

„Moramo da skenjamo ovog ludog jebača“, rekao je Vaskez.

„Načisto je poludeo on će nas **pobiti**. Jesi li uz mene, Seme?“ Ali Sem nije bio uz njega. Sem je izgledao jadno. I dalje je bio zbunjen, ali ga je logika porazila. Možda se i **jeste** pitao da li je Lusinda isuviše dobra da bi bila istinita možda je oduvek znao da je ona isuviše lepa i isuviše pametna i isuviše dostupna.

„Sta god da ti je ona rekla, Seme, to je laž. Baš sve. Spremili su ti nameštajku, razumeš li šta ti govorim? Cekalo te je iznenađenje. Ti bi izašao iz sobe i Vaskez bi te tamo zaskočio u hodniku. On bi te opljačkao. On bi silovao **nju**. Samo što to i **ne bi** bilo silovanje jer se ona već saglasila. Oni su u ovome zajedno.“ Vaskez je opet bio u pokretu. Približavao se.

„Ne razumem zašto bi silovanje...“, rekao je g. Grifen. „Silovanje služi da to izgleda regularno, Sem. I da te natera da se osećaš krivim što ga nisi zaustavio. Sto je nisi zaštitio. Tako, kada počne da te ucenjuje tebe i **Lusindu**, ili kako god da zove sebe sada kada od tebe zatraži malu pozajmicu a onda ne tako malu pozajmicu, ti ćeš platiti. Čak i ako počneš da se predomišljaš u vezi s tim, čak i ako počneš da pomišljaš da odeš svojoj ženi i kažeš joj sve. Jer to i dalje ostavlja njenog muža, zar ne? A ona bi ti rekla ne, ona bi te **preklinjala** da to ne učiniš da ne sme dozvoliti da njen muž sazna za to za tebe i nju i **silovanje**. Mada pri svemu tome i nema muža, Seme.“ G. Grifen mi je sada verovao. Možda ne sto posto, ali dovoljno.

„Mogu li... da idem?“ rekao je g. Grifen. „Mogu li prosto... da odem odavde?“

Ali je Vaskez rekao: „Jesi li poludeo? Ti ćeš da zapališ i ostaviš nas sa ovim pomahnitalim kretenom?“

„Pazi“, rekao je Sem, „samo hoću da odem kući. Ne znam šta se ovde zbiva, i nije me briga. Stvarno. Ja samo... samo me pusti da odem, okej?“

Vaskez je posegao u džep i tresnuo ga preko lica nečim crnim, i Sem je pao. Tako brzo. Iz usta je počela da mu curi krv. Još jedan pištolj.

Uradio sam gotovo sve. Uzeo sam ključ od sobe i iznenadio Vaskeza na stepeništu. Stigao sam u sobu. Bio sam na putu da

povratim novac. Čak i ako je moj plan bio malo mutan u pogledu toga **kako** ću da uzmem novac nazad. Možda držeći Lusindu na nišanu dok se Vaskez ne vrati s njim možda tako što bismo svi otišli po novac zajedno. Ali sam napravio jednu grešku. Zaboravio sam da je Vaskez naoružan. Nisam ga pretresao niti ga naterao da baci svoj pištolj.

Bilo je tu nekoliko sekundi u kojima nije sve bilo izgubljeno. Dok sam još uvek bio u prednosti. Vaskez je imao pištolj i Sem je bio na podu krvareći, ali sam i dalje bio jedini u sobi čiji je pištolj stvarno bio uperen u nekoga.

Mogao sam da prepoznam da Vaskez misli da je jedna stvar držati pištolj uperen u nekoga, a nešto sasvim drugo povući obarač. Nije smatrao da sam sposoban za to.

Ali nije znao nešto drugo. Kažu da pištolj izjednačava mnogo toga, ali je to zapravo iskreno očajanje. Ono je davalo ravnotežu situaciji na terenu.

Povukao sam obarač.

Ništa se nije desilo.

U milisekundi koliko je trebalo Vaskezu da shvati da je to njegova dobra sreća, da počne da podiže svoju ruku s pištoljem, shvatio sam **zašto** se ništa nije desilo.

Zaboravio sam da otpustim kočnicu.

Bacio sam se na Vaskeza, koristeći jedinu stvar koja je bila moja prednost. Iznenadenje.

Moj početni napad je iz Vaskezove ruke izbio pištolj, koji se otkotrljao negde pod krevet. Tako smo sada bili manje-više podjednaki.

Možda sam čak ja bio i u prednosti. Jer je postojala šansa da je moje očajanje užasnije od Vaskezovog. Nije ostalo mnogo toga što mogu da izgubim. Detektiv Palumbo će svakog dana ponovo pozvati, a čak i da on to ne uradi, Bari Lenge hoće. Tako da sam imao očajanje na svojoj strani. A i nešto nije bilo sasvim u redu sa Vaskezom. **Bio** je pijan, drogiran, ili nešto takvo.

Vaskez je ostao bez daha od početnog šoka sudara tela, a onda je istog časa pokušao da se izdvoji iz mog zahvata. Ali je izgledao kao grogi teškaš u dvanaestoj rundi, usporen i nesiguran na nogama. To mi je dalo hrabrosti.

Mogao sam da vidim Sema krajičkom oka pridigao se na kolena i gledao u svoju šaku koja je bila blistavo crvena jer je upravo dotakao svoja usta njom. Delovao je sluđeno i dezorijentisano.

„Govnaru... jedan...“, rekao je Vaskez, stenjući sada od napora dok je pokušavao da me otrese sa sebe, uz ne baš mnogo uspeha. Cvrsto sam ga stezao i nisam puštao.

Vaskez se zaneo u zid. Stegao sam ga u medvedi zagrljaj, pa je on sada radio ono što medvedi rade kada hoće nešto da otresu s leđa. Trljaju se o stablo najbližeg drveta. Vaskez se poslužio najbližim zidom.

Dobro sam stezao dok sam udarao u malterisani zid i izbacivao reprodukciju s njenog mesta; moje naočare za sunce su se otkotrljale na pod.

Tada smo pali na patos uz bučan tresak; sada sam mogao da omirišem Vaskeza smrad belog luka i dima cigareta i prženih jaja. Tepih je bio toliko tanak tako da je bilo isto kao da se kotrljamo po betonu na igralištu. I, po prvi put, bio sam savršeno ubeđen da ću pobediti. Pomerio sam svoju desnu ruku oko Vaskezevog vrata i stezao sam koliko god vredim a baš u tom času vredeo sam mnogo. Sto deset hiljada dolara, u najmanju ruku.

Vaskez je brektao i pitao sam se da li ću ga ubiti. I pomislio sam: ***Ako treba, i hoću.***

Vaskez je uložio poslednji napor da me strese s leđa, ali mu je jedna ruka bila zaglavljena između mene i poda, a drugu sam snažno obavio, pa iako se Vaskez čudno bacio unapred, nije mogao da me sklioni.

Srušio se; osećao sam kako sva snaga čili iz njega sva snaga koju mu piće ili droga već nisu iscrpli.

Nisam ga ubio, ali sam pobedio.

Pobedio sam.

Bio je neki par cipela koji mi je stajao baš u nivou očiju. Prvo sam pomislio da pripadaju Semu, ali je Sem bio na drugoj strani sobe, krvareći u svoje ruke.

Zato sam pogledao naviše.

„Paz’ga ovde“, rekao je Dekster, „to je Čak.“

Dekster se uvukao tokom vrhunca bitke.

Mi smo se valjali po podu i nijedan od nas nije čuo kako se vrata otvaraju. To je Deksteru omogućilo da uđe u sobu, podigne moj pištolj, otpusti kočnicu i uperi cev u moju glavu.

Vežan sam i zapušena su mi usta. Ruke su mi vezane iza leđa mojim kaišem. Skinuli su mi cipele i čarape i nagurali mi jednu lepljivu čarapu u usta.

Isto su uradili i Semu. Sem se opirao trenutno, a Vaskez ga je tresnuo po glavi.

Mogao sam da namirišem Semovu krv.

Mirisala je gotovo slatko, ali pošto sam znao odakle dolazi, od te slatkoće mi se povraćalo. U tome je problem. Jer me je to nagonilo da povraćam, a pomisao da povraćam sa čarapom već u ustima terala me je da se uspaničim.

Bilo je lakše rešiti da ne paničim nego to izvesti. Pitao sam se, na primer, šta planiraju sa nama, sa Semom i sa mnom. Imao sam snažan osećaj da ni **oni** još ne znaju.

Izgledalo je da ništa ne preduzimaju. Uporno su mrmljali i šaputali međusobno ponekad na španskom, ponekad ne.

„Nosotros tenemos que hacer algo“, sada je govorila Lusinda.

Samo jednu godinu sam u srednjoj školi učio španski, i jedina reč koju sam zaista zapamtio bila je gracias ali sam i pored toga intuitivno mogao da osetim njihovu konfuziju.

Uspeo sam da čujem Vaskeza kako šapuće Lusindi nešto na engleskom.

„Posle toga... možemo da odemo... Majami i...“ Oni će otići.

To ima smisla. Na kraju krajeva, Sem im je beskoristan sada, potencijalna muzara za lovu koja je nepopravljivo oštećena. Sve ono vreme i trud uloženi u to da ga dovedu ovde i nikakvog rezultata od toga.

Bili su ozbiljno uznemireni. Bili su nesrećni što sam se pojavio. Ja sam bio razlog što nije prošlo onako kako su planirali. Ja. Uprskao sam stvar i ostavio ih sa problemom na koji nisu računali. Njihovo oružje, na kraju krajeva, bili su strah i obmana, a ja sam im sad to oružje učinio bezvrednim.

Sto je ostavljalo šta?

„Ti glupi **jeb...**“ Vaskez je sedeo na krevetu ruku položenih na kolena. Obraćao se meni. „Rekao sam ti da ne potežeš opet neko ovakvo sranje. Rekao sam ti da se vratiš na Long Ajlend i ostaneš tamo, je 1' tako? Izgubio si **novac** ranije, tupane. Novac. Trebalo je da zahvališ bogu. Sta ćeš **sada** da izvedeš, a?“

Možda da se pomolim.

Nisu samo reči bile te koje su zastrašivale, koje su me naterale da pomislim da bi molitva bila u redu to je bila činjenica da je i sam Vaskez delovao uplašen da ih izgovori. **Sta ćeš sada da izvedeš, a?** Kao da je to bilo pitanje koje su i sami sebi postavljali, pa stigli do odgovora koji im se nije dopao. Kada zastrašujući ljudi počnu da zvuče zastrašeno, to je vreme kada je na mestu da i sam budeš uplašen.

Onda je njih troje zajedno otišlo u kupatilo. Neko mislim da je to bio Dekster se zalagao protiv toga da se nešto učini. Mogao sam da čujem njegov podignuti glas.

Kada su izašli iz kupatila, Dekster nije delovao srećno. Izgleda da je izgubio.

Ali su Vaskez i Dekster sada nekuda odlazili.

„Deset minuta“, čuo sam kako Vaskez šapuće Lusindi, „i onda ćemo otići dole do... Mala Havana... moj rođak...“

Vaskez i Dekster su otišli iz sobe.

„Sta ćete da uradite sa nama?“ rekao je Sem kroz čarapu u ustima. Reči su bile zagušene, ali prepoznatljive.

Ipak, Lusinda mu nije odgovorila.

„Neću reći“? rekao je Sem. „Ako me pustite da odem, neću reći ni reč. Obećavam. Molim te...“

I dalje bez odgovora od Lusinde. Možda joj je naloženo da ništa ne govori bez druženja sa neprijateljem. Možda je posle nekoliko meseci razgovora sa Semom Grifinom sada bilo lepo što ne mora ništa da mu odgovori. Ili je možda tačno znala šta će uraditi sa nama i zaključila da je bolje da nam ne kaže.

„Carapa... guši me“, rekao je Sem. „**Molim te...**“

Lusinda je konačno odgovorila, ali ne rečima. Ustala je i otišla do Sema kratka šetnja od metar i po, možda.

„Molim te“, rekao je Sem, „izvuci mi je iz usta... **molim te... gušim se...**“

Čim je njena ruka stigla do njegovih usta, ugrizao ju je i Lusinda je vrisnula.

Možda je on postavljao sebi ista pitanja koja i ja sebi i došao do istih odgovora. Zato je možda zaključio da nema šta da izgubi.

Ona ga je ritnula „**Govnaru!**“ pokušavajući da izvuče ruku iz njegovih usta, ali je Sem stezao kao jurišni pas, od onih utreniranih da obore kradljivce i ne puštaju ih, makar ih ubili. Lusinda je vrištala i udarala u Semovu glavu slobodnom rukom, ali Sem *i dalje* nije puštao, držeći se za goli život.

Pokušao sam da stignem tamo, ali sam morao da se migoljim do njih, pošto su mi ruke bile vezane iza leđa. Morao sam da se krećem po etapama. Pokušavao sam da pomognem Semu. Jer će se sada nešto ružno desiti. Toliko sam mogao da vidim.

Kao jedno, Lusinda je uspela da izvuče svoju ruku iz njegovih usta. Konačno. Kao drugo, podizala je pištolj svojom levom rukom i počela je da ga spušta ka Semovoj glavi. Semovo telo je bilo krvavo, njena krv i njegova naoko izmešane, kada je Lusinda stigla pištoljem nadole, opet u njegovo lice. Pa iznova i iznova.

„Molim te“, rekao je Sem, „molim te. Ja sam **otac...** imam **troje** dece“, dok ga je pištolj treskao u jagodicu. Dok ga je treskao po nosu. Nadajući se, valjda, da bi je to moglo naterati da zastane, navesti je da prestane da ga udara. Ali je ona izgleda bila samo još bešnja zbog toga. Sem je nastavljao da preklinje: „Troje dece... molim te... **otac**“, ali je Lusinda nastavljala da ga udara. Sve jače i jače mogao sam da čujem zvuk metala koji udara o kost. Kao da je on gOvorio **Udari me**, a ona je samo nastavljala da mu udovoljava.

Uspeo sam da pređem dvadeset centimetara, dvadeset pet, trideset bliže njima, kada sam konačno shvatio da to nije važno.

Ne više.

Sem je bio mrtav.

Vaskez i Dekster su ušli nazad u sobu.

Dekster je nosio dve kese za đubre velike, one pojačane za industrijsku namenu, dovoljno velike za ceo travnjak lišća. Ili par tela.

Možda zato, kada su videli da je Sem mrtav, kada ga je Vaskez blago šutnuo cipelom i zaista to potvrdio, niko nije delovao posebno uzbuđen oko toga.

„Ugrizao me je“, bilo je sve što je Lusinda rekla i Vaskez je klimnuo glavom.

Tada je Vaskez podigao jastuk i rekao mi: „Vreme je za spavanje.“

Vaskez ima pištolj, ali ne može da rizikuje da ga neko čuje.

Nameravaju da me uguše.

Radio sam nešto dok je Lusinda ubijala Sema. Dok je ona ustajala i odlazila u kupatilo da spere krv sa ruku. Dok je Sem ležao tamo ne dišući. Setio sam se nečega. Dekster je došao i pokupio moj pištolj, a onda ga je dao Lusindi kada su njih dvojica izlazili.

Što je i dalje ostavljalo još jedan pištolj.

Vaskeзов pištolj. Gde li je?

Pod krevetom. Gde se konačno zaustavio kada sam ga izbio iz Vaskeзовe ruke.

Možda metar i po od mene. Samo toliko.

Nameravaju da me uguše.

Do vremena kada su Vaskez i Dekster ponovo ušli u sobu, otvorio sam svoju rupicu u čvoru. Premestio sam se na pola metra od Vaskeзовog pištolja.

Dovoljno blizu da ga dohvatim. Ako uspem da izvučem ruke na vreme.

„Vreme za spavanje“, rekao je Vaskez.

Zivot ti ne blesne pred očima.

Voleo bih da vam to sada kažem.

To je ono što kažu da se dešava kada se nađete licem u lice sa sopstvenom smrću, ali to nije istina. Ne za mene moj ceo život se nije premotao pred mojim očima. Samo jedan njegov mali deo.

Kada sam imao sedam godina i bio na plaži.

Igrao sam se po talasima i nisam obraćao pažnju, a jedan zločesti talas je naišao i oborio me. Do vremena kada su me izvukli iz vode bio sam ljubičast, cijanotičan i -da nije bilo usluga spasioca početnika *mrtav*. Od tog dana nadalje, zauvek sam bio uplašen od davljenja. Od tog dana nadalje, kada sam sanjao o smrti to je uvek bilo na taj način. Bez vazduha u plućima.

To je onaj deo mog života koji sam sada video.

Pre nego što je Vaskez smestio beli jastuk dole preko mojih usta, uspeo sam da ugrabim jedan duboki udah.

Bila je jedna igra koje smo se igrali kao deca. Zvala se „Bez disanja“. Igra koju sam igrao sa gotovo manijakalnom posvećenošću posle tog incidenta na plaži baš kao da sam znao da bi me mogla spasti jednog dana.

Bio sam u stanju da isteram tri minuta. Možda čak i četiri.

Napred.

Jastuk je mirisao na znoj i prašinu. Počeo sam da mrdam rukama napred i nazad po čvoru kaiša.

Gurnuo sam prema napolje sa oba zglavka. Pa popustio. Pa gurnuo. Pa popustio.

To je bilo kao bolna gimnastika. Vaskez me je pritiskao svom svojom težinom. Bilo je teško pomerati ruke.

Uporno sam zglavcima gurao i pored toga. Iako mi se kaiš usecao u kožu kao tupa oštrica.

To je išlo polako. Cuo sam nečije korake svega metar ili dva od mene. Krevet je zaškripao. Lusinda je pročistila grlo. Neko je upalio radio.

Moje ruke nisu stizale nikuda. Nastavljao sam da guram i guram, ali to je bilo kao da guram zaključana vrata. Kao trčanje po živom pesku. Gurao sam, ali ništa nije popuštalo. Grudi su počele da me bole. Zglobovi ramena su stvarali osećaj kao da su iščašeni. Vrištali su na mene.

Ne, vrištali su. Ni za živu glavu. Nije moguće. Zaboravi to. Stani!

Grudi su mi sada bile užarene. Ruke nisam mogao da osetim.
Tada je kaiš počeo da popušta.
Samo malo.
Olabavio se samo da proguram delić ruke kroz njega.
Gurnuo sam iz sve snage. Pa opet i opet.
Zglavci su mi krvarili. Nastavio sam da guram.
Proterao sam ruke dopola. Obe ruke su se znojile. Znoj i krv su im pomagali da kliznu kroz kaiš. To je bilo dobro, to je bilo **divno**.
Nastavio sam da guram.
Ruke su mi tri četvrt izašle. Bilo je potrebno da gurnem još samo malo, samo malo. Ali tu su i zglobovi na mojim prstima, istina.
Oni su bili problem. **Molim te**.
Gurnuo sam poslednji put poslednji put za sve. Za sve što je potrebno da povrati. Za Anu. Za Deanu.
Sada.
Gurao sam i gurao i gurao...
Jedna ruka se oslobodila.

Umirem.

Moja leva ruka, ona bliža krevetu.
Crno je. Ne mogu da vidim. Umirem.
Cuo sam kako Vaskez kaže: „Uh.“
Cuo sam kako Dekster kaže: „Pazi.“
Frenetično sam pipao da nađem pištolj ispod opruga kreveta. Pluća su mi pucala. Povlačio sam ruku ovamo i onamo ispod kreveta. Gde li je?
Napipao sam pištolj. Sklopio prste oko njega.
Sta je ovo? Sta se zbivai
Izvukao sam ga sa mesta pod krevetom.
I baš u tom času, u samom tom trenutku kada sam mogao da promenim situaciju, umro sam.

ATIKA

Debeli Tomi je bio u pravu.

Obaveštenje su mi poslali poštom.

„Dragi g. Vidous: Cilj ovoga je da vas informiše da ograničavanje budžeta državnih zatvora više ne omogućava program obrazovanja odraslih u državnim zatvorima. Casovi će prestati prvog u narednom mesecu. Zvanično obaveštenje o ukidanju tog radnog mesta će uslediti.“

Sto je značilo da su mi preostala samo još dva časa.

Samo dva.

Čuvari su se sada držali na rastojanju od mene, kao da imam neku zaraznu bolest. Da li je moguće da su državni otkazi prelazni? Kada sam svratio u čuvarski dnevni boravak na kafu, obilazili su me u širokom luku još širem nego ranije, kada je samo moj posao bio taj koji ih je iritirao. Sada je to bio nedostatak posla.

Pijuckao sam kafu sam, preko u svom uglu sobe poznate kao muzej.

Muzeju je to ime dao neki davni čuvar čije ime nije niko zapamtio. To je bila nemarno raspoređena zbirka oružja konfiskovanog u zatvoru. **Petarde, kraci, boce i plamenici** tako su robijaši zvali noževe. Iskovane od opruga kreveta, izdubljene od olovaka, prošvercovanih odvijača svega čega su se zatvorenici mogli dokopati. Ali su tu bili i grubi pištolji genijalne naprave sastavljene od svega i svačega iz mašinske radionice, sposobne da iz blizine uteraju pristojnu kopiju metka u čoveka.

Zbirka je stalno narastala. Posle svakog pretresa našla bi se donacija ili dve.

Zurio sam u te grube instrumente smrti dok tišina usled mog prisustva ne postane nepodnošljiva, ili dok ne dođe vreme za čas.

Šta god prvo dođe.

Pisac je nastavljao sa monotonom i bolnom regularnošću. Svakog časa nalazio sam sledeći nastavak kako leži tamo na mom stolu.

Moja sopstvena priča mi je polako dostavljana nazad, poglavlje po bolno poglavlje. To je bila mučćeće spora optužnica Čarlsa Sina. Bio sam ubeđen da je tortura **tačno** ono što je pisac imao na umu.

Bilo je i drugih stvari. Još jedna napomena se pojavila na kraju poglavlja 20.

„Vreme je da se sretnemo, zar ne misliš tako?“

Napisano smeđim mastilom, osim što to nije bilo smeđe mastilo. To je bilo ispisano krvlju. Namena je bila da me uplaši.

I pomislio sam: Da, vreme je da se sretnemo. Mada sam osećao kako mi se dlanovi znoje i kragna me steže kao omča. Pisac nije bio u mom razredu. To sam znao.

Kurir jeste.

Nekoliko časova nakon što sam primio poslednju poruku, raspustio sam razred i neko je ostao.

Kada sam podigao pogled, sedeo je tamo i smešio mi se. Malik El Mahid. Njegovo muslimansko ime.

Dvadeset pet ili tu negde. Crn, zdepast i tetoviran.

„Da?“, rekao sam mada sam znao šta sledi.

„Dopada li vam se priča do sada?“ rekao je, i dalje se smešeci.

Ponavljajući prvu reč koju mi je nažvrljao autor.

„Ti“, rekao sam. „Ti si mi ih ostavljao.“

„Tako je, zvekane.“

„Ko?“

„Ko **šta?**“

„Ko ti je davao poglavlja?“

„Je 1' to kažeš da ja nisam pisac?“

„Da. Kažem da to nisi ti napisao.“

„Jebeno tačno. Nisam ni pročit'o ništa od toga.“

„ko?“

„Znaš ti ko, zvekane.“

Da.

„On hoće te vidi sada, okej?“

On hoće da te vidi sada.

„U redu“, rekao sam što sam mirnije mogao.

Ali dok sam skupljao papire sa svog stola, primetio sam da mi ruka drhti. Papiri su jasno treperili baš tu gde je Malik mogao odlično da vidi, i mada sam prisiljavao svoju ruku da prestane da se trese, nisam je mogao naterati da posluša.

„Sledeće nedelje“, rekao je Malik. „U redu?“

Saglasio sam se. Sledeće nedelje je dobro.

Ali se sada moram vratiti priči.

Moram da objasnim šta se desilo.

Kada sam izvukao pištolj koji je bio ispod kreveta, svet se srušio. Došao mu je kraj.

Bio je neki blesak svetlosti, eksplozija toplote, a onda je svet pukao i postao crn.

Tada sam se probudio.

Otvorio sam oči i pomislio: *Mrtav sam.*

Vaskez me je ubio. Mrtav sam. U raju sam.

Samo nisam mogao biti u raju.

Jer sam bio u paklu.

Pokupite Danteov *Pakao* i idite pravo do šestog kruga. Crna sumporna isparenja. Oganj ključajućeg ulja. Vrisci agonije. Otvorio sam oči i nisam mogao da vidim. I dalje je bilo jutro, ali je bila noć.

Toliko je bilo jasno. Osmi sprat hotela *Ferfaks* je nekako postao suteran. Sedmi sprat je postao grob.

Sama soba je stajala. Bilo je proleće ali je sneg padao (prah od maltera, otkrio sam kad sam ga isprobao na jeziku). Jedan ceo klima-uređaj mi je ležao preko leve noge.

To je ono što znam sad, ali nisam tada. Ono što sam sklopio u celinu iz novina i sa televizije i iz sopstvenih ograničenih opažanja.

Onaj zdravstveni centar u susedstvu hotela *Ferfaks* nudio je abortuse sa federalnom subvencijom, što znači da za izvesne ljude nije bio toliko centar za žensko zdravlje koliko centar za *abortuse*.

Onaj čovek sa sakoom Univerziteta Okiahoma, koga sam sreo u liftu onog dana kad sam se prijavio u hotel, a kasnije ga video u predvorju kako prigovara što nema Biblije u njegovoj

sobi? On je bio jedan od tih ljudi napolju. Mišićavi hrišćanin, zakleti pobornik prava na život, ali od onih koje strahovito pogađa nepravda i fascinirani su eksplozivima.

Ispalo je da nije vreme provodio kockajući se sa šibicarima i kupujući lažnjak „rolekse“ na ulicama. Vreme je provodio u svojoj sobi, mukotrpno sklapajući bombu načinjenu od đubriva i acetata. Kada je to obavio, pažljivo ju je privezao uz svoje telo.

Sišao je liftom do predvorja hotela *Ferfaks* sa namerom da ušeta u centar za zdravlje žena odmah do njega i raznese i njega i sebe.

Dopustite da objasnim nepostojanost tog tipa bombi. Prema poslednjim novinskim izveštajima, to vam nije najstabilnija vrsta eksploziva. Za razliku od dinamita, na primer, ili plastičnih eksploziva. Veoma je nepostojan, veoma lako se aktivira.

On nikada nije uspeo da izađe iz lifta. Nešto se desilo. Lift je prerano stao. Ili ga je neko gurnuo. Ili je greškom pritisnuo detonator. Nešto.

Bomba je eksplodirala u samom epicentru zgrade. Da ste pokušavali da srušite hotel *Ferfaks* a ne centar za abortuse odmah do njega, i da ste vrlo vešti sa odnosima eksplozije i indeksima šoka i strukturnim slabostima, ovo je mesto gde biste to uradili.

U liftu direktno između petog i šestog sprata.

A hotel *Ferfaks* je bio strukturna slabost koja je čekala da joj budu prekinute muke.

Njegove kosti su bile naprsle i škripave i krte. Azbest koji se gulio napravio je od njega uzor požarne klopke. Na nekoliko mesta mu je curio gas za grejanje, ili su bar tako kasnije utvrdili. Ukratko, bio je katastrofa koja je čekala da se desi.

Gelične grede. Komadi krova. Malterisani zidovi. Staklene ploče. Ljudi. Sve je to poletelo u vazduh a onda, u skladu sa Njutnovom fizikom, *dole*. Na ono što je ostalo od hotela *Ferfaks*. Spljeskavajući ga kao srušenu svadbenu tortu.

Sto četrdeset troje ljudi je poginulo tog jutra u hotelu *Ferfaks* i četiri susedne zgrade.¹

Sto četrdeset i tri i, konačno, još jedan.

Čuo sam glas.

„Ima li koga živog dole? Ma ko?“

„Da“, rekao sam. *Ako čujem sebe*, pomislio sam, *onda sam možda živ*.

„Da“, rekao sam, i čuo to.

Neke ruke su dohvatile moje ruke. Izvukle me iz krša i pokolja i crnila, i iznenada sam bio živ i disao.

To je ono što znam sada, ali nisam tada.

Dve sobe su ostale netaknute ili bar uglavnom netaknute. Ko zna zašto? Zašto se neko reši da veže bombu sebi za telo i zbriše sebe, to zdrav razum ne može da utvrdi. Neki ljudi su tog jutra otišli levo i preživeli. Neki su otišli desno i nisu. Jedna osoba je ležala tako blizu smrti na hotelskom podu i uspela da se izvuče.

I pri tom prilično nepovređena.

Izneli su me iz onog krša i položili me na nosila ukraj ulice, pa su otišli i doneli koga god su mogli da nađu. Uključujući Vaskeza i Lusindu i Dekstera i Sema. Od njih četvoro, troje je bilo mrtvo a ono preostalo zamalo. Dekster i Sem i Lusinda su imali ćebad navučenu preko lica. Vaskez je bio u nesvesti i krvav i jedva je disao.

Položili su ga pored mene na pločnik, a vatrogasac mu je izmerio puls i odmahnuo glavom. Kada je neko sa crvenim krstom preko ruke dotrčao, vatrogasac je rekao: „Pobrinite se za onu staricu tamo“, i pokazao na ženu čija je odeća tinjala.

• „On se neće provući.“

Na kraju sam rešio da ustanem i odem. Da prosto odem.

Mada sam sigurno patio od nekakvog šoka, osećao sam se strahovito lucidno.

Vidljivost je bila gotovo nula. Ali sam mogao da vidim Lusindino telo ni metar i po od sebe. Mogao sam da dotaknem Vaskeza. Vatrogasci i policajci su trčali tamo-amo u zagušujućem viru crnog dima.

Ustao sam. Počeo da hodam. Nestao sam u tom viru.

Hodao sam neko vreme. Pitao sam se da li je Deana oduvek bila u pravu, da se stvari dešavaju s razlogom. Ja sada nisam bio

siguran. Ljudi su zurili u mene kao da sam upravo sleteo s neke druge planete. Ali me niko nije zaustavio niko me nije pitao da li sam povređen, da li mi treba lekar ili ambulatna kola. Možda su sada bili imuni na takve stvari. Otišao sam pravo niz Brodvejsku. Mislim da mi je kosa bila oprljena kada bih prošao rukom kroz nju krckala je kao statički elektricitet. Završio sam time što sam zaustavio taksi negde blizu Central parka.

Vratio sam se u svoj stan u Forest Hillsu. Taksista je imao upaljen radio. Neko je pričao o eksploziji. Verovatno curenje gasa, govorila je neka žena intervjuisala je komandanta vatrogasaca. Proći će neko vreme dok ne nadu dokaze da nije bilo tako. Taksista me je pitao da li mi je dobro.

„D a r e k a o sam. „Ne može biti bolje.“

Kada smo stigli do Forest Hillsa, ulica u kojoj sam živeo bila je napuštena. Možda su svi bili zalepljeni za vesti. Niko me nije video kako ulazim u zgradu, odlazim u svoj stan, padam u omamu.

Prespavao sam ceo dan.

Kada sam se probudio sledećeg jutra, otišao sam u kupatilo i nisam prepoznao sebe. Lice mi je bilo očađavljeno kao da sam od onih putujućih zabavljača.

Uključio sam vesti. Tri voditelja su pričala i raspravljala o brojkama. Kojim brojkama, zapravo? Potrajalo je neko vreme da shvatim. Broj mrtvih o tome su oni pričali. Negde oko sto - glasilo je konsenzus. Na drugim kanalima su tvrdili da je to 96, 150 ili nešto treće. Mrtvi iz hotela i periferne žrtve u četiri susedne zgrade. Ali ko je znao koliko je umrlo, zaista? To je ono što su pričali voditelji. Tela su izgorela, zdrobljena, spaljena. Nemoguće je reći, govorio je jedan muškarac, možda se nikada neće saznati. Ako se neko ko je bio u hotelu pojavio, onda je živ rekao je. Ako nije, znači da je mrtav. Ljudi su već počeli da pretražuju bolnice i skloništa Crvenog krsta, stavljajući slike po zidovima i ogradama i banderama šupljooka i očajna armija ožalošćenih.

Gledao sam ceo dan bez pomeranja.

Nisam pozvao nikoga nisam razgovarao ni sa kim. Bio sam manje-više paralizovan. Sav onaj užas. Nisam mogao da se pomaknem nisam mogao da jedem. Nisam mogao da govorim!

Iluzija neranjivosti koju sam nekada nosio kao nešto sa čim sam se rodio ona koje su me lišili Vaskez i Lusinda sada je oduzeta i od 143 drugih. Niko više nije bio siguran. Niko.

Sut od eksplozije je odnet kamionima na gradsku deponiju. Na deponiju u Stejten Ajlendu. Na mesto gde možete stići sledeći zadah pravo niz Zapadnu aveniju.

Da bi napravili mesta za tone otpadaka, prvo su morali da izmeste druge tone otpada. Da premeste hrpe đubreta sa jednog mesta na drugo. I usred gomile iskrivljenog čelika, zdrobljenog kartona, konzervi, polomljenih kostiju, trule hrane, popucalih cigala i ljudskog otpada našli su odbačenog čoveka.

Konačno su pronašli Vinstona.

To je bilo sve na šta je policija čekala. Telo. Imali su me na traci kako govorim Vinstonu šta hoću da uradi, ali nisu imali *Vinstona*.

Sada jesu.

To sam otkrio kada sam konačno pozvao Deanu tri dana nakon što sam oteturao od rasturene zgrade. Iz nečega što je izgledalo kao centar Bejruta. Bilo joj je drago da me čuje.

„Hvala bogu, Čarlse“, rekla je. „Mislila sam da si *mrtav*.“

Tada mi je prvi put palo na pamet.

Kada se Deana javila na telefon i rekla: *Mislila sam da si mrtav.*

Ili možda nije bilo tačno tada. Možda je bilo kasnije, nakon što sam ispričao Deani šta sam nameravao šta mi se desilo u hotelu *Ferfaks* a ona je uzdahnula i ućutala se i onda mi rekla da je policija dolazili kući sa nalogom da me uhapsi. Jer su pronašli Vinstonovo telo na otpadu Stejten Ajlend.

Ili se to moglo desiti kasnije tog dana, kada je ozbiljna i ble-i da službenica pročitala spisak mrtvih u vestima. Onih za koje je potvrđeno da su mrtvi i onih za koje *se smatra* da su mrtvi inače poznatih kao još uvek nepronadjeni.

Moje ime je bilo na njemu.

To je bilo nekako nadrealno, slušati kako te proglašavaju zvanično nepronadjenim. To je bilo kao da prisustvujem sopstvenoj sahrani posmrtnoj službi samo za mene. Gradska službenica je rekla da je taj spisak pažljivo probran sa hard-diska hotelskog računara koji je nađen među otpacima ljudi za koje se zna da su bili registrovani gosti u vreme eksplozije. I iz ličnih stvari pronadjenih tu i tamo, razbacanih oko mesta eksplozije i uskladištenih u hotelski sef. Poslovnih tašni, maleckih kompjutera, ugraviranih satova i nakita. Moj sat, na primer, je nedostajao. „Čarlsu Sinu uz svu moju ljubav“, pisalo je na poleđini. Službenica je objasnila da su uporedili spisak ljudi koji su stigli do hitnih medicinskih službi i u bolničke krevete.

Upravo sam podizao slušalicu da javim nekome bilo kome i objasnim da zapravo nisam mrtav, da sam još uvek tu. Istovremeno sam se i oblačio, možda zato što telefonski poziv

neće biti dovoljan, jer ću možda morati da se pojavim glavom i bradom. Preturao sam po svojoj fioci sa čarapama i naleteo sam na Vinstonov novčanik.

A baš tada mi je ideja *zaista* pala na pamet.

Tada je od besmislenog postala moguća. Od priželjkivane pomisli do stvarnog plana. Nagurao sam Vinstonov novčanik u svoju fioku i zaboravio na njega. Ali sam se sada setio nečega što mi je Vinston rekao.

Nešto najlakše da se dobije novi identitet, rekao je.

Njegov novčanik, na primer, sadržavao je četiri različita. Vozačke dozvole.

Džonatan Tomas. Brajan Mekdermot. Stiven Ejmet.

I Lorens Vidous. Jedini od četvorice koji je izgledao bar malo nalik meni mlađi, naravno, ali sa istom osnovnom bojom.

Mislila sam da si mrtav, rekla je Deana.

A to je mislio još poneko.

Prijavio sam se u hotel *Ferfaks*, ali se nikada nisam odjavio. Ili možda i jesam, ali samo u izvesnom značenju te reči. Kao u onom, *Jesi li čuo šta se desilo Čarliju? On, pa, odjavio se. Umro je.*

Sto me je podsetilo na jednu popularnu izreku.

Bolje bi bilo da sam mrtav. Da, tu smo svi nekad čuli. Izraz koji koristimo u kriznim vremenima, kada su stvari apsolutno beznadežne i izgleda da nema izlaza.

Osim ako ima. Osim ako misliš da si se zakopao za večita vremena, a izlaz ipak postoji.

Biti mrtav.

Možda je to izlaz.

Ako se pojavim, biću živ.

A šta *ako se ne pojavim*?

Stajao sam na uglu avenije Kresent i Tridesete avenije.

Pred mestom koje se zove noćni klub *Kristal*. Nije izgledalo kao noćni klub. To je bio samo bivši smeštaj za ratne veterane blagi otisak slova „Veteranski dom 54“ još uvek se zadržao na fasadi od cigala. Mada je ponoć prošla i nisam mogao iznutra da čujem muziku. Muškarac koji je izgledao kao latino povraćao je po trotoaru..

Kada sam ušao, istog časa sam bio svestan da nisam baš u svom elementu.

Sećate se one scene iz *Rata zvezda* kada heroj ulazi u bar vanzemaljaca? Tako sam se osećao. Samo su ovi vanzemaljci bili od zemaljske sorte od one koju vidite na večernjim vestima kada imigraciona služba obavi periodičnu raciju na granicama. Od one vrste koju vidite u svakoj radnoj brigadi na Long Ajlendu. Da sam uskočio u avion za Santo Domingo i izašao tamo na pistu pa otišao u najbliži bar, mogao bi ličiti na ovaj.

Bio sam prilično siguran da sam jedini beli Amerikanac na ovom mestu. Verovatno i jedini legalni Amerikanac, pri tom.

Salsa muzika je treštala iz dva ogromna zvučnika. Španski je neometano klizio po prostoriji.

Svi su izgledali spareno, ali su ti parovi bili čudni. Žene su bile doterane kratke svetlucave suknje i visoke potpetice. Muškarci su nosili prljave farmerke i majice. Proteklo je neko vreme dok nisam shvatio šta se dešava.

Žene su bile hostese. To je ono kako se jedna od njih predstavila prvo na španskom, *huespeda*. A onda na engleskom, pošto sam delovao zbunjeno i ona me dobro odmerila i zaključila da ne spadam u njenu uobičajenu klijentelu.

Na trenutak je oklevala, kao da očekuje da uvidim svoju grešku i odem. Ali pošto sam ostao i uljudno čekao da ona nastavi, to je i učinila.

„Ja sam Roza“, rekla je. „Hoćeš li hostesu?“

„Da“, rekao sam. „Fino.“

Da se vratimo nakratko na onaj momenat kada sam iznet iz rupe u zemlji koja je nekada bila hotel *Ferfaks*.

Položen sam na pločnik dok su čekali da stignu ambulantna kola i lekari. Izazili su sa drugim telima; položili su Vaskeza pored mene na zemlju.

Vatrogasac koji ga je položio tamo bio je sav garav. Oči su mu bile kao beli pepeo na užarenom uglju. Pitao me je da li mi je dobro.

Rekao sam da. Mogao sam čujem udaljeno zavijanje ambulantnih kola koja su žurila. Znao sam da imam svega nekoliko minuta.

Kada se vatrogasac vratio unutra po još tela, nagnuo sam se nad Vaskezom kao da ga tešim. Kao da gledam da li mu je dobro. Zavukao sam ruke u njegove džepove. Prvo prednje, a potom i zadnje.

U prednjim džepovima mu je bila neka sitnina. Ampula sa belim prahom u sebi. Nekoliko šibica.

Zadnji džep mu je bio naduven od novčanika. Brzo sam ga izvadio i stavio u svoj džep.

Ustao sam i otišao.

U taksiju ka Forest Hillsu sam ga pregledao, uzvraćajući uslugu koju mi je Vaskez učinio u hotelu *Ferfaks*.

U ovom novčaniku: lažna policijska značka; vozačka dozvola sumnjivog izgleda; još belog praha umotanog u aluminijumsku foliju; dve stotine dolara; vizit-karta za nešto što se zove noćni klub *Kristal*. Vlasnik naveden kao Raul Vaskez.

Na poleđini je bilo nešto napisano na španskom. *Veintedós... derecho, treinta-y-siete izquierdo, doce... derecho*.

Sledećeg jutra, onog jutra kada sam se probudio crnog lica, potražio sam to na internetu. Google.com rečnik španskog.

Kada sam preveo prvu reč, znao sam da su to brojevi.

Dvadeset dva desno.

Dvanaest desno.

Bio sam prilično siguran da se to ne odnosi na fudbal.

Evo kako se to odvijalo u noćnom klubu *Kristal*.

Vi poručite preskupa pića i Roza priča sa vama.

To je bilo ono što su ostali muškarci radili.

Roza mi je to objasnila, tek da nađe temu za priču.

„Ti nisi ilegalni doseljenik“, rekla je. „A takvi nam dolaze ovde. Obično“, dodala je, ne želeći da me uvredi.

„Odakle si?“ upitao sam je.

„Iz Amerike“, rekla je, „*odakle pa misliš da sam*!“

„Ne. Mislio sam, gde živiš?“

„U Bronksu“, rekla je. „Sve tamo živimo. Dovoze nas autobusom.“

„Oh.“

„Ovi momci“ pokazivala je po prostoriji uz nesporan prezir „oni žive timski. Znaš... po šestorica u sobi.“

„I ovde dolaze da piju.“

„Tako je“, rekla je uz mali osmeh, kao da sam rekao nešto smešno, „da piju. ‘Oćeš još jedno?’“ upitala me je, podsećajući me da je to baš ono što radim. Pijem.

Jedva sam dotakao svoj tekila sanrajz od deset dolara, ali sam rekao naravno.

„Oni su usamljeni“, dodala je nakon što je rukom dala znak muškarcu za barom. Imao je debeo vrat skroz iscrtan tetoviranim krstovima. „Dolaze ovamo da bi... znaš, tupili. Nemaju nikoga s kim da razgovaraju. Nijedno *žensko*“, rekla je. „Oni se kao zaljube u nas, znaš to. I spiskaju sve svoje *dinero*.“ Tu se nasmejala i protrljala prste.

„Aha“, rekao sam, „razumem.“

„Je 1’ tako... razumeš. A kakva je tvoja priča?“

„Nikakva“, rekao sam. „Nemam je. Samo sam naleteo ovamo.“

„Aha, pa, to je kul.“

Roza je imala debele butine i bila mesnata većina hostesa je bila takva. Ja sam zamišljao Lusindu. Pitao sam se da li je i ona radila ovde; rešio sam da se kockam.

„Zapravo“, rekao sam i Roza se nagnula bliže, „bio sam ovde jednom ranije. Gini mi se.“

„*Cini* ti se?“

„Bio sam pijan“, rekao sam. „Mislim da je bilo baš ovo mesto. Nisam siguran.“

„Okej“, rekla je ona.

„A ovde je bila ova devojka.“ Opisao sam Lusindu do detalja, sve one detalje koje neko ko provede bezbrojne sate zureći u neku ženu treba da zna. Izostavio sam stvari kao što su njeno seksi pućenje i tečne oči.

„Oh“, rekla je Roza. „Pričaš o *Didi*.“ Ali je to rekla tako da me je navela da pomislim da joj se Didi nije baš dopadala.

„Didi?“ Aha... mislim da se tako zvala. Svakako.“

„Ona je bila jebena *puta*... igračica, razumeš...“

„Ne,“

„Ma da. Ona dolazi i gleda šta je šta nekih dva minuta, je P tako? Istura svoje sise... svoje mršavo malo dupe... paradirajući za gazdu. Mogla sam da vidim šta ona radi. Zato sam se okomila kao Džejms Braun na tu drocu, je l' tako? Ona je ovde jedno dva dana, dva jebena dana, i već ga sređuje.“

Gazda. Raul Vaskez.

„Gde je gazda?“ rekao sam.

Roza je slegla ramenima. „Ne znam. Nije se pojavljivao. Zašto?“

„Bez veze.“ I pomislio sam: *Oni ne znaju*. Kod mene je njegov novčanik, a on nije bio prijavljen u hotelu. Nemaju ime i nikoga koga bi obavestili. Nikakvog rođaka da mu saopšte vest.

„Pa, jesi li ženjen?“ upitala me. n

„Ne.“

Pokušavao sam da sve sastavim u celinu. Pokušavao sam da zamislim kako je sve to počelo. Ovi jadni ilegalni imigranti su dolazili u noćni klub *Kristal* da spiskaju sav svoj novac na hostese koje u osnovi na njih gledaju s prezirom. Lusinda je bila jedna od hostesa. Onaj blagi akcenat o kome sam je upitao u vozu španski? Mada Lusinda nije zadugo ostala hostesa. Umesto toga je sevnula svojim *mršavim dupetom* i zakačila se za Vaskeza. Moglo se videti zašto je on to hteo. Ona nije izgle-

dala kao ostale ovde. Izgledala je kao neko ko je dan proveo kupujući jeftino i prodajući skupo u nekoj kancelariji u centru grada. Od one vrste žena za kakvima bi intelektualni putnici na posao zabalavili preko svojih jutarnjih novina.

Da li je to bila njegova ideja, pitao sam se, ili njena? Ko je smislio tu stvar ko je pogledao po depresivnom okruženju noćnog kluba *Kristal* i uvideo mogućnosti?

„Ne piješ“, rekla je Roza. „Pravilo je, ako ne piješ moram da pričam sa nekim drugim, okej?“

„Poručiću još jedno“, rekao sam i Roza se nasmešila.

Možda je bila njena. Didi. Možda je uvidela kako je besmisleno lako navesti te trudbenike daleko od doma da se zaljube u nju i znala je da će to ići još lakše sa tipovima kao što sam ja. Oženjenim tipovima koji nisu bili daleko od doma, ali možda žele da jesu. Tipovima kojima je potreban neko sa kim bi razgovarali isto toliko koliko i ovim momcima. Tipovima sa *pravom* lovom.

Kada je barmen doneo još jedan tekila sanrajz, otvorio sam novčanik da platim.

Roza je rekla: „Vidous? Kakvo li je to ime?“ Gledala je u deo moje nove vozačke dozvole. Da, moja prva noć koju provodim kao nov čovek. Čarls Sin je mrtav.

„Obično ime“, rekao sam.

„To je depresivno“, rekla je. „Kao reč *udovac*, razumeš...“

„Da, pa, piše se malo drugačije.“

„Tačno“, rekla je ozbiljno.

„Gde je toalet?“, upitao sam je.

„Tamo...“ Pokazala je ka mračnom hodniku. „Većina koristi pločnik“, rekla je i frknula. „Trebalo bi da ga omirišeš u četiri ujutru. A oni ne znaju za bolje.“

„Pa, ja ću se poslužiti toaletom“, rekao sam.

„Svakako. Samo napred.“

Kada sam ustao od stola, video sam debelovratog muškarca za barom kako zuri u mene. Otišao sam do zadnjeg dela prostorije, prolazeći Kolumbijce, Meksikance, Dominikance i Peruance obuzete razgovorom sa njihovim hostesama. Konverzacije su bile nekako jednostrane, istina, muškarci su se naginjali

preko stolova i govorili nerazgovetno na španskom. Pomislio sam da je moj razgovor sa Didi bio prilično sličan tome.

Na jednom od toaleta pisalo je „hombres“ na vratima.

Ušao sam u taj. Neki muškarac je klečao pred klozetskom šoljom. Mogao sam da namirišem njegovo povraćanje.

Otišao sam u pregradak čiji je svaki centimetar bio ispisan grafitima. Većinom na španskom, ali je bio poneki i na engleskom.

„Imam kitu od dvadeset pet centimetara“, napisao je neko.

Seo sam na klozetsku šolju i duboko udahnuo. Video sam treća vrata tamo u zadnjem hodniku. Njegova kancelarija?

Cekao sam dok drugi čovek nije otišao, a onda sam ustao i vratio se u hodnik.

Nikog nije bilo tamo. Otišao sam do trećih vrata.

Nisu bila zaključana. Kada sam ih otvorio, njihove zardale šarke su zaškripale na mene pa sam zastao i čekao, srce mi je bilo negde u grlu.

Ništa. Salsa muzika je treštala tamo.

Zavukao sam se unutra i zatvorio vrata.

Soba je bila mračna. Pipajući sam potražio prekidač za svetlo i našao ga odmah iza vrata.

Da, to je bila njegova kancelarija. Morala je da bude. Nije bila *bogzna kakva* kancelarija, ali su postojali sto, stolica na okretanje, izdrndani kauč i orman sa fasciklama.

Pomislio sam na muškarca iza šanka. Kako je zurio u mene kada sam otišao u zadnji hodnik. Titive na njegovom vratu su izgledale kao debeli konopci.

Pregledao sam zidove bili su načinjeni od imitacije drveta. Ničega nije bilo. Nikakvog zidnog sefa, na primer. Nikakve slike koja bi mogla skrivati zidni sef. Oni brojevi na poledini njegove vizit-karte morali bi biti kombinacija za sef. Ako ne ovde, onda negde drugde. On je mrtav, a meni treba novac nazad. Morao sam da okušam sreću.

Na zidu je visio iscepani kalendar, ali kada sam ga odgurnuo u stranu nije bilo ničeg iza njega.

Cuo sam korake pred vratima. Zadržao sam dah.

Išli su dalje; čuo sam kako se vrata toaleta otvaraju i zatvaraju.

Pokušao sam orman s fasciklama bio je zaključan. Fioka stola je bila otvorena. U njenom zadnjem delu bio je snop požutelog novinskog papira. To je bila gomila isečaka. Prvi je bila stara naslovna strana novina *Nfuzdej*. PUTNIK ISKOČIO IZ VOZA ZA LONG AJLEND, glasio je naslov. Tu je bila fotografija tela umotanog u beli čaršav, kako leži kraj šina u Linbroku, Long Ajlend. Natmureni policajac je čuvao stražu nad njim.

A tu je bio i sam članak.

„Čovek iz centra *Rokvil* je po svemu sudeći izvršio samoubistvo sinoć, iskočivši iz voza za Long Ajlend“, počinjao je članak. Dalje je govorio da je čovek bio oženjen i imao troje dece, da je bio korporacijski advokat, da nije ostavio poruku pri samoubistvu. Bio je obuzet nekim neimenovanim ličnim problemima, rekao je neko iz porodice. Izuzev toga, nije bilo objašnjenja. Svedoci iz voza su rekli da je čovek ime mu je bilo Džon Pirson išao prema zadnjem delu voza sa ostalim putnicima koji su tražili mesta za sedenje kada je jednostavno, bez upozorenja, skočio.

Mogao sam ovde da završim sa čitanjem, osim što mi je jedno od imena svedoka privuklo pažnju. Ime poslednje osobe koja ga je videla živog one koja ga je zapravo videla kako iskače.

Raul. Prezime nije dato. Kao zanimanje bilo je navedeno vlasnik bara.

Vrata su se otvorila.

Debelovrati muškarac je stajao tamo i zurio u mene.

Stajao sam iza stola sa isečcima iz novina u rukama. Fioka stola bila je otvorena.

„Astorijski General“, rekao je tiho.

„Šta?“

„Najbliža bolnica. Da bi znao šta da kažeš vozaču hitne pomoći.“

„Izvinite... tražio sam toalet...“

„Moram gadno da te sjemem“, rekao je, i dalje onim tihim glasom. „Dve, tri nedelje u bolnici pre nego što izađeš, okej?“u

„Pazite, stvarno, samo sam...“

Zatvorio je vrata za sobom. Zaključao ih.

Pošao je ka meni.

Uzmakao sam, ali iza mene je bio samo zid.

Zastao je i izvukao nešto iz džepa. Kotur načinjen od novčića koje je omotao oko desne pesnice.

Prišao je oko stola; bio je dovoljno blizu da ga namirišem.

Tada sam se setio šta imam u džepu. Izvadio sam je i otvorio.

Zastao je.

„Detektiv, njujorška policija“, rekao sam. Vaskezova lažna policijska značka. Gurnuo sam je sebi u džep i bezmalo, ali ne sasvim, zaboravio na nju.

„Dobili smo izveštaje o nedozvoljenom prometu droge“, rekao sam, pitajući se kako policajci zapravo govore. Pokušavao sam da se prisetim kako je detektiv Palumbo razgovarao sa mnom onog dana u kancelariji.

„Ovde nema droge“, rekao je čovek. „Imate li nalog?“ Nisam, naravno, imao nalog.

„Upravo ste mi *pretili*. Da li mi treba nalog da vas *uhapsim*?“

„Nema ovde droge“, rekao je čovek. „Ja ću pozvati našeg advokata, okej?“

„Samo napred“, rekao sam. „Završio sam.“

I izašao sam pravo pored njega.

Brojao sam u glavi. *Jedan, dva, tri, četiri...* pitajući se koliko mi je sekundi potrebno da izađem iz bara i nađem se na ulici. I koliko sekundi može da zatreba njemu da se predomisli oko toga što me pušta da izađem bez ponovne provere moje značke ili zahtevanja da sačekam dolazak advokata. Stigao sam do deset kada sam prolazio pored Roze koja je rekla: „Hej, kuda ćeš?“... do petnaest kada sam izašao kroz vrata ne odgovorivši joj.

Uf ratio sam se u Merik kasnije iste noći.

Kada me niko nije mogao videti. Kada sam mogao da pohitam uz prilazni put i zavučem se u zadnje dvorište. Kari je zacvilio i mjauknuo i liznuo mi ruku.

Deana mi je potrčala u zagrljaj i držali smo se dok nam ruke nisu utrnule.

„Da li znaš da te vode kao nestalog?“ rekla je Deana.

„Da, znam. Nisi valjda...?“

„Ne. Detektivu koji je dolazio sam rekla da živimo odvojeno, da se nisi javljao, da ne znam gde si. Pomislila sam da verovatno treba da se držim te priče dok mi ne kažeš drugačije.“

„Dobro.“ Uzdahnuo sam. „Pazi, treba da porazgovaram s tobom oko nečega.“

„Sačekaj trenutak“, rekla je. „Našli su nešto tvoje, Čarlse.“

„Moj sat?“, rekao sam.

„Ne.“ Otišla je u radnu sobicu i vratila se sa tim u rukama.

„Rekli su mi da dođem danas da je pokupim. Bila je u hotelskom sefu.“

Bila je velika, crna i naduvena.

Moja poslovna tašna.

Ona koju sam predao Vaskezu u španskom Harlemu sa sto hiljada dolara Aninog novca u njoj.

Staj li ona traži ovde?

„Našli su je u sefu. Na njoj je stajalo tvoje ime.“

Moje ime, u zlatotisku, jasno kao dan, iako je tašna bila pokrivena finim belim prahom. *Čarls Barnet Sin.*

„Stvarno je teška“, rekla je Deana. „Staj to imaš u njoj?“

Krenuo sam da je otvorim, da joj pokažem šta imam u njoj, ali je bila zaključana. *Bila* je teška teža nego što sam zapamtio.

A ja sam pomislio. *Da, pa naravno. Ako imaš puno novca i hoćeš da ga staviš negde drugde a ne u banku, jer nisi baš materijal za banku i možda i inače ne veruješ bankama, možda bi odabrao hotelski sef o kome brine tvoj prijatelj i partner, Dekster.*

„Nisu hteli da je razvaljuju“, rekla je Deana. „Osim u slučaju da se ne nađe vlasnik.“

Nikada ranije nisam koristio bravicu, naravno. Cinilo mi se da pamtim da treba sam da je isprogramiraš, ubaciš sopstvenu trocifrenu šifru. Nikada se nisam toliko potrudio.

Krenuo sam prema fioci u kuhinji gde držimo noževe koje ću upotrebiti da odvalim bravu kada sam se nečega setio.

Zavukao sam ruku u džep i izvukao Vaskezovu vizit-kartu. Obrnuo sam je.

Dvadeset dva desno.

Trideset sedam levo.

Dvanaest desno.

Pomerao sam sićušne cilindre. Uz klik se otvorila.

U tašni je bilo 110,000 dolara Aninog novca. I još stotine hiljada.

Svari se događaju s razlogom, oduvek je verovala Deana. A sada, konačno, složio sam se s njom.

Razgovarali smo.

I razgovarali.

Tokom cele noći.

Rekao sam Deani šta mi je na umu.

U početku nije mogla da poveruje; terala me je da ponavljam jer nije bila sigurna da je tačno čula.

„Nisi valjda ozbiljan, Čarlse?“

} „Koliko svi drugi znaju, Deana, ja sam mrtav, razumeš? Mislim da treba to tako i da ostavim.“

Rekao sam joj sve što nisam ranije. Za *T&cD Mjuzik Haus*. Istragu koju su sprovodili u mojoj kompaniji. Optužbe koje će bez sumnje uskoro biti podignute.

Deana se i dalje opirala. Pristavila je kafu; skupili smo se u

Zamišljali smo budućnost. Ali smo je zamišljali dvojako.

Zamišljali smo kako ja odlazim do policijske stanice ujutru i predajem se. Prvo smo to zamišljali tako. Kako se predajem policiji i dobijam advokata i odlazim na suđenje. I verovatno gubim. Zavera da se izvrši ubistvo, gde je dokaz A jedna audiotraka gde će porota meni ravnih čuti kako od Vinstona tražim manje-više da ode i ubije nekoga za mene. Nezgodna stvar da se objašnjenjima ispetljate iz nje. Tako da bi na kraju moglo da me čeka petnaest godina, možda deset uz skraćenje zbog dobrog ponašanja, čak i pored *zasebne* optužbe koja mi visi nad glavom zbog prevare.

Deset ili petnaest godina. Nije najduži period na svetu. Možda bi se dalo izdržati. Možda. Samo je ostala još jedna kazna koju treba razmotriti.

Ani je uručeno rešenje o kazni, takođe. Nesigurna kazna, istina, gde odlaganje od strane guvernera uvek ostaje kao mogućnost. Ali ne baš uverljiva. Verovatnije, daleko verovatnije, smrtna kazna. Sto znači da kad završim odsluženje svojih deset ili petnaest godina, kada izađem da bih zatekao svoju porodicu kako na mene čeka pred zidovima Atike biće umanjena za jednog člana. Ostali bismo samo nas dvoje. I to će se verovatnije desiti uskoro. Jer će biti još noći u kojim će Ana padati u nesvest i tresti se; još injekcija koje treba dati drhtavim rukama mojoj ćerki u komi. Cuvanje Ane u životu je posao za dvoje oduvek je bio posao za dvoje.

A pošto smo oboje sedeli i zamišljali takvu budućnost, zamislio sam je u celosti. Kako dobijam vesti u zatvoru, možda pismom: „Sa žaljenjem vam saopštavamo da je vaša kćer, Ana, preminula juče.“ Kako moljakam za dozvolu da prisustvujem njenom pogrebu. Kako me odbijaju. Kako moram da gledam Deanino opustošeno lice kroz plastičnu pregradu sledeći put kad mi dođe u posetu.

Prvo smo zamislili tu budućnost.

Zatim smo zamislili drugu. Jednu drugačiju budućnost.

Budućnost na nekom drugom mestu. Pod drugim imenima. Budućnost koja bi sadržavala nas oboje da je delimo.

Sa 450,000 dolara podrške. Podrške za Anu.

Toliko je bilo u tašni. Sto deset hiljada iz Aninog fonda i 340,000 od nekog drugog kogat su odveli na hemijsko čišćenje.

Sto je bio razlog više da razmotrim tu drugu budućnost. Ta tašna. Neko bi mogao da dođe da je potraži.

Bilo je trenutaka te noći kada je izgledalo kao da pričamo o nekom drugom. Da nije moguće da raspravljamo o *našoj* porodici, da to mora biti neka druga. Manje-više obična porodica iz srednje klase koja je iznenada postala *drugačija* obična porodica iz srednje klase. Da li je to moguće? Ponekad se takve stvari dese, zar ne? Citave porodice su bivale pometene u program za zaštitu svedoka, sa novim identitetima, novim životima. Ovo je bilo drugačije, naravno.

Nas neće sakriti vlada. Mi ćemo se *skrivati* od vlade. Od policije grada Njujorka.

Skrivati se od svega, od sada nadalje.

Na kraju se to svelo na prosto pitanje. Svelo se na Anu. Kako ona ima najbolje šanse? Sta joj obećava dužu budućnost? Sa mnom ili bez mene? Ostajala je mogućnost da pobijem optužbe. Na kraju krajeva, čak i sa preljubom ubačenom u celu zbrku, možda bi simpatije bile na mojoj strani i bistar advokat, takođe. *Moguće* je da bih pobio optužbe, ali su šanse u najboljem slučaju bile fifti-fifti.

Da li možemo da rizikujemo? Možemo li da bacimo kocku?

Razlog da se to učini bila je Ana.

Razlog da se to ne učini bila je Ana.

Trebalo bi da ja nestanem prvi noćas. A Deana? Ona će možda morati da sačeka da mi se pridruži. Sest meseci, možda eak i godinu. A za sve to vreme Ana ne sme da zna oboje smo to shvatili. Ona bi mogla reći nešto, odati me. Za celu godinu ili tako nekako, Ana će morati da veruje da joj je otac mrtav.

Išli smo okolo-naokolo, napred i nazad.

Možda je običan umor bio taj koji nas je konačno potukao. Nastavili smo da tučemo po razumnom i logičnom dok na kraju nisu zamenili mesta.

Do pet ujutru, kao najlogičnija, najrazumnija stvar na svetu izgledao je nestanak sa lica zemlje.

Nikada se nisam predao.

Umro sam.

IZBAČEN IZ KOLOSEKA, ČETRDESET ŠEST

Otišao sam te noći.

Ali, pre nego što sam izašao u noć, pre nego što sam držao Deanu tokom nečega što je izgledalo kao dvadeset minuta u kojima nijedno od nas nije reklo ni reč, na prstima sam se popeo na sprat i nakratko posetio svoju ćerku.

Čvrsto je spavala, jedne ruke prebačene preko lica kao da ne želi da vidi nešto. Ružan san, možda. Prošaputao sam joj oproštaj.

Nisam imao odredište.

Moje odredište je bilo ma šta daleko odavde.

Pošao sam *Grejhaund* autobusom u šest ujutru koji je išao prema Čikagu. To je delovalo kao podjednako dobro mesto kao i bilo koje drugo.

Sedeo sam pored tanušnog i nestrpljivog studenta pripreme za prava koji je putovao nazad na severozapad.

„Majk“, rekao mi je i pružio ruku.

„Lorens“, rekao sam. „Možeš me zvati Lari.“ To je zapravo bila prva prilika da upotrebim svoje novo ime da ga kažem naglas. Osećaj je bio čudan, kao i onaj da se ugledam sa bradom. Moraću da se naviknem na to.

Majk je bio zaluđenik za sport; hoće da bude agent igrača kada diplomira, rekao mi je. Nameravao sam da mu kažem da možda mogu da mu pomognem, da *poznajem* jednog ili dva takva agenta, pošto sam godinama koristio sportiste u reklamama, ali sam se obuzdao. Od sada nadalje, *nikada* se nisam bavio reklamama. Sto me je navelo na pomisao o tome čime se *jesam* bavio, ako neko pita. I cime ću se baviti kad god da stignem tamo kuda sam pošao.

Izuzev nastavničke diplome koju sam dobio od koledža Kvins ne zato što sam naročito želeo da budem nastavnik, već što u to vreme nisam znao čime drugim da se bavim sve se vr-
telo oko reklamiranja. Cime li ću sada da se bavim?

Zaspao sam u nekoliko navrata na putu do Čikaga. I sanjao. O Vinstonu. Sedeo je sa mnom u mojoj staroj kancelariji, i pričali smo o šansama Jenkija u predstojećoj sezoni. Tada je Vinston čuo lavež psa ustao je i otišao. Kada sam se probudio, Majk je čudno gledao u mene, i pitao sam se da li sam pričao u snu. Ali mi se Majk samo nasmešio i ponudio mi pola svog sendviča sa tunjevinom.

Kada smo stigli u Čikago, rukovao sam se s njim i poželeo mu puno sreće.

„I tebi“? rekao je? a ja sam pomislio da će mi verovatno zatrebati.

Našao sam neki stan blizu jezera.

Poneo sam dovoljno novca da mi potraje, koliko god dugo zatrebalo. Više nego dovoljno, u svakom slučaju, za plaćanje depozita i jednog mesečnog zakupa.

U kraju su pretežno stanovali Ukrajinci.

Komšije su sedele na smeđim pragovima kada je vreme bilo lepo. Klinci su vozali bicikle po ulici i igrali hokej. Mesec dana posle mog useljenja održali su zabavu za ceo blok. Celavi, robustan Ukrajinac je pokucao na moja vrata i pitao hoću li da priložim nešto.

Dao sam mu dvadeset dolara i izgledao je veoma srećno. Naterao me je da obećam da ću doći dole i pridružiti im se kasnije.

Nisam nameravao da odem; hteo sam da ostanem u svom stanu i čitam *Čikago San-Tajms*. Poplava članaka o bombi u hotelu *Ferfaks* je polako jenjavala, svodila se na jedan ili dva nedeljno. Ali je u današnjem izdanju bila korigovana lista žrtava. Iako sam očekivao da je zateknem tamo, iako sam *tragao* za njom, pogled na sopstveno ime crno na belom naveo me je da pobledim i gotovo ispustim svoju kafu. Ime mi se preselilo od onih koji su nestali među mrtve. Sada je to zvanično.

A još nečije ime se konačno pojavilo na spisku žrtava. **Raul Vaskez** konačno su ga identifikovali.

Ustao sam i odšetao do prozora. Mogao sam da čujem muziku i smeh koji su dopirali odozdo sa ulice. Iznenada sam shvatio koliko sam usamljen.

Otišao sam dole.

Lokalni orkestar je svirao ukrajinske narodne pesme bar sam pretpostavljao da je to to, pošto je izgledalo da svi znaju reči i bar dvadesetoro je nasred ulice igralo uz njih. Prenosni roštilji su postavljeni na trotoare. Mlada žena mi je ponudila nekakvu kobasicu umotanu u kiselo testo, pa sam zahvalio i navalio.

Tada je policajac došao do mene.

„Hej, ti“, rekao je.

Smrzao sam se. Svaka nit moga tela mi je govorila da bežim, da bacim sendvič i zapalim.

„Hej.“ Policajac je pružao nešto prema meni.

Pivo.

Nije bio na dužnosti i živeo je u tom kraju. Samo je bio druželjubiv.

Pustio sam da vazduh izađe iz mog tela; po prvi put otkad sam došao u Čikago, opustio sam se. Ostao sam dole do ponoći. Pio sam pivo i jeo kobasice i tapšao uz muziku.

Drugi najteži deo svega ovoga bio je ne viđati ih. Deanu i Anu.

Najteži deo bio je znati kroz šta Ana prolazi.

Jednom nedeljno bih pozvao Deanin mobilni. Iz javne govornice, tek za svaki slučaj.

Jednom nedeljno sam pitao Deanu kako Ana izlazi nakraj s tim, a Deana bi uzdahnula i rekla mi.

„Tako je **teško** ne reći joj, Čarlse. Neki dan...“ Ali nije dovršila.

Nije ni morala. \

Mogao sam lako da zamislim Anu. Ja sam sate i sate provodio u tom stanu ne radeći mnogo šta drugo, već upravo to. Pokušavao sam da to ne činim, ali je bilo isto kao sa pokušajima da sprečim slike Vinstona da mi dolaze u misli.

„Možda bismo mogli. zaustio sam, alime je Deana prekinula.
„Ne, Čarlse, ne još.“

„Hoće da održim pomen za tebe“, rekla mi je nekoliko nedelja kasnije.

„Tetka Rouz i Džo i Linda... Rekla sam im da si *nestao*. I da ću se dok te zvanično ne proglase mrtvim držati nade da si još živ. Džo misli da je to zavaravanje, naravno. Smatra da je proteklo dovoljno vremena i da moram da se suočim sa stvarnošću. Ja sam mu rekla da gleda svoja posla. Nije to najbolje podneo. Mislim da porodica počinje da se deli u tabore, Čarlse. Svi oni protiv ludaje.“

„Dobro“, rekao sam.

To nam je, manje-više i bio plan.

Za pet meseci, šest meseci, sedam meseci, Deana i Ana će doći da mi se pridruže. I ostaviti svu familiju za sobom. Oni pripadaju našem drugom životu. Ne mogu da budu deo ovoga. Pomoglo bi, pomislili smo, kada bi se udaljili i međusobno. Deanino odbijanje da se suoči sa činjenicama i insistiranje njene familije da učini baš to dalo nam je neočekivanu priliku da ostvarimo željeno. Navala saosećajnih telefonskih poziva bliskih i dalekih srodnika gotovo je usahla. Zidovi su podignuti, barijere na svojim mestima. Jedini izuzetak je bila Deanina mama. Složili smo se da ćemo u nekom trenutku morati da prekrstimo prste i kažemo joj.

Postajalo je sve očiglednije da nestajanje sa lica zemlje nije lako veze treba preseći, patrljke koji ostanu vezati u čvor. To je ličilo na planiranje dugog i složenog odmora, samo odmora sa koga ne nameravate da se vraćate.

„Oh, tvoja kompanija je zvala u vezi sa osiguranjem, Čarlse“, rekla je Deana. „Bila sam skroz rešena da im kažem da nisam spremna još da priznam da si mrtav. Da mogu da zadrže svoje osiguranje, ali je ona rekla da zove da bi mi rekla da se *suprotstavljaju* tome. Zbog tvoje suspenzije prekinuli su da ti uplaćuju. Htela je da to znam.“

Zivot je definitivno ironičan, pomislio sam.

Bilo je drugih načina da prekratim vreme u svom stanu.
Dao sam se na pravljenje još ličnih dokumenata.

Imao sam vozačku dozvolu. Hteo sam više.

Vinston je rekao da je dobijanje lažnog ličnog dokumenta najlakša stvar na svetu, i nij? puno pogrešio. Ovih dana treba vam samo internet.

Kada sam se povezao u internet kafeu i otkucao „Lažni lični dokumenti“, našao sam bar četiri prezentacije više nego voljne da vam pomognu.

Tajna je prosto u nabavljanju prvog ličnog dokumenta. Taj vam omogućava da ih steknete još. A zahvaljujući Vinstonu, ja sam već imao prvi. Vozačku dozvolu koja se, prema internet prezentaciji koja se zove *Ko si ti*, smatra primarnim ličnim dokumentom. Sto će reći, omogućava vam da nabavite sve ostalo. Kartu socijalnog osiguranja, na primer, koja se dobija prostim podnošenjem zahteva putem pošte.

Polako, izgradio sam identitet.

Kreditna karta. Karta registrovanog glasača. Bankovna karta. Kartice za popust u prodavnicama *Barns & Nobl* i *Kostko*. Bibliotekarska karta. Sve ono što se očekuje da nosite u svom novčaniku.

Samo sada, kada sam imao identitet, trebao mi je posao.

Jednog dana je *Čikago Tribjun* objavio članak o obrazovnoj krizi u državi. Očito u državi Illinois vlada nestašica nastavnika. Kvalifikovani su odlazili u druge, bolje plaćene oblasti, ostavljajući škole sa užasnim manjkom osoblja. Odeljenja su gurana zajedno da se održe časovi. Programi su skraćivani. Država je razmatrala da pokrene televizijsku kampanju za nalaženje nastavnika. I još nešto. Spali su na to da dopuste čak i neregistrovanima da predaju bilo kome ko je završio neki nastavnički kurs u koledžu i obeća da će paralelno uz taj posao steći potrebnu diplomu.

To je izgledalo kao mogućnost za mene.

Najteže pogođeno područje, prema tom članku, zove se Oukdejl nekih šezdeset kilometara od Čikaga. Nekadašnji mlinarski grad, sada je uglavnom živeo u bedi. Većinom radnička klasa i manjine, i ponekad se boreći sa po sedamdesetoro dece u odeljenju. Praktično su preklinjali za nastavnike.

Otišao sam tamo jednog dana da pogledam naokolo.

Sišao sam iz autobusa i tumarao glavnom ulicom. Bilo je mnogo prodavnica sa navučenim kopcima i razbijenim prozorima. Od časovnika za parkiranje ostali su goli stubovi. Samo su barovi odavali utisak da pristojno posluju. Bilo je tek rano popodne, ali su bili ispunjeni nezaposlenima. Cuo sam nekog kako viče iz bara koji se zvao **Banjonz**.

„Govnaru!“ A zatim zvuk slomljenog stakla.

Zurno sam produžio.

Ušao sam u nekakvu kafanu i seo za šank.

„Da?“, upitao me je vlasnik. Bio je debeo i izgledao je umorno; kecelja je delovala kao da nije oprana godinama. „Hamburger“, poručio sam.

„Kakav hoćete da bude?“

„Srednji.“

„Dobro.“ Mada se nije podigao sa svog sedišta.

Posle nekoliko minuta sam rekao: „Hoćete li da napravite taj hamburger?“

„Cekam kuvara“, rekao je.

„Gde li je on?“

Ali je upravo tada neka žena izašla kroz prolaz u šanku. Njegova žena, pretpostavljam. Pušila je cigaretu.

„Burger“, rekao joj je vlasnik kafane. „Srednji.“

Uzela je komad smrznutog mesa ispod šanka i smestila ga na roštilj.

„Oćete pomfit uz to?“ upitala me.

„Svakako.“

„Upravo ste se doselili?“ upitao me vlasnik.

„Ne. Možda. Razmišljam o tome.“

„A-ha. Zašto?“

„Izvinite?“

„Zašto razmišljate o tome?“

„Ovde možda ima nastavničkog posla za mene.“

„Nastavničkog, ha? Vi ste nastavnik?“

„Da.“

„Nikada mi nije išla škola“, rekao je. „Nisam imao glavu za to.“

„Pa, izgleda da vam dobro ide.“

„O, svakako. Dobro je.“

Njegova žena je spustila hamburger pred mene. Izgledao je ružičasto i masno.

„Sta se desilo sa parking časovnicima?“ upitao sam ih.

„Oh, onima“, rekao je muskarac. „Neko ih je ukrao.“

„Nikada ih nisu zamenili?“

Muž je slegnuo ramenima. „Jok. Ne bi ništa menjalo. Ne-mamo ovde nikoga da prazni satove i ostalo, pa ih niko nije koristio ni inače.“

„Niko da prazni satove. Zašto to?“

„Zato što nemamo ništa. Grad je bankrot. I policiju delimo sa Cicerom.“

„Oh“, rekao sam. Većina stanovnika bi bila zabrinuta što nema sopstvenu policiju, pomislio sam, ali ne i ja. Tu malu informaciju sam smatrao povoljnom.

Oukdejl, Iliniois. Delovao je sve više i više kao mesto gde bih mogao da okačim svoj šešir.

Poslao sam biografiju i pismo školskoj upravi Oukdejla.

Napisao sam da sam završio nastavnički kurs na koledžu, ali sam otišao u preduzetnijem pravcu nakon diplomiranja. Vodio sam nekoliko uspešnih biznisa iz kuće. Sada me uhvatila potreba da vratim nečim. Da kalupim i oblikujem mlade mozgove. Sto je najčudnije, tu nisam slagao. Veći deo života sam proveo trudeći se da prodam još neku kreditnu karticu ili parče pice; pomisao na to da radim nešto što će zaista koristiti još nekome sem meni iskreno mi se dopadala.

Radnu biografiju sam napisao vrlo neodređeno. Napisao sam „gradski univerzitet“ ne precizirajući koji *koledž* u sistemu gradskog univerziteta sam stvarno pohađao. Uzdao sam se u činjenicu da prošnjak nije u poziciji da mnogo bira. Da školski sistem sa premalo novca i previše posla, kome su nastavnici prekopotrebni, neće imati vremena ni sklonosti da proverava činjenice.

Svoje pismo i radnu biografiju poslao sam u julu.

Do 10. avgusta mi je stigao odgovor.

Zahtevali su da dođem pa razgovor.

Počeo sam da predajem dan posle Praznika rada.

Engleski za sedmi razred. Dali su mi da biram razred, a ja sam odabrao onaj koji je najbliži Aninom uzrastu. Ako ne mogu njoj da pomazem u ovom času, pomislio sam, mogu da pomazem deci nalik njoj.

Bilo je mirisno, ali sam već mogao da osetim nagoveštaje jeseni u neprestanom vetru, kao ledene struje u avgustovskom okeanu. Stajao sam napolju u kratkim rukavima, na stepeništu srednje škole „Džordž Vašington Karver“ i drhtao.

Moj prvi dan bio je najgori.

Zvono je prestalo da zvoni i našao sam pedeset jednog skeptičnog učenika kako zuri u mene.

Odeljenje je činilo dve trećine crnih i trećina onih koji su hteli da budu crni. Čak su i bela deca nosila one nisko spuštene pantalone na tregere tako da im se vidi lastiš na gaćama. Vežbali su šepuravi hod koji je izgleda bio urođen njihovih crnim vršnjacima; stajali su u školskom dvorištu pre prvog zvona, repujući.

Dok sam pisao svoje ime na tabli, grumen krede se odvalio i celo odeljenje se zasmejalo. Otvorio sam fioku katedre da nađem drugi komad krede, ali nije ga bilo nešto što ću te prve godine utvrditi da je pravilo sa svim školskim potrebštinama.

„G. Vid“ je ostalo na tabli.

Pa su tako i počeli da me zovu. G. Vid.

Hej, g. Vid, u čemu je frka? Aha, Vid...

Nisam ih ispravljao. To je razbilo led tog prvog dana, i kako je vreme prolazilo postalo mi je gotovo drago, izuzev izvesnog grafita koji sam pročitao na zidu muškog klozeta jednog dana.

Držim Vidovu glavu u svojoj rucil

I oni su mi postali dragi čak i pisac tog grafita, koji je smeteno priznao kada su ga uhvatili dok je uvećavao svoju kolekciju, pa je proveo dva popodneva u pritvoru zbog toga. Nadzornik njegovog pritvora, ispostavilo se, bio sam ja. Dobrovoljno sam se javio za to; nisam imao kuda da odem i kome da se vratim kući. Tako sam nadzirao pritvor, poučavao u prostoriji za učenje posle škole, pomagao sam školskoj košarkaškoj ekipi.

Umetnik grafita se zvao Džejms. Ali voli da ga zovu Džej-Ku,1, rekao mi je. Dolazio je iz domaćinstva sa jednim roditeljem samo njegova *mama*, rekao je, i istog časa sam pomislio na Anu.

Rekao sam mu da ću, ako prestane da piše po zidu klozeta da drži Vidovu glavu u ruci, početi da ga zovem Džej-Kul.

Dogovoreno, rekao je.

Postali smo prijatelji.

Postao sam nekako popularan kod svih. Ne samo kod dece, već i u kolektivu, pošto sam većito bio dobrovoljac za stvari koje bi inače oni morali da obave.

Dopadati se svima, međutim, ima i svoje loše strane.

Kada se ljudima dopadate, nepogrešivo vas pitaju o vama. Radoznali su odakle ste došli, čime ste se bavili ranije, da li ste ženjeni ili niste, imate li dece.

Vreme ručka je postalo neugodan period za mene. Staza sa preprekama koje je trebalo da izbegavam četrdeset pet minuta svakog popodneva, održavajući tek dovoljno koncentracije da se ne spotaknem. U početku, govorio bih sa nekim i zaboravio šta sam rekao nekom drugom Tedu Regeru, nastavniku matematike u osmom razredu, na primer, koji me pozvao da preko vikenda igram softbol sa njim u ligi veterana. Učtivo sam odbio. Onda je tu bila Suzan Fauler, nastavnica likovnog od tridesetak godina, koja je izgleda bila bez ozbiljne veze i očajna, a koja je uvek uspevala da ijiade prazno mesto za mojim stolom u vreme ručka i usmeri konverzaciju na ljubavne veze i teškoće koje sa sobom donose.

Konačno sam otišao kući i ispisao svoj život Lorensa Vidousa. Od detinjstva do sadašnjeg vremena. Tada sam ga uvežbao, postavljajući sebi pitanja o meni i odgovarajući na njih.

Gde si odrastao?

Na Stejten Ajlendu. (Blizu kuće, da, ali sam morao da odaberem mesto o kome znam bar ponešto. A pošto sam onuda prošao jedno milion puta odlazeći do tetke Kejt, znao sam dovoljno o Stejten Ajlendu da izbegnem da ispadnem glup ako me neko sa Stejten Ajlenda nešto pita.)

Čime su ti se bavili roditelji?

Ralf, moj otac, bio je automehaničar. Ana, moja majka, bila je domaćica. (Što da ne? Automehaničar je zanimanje ni po čemu gore od drugih, a domaćica je bilo uobičajeno zanimanje u ta vremena.)

Imaš li braće i sestara?

Ne. (Apsolutna istina.)

Koji koledž si pohađao?

Gradski univerzitet. (To sam, na kraju krajeva, napisao u radnoj biografiji.)

Sta si radio pre ovoga?

Vodio sam biznis za prodaju kozmetičkih proizvoda iz kuće. Lakovi za košu. Kreme za lice. Losioni za telo. (Moj prijatelj se bavio time u Meriku, pa sam znao bar nešto o tome dovoljno, u svakom slučaju, da prođe.)

Jesi li oženjen?

Da. I ne. (Ovo je bilo gadno pitanje. Nije bilo žene i deteta sada sa mnom u Čikagu, ali ako se stvari budu odvijale po planu, uskoro će biti. Iznenada će se prosto pojaviti. Zašto? Zato što patimo od velike zaraze dvadesetog veka bračnih nesuglasica pa smo se razdvojili na neko vreme. Ali samo privremeno. Radimo na tome da se pomirimo nadamo se da će doći do toga i da će mi se oni pridružiti.)

Imaš li dece?

Da. Jedno. Ćerku.

Ostao sam blizu istine po gotovo svemu. To je olakšavalo stvar kada mi se um pomrači, kada me neko satera u ćošak pitanjem za koje se nisam spremio. Zivot Lorensa Vidousa je bio drugačiji od života Čarlsa Sina, da, ali ne *toliko* drugačiji, i te razlike su polako i uz zastoje postajale moja druga priroda. Navikao sam se na njih, gajio ih, raz-

mrđavao ih i izvodio u šetnju po parku, i konačno ih usvojio kao sopstvene.

„Počela je sa dijalizama“, rekla je Deana.

Stajao sam u javnoj govornici dva bloka od mog čikaškog stana. Sada je bio oktobar. Vetar se kao nož zabijao sa jezera i govornica je klaparala. Oči su mi zasuzile.

„Kada?“, upitao sam.

„Pre više od mesec dana. Nisam htela da ti kažem.“

„Kako... kako ona to podnosi?“

„Isto kao i sve drugo ovih dana. Uz užasno ćutanje. Preklinjem je da razgovara sa mnom, više na mene, vrišti na mene, *bilo šta*. Ona me samo gleda. Nakon što si otišao, samo se zatvorila u sebe, Čarlse. I to drži tako stegnuto da mislim da će da pukne. Odvela sam je na terapiju, ali terapeut kaže da nije rekla ni reč. Obično ih možeš izmamiti čekanjem tišina bude tako neprijatna da postaju očajni da je ispune. Ali ne naša Ana. Gledala je kroz prozor pedeset minuta, a onda ustala i otišla. I sad ovo.“

„Isuse, Deana... da li je dijaliza *boli*?“

„Ne mislim da je tako. Dr Baron kaže da ne boli.“

„Koliko dugo mora da sedi tamo?“

„Šest sati. Približno.“

„I to je ne boli? Jesi li sigurna?“

„To što tebe nema je ono što je boli. To je ubija. Mene ubija što ne mogu da joj kažem. Mislim da ne mogu više da izdržim da joj *ne* kažem. Čarlse...“ Deana se zaplakala.

Iznenada sam se osećao kao da je svaki upotrebljivi deo mog tela prestao da radi. Neko je upravo iščupao moje srce i ostavio rupu tamo. Ta rupa čeka na Anu da dođe i ispuni je. Anu i Deanu, obe. Počeo sam da računam. Prošlo je, koliko... četiri meseca?

„Jesi li ponudila kuću na prodaju?“ upitao sam je.

„Da. Rekla sam svima sa kojima još *pričam* da moram da se pokupim. Ima isuviše uspomena. Moram da počnem iznova.“

„Sa kim još pričaš?“

„Gotovo ni sa kim. Sada. Moje tetke i teče su digli ruke od mene još jednom sam se dokačila sa Džoom. Naši prijatelji?

To je smešno... u početku ti udaraju pesme i igre o tome kako se ništa neće promeniti i dalje ćete se nalaziti za večere subotom i na roštilju nedeljom. Ali se to stvarno promeni. Oni su svi u parovima, a ti si sam i osećaš se blesavo. Postaje lakše da te prosto ne pozovu. Bili smo zabrinuti kako ćemo da presečemo veze sa njima, a to se zbiva samo od sebe. Sa kim pričam? Sa svojom majkom, uglavnom. To je sve.“

„Čim dobiješ prvu pristojnu ponudu za kuću prodaj je“, rekao sam. „Vreme je.“

Našao sam kuću izvan Oukdejla.

Nije bila neka naročita kuća, skromna rančerska napravljena negde pedesetih, ali je imala tri spavaće sobe i mali vrt i puno privatnosti.

Unajmio sam je.

I čekao na njih da dođu i pridruže mi se.

Deana je prodala kuću.

Nije to bila najbolja cena koju smo mogli dobiti, ali nije bila ni najgora. To je bilo svrsishodno.

Kada je Deana rekla Ani da će se preseliti, morala je da prebrodi oluju protesta, u svakom slučaju. Deana se navodno selila da se reši uspomena Ana je htela da ih se drži. Deana je rekla da je to gotova stvar, da nema povratka. Ana se povukla u kamenu tišinu.

Ostavila je veći deo nameštaja. Nismo hteli da kompanija za selidbe ima adresu na koju da ga isporuči.

Spakovale su se u kola i otišle.

Negde između Pensilvanije i Ohaja, Deana je zaustavila auto i rekla Ani da sam živ.

Bili smo u agoniji oko toga.

Kako tačno treba da saopštiš svojoj ćerki da joj otac nije mrtav? Da nije umro u onoj hotelskoj eksploziji, na kraju krajeva? Nisam mogao prosto da iskočim iz drvenarije kada ona stigne ovamo. Nju treba pripremiti za nešto takvo.

Pitali smo se takođe i *šta* bi joj trebalo reći. *Zašto* sam ja živ? Ili, preciznije rečeno, zašto smo dozvolili da ona veruje da sam mrtav svih ovih meseci?

Imala je četrnaest godina upola dete, a upola ne.

Zato smo se odlučili za priču koja je upola istinita a upola ne.

Deana je zaustavila kola na parkingu Roja Rodžersa duž rute **96**. Kasnije mi je ispričala kako je to proteklo.

„Imam nešto da ti kažem“, rekla je Ani, a Ana je jedva pogledala u nju. I dalje je bila u nekakvom govornom štrajku, koristeći ćutanje kao oružje, jedino kojim raspolaže.

„To je nešto u šta ćeš teško moći da poveruješ, i bićeš veoma, veoma ljuta na mene, ali ću pokušati da ti pomognem da razumeš. Okej?“

I tada je Ana pogledala u nju, jer je to zvučalo ozbiljno.

„Tvoj otac je živ, Ana.“

U prvom trenutku, rekla je Deana, Ana je gledala u nju kao da je izgubila razum. A kada je ona to ponovila, kao da Deana možda izvodi neku odvratnu šalu na njen račun. Gotovo prezirni izgled je prešao preko Aninog lica i upitala je majku zašto joj to radi.

„To je istina, dušo. On je *živ*. Idemo sada da ga sretnemo. On nas čeka u Ilinoisu.“

I negde u tom trenutku joj je Ana konačno poverovala, pošto je znala da njena majka *nije* izgubila razum i ne bi bila dovoljno surova da se šali sa tim. Slomila se, konačno i potpuno i spektakularno pukla. Isplakala je reke suza, pričala je Deana, plakala je tako žestoko i toliko da je Deana pomislila da telo ne može sadržati toliko vode. Isplakala se od sreće, od pukog olakšanja.

A tada su, dok joj je Deana milovala kosu, naišla pitanja.

„Zašto si mi rekla da je mrtav?“ rekla je Ana.

„Jer nije smeo da rizikuje da kažeš nekome. Možda je to bilo pogrešno žao mi je što si morala da prođeš kroz to. Mi smo smatrali da je to jedini način. Molim te da mi poveruješ.“

„Zašto se on pretvara da je mrtav? Ne razumem...“

„Tata je dospeo u neke nevolje. Nije bila njegova greška. Ali mu oni možda ne bi poverovali.“

„Koji oni?“

„Policija.“

„Policija? *Tata*“

„Ti znaš svog oca, Ana, i znaš da je on dobar čovek. Ali možda ne bi izgledalo tako. Meni je teško da to objasnim. Ali je zapao u nevolju i nije mogao da se **izvuče**.”

Deana joj je ispričala ostatak. Njihova imena će biti drugačija. Njihovi životi. Sve.

„Moram da promenim svoje *ime*“ pitala je Ana.

„Oduvek si govorila da ga mrziš, zar se ne sećaš?“

„Aha. Ali... zar ne mogu da promenim samo prezime?“

„Možda. Videćemo.”

Sve u svemu, rekla je Deana, pomislila je da su neodoljivo dobre vesti da sam ja živ anulirale loše vesti da će njen život biti okrenut naglavačke. I to što smo je lagali svih ovih meseci.

Ana je rekla: „Džejmi.“

„Šta?“

„Moje ime. Sviđa mi se Džejmi.“

Čekao sam ih u Čikagu.

Auto se dokotrljao do ivičnjaka i Ana je iskočila pre nego što se stvarno zaustavio i bacila mi se u naručje.

„Tata“, rekla je. „Tata... tata... tata...“

„Volim te“, rekao sam. „Tako mi je žao, dušo... Tako mi...“

„Psst“, rekla je. „Živ si.“

Naš novi život.

Ustao sam u pola sedam i spremio doručak za Deanu i Anu. Za Džejmi. Ona je počela da ide u moju školu. Uspeo sam da je upišem u „Džordž Vašington Karver“. Kada je direktor pitao mogu li da sredim da njenu raniju dokumentaciju pošalju njima, njihov omiljeni nastavnik je rekao sigurno neka pošalje obaveštenje njenoj poslednjoj školi i stići će ovamo za nekoliko meseci otprilike. Direktor je rekao dobro i nikada me više nije pitao.

Unapred sam pronašao lokalnog endokrinologa koji se zvao dr Milburn, da bi Ana mogla da nastavi sa svojim dijalizama bez prekida. On je zatražio njene nalaze. Dao sam mu isti odgovor kao i u školi. Nije delovao preterano zabrinuto jer je Deana imala dnevnik Anine krvi za poslednjih pet godina. To i njeno trenutno očitavanje šećera u krvi i medicinska pretraga izgleda su mu rekli sve što mu je trebalo. Stavio ju je na dijalizu u svojoj kancelariji i napisao joj recept za prenosnu mašinu koju bismo mogli koristiti u kući. Moje novo zdravstveno osiguranje, zahvaljujući odboru za obrazovanje Ilinoisa, pobrinulo se za sve.

Uspeo sam da pronađem apoteku u Čikagu koja je držala specijalni insulin potreban Ani, onaj koji se pravi od svinjskih ćelija, koji je polako potisnut na račun sintetičkih insulina na koje Ana nije dobro reagovala.

Deana, koja je koristila svoje nekadašnje srednje ime Kim, prihvatila je posao na nekoliko sati dnevno kao recepcionar, da bi pomogla porodičnim finansijama.

I jedna čudna i čudesna stvar se desila.

Ponovo smo postali srećni.

To nam je svanjivalo postupno, malo pomalo i tu i tamo, dok to konačno i neustrašivo nismo mogli reći naglas.

Nama je pružena druga šansa za nešto što se zove *porodica*. Sčepali smo je s obe ruke i držali je kao da nam život zavisi od toga. Osećaj je bio nalik onome kada smo prvi put počeli, sveže venčani i prožeti strašću i nadom. Nismo znali koliko dugo ćemo imati Anu, istina, ali smo bili odlučni da cenimo svaki pojedini minut dok to traje. Pričali smo o tome sada, tešili jedno drugo, nalazili snagu jedno u drugom. Cutanju je zauvek zabranjeno da pređe naš prag. Postali smo uzor komuniciranja u porodici.

I polako, intimnost se takođe vratila. Prve noće kada smo ponovo bili zajedno, i Ana bezbedno u svom krevetu, navalili smo jedno na drugo sa nekakvim očajničkim zaboravom. Seks je dobio novu oštricu i, sa njom, novo uzbuđenje. Tukli smo jedno u drugo, treskali naša tela, uvijali se dok nas nije oblio znoj, a na kraju smo gledali ono drugo nekako zapanjeno. Da li smo to zaista mi?

Dva meseca kasnije, Deana je objavila da je trudna.

„Ti si... šta?“ rekao sam.

„U drugom stanju. Zakevila. Zatrudnela. Dakle“, rekla je, „šta misliš? Da li bi trebalo da abortiram?“

„Ne“, rekao sam.

Nekada smo želeli još jedno dete. Anina bolest nas je navela da se predomislimo. Ali sada, verujem da sam to želeo koliko god sam ikad išta želeo.

„Aha“, rekla je Deana, „i ja se osećam tako nekako.“

Sedam meseci kasnije, Džejmi je imala brata. Dali smo mu ime Aleks. Nazovite to odavanjem počasti Džejminoj prethodnoj inkarnaciji i mom dedi Aleksandru.

Jednom je bilo blizu.

Izlazio sam iz Roksmanove apoteke sa Aninim lekovima. Divio sam se stvarnoj oštrini čikaške zime; naziv Vetroviti grad nije bio najbolji opis.

Mrazni grad. Grad ispod nule. Načisto smrznuti grad. Da.

Nosio sam vetrovku, vunenu kapu, naušnice, krznene rukavice. I dalje sam drhtao. Tragovi sleđene vlage su mi stajali

po gornjoj usni. Tražio sam svoj auto na spoljnom parkingu i nadao se da će upaliti.

Prošao sam pored jedne poslovne zgrade i naleteo na neku plavušu.

„Izvinite“, rekao sam, okrećući se da je pogledam.

Bila je to Meri Vidger.

„U redu je“, rekla je.

U trenu sam se okrenuo i nastavio da hodam. Prisetio sam se jedan od naših klijenata koji prodaje spakovanu robu ovde ima sedište. Mora da je izlazila sa sastanka. Kada sam skretao za ugao i virnuo, ona je i dalje stajala tamo.

Da li me je prepoznala?

Nisam mislio da je tako. I dalje sam nosio bradu. Bio sam natrontan u kožu i krzno. Pa ipak, osećao sam se kao da mi je srce uzelo predah neko vreme. Utvrdio sam da je teško disati.

Čekao sam nekoliko minuta, obavijen sopstvenim oblacima vrele pare, a onda se vratio do ćoška i ponovo virnuo.

Ona je otišla.

IZBAČEN IZ KOLOSEKA, PEDESET

Aleks je imao dve godine.

Nije umeo da stane, skakao je i vežbao po nameštaju u dnevnoj sobi, i uopšte nas oduševljavao, zadivljavao i očaravao svakoga dana.

Kim se vratila poslu recepcionara.

Džejmi se držala svog. Medicinski, školski, čak i društveno. Sprijateljila se sa dve devojčice koje su stanovale niz ulicu. Spavale su jedna kod druge, pravile pica zabave i odlazile zajedno u bioskop.

G. Vid? On je predavao *Separatni mir* i nekoliko dela Marka Tvena u engleskom za sedmi razred.

Jedan od Tvenovih klasičnih redova zvučao je izuzetno prigodno ovih dana.

Izveštaji o mojoj smrti su uveliko preterani.

Džejmi nije bila jedina koja je izgradila društveni krug. Nakon što smo se držali u zapečku veći deo godine, konačno sam prihvatio poziv nekog od mojih kolega. Polako, počeli smo da se viđamo sa ljudima. Večera. Bioskop. Nedeljno okupljanje.

Moj prethodni život počeo je da bleđi. Ne samo zbog protoka vremena, već i zato što je ovaj život bio bolji po mnogo čemu zapravo po svemu što je važno, sada mi je bilo jasno. Ranije sam više zarađivao, to je istina. Po svim uobičajenim standardima američkog uspeha prestižni posao, lepa plata, velika kuća ovaj život je Bi nazadovanje. Ali sam u *ovom* životu mogao da uspeh na poslu merim još nečim sem dolarima. Moj godišnji bonus je bio da vidim decu koja su na moje časove stizala mučeći se i nemotivisana kako izlaze na put i trude se. To je bilo dobro za dušu. A nisam imao ni mrzovoljne i zahtevne klijente koji svakog dana traže moju glavu.

A bračni život? Nastavio je da donosi iznenađenja, mala i velika.

Lorens Vidous je bio srećan čovek.

Jedne letnje subote odveo sam Aleksa sa sobom u Čikago.

Trebalo je da uzmem još neke lekove za Kim, pa sam pomislio da odvedem Aleksa u Dečji muzej.

Prvo smo otišli u Roksmanovu apoteku.

Apotekar me je pozdravio po imenu. Sada smo bili stari drugari. Pitao me je kako ide.

Fino, rekao sam.

Rekao je da je vreme prevruće.

Složio sam se s njim zaglavili smo usred vrelog talasa koji nije znao za predah. Nešto čega sam bio veoma svestan, pošto sam držao pripremu za popravne u zgradi bez klima-uređaja. Na kraju svakog dana vraćao sam se kući kao isceden.

Apotekar je gumuo lilihip Aleksu, čije su se oči razrogačile, onako kako to biva kod dece kada im date njihovu verziju novca. Naterao me je da mu ga razmotam, a onda ga ugurao u usta i nasmešio se.

Tada je pomoćnik apotekara prišao i rekao: „G. Vidous? Izvinite, mislio sam da ste razumeli. Rekao sam da insulina neće biti do ponedeljka.“

„Šta?“

„Sećate se, rekao sam u ponedeljak.“

„Kada ste rekli u ponedeljak?“

„Kada ste pozvali. Rekao sam vam to.“

„Kada sam pozvao?“

„Pitali ste me da li je stigao insulin. Ja sam rekao u ponedeljak.“

„Hoćete da kažete moja žena. Mora da vas je ona zvala.“ Delovao je zbunjeno, odmahnuo je glavom, slegao ramenima. „Okej. Pa, dobro, neće ga biti do ponedeljka.“

„Dobro. Doći ću opet.“

Otišli smo u Dečji muzej.

Bilo je nekoliko eksponata ne samo za gledanje. Aleks se popeo kroz ogromnu levu komoru u sam model srca, gde je seo

i odbio da se pomakne. Znao je da se ne mogu popeti tamo kod njega, i uživao je u trenutku nezavisnosti. Morao sam da ga isteram čekanjem.

Konačno se pojavio iz de'sne komore.

Video je koliko bi bio težak na Marsu.

Kuckao je Morzeovom azbukom.

Slikao je prstima po kompjuteru.

Navlačio je ptičja krila.

Odveo sam ga u muzejski restoran gde sam mu uzeo hot dog i pomfrit ali samo pod uslovom da ne kaže mami, koja je ovih dana vodila lični krstaški rat protiv nezdrave hrane.

Dok smo sedeli tamo i jeli, dogodilo mi se nešto što biste mogli nazvati živom slikom iz prošlosti.

Nešto me je mučilo. Sedelo mi je na ramenu i zujalo mi u uvu. Pokušao sam da ga oteram, ali nije htelo da ode. Nisam mogao da ga ubijem. To je bilo izluđujuće.

Sećao sam se kako sam sedeo i jeo sa Lusindom, Didi, kako god da se zvala. Sećao sam se kako joj razlivam svoje srce onog dana kada me je pitala o mojoj ćerki. O Ani. Prisećao sam se kako sam joj nešto rekao.

Iznenada mi je bilo hladno.

Uzeo sam svoj mobilni i pozvao Kim.

„Dušo?“, rekao sam kada se javila.

„Da, ćao. Kako ide?“

„Fino. Posle ovoga idemo u muzej mrtvih roditelja. Osećam se kao da sam pretrčao maraton.“

„Onda je njemu sigurno bilo vrlo zabavno.“

„Tu si u pravu. Pazi, hteo sam nešto da te pitam.“

„Da?“

„Da li si zvala Roksmana ove nedelje? U vezi sa Aninim insulinom?“

„Roksmana? Ne. Zašto?“

„Nisi zvala? Jesi li sigurna?“

„Da, Čarlse... ups... Da, Lari, sigurna sam.“

„Nije moguće da si zvala pa zaboravila? Nije li to moguće?“

„Ne. Nisam zvala Roksmana. Zapamtila bih to. Hoćeš li da potpišem sudsku izjavu? Zašto?“

„Ništa. Samo nešto što su mi rekli.“

Rekao sam do viđenja. Prekinuo sam vezu.

Zurio sam u svog sina. Zvakao je poslednji komad svoje kobasice. Glasovi su odjekivali o zidove muzeja, neko dete se dralo kao da ga kolju za drugim stolom. On je pogledao ka meni. „Tata... okej?“ rekao je.

IZBAČEN IZ KOLOSEKA, PEDESET JEDAN

Priključio sam se na internet.

Vratio sam se tri godine unazad. Vratio sam se na dan eksplozije.

Bilo je 173 odrednice za „hotel *Ferfaks*“.

Svašta, od novinskih članaka do napisa u časopisima i pominjanja u televizijskim emisijama, do internet viceva.

Da li si čuo za novu politiku cena u Ferfaksu? Pukla je.

Većinom su članci bili onakvi kakve ste mogli očekivati.

Priče o neustrašivim vatrogascima i nedužnim žrtvama. A među pričama o nedužnim žrtvama, ponovo sam ugledao svoje ime prvo među onima koji su nestali, potom na spisku mrtvih.

Čarls Sin, 45, rukovodilac u reklamnom poslu.

I Deksterovo i Semovo i Didino ime, takođe.

I njegovo abecedno tačno na kraju prozivke.

Nastavio sam sa čitanjem. Bilo je tu i drugih priča, priča o bombašu.

GRADIĆ BOMBAŠA ZA PRAVO NA ŽIVOT SE PRISEĆA, glasio je naslov jednog od njih. Džek Krismas je bio rođen u Enidu, Oklahoma. Bio je druželjubiv dečak koji je brisao tablu, rekao je njegov nastavnik iz trećeg razreda. Mada ga je jedan od školskih drugova pamtio kao ***nekako ježivog***.

Bio je i jedan članak o samom hotelu.

NE BAŠ UZORNA FOŠLOST HOTELA NE NUDI OBJAŠNJENJE. Bio je sazidan .1949. U početku je služio uglavnom poslovnoj klijenteli. Dospeo je u stanje da ga ne vredi popravljati i postao baza jeftinih prostitutki i siromašnih stanovnika.

Bilo je nekoliko članaka o domaćem terorizmu.

Neki članak o organizaciji pod nazivom Deca Boga. Manifest neke armije protiv abortusa. Nekoliko stavki o onima koji se bore za preživljavanje. Rezime podmetanja bombe u Oklahoma Sitiju i sličnosti sa ovom u hotelu *Ferfaks*.

A nešto dalje, još jedan spisak mrtvih ovog puta sa kratkim nekrolozima.

Čarls Šin je bio zaposlen kao kreativni direktor u firmi *Suman Advertajzing*. Radio je za nekoliko ključnih klijenata. „Čarli je bio pravi kapital za ovu kompaniju, i kao pisac i kao čovek. Veoma će nam nedostajati“, rekao je Eliot Firt, predsednik kompanije *Suman Advertajzing*. Čarls Šin je za sobom ostavio ženu i ćerku.

Semjuel M. Grifen je proglašen za „blistavu zvezdu u svetu finansijskog planiranja“. Njegov brat je rekao: „Bio je velikodušan i ljubavljvu ispunjen otac.“

Bilo je i nešto o Deksteru. „On je bio jedan od nas“, rekao je direktor kompanije koja je bila vlasnik *Ferfaksa*. „Odani službenik.“

Čak je i Didi dobila nekrolog bar sam pretpostavljao da je taj za nju.

Dezdemonu Gonzales, 30. Voljena sestra Marijina. Čerka majora Frenka Gonzalesa iz istočnog Teksasa.

Promenio sam pristup. Pogledao sam novine iz istočnog Teksasa. Znao sam da će se lokalne novine polomiti da napišu priče o žrtvama iz svog kraja.

Našao sam je. Jedan članak u nedeljniku *Roksam Teksas*.

Penzionisani major Frenk Gonzales sedi na tremu boreći se sa ličnim bolom zbog njegove najmlađe ćerke koja je poginula od bombe koja je eksplodirala u hotelu *Ferfaks*. Dezdemonu Gonzales, 30, živela je u Njujorku poslednjih deset godina, rekao je njen otac. „Nije se često javljala“, rekao je, „ali bi pozvala za praznik ili nešto takvo“ ... Prijatelji porodice su priznali da su se stariji g. Gonzales i njegova ćerka otuđili već duži niz

godina... Bilo je nekakvo hapšenje u vezi sa drogom kada je Dezdemona bila tinejdžer i njen otac je optuživan za zlostavljanje deteta. Porodični prijatelj koji želi da ostane anonimn dodab je da su sve te optužbe bile „neosnovane“.

Vratio sam se nazad na opšte nekrologe.

Jedan je nedostajao.

Osetio sam nešto u krstima. Curkanje ledene vode u suprotnom smeru počelo je da mi puzi uz kičmu.

Vratio sam se i ponovo aktivirao svaku stavku. Ponovo sam sve iščitao. Ništa. Ni pomena.

Priključio sam se na veb stranicu *Dejli Njuza*. Ukucao sam „hotel *Ferfaks*“.

Trideset dva članka.

Počeo sam od onog napisanog na dan eksplozije. Tu je bio fotos mesta eksplozije. Neka starica kako plače na pločniku, vatrogasci koje stoje nasred ulice oborenih glava. Pregledao sam ceo članak. Prešao sam na sledeći.

Uglavnom iste stvari koje sam pročitao i na drugim mestima, izuzev hronološkog poretka. Ekspozija bombe, mrtvi, heroji, zlikovac, istraga, sahrane.

To mi je oduzelo dva sata. I dalje ništa.

Počeo sam da mislim da grešim. Pogrešno sam protumačio usputni komentar, to je sve. Od onih stvari koje se svaki čas događaju.

Pogledaću još jednu nedelju nedelju poslednjeg članka, četiri nedelje posle same eksplozije. To je to.

Zatim ću se isključiti i otići i poljubiti moju usnulu decu za laku noć. Ušunjaću se u krevet pored Kim i sklupčati se uz njeno toplo telo. Zaspću i znati da je sve u redu.

Počeo sam od ponedeljka. Prešao na utorak.

Zamalo da to previdim.

Bio je mali napis zatrpan u lavini rata na Bliskom istoku, trostrukog ubistva počinjenog u Detroitu, bračnog skandala u koji je bio umešan gradonačelnik Njujorka.

PREŽIVELI HEROJ NIJE BAŠ HEROJ, glasio je.

Aktivirao sam ga, zadržao dah i čitao.

Bila je to priča o ljudskosti, od onih koje počnu da objavljuju kad potroše priče o herojima i žrtvama, priča koja za cilj ima da vas natera da odmahnete glavom na tužne ironije života.

Telo izvučeno iz krša... bez ličnih dokumenata... u komi nekoliko nedelja... operacija mozga... otisci prstiju su otkrili da je reč o... ranije identifikovan kao mrtav... njegov auto je u hotelskoj garaži... nije se pojavio za izricanje kazne... policijski ataše za štampu... zatvorska bolnica...

Polako sam iščitao, od početka do kraja. A onda još jednom, da budem siguran.

Anin insulin.

Pravi se od ćelija svinjskog pankreasa, kako se nekada pravio sav insulin. Dok nisu otkrili način da ga prave sintetički u laboratoriji. To se dogodilo relativno skoro; Ana je koristila svinjski insulin otkad je dobila dijabetes. Kada je pokušala sa sintetičkim, brojke su joj odletele naviše i ostale tamo.

To se dešava ponekad, rekao je dr Baron. Neki ljudi bolje reaguju na onaj pravi. Zato ju je držao na njemu.

Iako su počeli da ga povlače iz proizvodnje iako je postajalo teško doći do njega. Mada nije bilo razloga za zabrinutost. Uvek će ga neke apoteke držati, rekao je.

Pričao sam sa Džamilom Faradejem, školskim psihologom u školskoj trpezariji.

Jednom godišnje, Džamil bi doveo osuđenike iz državnog zatvora u školsku salu u pokušaju da dobro zaplaši učenike škole „Džordž Vašington Karver“. Osuđenici, od kojih su neki odrasli u ovom kraju, govorili bi o drogama, o pogrešnim izborima koje su načinili, o životu iza rešetaka.

Zatim bi odgovarali na pitanja iz publike.

Da li si ikada nekoga ubio? jedan učenik je pitao bivšeg narkomana koji je imao ožiljak preko cele vilice.

Rekao je ne, i masa učenika je zaječala.

„Pomišljao sam da svom odeljenju zadam da napiše pismo ljudima u zatvoru“, rekao sam Faradeju. On je jeo neodređeni krompir pire i masna pileća krilca.

„S kojom namerom?“ upitao me je.

„Pa, nekako nalik ovom što ti radiš samo pismeno. Moji klinici bi mogli da uvežbavaju pismeno izražavanje, a ovi ljudi bi možda mogli da im ponude neke životne lekcije.“

„Okej“, rekao je.

„Pitao sam se...“

„Da?“

„**Poznavao** sam nekog ko je završio u zatvoru iz mog starog kraja. Pomislio sam da možda počnem od njega.“

„Sto je uradio?“

„Ne znam, tačno. Droga, koliko sam čuo.“

„A-ha.“

„Imaš li predstavu kako bih mogao da nađem gde je?“

„Misliš, u kom je zatvoru?“

„Da.“

Faradej je slegao ramenima. „Ne znam. Mogu da pitam svoju vezu u zatvorskoj službi Čikaga, valjda.“

„Da li bi to učinio?“

„Svakako. Ako se setim. Odakle je on?“

„Iz Njujorka.“

„A-ha. Kako mu je ime?“

„Vaskez.“

„**Vaskez?**“

„Da. Raul. Raul Vaskez.“

Znao je gde sam.

Izvukli su ga napola mrtvog iz onog loma, ali samo napola.

Bio je u komi nedeljama. Nisu znali ko je on.

Auto mu je bio parkiran u garaži hotela. Nije se pojavio na poslu. Naveden je među mrtvima.

Proverili su mu otiske prstiju u poslednjem pokušaju da mu saznaju ime. Raul Vaskez. Bilo mu je zapisano „nije se pojavio“ za izricanje presude za fizički napad i zlostavljanje u dva slučaja i jedan slučaj podvođenja.

Premešten je u zatvorsku bolnicu dok se ne oporavi dovoljno da bude izveden pred višisud u Bronksu radi izricanja presude.

To sam saznao iz članka. Ostatak sam mogao da zamislim.

Cučao je tamo u zatvoru. Mislio je i prisetio se.

Sta mu je Didi rekla. U vezi sa mojom ćerkom. O specijalnom svinjskom insulinu koji joj je nužan da preživi. *Zašto svinjski insulin?* Ona je to pitala, sećate se? Kao zabrinuta u ljubavi, ne kao islednik koji cedi odgovore iz mene.

Vaskez je čučao tamo u zatvoru i pušio se. Ja sam se skrivao od njega. Nestao sam. Ali je onda razumeo da ima nešto što ću morati da uradim. Bez obzira na to koliko se pažljivo krijem. Ovo ću morati da uradim.

Ovde g. Vidous. Da li je stigao insulin?

Koliko li je apoteka moralo reći ne? Mora da su rekli, *koji Vidous?*

Ali je on bio uporan. Nastavljao je da zove. Imao je na raspolaganju sve vreme ovog sveta. I svu potrebnu motivaciju.

Možda je počeo sa Njujorkom. Pa prešao na Pensilvaniju. I tako dalje.

Jednog dana, stigao je do Ilinoisa.

Roksmanova apoteka.

I kada je ovog puta zapitao da li je stigao insulin, pomoćnik apotekara nije rekao ne.

Rekao je ne još.

Ali će stići u ponedeljak.

Dve nedelje nakon što sam razgovarao sa Džamilom, našao me je posle časa i pružio mi list hartije.

„Sta je to?“ upitao sam.

„Tvoj momak“, rekao je. „Ali postoje tri takva.“

„Tri?“

„Aha tri Raula Vaskeza. Ali, ako je iz Njujorka, mislim da je ovaj.“ Pokazao je prvo ime na papiru. „Rekao bih da je ovde.“

Ležao sam gore u krevetu. Nisam mogao da spavam.

Kim je bila usklađena sa mojim noćnim ritmovima i znala je i bez gledanja da ležim tamo potpuno budan i zurim u tavanicu.

„U čemu je problem, dušo?“ rekla je. „Sta ne valja?“

Nisam još mogao da joj kažem. Nisam imao srca. Jednom smo izbegli katastrofu; stvorili smo novi život. Bili smo srećni. Nisam mogao da joj kažem da ipak nismo pobjegli. Da prošlost pokušava da nas dograbi ledenim prstima.

„Ništa“, rekao sam.

Razmišljao sam.

Posle koliko uslovno puštaju nekog osuđenog na dvanaest godina?

Kada li će on izaći?

Tada će me potražiti -\to sam znao. Potražiće moju porodicu. A onda će učiniti ono što je učinio Vinstonu i Semu Grifenu i čoveku koga je gurnuo sa voza u Linbruku, Long Ajlend, i bog te pita kolikom broju njih još.

Onog dana kada je došao našoj kući kao odžačar.

Čuo sam za porodicu koja je zaspala i nikada se nije probudila.

Da, potražiće me on.

Osim prošaputao sam to kao vatrenu molitvu.

Osim ako prvo ne dodem ja do njega.

On ne zna da znam da je još živ. On ne zna da sam svestan da me je pronašao.

Ali; što je to pa važno?

On je u zatvoru. Pod ključem je.

Da bih došao do njega, moraću da uđem u Atiku.

E, sad, kako to da ostvarim?

ATIKA

To je bio moj poslednji čas.

Zaokružio sam ga na svom kalendaru. Uvežbavao ga u snovima.

Kada sam prošao kroz detektor metala, čuvar po imenu Stjui je rekao: „Poslednji dan, ha“, i pomislio sam da deluje gotovo snuždeno. Možda se ljudi sviknu na one koje omalovažavaju, a ko zna da li će ikada naći nekog tako dobrog opet?

Pre nego što sam otišao u svoju učionicu, zastao sam u prostoriji za dnevni boravak čuvara.

To je bila samo jedna soba sa stolicama na rasklapanje i stolovima i televizorom od 33 centimetra na kome su obično bile reprize epizoda serije *Djukovi iz Hazarda*. Čuvarima se očito dopadala Dejzi Djuk u onom visoko isečenom šortsu, verovatno pošto je jedan njen stari poster još visio na zidu. Neko je docrtao bradavice na njenoj beloj bluzi.

Nalio sam sebi kafe. Stavio sam mleko u prahu u svoju šolju i promešao plastičnim štapićem.

Nonšalantno sam odšetao preko do čuvarskog muzeja smeštenog u levi ugao prostorije.

„Zaradio si svoj dvanaest i minut, brate“, rekao je Debeli Tomi. Bio je raširen preko dve metalne stolice sa donetom večerom raširenom po stolu pred njim.

To je sasvim prirodno da Zaposleni pokupe prihvaćeni govor svog radnog mesta; čuvari Atike često su govorili kao zatvorenici Atike. A 12:01 je značilo steći slobodu dobiti papire da možeš da odeš.

Možda, pomislio sam. *Videćemo*.

Pijuckao sam svoju kafu. Pažljivo sam zagledao zbirku boca i plamenika dok je Debeli Tomi mljackao jelo koje je mogao

smatrati krajnje nezadovoljavajućim. On je bio jedini još prisutan u dnevnom boravku.

Kada sam se konačno okrenuo i otišao, Debeli Tomi je podigao pogled ali nije rekao doviđenja.

Od dnevnog boravka do učionice sam najpre morao da prođem kroz crna zaključana vrata kucajući dvaput i čekajući da mi drugi čuvar otvori. Tada sam otišao niz „kuglašku pistu“, kako su zvali glavni pešački prolaz zatvora. Ona je napola presečena žutom isprekidanom linijom, kao državni autoput. Jedna strana je za zatvorenike. Druga je za čuvare. Ili za ljude koji spadaju negde između.

Prošao sam pored čuvara koji se zove Henk.

„Hej, jobuak“, rekao je. „Nedostajaćeš mi. Bio si mi najbolji bun kun.“

Prevod: najbolji prijatelj.

„Hvala ti“, rekao sam, mada sam znao da tako ne misli.

Kada se razred smirio, rekao sam im da je ovo poslednji put da ih vidim. Da je bilo zabavno podučavati ih. Da se nadam da će nastaviti da čitaju i pišu samostalno. Rekao sam im da u najboljim razredima nastavnik postaje učenik, a učenici nastavnici, i da je to ono što se ovde desilo naučio sam puno od njih. Niko nije izgledao naročito dirnuto; ali kada sam završio, jedan ili dvojica su mi klimnuli glavom kao da ću im možda čak i nedostajati.

Malik nije bio jedan od tih. On mi je prosledio poruku poslednjom prilikom. Gde će me čekati pisac.

Rekao sam razredu da bismo ovaj poslednji čas mogli iskoristiti za kreativno razmišljanje. Hteo sam da svako od njih napiše sastav na temu šta je ovaj razred predstavljao za njega. Ovog puta, rekao sam im, mogu čak i svoja imena da napišu.

Tada sam se izvinio i otišao u toalet.

Prošao sam pored crnog čuvara koji je trebalo da stoji pred vratima i koji je ovog puta to zaista i činio. Rekao sam da ću se vratiti za deset minuta, a on je rekao „Obavestiću medije“,

On će me čekati blizu zatvorske apoteke, glasila je poruka.

On je radio tamo.

Apotekarski posao ti daje *sjaj*, jedan učenik mi je objasnio, pošto ti daje pristup lekovima.

Daje ti pristup još nečemu, znao sam. Proizvođačima lekova. Možeš ih pozvati da neščo saznaš ako hoćeš. Kao možda gde se distribuira izvestan redak insulin.

Na kraju krajeva, verovatno mu nisu trebale godine da me pronađe.

Otišao sam nazad duž kuglaške piste. Sledio sam oznake.

Apoteka se sastojala od jednog dugog šanka zaštićenog žičanom ogradom. Postoje zatvori unutar zatvora, primetio sam, jedan aksiom potvrđen u stvarnom životu. To je jedna od misli koju bih mogao izreći svom razredu da ga još imam.

Produžio sam pored apoteke, hodajući praznim hodnikom koji je naglo skretao ulevo i izgledalo da ne vodi nikud posebno. Ali jeste.

Malik mi je rekao gde će on čekati na mene, a ja sam otišao u izvidnicu.

Jedna niša nasred hodnika.

Nalik slepom crevu. U starijim institucijama kao što je Atika, postoji mnogo takvih, skrivenih kutaka gde zatvorenici obavljaju poslove, gde prodaju drogu i padaju na kolena. Gde poravnavaju račune. Slepo. Prigodan opis, osim što sam hodao otvorenih očiju.

Ušao sam u nišu gde je bilo tiho i mirno, pa zastao.

„Zdravo?“

Mogao sam da ga čujem kako tamo diše.

„Zdravo“, prošaputao sam opet.

On je iskoračio iz senke.

Izgleda drugačije bilo je prvo što sam pomislio. Da izgleda drugačije nego što ga pamtim.

Njegova glava. Izgledala je manja, izmenjenog oblika, kao da je bila stegnuta u mengele. Imao je ožiljak koji se pružao nadole od njegovog čela. To je bilo jedno. I imao je tetovažu na desnom ramenu. Zatvorski plavi brojčanik sata bez kazaljki odsluživanje vremena. A niže na ruci nadgrobni kamen sa brojevima *dvanaest* za dužinu zatvorske kazne.

„Iznenadenje“, rekao je.

Nije bilo. Mada je to bilo ono što sam želeo da pomisli. „Kako ti ide, Čak“, rekao je. Nasmehio se, onako kako se smejao na mom kućnom pragu onog dana kada mi je došao u kuću i položio ruku na moju ćerku.

„Lari“, rekao sam.

„Lari. Aha, promaklo mi je to. To je stvarno bilo kul sranje koje si napravio što se tako praviš da si mrtav. Sve si ih zeznuo, ha, Lđn?“

„Ne sve. Nisam.“

„Ne, ne sve. Tu si u pravu. Nisi smeo mojoj devojci da dopustiš da ti vidi novčanik, Lari. Loš potez. Glup.“

Hostesa u noćnom klubu *Kristal*. Vidous... *kakvo je to ime?* rekla je ona.

„Mislio sam da si mrtav.“

„Mo’š da se nadaš.“

Da, pomislio sam. *Nadam se*. Ali naiđe i vreme kada moraš da prestaneš da se nadaš.

„Tražio sam te, *Lari*. Na sve strane. Uzeo si nešto moje, znaš. Hoću da mi se to vrati. Zato sam te tražio. I *našao* sam te, takođe. Našao sam te dvaput.“

„Dvaput?“

„Jednom u *Čikagu*. O, da... tako je. Iznenaden si time, ha? Aha, znao sam tačno gde si. Oukdejl, Illinois. Tada si se ti približio meni.“

„Da.“

„Benington. Baš niz istu jebenu ulicu. Zar to ne izgleda kao prava sreća?“

„To je sreća.“

„A-ha. Znaš kako sam te našao?“

„Ne.“

„Preko tvog deteta. Preko apoteka. Prvo *Čikago*. Zatim *Benington* sledeće čega si svestan, baš sledeće čega si svestan, ti ušetavaš kroz jebeni ulaz.“

„Da.“

„Rekao sam sebi, *Evo ti ga tvoj dvanaest i minut, crnčugo*. Evo ti ga na poslužavniku.^{£C} „Zašto se nisi javio?“

„Jesam. Rekao sam zdravo. Naterao sam mog dečka da moje zdravo napiše umesto mene.“

„Tvoj *dečko* On ne ume ni da čita.“

„Ne Malik. Moj bun. Ješa profesor književnosti koji je svojoj ženi udario osamdeset šesticu. On piše ovde sve zahteve za pomilovanje. I vrlo kul stvari da izdrkaš. ‘Čarli Sin biva sjeban’ ta mu je najnovija. On misli da sam to izmislio. Misli da sam kreativan.“

„Da to je bilo vrlo efektno.“

„Mislio sam da ćeš možda pobeći. Kad vidiš svoju životnu priču i ostalo.“

Ne, pomislio sam. Da sam nameravao da bežim, učinio bih to još tamo u Oukdejlu. To je bilo ono što je Deana predlagala *Hajde da zбриšemo*, a ja sam rekao: *Okej, ali ako pobegnemo moraćemo da bežimo i dalje. Sve vreme*. Zato možda i ne bi trebalo to da uradimo. Zato sam zatražio dozvolu da odsustvujem i došli smo ovamo.

„Ti imaš nešto moje, *Lari*“, rekao je.

„Nešto toga je prvo bilo moje.“

Vaskez se nasmešio. „Ti misliš da je ovo jebeno pregovaranje? Misliš da sa tobom sklapam pogodbu? Sjeban si. To ti je životna uloga. Prihvati je. Spusti se na kolena, otvori usta i kaži molim te, tata. Hoću moju *lovu*.“

- Neko je vikao u apoteci: „Doca kaže da mi treba to sranje, kapiraš?“

„U zatvoru si“, rekao sam.

„A i ti si. Zaključan si. Odbrojavaš dane. Misliš li da si siguran *tamo* napolju? Razmisli opet, govнару. Mogu da te prijavim mogu da im kažem: *Evo Čarlija*. Ako imaš sreće, mogao bih to da uradim. Jer bi’ mog’o da pošaljem nekog tvojoj kući da ti pojebe ženu umesto toga. Mog’o bi’. Koliko ti sad ima godina ćerka je 1’ spremna da i ona primi nešto sada, a?“ Krenuo sam na njega.

Refleks je prosto preuzeo upravu nad mojim telom i rekao: *Slušaj dobro zaustavićemo ovog čoveka, ućutkaćemo ovog čoveka zauvek. Tako je*. Ali kada sam se bacio na njega, kada sam pošao ka njegovom grlu, podiglo se njegovo koleno i po-

godilo me u stomak. Pao sam na kolena. Stao je iza mene i stavio mi ruku oko vrata i stegao. Saputao mi je u uvo.

„To je to, Čarli. Tako je. Razbesneo sam te, a? Evo u čemu je stvar. Koliko je bilo pitanje sreće što si se pojavio u Beningtonu? Sezdeset kilometara odavde. U mom jebenom *dvorištu*? A onda, kao da to nije bilo dovoljno sreće, ti ulaziš kroz prokleta vrata i počinješ ovde da predaješ. Koliko je *to* stvar sreće? Je 1? to sreća ili *šta*? Ili je to nekako, *previše* sreće? Sta *ti* misliš, Čarli? Misliš li da je to previše sreće? Ne znam. Imaš nešto za mene, Čarli, je *V* tako?“ Pružio je ruku dole i opipao moj desni džep. Osetio ju je tamo bocu, onu koju sam uzeo iz čuvarskog muzeja. „Imaš nešto čime bi hteo da me bocneš? A, Čarli?“ Izvukao ju je iz mog džepa pokazao mi je.

„Trebalo bi da me bolje znaš do sada, Čak. *Sigurno ću se naći s tobom kraj reke. Sigurno ću doći sam. Sigurno.* Ali sam tvog kurira prvog našao kraj reke, a? Otkin'o sam mu glavu, a, Čarli? Koji ti je kurac, s kim misliš da ovde imaš posla? Misliš da je ovo centrala za mamlaze?“ Stavio je nož uz moje grlo. Pritisnuo ga je uz moju jugularku. Tada se nasmešio i gurnuo me na pod. Osetio sam miris nečeg jetkog urina i amonijaka.

Hteo sam da mu sad odgovorim.

Da mu kažem da, znao sam s kim imam posla. Da mu kažem da sam zato čekao šest meseci u Beningtonu pre nego što sam konkurisao za posao ovde. Da sam se zato potrudio da prvo on nađe mene, lako živim u Beningtonu i predajem u srednjoj školi, da bi izgledalo kao nekakva srećna koincidencija kada kasnije prihvatim posao da predajem ovde. Baš u zatvoru u kome on robija. I hteo sam da mu kažem da sam zato namerno ostavio ključeve u džepu onoga dana kada sam prolazio kroz detektor metala da vidim da li bi bilo moguće prošvercovati oružje. Pištolj. I kada sam naučio da *nije* moguće prošvercovati pištolj, kako sam počeo da posećujem čuvarski dnevni boravak jer sam čuo da tamo imaju neku vrstu muzeja.

Hteo sam da mu kažem da je to istina nisam znao sa kim imam posla kada sam sedeo sa Vinstonom pored reke, i kasnije opet u hotelu *Ferfaks* čak ni tada nisam. Ali da znam sada. Da sam naučio.

I još jednu, poslednju stvar. Jednu sasvim poslednju stvar. Kako sam, dok sam stajao u čuvarskom muzeju leđima okrenut Debelom Tomiju, *šaputao* sebi to što sam naučio. Kao molitvu bogu sjebanih planova. Jer sam naučio, ako hoćeš da zasjeješ boga, to je ono što treba da učiniš napraviš plan; ali ako hoćeš da se osmehne, napraviš dva.

Dva.

Posegao sam u svoj *levi* džep. Izvadio sam pištolj na oprugu sklepan od drveta i lima koji sam pažljivo napunio u čuvarskom dnevnom boravku.

Prostrelio sam Vaskeza direktno između iznenađenih očiju.

Tajms Junion

Zatvorenik ubijen u
napisao Brent Harding

napadu u Atici

Raul Vaskez, 34, zatvorenik u Atici, ubijen je juče kada je njegova nesuđena žrtva uspela da mu istrgne pištolj zatvorske proizvodnje i smrtno ga rani. Lorensa Vidousa, 47, koji u Atici predaje engleski zatvorenicima dvaput nedeljno, g. Vaskez je napao blizu zatvorske apoteke. Svedok koji radi u apoteci video je kako g. Vaskez fizički napada g. Vidousa. „Bio je na putu da ga zadavi...“ tvrdi Klod Veders, zatvorenik u Atici A

onda pa f Vaskez pada.“ G. Vidous, koji je pretrpeo ogrebotine po vratu, nije siguran šta je dovelo do napada, ali veruje da to može biti u vezi sa kritikama koje je izneo na rad učenika koji je delio ćeliju sa g. Vaskezom. G. Vidous, čije nastavničke dužnosti završavaju usled smanjenja državnog budžeta, prosto je zadovoljan što je ostao živ. „Osećam se kao da mi je pružena druga šansa“, rekao je g. Vidous.

IZBAČEN IZ KOLOSEKA KRAJ

Došao sam kući.

Kim je dotrčala iz kuhinje i stala i zurila. Kao da sam sablast.

Klimnuo sam joj glavom, prošaputao: „Da.“

Ona mi je polako prišla i obavila se oko mog tela kao cebe.

To *je u redu*, govorila je, *možeš sada da se odmoriš*.

Aleks je strčao niz stepenice, vičući: „Tata je kod kuće.“

Vukao me je za košulju dok ga nisam uhvatio i podigao. Obraz mu je bio lepljiv od čokolade.

„Gde je Džejmi?“ upitao sam Kim.

„Obavlja dijalizu“, rekla je.

Poljubio sam je u teme. Spustio sam Aleksa. Otišao sam gore u Džejminu sobu.

Bila je prikačena na prenosivu mašinu za dijalizu. Seo sam na krevet do nje.

„Uskoro se vraćamo za Oukdejl“, rekao sam. „Vraćaš se svojim drugaricama, okej?“

Klimnula je glavom.

Ovo sada radi triput nedeljno.

Bilo je neke priče da je stave na listu za presađivanje bubrega i pankreasa najnoviju nadu za dijabetičare poput nje. Mada bi onda ostali lekovi protiv odbačivanja o kojima bi trebalo brinuti do kraja života, pa je teško reći da li bi to zaista bilo bolje za nju. Za sada, priključivali smo njene vene za ovu užasnu mašinu triput nedeljno, i ja bih sedeo na njenom krevetu i slušao zujanje dok je pumpala krv kroz njeno telo koje je popustilo.

Ponekad odlutam od tog zvuka i Ana iznenada opet ima četiri godine i ja sam opet u zoološkom vrtu sa njom u tom davno

prošlom nedeljnom jutru. Hraneći slonove. Podižem je u naručje i mogu da osetim kako njeno sićušno srce hita da me pozdravi. U vazduhu se oseća blag mraz, i lišće opada sa zanjihanih krošnji tamne crvenkastosmeđe boje. Samo Ana i njen tata, kako hodaju držeći se za ruke, zajedno u potrazi za uspomenama.

I znam da ću sedeti ovde zauvek. Sedeću ovde, koliko god bude trajalo. Scan:Peter Petrelli